

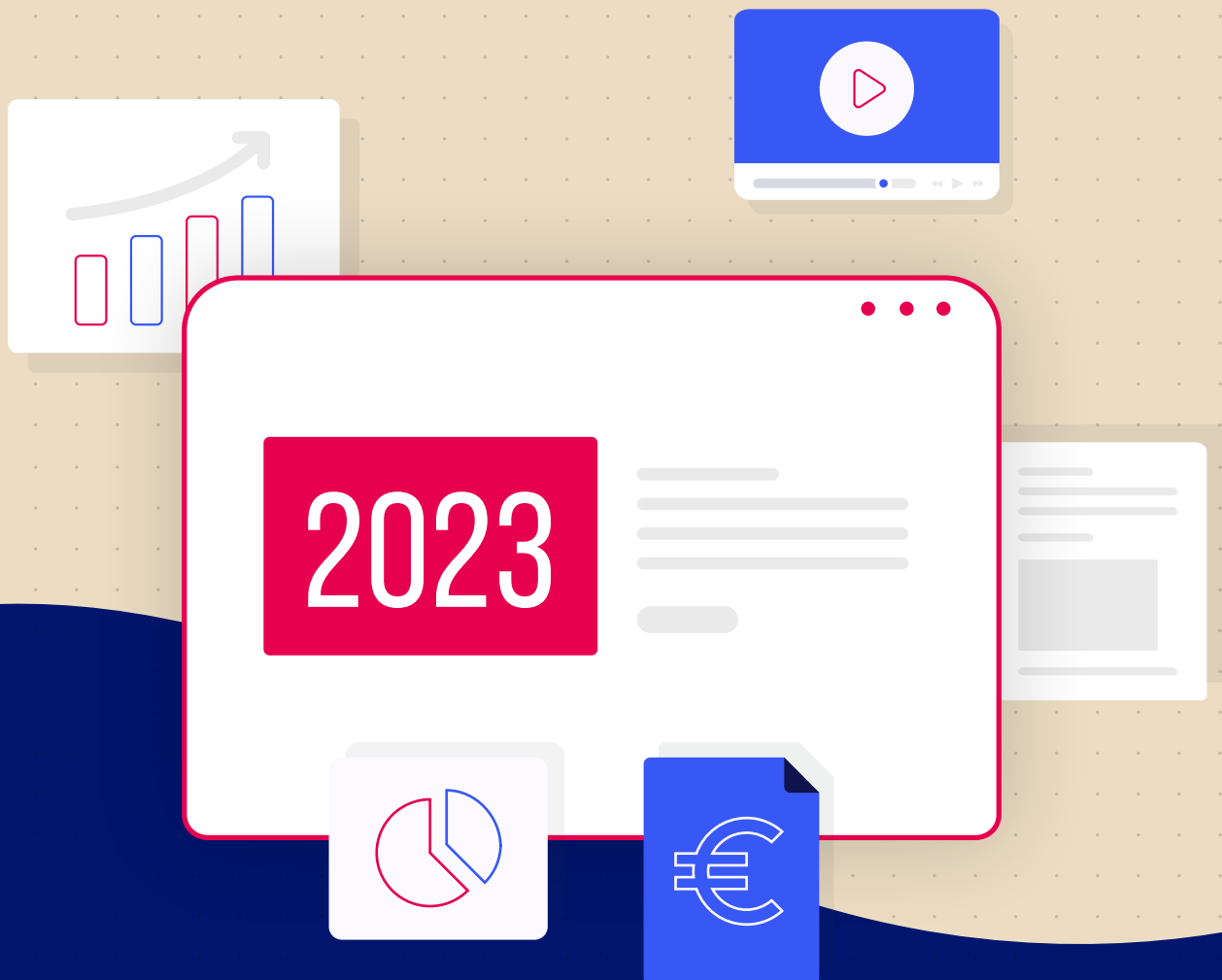

**EKSPRESS
GRUPP**

Aastaaruanne

2023

Interaktiivne aastaaruanne veebis

ASi Ekspress Grupp aastaaruandega saab tutvuda ka veebis:

<http://2023-annual-report.egrupp.ee>

Lisaks infole ettevõtte kohta ja finantsandmetele sisaldab veebiaruanne täiendavat funktsionaalsust, sh videoid ja veebilinke.

SISUKORD

ÜLDANDMED.....	4
TEGEVUSARUANNE.....	5
KESTLIKKUSARUANNE.....	39
HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE.....	76
TASUSTAMISARUANNE.....	90
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	92
Juhatuse kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele.....	139
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne.....	140
2023. AASTA KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK.....	145
JUHATUSE JA NÕUKOGU DEKLARATSIOON.....	146

ÜLDANDMED

Aruandeperioodi algus	1. jaanuar 2023
Aruandeperioodi lõpp	31. detsember 2023
Ettevõtte nimi	AS Ekspress Grupp
Äriregistri kood	10004677
Adress	Narva mnt 13, Tallinn 10151
Asukohamaa	Eesti Vabariik
Telefon	+372 669 8381
E-mail	egrupp@egrupp.ee
Kodulehekülg	www.egrupp.ee
Põhitegevusala	Meedia ja sellega seotud tegevus (5814)
Juhatus	Mari-Liis Rüütsalu Argo Rannamets Karl Anton
Nõukogu	Priit Rohumaa Hans H. Luik Sami Jussi Petteri Seppänen Triin Hertmann
Audiitor	KPMG Baltics OÜ

Majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, kestlikkusaruandest, hea ühingujuhtimise tava aruandest, tasustamisaruandest, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest, juhatuse kinnitusest aruandele, sõltumatu vandeaudiitori aruandest, kasumi jaotamise ettepanekust ja juhatuse ning nõukogu deklaratsioonist. Dokument koosneb 146 leheküljest.

TEGEVUSARUANNE

KONTSERNI PÕHITEGEVUS JA OLEMUS.....	6
JUHATUSE ESIMEHE PÖÖRDUMINE	7
KONTSERNI STRATEEGIA JA EESMÄRGID	9
KONTSERNI OLULISED ETTEVÕTTED	10
MEIE MEEDIABRÄNDID	11
DIGITEERUV MEEDIAETTEVÕTE	12
2023. AASTA TÄHTSAMAD SÜNDMUSED.....	15
MEEDIA TUNNUSTUSED JA AUHINNAD 2023. AASTAL.....	18
ÄRITEGEVUS	21
FINANTSNÄITAJAD JA SUHTARVUD.....	24
SEGMENTIDE ÜLEVAADE.....	26
RISKIDE JUHTIMINE	30
ASi EKSPRESS GRUPP AKTSIAD JA AKTSIONÄRID	34

KONTSERNI PÕHITEGEVUS JA OLEMUS

Ekspress Grupp on enam kui 30-aastase ajalooga Baltimaade juhtiv meediakontsern, kuhu kuulub seitse meediaettevõtet Eestis, Lätis ja Leedus. Lisaks kuulub gruppi mitmeid portaale ja digimeedialahendusi pakkuvaid ettevõtteid. Kõikides Balti riikides korraldatakse kultuuri- ja spordisündmusi ning muid üritusi ühiskondlikult olulistel teemadel. Peamine fookus on pakkuda nüüdisaegsete digilahenduste ja -teenuste abil parimaid võimalusi meediatarbijale, reklaamikliendile ja koostööpartneritele.

- **Põhitegevus:** ajakirjandusliku sisu tootmine ja reklaami müük digitaalsetele platvormidele Balti riikides. Ajalehtede, ajakirjade ja raamatute kirjastamine Eestis.
- **Põhitegevusi toetavad** infotehnoloogia arendus, audiovisuaalse produktsiooni lahendused, reklaamipindade rent.
- **Digitaalsete ärisuundade arendamine:** 2023. aasta lõpus andsid digitaalsed tooted/teenused 83% (2022: 78%) kontserni kogukäibest.
- **Piletimüügiportaalide ja piletimüügikohtade** haldamine Eestis ja Lätis.
- **Digitaalsetel väliekraanidel** reklaami müük Eestis ja Lätis.
- Kasvab **meelelahutusürituste ja temaatiliste konverentside** korraldamise tähtsus.

Ekspress Grupi kliendid jagunevad kolme suuremasse gruppi:

- meediasisu tarbijad (nii jae- kui ka ärikliendid),
- reklaamistjad,
- teised grupi ettevõtete teenuseid ostvad era- ja juriidilised kliendid.

ASi Ekspress Grupp aktsiad on noteeritud NASDAQ Tallinna börsil alates 5. aprillist 2007. Suuraksionär on Hans H. Luik, kelle osalus lõpliku kasusaajana on 73,23%.

Ekspress Grupp arvudes

JUHATUSE ESIMEHE PÖÖRDUMINE

Mari-Liis Rüütsalu, juhatuse esimees

Austatud kolleegid, partnerid ja aktsionärid

2023. aasta oli täis proovikive, millega suutsime tänu pühendunud tööle ja õigetele strateegilistele otsustele toime tulla ning saavutada seejuures märkimisväärseid edusamme ning tugevdada meie positsiooni Baltimaade juhtiva digimeediaettevõttena.

Üks suuremaid proovilepanekuid on sõja jätkumine Ukrainas. See mõjutab oluliselt kogu Euroopat, sealhulgas ka Eestit. Oleme oma meediaettevõttes pidanud õppima uusi viise konflikti kajastamisel ning kuidas tagada ajakirjanike ohutus ja usaldusväärsete uudiste edastamine. Samuti oleme pidanud vastu seisma propagandale ja küberrünnakutele. Eelmisel aastal oli Ekspress Grupi meediaväljaannete fookus paljuski sellel, et sõja kajastamine ei näitaks väsimuse märke. Peame leidma lugejate huvi säilitamiseks uusi nurki – nii suudame anda oma parima panuse Ukraina toetuseks.

Lähtusime ka 2023. aastal meie missioonist teenida demokraatiat ja pakkuda kvaliteetset ning erapooletut uudisvoogu. Meie lugejad hindavad seda kõrgelt ja kvaliteetse uudissisu väärtus kasvab ajas veelgi. 2023. aasta tõi esiplaanile tehisaru ning sellega seotud hüved ja probleemid. Sisu tootmine pole olnud kunagi nii lihtne, kuid tulevikus muutub sisust olulisemaks see, kes selle avaldab. Usaldusväärsest saab veelgi väärtuslikum valuuta ning meediaettevõtetel saab olema väärinfo filtreerimisel veelgi olulisem roll.

Üks meie suuremaid saavutusi on meie meediaettevõtete digitellimuste arvu ja seeläbi digitaalse tulubaasi kasv. Balti riikides suutsime digitellimuste arvu märkimisväärselt suurendada, mis näitab, et lugejad hindavad meie meediaväljaannete pakutavat sisu kõrgelt ja usaldavad meid oma peamise teabeallikana. Ekspress Grupi kõige tugevam bränd – Delfi – on lugejate valik number üks kõigis Balti riikides. Digitellimuste hulk kasvas aastaga 41 protsenti. Samuti kasvasid meie digitaalsed tulud märkimisväärselt, andes juba 83 protsenti kontserni kogutulust.

Lisaks digitellimuste edule saavutasime olulise kasvu ka teistes ärivaldkondades. Näiteks tegutsesime edukalt digitaalsetel väliekraanidel, kus suurendasime oma võrku pea 65 ekraani võrra. Võrgu suurendamine on toonud selles segmendis kaasa ka olulise käibekasvu. Samuti õnnestus meil saavutada märkimisväärne kasv Läti piletiäri käibes ja kasumis.

Möödunud aastal mõjutasid meie tulemusi ka inflatsioonimäär ja sisendkulude tõus. Oleme hoolikalt juhtinud kulusid, säilitades samal ajal kvaliteetse sisu standardid. Tulemuseks oli müügitulu kasv 14 protsenti ja EBITDA kasv 15 protsenti.

Tulevikku vaadates olen kindel, et Ekspress Grupp jätkab edukat arengut ja mängib olulist rolli Balti riikide demokraatia edendamisel. Meie peamine fookus jääb erapooletute uudiste edastamisele ning meie lugejatele kvaliteetse uudissisu ja meelelahutuse pakkumisele.

Soovin tänada meie pühendunud meeskonda ja toetavaid aktsionäre. 2023. aasta näitas, et koos suudame saavutada suurepäraseid tulemusi ja olla teenäitaja digimeedia tulevikku.

Lugupidamisega, Mari-Liis Rüütsalu

KONTSERNI STRATEEGIA JA EESMÄRGID

Missioon – teenida demokraatiat

Meie eesmärgid

- Luua auhinnatud sisu, mida hindavad nii meie lugejad kui ka meediaekspertid
- Olla Baltimaade juhtiv digikirjastaja (digitellimuste, kasutusaja ja tegelike kasutajate arvu poolest)
- Pakkuda jätkuvalt kvaliteetseid paberväljaandeid lugejatele, kes väärtustavad seda formaati
- Tegutseda sotsiaalset vastutust silmas pidades ning luua tugevaid ja usaldusväärseid brände
- Suurendada ettevõtte väärtust meie aktsionäride jaoks

Kontserni strateegia

Ekspress Grupp keskendub nii olemasoleva digitaalse äri orgaanilisele kasvule kui ka võimaluste leidmisele ärimahtude kasvatamiseks uute omandamiste teel. Kontserni eesmärk on suurendada ettevõtte väärtust, luues sünergiat lisanduvate uute äritegevuste ja senise meediategevuse vahel.

Digimeedia segmendis viime ellu kiire kasvu strateegiat, eesmärkideks on turu arendamine ning samal ajal turuosa kasvatamine. Trükimeedias jälgime kulutõhusust ja pakume turu kvaliteetseimat ajakirjandust. Kontsern tugevdab olemasolevaid põhitegevusi investeringutega orgaanilisse kasvu ja suurendab lisaks digitaalsete tulude osakaalu meediaga potentsiaalselt head sünergiat pakkuvate teiste digitaalsete äride abil. Nii meedia kui ka toetavate digitaalsete äride kasvu toetab finantsiliselt optimaalne investeringute jaotus, finantsvõimenduse mõõdukas kasutamine ning kasvueesmärgi arvestav dividendipoliitika.

Kontserni strateegia elluviimisel on meie eesmärk luua auhinnatud sisu, mida hindavad nii meie lugejad kui ka meediaekspertid, olles samas Baltikumi juhtiv digikirjastaja nii digitellimuste, kulutatud aja kui ka tegelike kasutajate arvu poolest. Soovime edaspidigi pakkuda turu kvaliteetseimat trükimeediat lugejaskonnale, kes väärtustab seda formaati.

Kontserni pikaajalised strateegilised finantseesmärgid on seotud äritegevuse kasvu, digiteerimise, kasumlikkuse ja dividendide maksevõimega. Eesmärgid põhinevad muutustel tegevuskeskkonnas, konkurentsimaastikul ja ümberkujundamise strateegia edenemisel. Kontserni pikaajalised finantseesmärgid on kinnitatud 1. aprillil 2022.

Ekspress Grupi pikaajalised strateegilised finantseesmärgid

Eesmärk 2026. aasta lõpuks	2026 eesmärk	2023 tegelik	2022 tegelik	2021 tegelik
Digitellimused Baltimaades	>340 000	207 328	146 608	130 731
Digitaalse tulu osakaal	>85%	83%	78%	76%
EBITDA marginaal	>15%	14%	14%	15%
Dividendi väljamakse määr	≥30%	-	37%	59%

KONTSERNI OLULISED ETTEVÕTTED

Delfi Meedia AS / Eesti

Delfi Meedia toodab kõige ajakohasemat ja mitmekülgsemat ajakirjanduslikku sisu Eestis. Põhikanal selle levitamiseks on internetiportaali Delfi, mida külastab iga nädal üle 600 000 inimese. Samuti annab Delfi Meedia välja Eesti meediamaastiku ajalehtede (Eesti Ekspress, Maaleht, Eesti Päevaleht) ja ajakirjade (Maakodu, Eesti Naine, Tervis+, Oma Maitse, Anne&Stiil, Pere&Kodu, Kroonika) lipulaevu. 2021. aastal avas ettevõtte uue ärisuunana innovatiivse piletimüügikeskkonna Piletitasku.

Delfi UAB / Leedu

Leedu Delfi on enam kui 1,4 miljoni igakuise ja 500 000 igapäevase kasutajaga internetiportaali.

Delfi A/S / Läti

Läti Delfi on tunnistanud kõige usaldusväärsemaks ja armastatumaks meediabrändiks Lätis. Delfi on enam kui 858 000 igakuise kasutajaga Läti juhtiv uudisteportaal nii läti kui ka vene keeles.

Geenius Meedia OÜ / Eesti

Geenius Meedia on kiiresti kasvav ettevõtte, mis ehitab täpselt sihitud meediakanaleid, mille sisu on faktipõhine, arusaadav ja kasulik. Oleme müravabaks ja sõltumatuks platvormiks andekatele autoritele, hinnatud ekspertidele ning ideedele, mis teaduse ja tehnoloogia abil elu paremaks muudavad.

Lrytas UAB / Leedu

Lrytas.lt on Leedu suuremaid uudisteportaale, mis on asutatud aastal 2006. Portaali missioon on avaldada objektiivset, usaldusväärset ja operatiivset teavet Leedus ja maailmas toimuva kohta eri ühiskonnagruppidele. Meie visioon on olla arenenud ja juhtiv veebiportaal Leedus. Portaali Irytas.lt külastab päevas keskmiselt 410 000 lugejat ja kuus on kasutajaid ligi 1,2 miljonit. 2023. aasta oktoobris alustas portaal tasulise sisu müügiga ja kogus kolme kuuga üle 6000 tellimuse.

Uudisteagentuur ELTA UAB / Leedu

Uudisteagentuur ELTA pakub Leedu ja maailma ajakirjanduse uudiseid, teavitab Leedus esseisvatest sündmustest ning on usaldusväärne sisuallikas üleriigilisele ja piirkondlikule ajakirjandusele, raadiojaamadele ja telekanalitele.

Biļešu Paradīze SIA / Läti

Biļešu Paradīze haldab elektroonilist piletimüügiplatvormi (bilesuparadize.lv) ja piletimüügikohti, müües nende kaudu ürituste korraldajate nimel pileteid meelelahutusüritustele. Ettevõtte on korraldanud piletimüüki internetis üle 15 aasta ja on üks kahest juhtivast piletiteenuse pakkujast Lätis.

Õhtuleht Kirjastus AS / Eesti

Õhtuleht Kirjastus annab välja ajalehte Õhtuleht – suurima tiraažiga päevalehte Eestis ning üle 430 000 igakuise kasutajaga uudis- ja meelelahutusportaale. Lisaks Õhtulehele ja veebiportaalidele on Õhtuleht Kirjastuse portfellis valik lugejate poolt armastatud nädala- ja kuukirjasid, samuti ligemale kümnest väljaandest koosnev ristsõnaportfell. Õhtuleht Kirjastusel on kokku üle 90 000 tellimuse, millest üle neljandiku on digiteeritud. 2020. aastal võitis Õhtuleht uuriva ajakirjanduse kõrgeima preemia Bonnier, samuti on Õhtuleht olnud Bonnier preemia nominentide seas 2021. ja 2022. aastal.

Digital Matter UAB / Eesti, Läti, Leedu

Digital Matter (endise nimega Adnet Media) on suurim Baltimaades tegutsev reklaamivõrgustik, mis tegeleb nüüdisaegse RTB-reklaami ning sihtgruppide ja kampaaniate optimeerimisega.

Altero SIA / Eesti, Läti, Leedu

Altero on Baltikumi juhtiv finantsvõrdlusplatvorm. Altero alustas oma tegevust Lätis 2016. aastal, Leedus 2019. aastal ja Eestis 2020. aastal. Alates turule toomisest 2016. aasta juunis on enam kui 100 000 Altero klienti võrrelnud tarbimislaenu, autolaenu ja muude toodete finantspakkumisi.

Kinnisvarakeskkond OÜ / Eesti

Kinnisvarakeskkond arendab koostöös kohalike kinnisvaraettevõtetega kuulutusteportaali Kinnisvara24.ee.

Linna Ekraanid OÜ / Eesti

Linna Ekraanid on kasvav välimeediaettevõtte, mis ehitab ja haldab elektroonilisi välireklaami pindu paljudes paikades üle kogu Eesti.

D Screens SIA / Läti

D Screens on kiiresti kasvav välimeediaettevõtte, mis ehitab ja haldab elektroonilisi välireklaami pindu paljudes asukohtades Lätis.

Hea Lugu OÜ / Eesti

Hea Lugu on raamatukirjastus. Hea Lugu kirjastab nii algupärast kui ka tõlgitud ilukirjandust, ajalooraamatuid, biograafiaid ja memuaare, lastekirjandust, teatmekirjandust ja praktilisi käsiraamatuid. Hea Lugu kasutab kaubamärke Maailm ja Mõnda, 100 Rooga, Õhtuõpik ja Raamat24. Raamatuid antakse välja ka e- ja audiovormingus.

Kontserni struktuuri kuuluvate ettevõtete detailne loetelu on esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisis 1.

MEIE MEEDIABRÄNDID

Digital
Matter

altero.ee

ELTA

BILEŠU
PARADIZE

LINNA EKRAANID

Ds
dscreens.lv

HEA
LUGU

Irytas.lt

KINNIS-
VARA
24

geenius

Õhtuleht
Kirjastus

Delfi

EestiPäevaleht

EESTI EKSPRESS

Maaleht

Kroonika

NAINE

anne
& stül

PERE ja KODU

MAAKODU

Oma Maitse

Tervis PLUS

piletitasku

Õhtuleht

Tiiu

Naisteleht

Naisteleht
55+

tv
teleleht

Eesti Mets

Kalale! LOODUSES

DIGITEERUV MEEDIAETTEVÕTE

Karl Anton, grupi arendusjuht

2023. aasta oli Ekspress Grupi digimeedia jaoks taas tugeva kasvu aasta – Delfi Meedia AS ületas maagilise 100 000 tellija piiri.

Aastat iseloomustavad järgmised digitaalsed trendid:

- digitulude kasv oli tugev kõigil kolmel Balti põhiturul, klientide teadlikkus digisisu eest tasuda suureneb;
- teksti, heli ja videopilti mõjutavad järjest rohkem tehisintellekt ja sellel baseeruvad tööriistad;
- järjest olulisemaks muutub fookus kasutusmugavusele ja küberturvalisusele.

Eesti, Läti ja Leedu digitellimuste turg arenes lõppenud aastal oodatud suunas. Ekspress Grupp kui sihtturgude suurim uudismeedia digitellimuste pakkuja kasvatas aasta jooksul digitellimuste hulka Balti riikides kokku 41%, jõudes aasta lõpuks 207 000 tellimuseni. Eestis kasvas kõige rohkem Delfi Meedia digitellimuste arv, mis suurenes aastaga 20% (+17 242) ja ületas detsembris esimest korda 100 000 tellija piiri. Geenius Meedia digitellimuste arv suurenes 25%. Õhtuleht Kirjastus, Läti ja Leedu Delfi jätkasid samuti digitellimuste kasvu lainel, kasvates varasema aastaga võrreldes digitellimusi vastavalt 10%, 87% ja 112%. Uue tulijana sisenes Leedu digitellimuste turule uudisteportaal Lrytas, mille tellijate arv oli aasta lõpuks üle 6000. Kiire kasvu on taganud klientide valmisolek ja teadlikkus digisisu eest tasuda, mille üheks suurimaks eestvedajaks uudiste valdkonnas on Ekspress Grupp koos rahvusvaheliste voog- ja muusikateenustega.

Kui võrrelda suhtena Eesti rahvaarvu, siis on Delfi tõusnud ilmselt üheks edukamaks digitellimuste osakaaluga meediaettevõtteks nii Euroopas kui ka kogu maailmas. Leedu ja Läti turul toimus 2023. aastal digitellimuste mudelile üleminekus samuti teatud murrang, mida oleme oodanud juba mõnda aega. Leedu Delfi digitellimuste arv kasvas aastaga üle kahe korra ja ulatus aasta lõpuks ligi 40 000 tellimuseni. Läti Delfi tellimuste arv kasvas 87% protsenti ja ulatus aasta lõpuks üle 26 000. Kontserni uusim meediaettevõtte Lrytas läks digitaalsele tellimismudelile üle viimases kvartalis ning kogus aasta lõpuks juba üle 6000 tellimuse. Need numbrid näitavad, et ka teiste Baltimaade lugejad on sarnaselt Eestiga võtmas omaks ajakirjanduse digitaalse tellimise mudelit ja väärtustavad kodumaist, sõltumatut ja oma keeles valmivat sisu. Uudismeedia digitellimused on lugejaskonna seas järjest enam aktsepteeritud toode, mida näitavad suurenevad tellimuste numbrid ja

vähenev tellijate voolavus. Näeme, et ühiskonnas oluliste teemadega kursis olemiseks teeb üha enam lugejaid endale uudismeedia digiteerimise.

Globaalne digitung

Digitalse reklaami turul on Balti meediamajade jaoks rahaliselt olulisemateks konkurentideks endiselt rahvusvahelised internetiplatvormid. 2023. aastal oli suurte tehnoloogiaettevõtete tegevus taas rahvusvaheliselt regulaatorite terava tähelepanu all. Sellele viitab asjaolu, et Facebooki omanikfirma Meta tutvustas 2023. aasta oktoobris Euroopa klientidele tasuta reklaamivaba tellimuste teenust, kui kliendid ei soovi aktsepteerida reklaamiküpsiseid. Sisuliselt pannakse lõpptarbija positsiooni, kus ta peab teenuse eest tasuma kas rahas või andmetes. Olulised muudatused toimusid ka sotsiaalmeediaturul, kus 2022. aastal Elon Muski ostetud Twitter muutis oma nime X-iks ning tõi turule uued digiteerimise lahendused, aidates sellega kaasa globaalsele digiteerimise teadlikkuse kasvule. Samal ajal sunnib majanduskeskkond kõiki teenusepakkujaid seoses sisendhindade hüppelise kasvuga suurendama oma teenuste hindu, mis pikas plaanis muudab tarbija valivamaks ja väheneb mitme teenuse samaaegne tarbimine. Seetõttu võib eeldada, et kasutajad muutuvad lojaalsemaks ning väheneb tellijate voolavus.

„Seni on meediasektoris tegutsevad ettevõtted tulu teenimisel jaotunud peamiselt kahte leeri – kas teenida tulu reklaamimüügist või digiteerimistest. Tänapäevaks annavad trendid aimu, et võitev lahendus on kombinatsioon mõlemast ehk kasutajasõbralik balans reklaamist ja digiteerimistest, mis tundub olevat ka tarbijaelistus Balti turul.“

Karl Anton, Ekspress Grupi arendusjuht

Tehisintellekt

2023. aasta tehnoloogiline fookusteema oli tehisintellekt ja sellel põhinevad tööriistad. Ekspress Grupp on võtnud kasutusele mitmeid tööriistu, et tagada efektiivsem ettevõttesisene töökorraldus. Hetkel katsetame ka lõppkasutajale suunatud lahendusi, mis peaksid klientideni jõudma 2024. aasta jooksul. Igapäevaselt kasutame tehisintellektil põhinevaid lahendusi kommentaariumi jälgimiseks ja puhastamiseks, piltide ja illustratsioonide loomiseks artiklitesse, heli töötlemisel taskuhäälingus ning videopildi kiiremaks monteerimiseks. Lihtsamaid koodi genereerimise lahendusi kasutame programmeerimisel. Ühtlasi on Ekspress Grupi ettevõtted, kes pakuvad tehisintellektipõhiseid lahendusi lõppkliendile, kehtestanud sisemised tehisintellekti kasutamise põhimõtted, mille eesmärk on kasutajate informeerimine, kui midagi on „kunstlikult“ koostatud või moonutatud.

Tehisintellekti mõju uudiste ja sisu usaldusväärsele

Tehisintellekti mõjud meediasektorile on ulatuslikud. Tehisintellekti abil saab luua personaliseeritud sisu, mis vastab paremini vaatajate huvidele ja eelistustele ning samuti võib tehisintellekt aidata meediatööstusel paremini mõista oma publikut ja ennustada trende ning tarbijakäitumist.

Kindlasti kerkib probleemina üles tehisintellekti loodud võltsisisu ja selle levik. Juba praegu on sotsiaalmeedia portaalides liikumas palju valeinfot, mille levikut on raske piirata ning mille algallika tuvastamine ei ole tihti võimalik. Usume, et selles valguses suureneb kohalike uudisportaalide usaldusväärsus ning muidugi kaasneb sellega suurem vastutus olla info levitamisel veelgi täpsem ja korrektsem.

Lisaks saab tehisintellektil põhinevate tööriistadega aidata meediatööstusel võidelda võltsuudiste ja valeinfoga, tuvastades ja eemaldades selle. Siiski on oluline meeles pidada, et tehisintellekti kasutamine meediasektoris võib kaasa tuua ka eetilisi ja õiguslikke küsimusi ning suure küsimärgi all on privaatsuse ja autoriõiguste rikkumised. Seetõttu on oluline, et meediatööstus järgiks tehisintellekti kasutamisel vastutustundliku tehnoloogia põhimõtteid ja tagaks, et tehisintellekti kasutatakse eetiliselt ja õiguspäraselt.

„2023. aastat iseloomustab kiire tehisintellekti areng, mille eestvedajad on LLM-id ehk suured keelemudelid. Tehisintellektil põhinevad lahendused on Ekspress Grupi strateegilises fookuses ning kasutame lahendusi kommentaariumis, klienditeeninduses ning pildi-, heli- ja tekstitöötlemises, et toimetada efektiivsemalt ning vähendada inimressurssi korduvülesannetes.“

Karl Anton, Ekspress Grupi arendusjuht

Digilahenduste arendamine ja turvalisus

Ekspress Grupp on kasvav ja arenev meediakontsern, mis kohandub vastavalt oma lugejate, klientide ja koostööpartnerite muutuvatele vajadustele ning loob trende nende meediatarbimisega seotud harjumustes. Grupi igapäevatöö oluline osa on uute digitoodete ja -teenuste arendamine ning asjakohase ja huvitava sisu loomine. Sama tähtsal kohal on teenusekindluse ja turvalisuse tagamine, mis võimaldaks ligipääsu kõikidele kontserni digiteenustele igal ajahetkel ja meediatarbijale sobivas seadmes. Kõige kiirem kasutajate kasv on toimunud just mobiilsetes seadmetes.

2023. aastal pööras Ekspress Grupp järjest enam tähelepanu küberturvalisusele nii majasiseselt kui ka -väliselt. Ekspress Grupi jaoks on küberturvalisus muutunud üha olulisemaks, sest ettevõtted ja organisatsioonid on muutunud üha enam sõltuvaks digitaalsetest süsteemidest ja tehnoloogiast. Suhtume Ekspress Grupis küberturvalisusesse tõsiselt ja rakendame meetmeid, et kaitsta oma teenuseid ja nendes kasutusel olevaid andmeid. Riskianalüüsi tegemine, tugevate autentimismeetodite kasutamine, tarkvara turvauuenduste rakendamine, töötajate koolitamine ja küberturvalisuse kindlustuse ostmise kaalumine on ainult mõned meetmed, mida kasutame, et parandada küberturvalisust ja vähendada tehnilisi ja inimfaktoriga seonduvaid riske.

Digitellimused on kõikidel koduturgudel endiselt juhtival positsioonil

Digiäri järjepidev kasv mõjutab kõiki maailma meediaorganisatsioone. Uute digitoodete pakutavate võimaluste kõrval on veel suuremaks proovikiviks olemasolevate klientide hoidmine ja uute klientide leidmine.

Kõik Ekspress Grupi meediatooted on kättesaadavad digiformaadis. Parimate digiteenuste ja -toodete pakkumiseks nutiseadmetes on meediaportaalide arendus olnud alati tähtsaimal kohal.

Digitaalseid teenuseid ja tooteid pakuvad ka Ekspress Grupi teised ettevõtted. Nii müüb Hea Lugu audio- ja e-raamatuid ning haldab e-poode Raamat24 ja Digiread, Digital Matter pakub automaatseid reklaamilahendusi, Kinnisvara24, Biļešu Paradīze ja Piletitasku on digitaalsed teenusplatvormid ehk turuplatsid. Digitaalseid välireklaamilahendusi pakuvad meie ekraaniettevõtted D Screens Lätis ja Linna Ekraanid Eestis.

Digitellimusi tuleb juurde:

- Ekspress Grupi digitellimuste arv Balti riikides ulatus 207 328-ni, kasvades aastaga 41%.
- Lätis kasvas digitellimuste arv aastaga 87% ja oli 2023. aasta lõpuks 26 427.
- Leedu Delfi digitellimuste arv aastaga 112% ja oli 2023. aasta lõpuks 39 872.
- AS Delfi Meedia tasuliste digitellimuste arv kasvas aastaga 20% ja oli detsembri lõpuks 102 793, Õhtuleht Kirjastusel oli digitellimuste aastane kasv 10% ja tellimusi oli aasta lõpuks 24 875, Geenius Meedia digitellimuste aastane kasv oli 25% ja tellimusi oli aasta lõpuks 6998.
- Leedu meediaportal Lrytas alustas tasulise sisu müügiga 2023. aasta IV kvartalis ja jõudis 2023. aasta lõpus 6363. digitellimuseni.
- Kontserni digitulude osakaal on 83% käibest (2022: 78%).

Ekspress Grupi pikaajaline eesmärk on kasvatada digitellimuste maht Baltimaades 2026. aasta lõpuks 340 000 tellijani.

Uued võimalused Lätis-Leedus

2023. aastal lõpetasime Delfi platvormi generatsioonivahetusega Lätis ja Leedus. Grupi IT keskne arendus on Eestis, kuid see puudutab kõiki kolme riiki. Platvormivahetus Lätis-Leedus loob paremad võimalused ja paindlikkuse sealsetele lugejatele. Läti ja Leedu Delfi digitellimuste arvu mõjutas pakettide muutmine sarnaseks Eestis kasutusel olevaga. Kasutusele võeti ühtne paketi põhine loogika, millega digitellija saab laiema ligipääsu kogu Delfi sisule. Nüüdseks on keskele IT-lahendusele üle viidud kõik Delfide all olevad portaalid, tagades säästlikuma, turvalisema ja kiirema töötulemuse.

2023. AASTA TÄHTSAMAD SÜNDMUSED

JAANUAR

- Avaldati 2022. aasta IV kvartali digitellimuste tulemused – digitellimuste hulk kasvas varasema aastaga võrreldes Balti riikides kokku 12% ja ulatus 2022. aasta detsembri lõpus 146 608-ni.

- ASi Ekspress Grupp 50%lises omanduses oleva ASi Express Post nõukogu tegi otsuse sulgeda 2023. aasta jooksul Express Posti kojukandeteenuse valdkond.

VEEBRUAR

- AS Ekspress Grupp kuulutas kooskõlas aktsionäride 2. mai 2022. aasta otsusega välja kuni 588 235 oma aktsia tagasiostu aktsionäridelt perioodil 15. veebruar kuni 6. märts 2023 hinnaga 1,70 eurot aktsia kohta.

- ASi Ekspress Grupp juhatuse liikme Kaspar Hanni ametist lahkumise tõttu toimusid 2023. aasta veebruari alguse seisuga muudatused Ekspress Grupi oluliste tütarettevõtete nõukogudes ja juhatuses. ASi Delfi Meedia nõukogu hakkas tegutsema kolmeliikmelises koosseisus: Hans Luik (esimees), Mari-Liis Rүүtsalu ja Signe Kukin. OÜ Ekspress Finants juhatuse muutus kaheliikmeliseks: Mari-Liis Rүүtsalu ja Signe Kukin. Läti tütarettevõtte A/S Delfi nõukogu uueks liikmeks sai Hans Luik ja nõukogu hakkas tegutsema järgmises

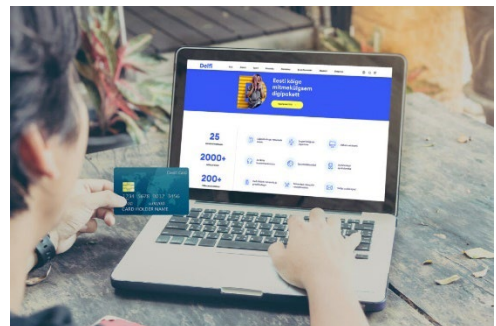
koosseisus: Mari-Liis Rүүtsalu (esimees), Hans Luik ja Signe Kukin.

MÄRTS

- ASi Ekspress Grupp tütarettevõtte ASi Delfi Meedia nõukogu otsustas pikendada juhatuse liikmete Erle Laak-Sepa ja Tarvo Ulejevi volitusi kuni 10. juunini 2026 ja Piret Põldoja volitusi kuni 1. septembrini 2023. Delfi Meedia juhatuse jätkas endises koosseisus: Argo Virkebau (juhatuse esimees), Erle Laak-Sepp, Tarvo Ulejev, Urmo Soonvald, Piret Põldoja ja Sander Maasik.
- Märtsis kulmineerus Riigikogu valimiste kajastamine, mille raames tegi Delfi Meedia Delfi TV oma ajaloo seni kõrgeima ajakirjandusliku ja tehnilise tasemega omatoodangu, ligi 100 000 vaatajat kogunud Delfi valimisstudio ning ühiskonnas rohkelt kõneainet pakkunud Kaja Kallase ja Martin Helme valimisdebati.

APRILL

- Selgusid veebruaris välja kuulutatud aktsiate tagasiostu tulemused. Tagasimüügikorralduste esitamise perioodil laekus 162 investorilt korraldusi 2 077 440 aktsia tagasimüügiks summas 3 531 648 eurot.
- Avaldati 2023. aasta I kvartali digitellimuste tulemused – digitellimuste hulk kasvas eelmise aasta sama perioodiga võrreldes Balti riikides kokku 15% (I kvartalis 10%) ja ulatus märtsi lõpus 161 278-ni.

- ASi Ekspress Grupp 2023. aasta I kvartali müügitulu kasvas 25%, ulatudes 16,8 miljoni euroni ja EBITDA 87% 1,2 miljoni euroni. Tulenevalt sesoonsusest teenis kontsern ootuspäraselt 2023. aasta I kvartalis jooksvatelt

tegevustelt puhaskahjumit 0,4 miljonit eurot, mida on 20% vähem võrreldes eelmise aastaga. Märtsi lõpus moodustas digitaalsete tulude osakaal 80% kontserni kogukäibest.

MAI

- 4. mail 2023. aastal toimus ASi Ekspress Grupp aktsionäride korraline üldkoosolek, kus kinnitati 2022. aasta majandusaasta aruanne ja kasumi jaotamise ettepanek.
- ASi Ekspress Grupp nõukogu otsustas valida uueks juhatuse liikmeks Karl Antoni tähtajaga 5. juuni 2026. Karl Antonist sai arendusjuht, kes vastutab kontserni arendustegevuse eest. Ekspress Grupi juhatuse tegutses alates 5. juunist 2023 järgmises koosseisus: Mari-Liis Rüütsalu (juhatuse esimees), Signe Kukin ja Karl Anton.
- AS Ekspress Grupp maksis 24. mail dividendi 5 eurosentit aktsia kohta.

JUUNI

- Juunis toimus Kroonika Meelelahutusauhindade gala Krulli kvartalis koos 700 külalisega. Kajastus oli laiapõhjaline, otseülekande tegi TV3. Show oli meelde jääv ja sotsiaalmeediapostituste arv ootusi ületav.

- Bilešu Paradize vahendas edukalt Riias toimunud juubelilaulupeo pileteid, mis suurendasid nii müüdnud piletite arvu kui ettevõtte käivet.

JUULI

- ASi Ekspress Grupp finantsjuht ja juhatuse liige Signe Kukin avaldas soovi omal soovil ametist 31. augustil lahkuda. Uue finantsjuhi / juhatuse liikme leidmiseks korraldati sihtotsinguga konkurs. Kuni uue juhatuse liikme nimetamiseni jätkas kontserni juhatuse kaheliikmelises koosseisus: Mari-Liis Rüütsalu (juhatuse esimees) ja Karl Anton.
- Avaldati 2023. aasta II kvartali digitellimuste tulemused – ASi Ekspress Grupp digitellimuste hulk kasvas võrreldes eelmise aasta sama perioodiga Balti riikides kokku 24% (II kvartalis 9%, I poolaastas 20%) ja ulatus juuni lõpus 175 379-ni.

- ASi Ekspress Grupp 2023. aasta II kvartali müügitulu kasvas 13%, ulatudes 18,5 miljoni euroni ja EBITDA 8% 2,4 miljoni euroni. 2023. aasta 6 kuu müügitulu kasvas 18% võrdluses eelmise aastaga 35,3 miljoni euroni ning EBITDA 25% 3,6 miljoni euroni. Kontserni II kvartali puhaskasum oli 0,6 miljonit eurot ja I poolaasta vaates kokku 0,2 miljonit eurot, mis kahanes võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 71%. Juuni lõpus moodustas digitaalsete tulude osakaal 82% kontserni kogukäibest. Digitaalsed tulud kasvasid võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 28%.

AUGUST

- Leedu konkurentsiamet otsustas alustada analüüsi Ekspress Grupi poolt 2022. aasta detsembris omandatud UAB Lrytas 100% aktsiate ostutehingu suhtes. Analüüsi ajendiks oli UAB 15min kaebus.
- ASi Ekspress Grupp juhatuse liikme Signe Kukini ametist lahkumise tõttu toimusid 2023. aasta septembri alguse seisuga muudatused Ekspress Grupi oluliste tütarettevõtete nõukogudes. ASi Delfi Meedia nõukogu uueks liikmeks sai Ekspress Grupi juhatuse liige Karl Anton. Nõukogu jätkas tegevust kolmeliikmelises koosseisus: Hans Luik

(esimees), Mari-Liis Rüütsalu ja Karl Anton. Läti tütarettevõtte A/S Delfi ja Leedu tütarettevõtte UAB Delfi uueks nõukogu liikmeks sai samuti Karl Anton. Mõlemad nõukogud hakkasid tegutsema järgmises koosseisus: Mari-Liis Rüütsalu (esimees), Hans Luik ja Karl Anton.

- ASi Delfi Meedia nõukogu otsustas pikendada juhatuse liikme Piret Põldoja volitusi kuni 31. augustini 2026. Delfi Meedia juhatus jätkas endises koosseisus: Argo Virkebau (juhatuse esimees), Erle Laak-Sepp, Tarvo Ulejev, Urmo Soonvald, Piret Põldoja ja Sander Maasik.

SEPTEMBER

- ASi Ekspress Grupp Läti tütarettevõtte A/S Delfi nõukogu otsustas pikendada juhatuse liikme Konstantins Kuzikovsi volitusi järgmiseks viieks aastaks. A/S Delfi juhatus jätkas endises koosseisus: Konstantins Kuzikovs (juhatuse esimees), Filips Lastovskis ja Maira Meija.

OKTOOBER

- Avaldati 2023. aasta III kvartali digitellimuste tulemused – ASi Ekspress Grupp digitellimuste hulk kasvas võrreldes eelmise aasta sama perioodiga Balti riikides kokku 30% (III kvartalis 2%, 9 kuuga 23%) ja ulatus septembri lõpus 179 753-ni.

- ASi Ekspress Grupp nõukogu valis uueks juhatuse liikmeks ja finantsjuhiks Argo

Rannametsa tähtajaga 31. oktoober 2026. Argo Rannametsa mitmekülgne kogemus nii suurest rahvusvahelisest kontsernist kui ka digitaalses maailmas tegutsevast idufirmast moodustavad ainulaadse kombinatsiooni, mis võimaldab panustada Ekspress Grupi arengusse. Ekspress Grupi juhatus tegutseb alates 1. novembrist 2023 järgmises koosseisus: Mari-Liis Rüütsalu (juhatuse esimees), Karl Anton ja Argo Rannamets.

NOVEMBER

- Novembris toimus Delfi Meedia poolt korraldatud Anett Kontaveiti suur tenniseõhtu, mida kandsid otseülekanDES üle Telia ja Delfi.

DETSEMBER

- 50% ulatuses ASile Ekspress Grupp kuuluv AS Õhtuleht Kirjastus sõlmis lepingu, millega omandab 100% osaluse ASis Express Post, mis kuulub võrdselt kahele Eesti suurimale meediaettevõttele AS Ekspress Grupp ja AS Postimees Grupp. Tehing viiakse lõpule hiljemalt 2024. aasta 30. aprilliks, kui tehingu lõpuleviimise tingimused on täidetud.
- Leedu konkurentsiamet määras ASile Ekspress Grupp Leedu uudisteportaali Lrytas ostmisel konkurentsireeglite rikkumise eest rahaträvi. AS Ekspress Grupp vaidlustas otsuse kohtus.

MEEDIA TUNNUSTUSED JA AUHINNAD 2023. AASTAL

EESTI

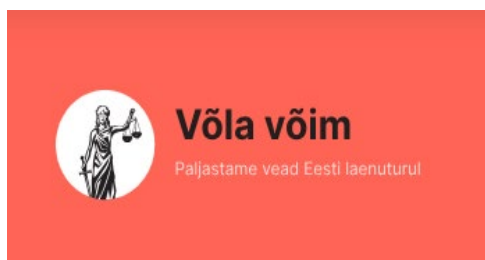
- 2023. aasta veebruaris sai suure tunnustuse osaliseks Eesti Ekspressi pikaajaline ajakirjanik **Tarmo Vahter**, kellele president Alar Karis omistas **Valgetähe IV klassi teenetemärgi**.

- Delfi Meedia ajakirjaniku **Martin Laine** kaks koostööprojekti teiste OCCRP-sse (Organised Crime and Corruption Reporting Project) kuuluvate ajakirjanikega nimetati üleuroopalisel **Daphne Varuana Galizia** nimelisel uuriva ajakirjanduse konkursil finalistide sekka. Samal konkursil jõudis finaali ka OCCRP ja Venemaa sõltumatu väljaande iStories eestveetud projekt **The Rotenberg Files**, mis tugines Putini lähedaste oligarhide vendade Rotenbergide juurest lekkinud dokumentidele. Delfi Meedia oli ka selle projekti partner.

- 2023. aasta veebruaris selgusid ka konkursi „Eesti ajakirjandusauhinnad 2022“ võitjad:

- Meedialiidu peaauhind ehk aasta ajakirjanik 2022 tiitli pälvis Urkaina nelik: Delfi Meedia ajakirjanik **Roman Starapopov**, Postimehe ajakirjanik Jaanus Piirsalu ning Anton Aleksejev ja Kristjan Svirgsden Eesti Rahvusringhäälingust, mis on tunnustus kõigile Ukrainas käinud reporteritele.
- Uuriva ajakirjanduse tunnustuse ehk **Bonniери preemia** võitis Eesti Päevalehe, Eesti Ekspressi ja Maalehe ajakirjanike **Riin Aljase, Oliver Kundi, Martin Laine, Holger Roonemaa, Tiina Kaukvere** ja **Aleksander Algo** ühistööna valminud **artikliseeria laenuäri varjupoolest**.

- Noor ajakirjanik 2022 tiitli pälvis **Martin Laine** Eesti Päevalehest.

- Parima venekeelse olemusloo võitja on **Roman Starapopov** RusDelfis ilmunud seeriaga „**Delfi Ukrainas**“: 1. aprillil ilmunud „**DELFI В УКРАИНЕ | „Скоро это будет второй Мариуполь“**“. Как люди спасаются из-под обстрелов Северодонецка, 5. mail ilmunud „**ФОТО И ВИДЕО | Военные ВСУ — Delfi: „в ближайшее время будут тяжелые бои. Если мы не выстоим, Россия пойдет к вам“**“ ja 17. mail ilmunud „**„Мы их не закапывали, они там и лежат, пусть забирают“**“. Поля Киевской области усеяны телами российских солдат“.

- Parima venekeelse arvamuse võitja on **Jevgenia Parv** RusDelfis 15. novembril ilmunud arvamusega „**Смена педагогического состава русскоязычных школ - не беда, а возможность**“.
- Podcasti võitja on Eesti Ekspressi ajakirjanike **Aleksander Algo** ja **Lauri Närepi** 14. mail eetris olnud podcast „**VABAFLOW | Kuidas räppar**“.

mõne aastaga Soundcloudist vabariigi aastapäeva kontsertlavale jõudis“.

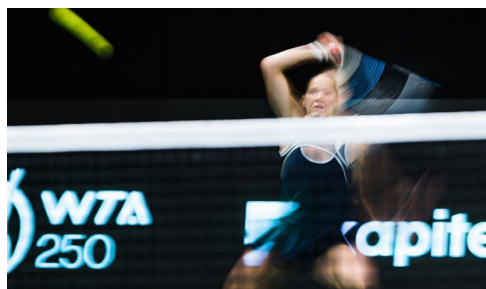
- Multimeedia preemia sai Eesti Ekspressis 27. juunil ilmunud „INTERAKTIIVNE RÄNNAK | Pagemine Ukrainast“, mille autorid on **Grete Lehepuu, Rain Pruul, Mart Nigola, Anna Plukk** ja **Kristina Õun**.

- Üleriigilise uudise preemia sai Eesti Päevalehes 10. juulil ilmunud **Holger Roonemaa** ja **Urmas Jaaganti** artikkel „Ütle talle, et saagu esmalt see kuradi eelnõu riigikogust läbi.“ **Uberi failid avavad suurfirma Eesti lobi telgitagused“.**

- Üleriigilise arvamuse preemia sai **Andrei Šumakov** Eesti Päevalehes 7. mail ilmunud aramuslooga „**KIRI EMADEPÄEVAKS VENEMAALE | RusDelfi peatoimetaja Andrei Šumakov: ema, lülita televiisor välja!**“

- Parima spordifoto võitis Delfi Meedia fotoreporter **Kiur Kaasik** foto eest „**Sinimustvalgega võidule – Kaia Kanepi võitis koduse WTA turniiri esimeses voorus lõunanaaber Ostapenkot reketiga, mis pika säriga pildistades kangastus Eesti lipuks.**“

- Parima pressivideo auhinna said **Aleksander Algo, Andrei Jakubovitš** ja **Daniel Leevik** Delfi Meedia videoga „**Tööportaalist otse sõtta**“, milles Delfi uuris, kuidas käib venelaste värbamiskampaania. Delfi TV uuris, kuidas Vene armee tööportaalidest lisajõudu värbab ning avastas, et rindele pääsemine on oodatust hõlpsam.

- Üleriigiliste lehtede avatud rühma võitja on **Eesti Ekspress**, kujundaja **Tuuli Prees**: „**Putin: midagi veganitele, midagi kannibalidele**“.

- Digitööde kategooria võitja on **Eesti Ekspress (26.03.2022)**, **Karl-Erik Leik** ja **Anna Plukk**: „**Kas keegi saaks aidata? Instagram on üle ujutatud abipalvetest leida blokaadi lõksu jäänud Mariupolist sugulasi**“.

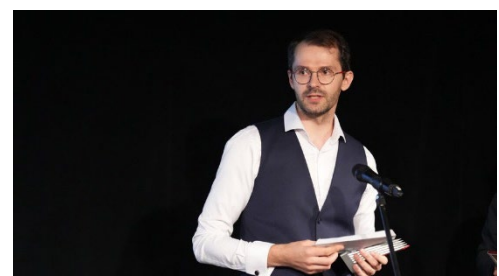

LÄTI

- Delfi ajakirjanikule **Sarmīte Gaidule** omistati mainekas **Westphalia Peace Prize**'i noore ajakirjaniku stipendium.

- Läti Delfi pälvis seitse Läti ajakirjanike liidu „**Excellence awards 2022/2023**“ nominatsiooni ning auhinna parima intervjuu eest. Seitse nominatsiooni oli avalik-õigusliku telemeedia järel parim tulemus.

- Läti Delfi sai „**Peresõbraliku töandja**“ märgise.

- Delfi oli ka Läti armastatuima meediabrändi **Baltic Brand Ranking** kategooria võitja.

LEEDU

- Leedu Delfi erikorrespondent **Tomas Janonis** ning teadus- ja tehnikatoimetaja **Šarūnas Meškys** said auhinna 21. korda toimunud **Leedu keskkonnaministeeriumi ja Leedu ajakirjanike liidu loomevõistlusel „Inimene ja keskkond“ („Žmogus ir aplinka“)**.

- Aasta väljapaistvamate tööde eest sai Leedu spordiajakirjanike ühenduse preemia Delfi spordiajakirjanik **Mindaugas Augustis**.
- Leedu sotsiaal- ja tööministeeriumi laste õiguste kaitse ja lapsendamise talituse auhinna sai Delfi

ajakirjanik **Dainius Sinkevičius**, sest on oma tööga aidanud parandada Leedu laste heaolu ning seisnud nende õiguste ja vajaduste eest.

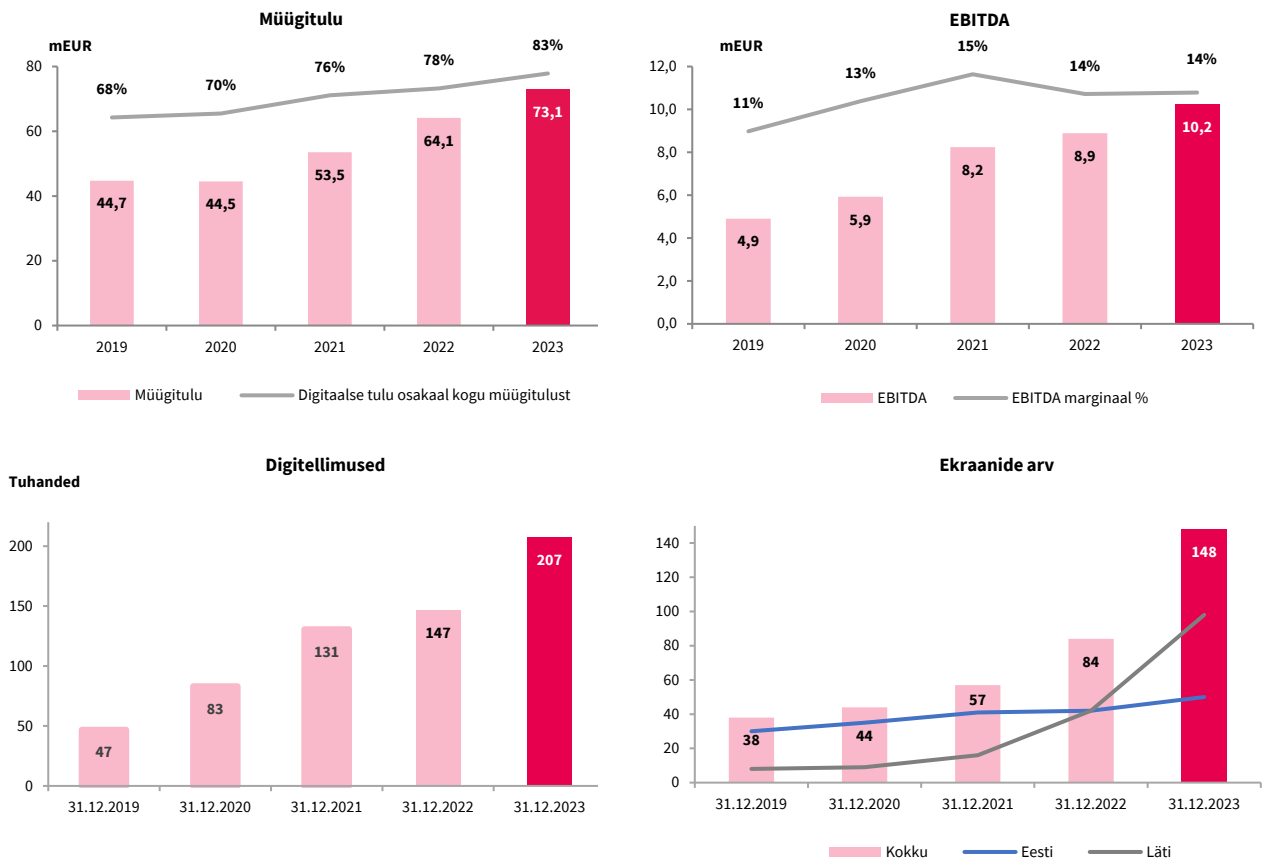
- Agentuur **Paparazzi** tunnustas **Lrytas.lt**-d ajakirjanduse aastaauhindade jagamisel autentsuse preemiaga.
- Leedu juhtiv kommunikatsiooniagentuur **Publicum** tunnustas **Delfit** ettevõtluse arendamise eest ning pärjas neid **valdkonna liidri auhinnaga**, **ELTA**t tunnustati valdkonna taaselustamise eest.

ÄRITEGEVUS

TULEMUSTE KOKKUVÕTE

Alljärgnevad andmed on esitatud ainult jätkuvate tegevusvaldkondade kohta, juhul kui ei ole viidatud teisiti.

MÜÜGITULU

2023. aasta konsolideeritud müügitulu oli 73,1 miljonit eurot (2022: 64,1 miljonit eurot). Müügitulu suurenes 14% võrreldes eelmise aastaga. Kui 2023. aasta müügitulust jätta välja 2022. aasta II poolaastal Leedus tehtud ostud (uudisteportaal Lrytas ja uudisteagentuur ELTA), kujunes müügitulu kasvuks 9%. Kasvu taga on nii veebi reklaamitulud kui digitellimuste tulud. Kontserni digitaalsete tulude osakaal moodustas 2023. aasta lõpus 83% kogukäibest (2022. aasta lõpp: 78% kogukäibest). 2023. aasta digitaalsed tulud suurenesid 21% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga.

KASUMLIKKUS

2023. aasta konsolideeritud EBITDA oli 10,2 miljonit eurot (2022: 8,9 miljonit eurot). EBITDA kasvas 15% võrreldes eelmise aastaga ning EBITDA marginaal oli 14% (2022: 14%). Kasumlikkust on aidanud tõsta veebireklaami ja digitellimuste edukas müük Eestis ja Leedus ning piletimüügiplatvormide ja digitaalsete väliekraanide mahtude kasv.

2023. aasta konsolideeritud puhaskasum ilma ühekordsete kuludeta oli 3,7 miljonit eurot (2022: 4,1 miljonit eurot). 2023. aasta puhaskasum vähenes 9% võrreldes eelmise aastaga. Koos ühekordsete kuludega oli 2023. aasta konsolideeritud puhaskasum 3,4 miljonit eurot. Puhaskasumi vähenemist mõjutavad peamiselt Euribori tõusuga kasvanud intressimäärad ja kontserni investeringutest tulenev amortisatsioonikulu kasv. Intressikulude negatiivne mõju on kahekordne ja avaldab tulemustes mõju 0,8 miljoni eurose lisakuluna. Tulemusi mõjutasid ka ASI Express Post kojukandeteenuste sulgemisega seotud

ühekordsed kulud summas 0,3 miljonit eurot. Alates juulist 2023 on kojukandeteenus Express Postis lõpetatud ning kontserni täiendavat kahjumit antud valdkonnast ei teeni.

Lisaks teeb 2022. aasta võrreldava baasi kõrgemaks ühekordse finantstuluna kajastatud 0,2 miljonit eurot piletimüügiplatvormi ostuhinna tasumata tulevikukohustuse osa õiglase väärtuse korrigeerimine.

KULUD

2023. aasta müüdüd kaupade kulu, turundus- ja üldhalduskulud kokku moodustasid 67,4 miljonit eurot (2022: 60,0 miljonit eurot). Tegevuskulud suurenesid 7,4 miljonit eurot (+12%) võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. Suurima kasvu moodustab töötajukulude kasv summas 5,0 miljonit eurot (+16%).

2023. aasta jooksul oli kontsernis keskmiselt 976 töötajat, mis on 92 töötajat rohkem võrreldes eelmise aasta sama perioodiga (2022: 884 töötajat). Kasvu taga olevad 72 töötajat on lisandunud läbi ettevõtete ostude, sh 2022. aasta mais omandatud ELTA uudiste agentuur Leedus ja 2022. aasta detsembris omandatud uudisteportali lrytas.lt arvelt. 20 töötajat lisandus teistes ettevõtetes Eestis, Lätis ja Leedus.

24. veebruaril 2022 algas sõda Ukraina ja Venemaa vahel. Kontsern ei oma äritegevust ega vara Ukrainas või Venemaal, seega mõjutab kontserni vaid sõja kaudne mõju. Nende riikide tegevus mõjutab Balti riikide majandust kaudselt, sh energiahinnad, tooraine ning selle kogumõju Euroopa ja teiste lääne riikide majandusele.

RAHAPOSITSIOON

Aruandeperioodi lõpus oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid 9,6 miljonit eurot ja omakapitali 56,5 miljonit eurot (53% bilansimahust). Võrreldavad andmed 2022. aasta 31. detsember seisuga olid vastavalt 7,4 miljonit eurot ja 55,4 miljonit eurot (56% bilansimahust). Seisuga 31. detsember 2023 oli kontserni netovõlg 10,6 miljonit eurot (31. detsember 2022: 13,3 miljonit eurot).

2023. aasta kontserni rahavood äritegevusest olid 12,2 miljonit eurot (2022: 8,0 miljonit eurot), mida mõjutasid positiivselt nii Eestis kui Lätis piletimüügi platvormid. Peamine mõju Lätist, kus pileтите müügi mahud on kasvava trendiga, vaatamata nõrgenenud majanduskeskkonnale.

2023. aasta kontserni rahavood investeerimistegevusest olid -3,9 miljonit eurot (2022: -10,6 miljonit eurot), millest -3,4 miljonit eurot oli seotud materiaalse ja immateriaalse põhivara arendamise ja soetamisega, mis näitab suurenenud investeeritud toodetesse ja tehnoloogiasse. 2023. aastal investeeris kontsern uutesse LED-ekraanidesse -1,2 miljonit eurot, mis on finantseeritud kapitalirendiga.

2023. aasta kontserni rahavood finantseerimistegevusest olid -6,2 miljonit eurot (2022: -0,9 miljonit eurot), millest -1,0 miljonit eurot moodustab omaaktsiate tagasiostmine ja -1,5 miljonit eurot dividendimakse ASi Ekspress Grupp aktsionäridele. Finantseerimistegevused sisaldavad samuti netomuutust laenukohustustes -1,7 miljonit eurot ja rendikohustustes -2,0 miljonit eurot.

AKTSIATE TAGASIOST, DIVIDENDID JA DIVIDENDIPOLIITIKA

Aktsiate tagasiostuprogrammi raames ostis AS Ekspress Grupp 9.märtsil 2023 tagasi 588 235 aktsiat hinnaga 1,70 eurot aktsia kohta kogusummas 1,0 miljonit eurot.

4. mail 2023. aastal toimunud ASi Ekspress Grupp aktsionäride korralisel üldkoosolekul otsustati maksta dividendi 5 euro senti aktsia kohta kogusummas 1,49 miljonit eurot. Dividendid maksti aktsionäridele välja 24. mail 2023. aastal.

AS Ekspress Grupp nõukogu on kinnitanud kontserni dividendipoliitika, mille kohaselt maksab Ekspress Grupp alates 2022. aastast dividendidena välja vähemalt 30% aastakasumist.

Argo Rannamets, grupi finantsjuht

2023. aasta oli Ekspress Grupi jaoks taas tugeva müügikasvuga aasta. Vaatamata Baltimaade majanduskeskkonda mõjutanud majanduslangusele kasvas kontserni müügitulu aastaga 14% ja ulatus 73,1 miljoni euroni. Üldise majanduslanguse foonil näitas digitaalne reklaamitulu kasvavat trendi nii Eestis kui ka Leedus ja jaotus kõikide peamiste ärisegmentide vahel. Digitulud kasvasid aastaga 21% ja moodustasid detsembri lõpus 83% kontserni kogukäibest. Kontserni meediaettevõtete digitellimuste tulu ja digitellimust omavate klientide arv kasvas aastaga jõudsalt kõigis kolmes riigis. Tugeva kasvu on teinud piletiplatvormide müügitulu ja väliekraanidelt saadav reklaamitulu.

Lätis turu kogumaht vähenes ja ka Ekspress Grupi Lätist teenitud reklaamitulu jäi eelmisele aastale 6% alla. Samas kompenseeris Lätis vähenemist piletimüügiplatvormi ja digiekraanide müügitulu kasv. Kontsernile kuuluv piletiplatvorm on kasvatanud käivet nii müügis olevate ürituste arvu kui ka keskmise piletihinna tõusu toel.

Viimase aastaga on kontsern Balti riikides juurde saanud ligi 61 000 digitellimust ehk 41% rohkem kui eelmise aasta detsembri lõpus. Digitellimuste hulk ulatus 2023. aasta lõpus 207 000 tellimuseni. Kontserni digitaalne tulu põhineb üha enam digitellimuste müügitulul ja moodustub aina mahukam kuust kuusse korduv tulubaas ilma täiendava müügitegevuse (ja -kulude) vajaduseta. Toetavalt andis tellijatulude käibekasvule oma panuse ka varasemast kõrgem keskmine hind. Samuti oleme tugevdanud kontserni meediaettevõtete pakutava sisu kvaliteeti ja mahtu, et olla kõigis Balti riikides digitellimuste valdkonna liider.

Eesti turul kasvas suurima meediaettevõtte, Delfi Meedia digitellijate arv aastaga 20% ja ületas detsembris esimest korda 100 000 tellija piiri. Kui võrrelda suhtena Eesti rahvaarvu, siis on Delfi tõusnud ilmselt üheks edukamaks digitellimuste osakaaluga meediaettevõtteks nii Euroopas kui ka kogu maailmas. Kontsern liigub samm-sammult oma strateegiliste eesmärkide suunas ja soovib aastaks 2026 pakkuda digitaalset tasulist sisu vähemalt 340 000 tellijale.

Ekspress Grupi kasum enne intresse, makse, kulumit ja amortisatsiooni (EBITDA) oli 10,2 miljonit eurot, kasvades aastaga 15%. Kasumlikkust on peamiselt aidanud tõsta veebireklaami ja digitellimuste edukas müük Eestis ja Leedus ning piletimüügiplatvormide ja digitaalsete väliekraanide mahtude kasv.

Kontsernina on meile efektiivsuse pidev suurenemine oluline, et hoida EBITDA marginaali ja saavutada strateegias ette nähtud minimaalne 15% tase. Kasvuambitsioonide elluviimine ja digimeediale üleminek vajab investeringuid tehnoloogiasse. 2023. aasta investeringutest oli 3,4 miljonit eurot seotud materiaalse ja immateriaalse põhivara arendamise ja soetamisega, mis

väljendab suurenenud investeringud toodetesse ja tehnoloogiasse. Ka uutesse LED-ekraanidesse investeeris kontsern 1,2 miljonit eurot.

2023. aasta lõpus oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid 9,6 miljonit eurot ja omakapitali 56,5 miljonit eurot (53% bilansimahust). Kontserni likviidsuspositsiooni kujundamisel on fookuses investeerimisvõimekus ja peame oluliseks likviidsusreservide hoidmist nii võimalike uute ostude kui ka majanduse võimaliku jahtumise tarbeks. Omame täiendavalt 3 miljoni euro suurust arvelduskrediiti, mis tagab vajaliku likviidsuspuhvri edasiseks tegevuseks.

Edasiste tegevuste kujundamisel võtame arvesse, et keeruline majandusseis jätkub ka 2024. aastal. Võib eeldada, et üldine majanduskasv püsib nullilähedane, liikudes eri riikides pisut pluss- või miinuspoolele. Oleme Ekspress Grupis vaatamata majanduse seisule siiski positiivselt meelestatud edasiste ärimahtude kasvu suhtes, seda nii digitellimustulude kui ka kõikide teiste digivaldkonna tulude vaates. 2024. aastal keskendume oma äritegevuse pikaajaliste tugevuste arendamisele nii meedias, piletimüügiplatvormidel kui ka välimeedias. Oleme pühendunud oma kasvustrateegiale ja pikaajaliste finantseesmärkide saavutamisele.

FINANTSNÄITAJAD JA SUHTARVUD

Kasumlikkuse näitajad (tuhandetes EUR)	2023	2022	Muutus %	2021	2020	2019
Jätkuvad tegevusvaldkonnad						
Müügitulu	73 086	64 141	14%	53 516	44 514	44 717
<i>Tulu kõikidest digitaalsetest kanalitest (%)</i>	83%	78%		76%	70%	68%
EBITDA	10 217	8 891	15%	8 240	5 924	4 904
EBITDA marginaal (%)	14,0%	13,9%		15,4%	13,3%	11,0%
Ärikasum	5 499	4 797	15%	4 864	3 071	2 337
<i>Ärimentaablus (%)</i>	7,5%	7,5%		9,1%	6,9%	5,1%
Intressikulud	(1 499)	(738)	-103%	(709)	(860)	(1 085)
Ühissettevõtete kasum / (kahjum) kapitaliosaluse meetodil	(661)	(242)	-173%	(281)	102	(38)
Perioodi puhaskasum jätkuvatest tegevusvaldkondadest***	3 691	4 055	-9%	4 133	2 566	755
Puhasrentaablus (%) - jätkuvad tegevusvaldkonnad***	5,1%	6,3%		7,7%	5,8%	1,7%
Perioodi puhaskasum jätkuvatest tegevusvaldkondadest raamatupidamise aruandes	3 351	4 055	-17%	4 133	2 566	755
<i>Puhasrentaablus (%) - jätkuvad tegevusvaldkonnad</i>	4,6%	6,3%		7,7%	5,8%	1,7%
<i>Varade tootlus (%)**</i>	3,3%	4,3%		2,4%	2,7%	1,6%
<i>Omakapitali tootlus (%)**</i>	6,2%	7,6%		4,1%	4,9%	2,8%
<i>Kasutatud kapitali tootlus (ROCE) (%)</i>	7,0%	6,2%		6,6%	4,1%*	3,7%*
Puhaskasum aktsia kohta jätkuvatest tegevusvaldkondadest (eurodes)						
Tavakasum aktsia kohta	0,1113	0,1335		0,1362	0,0852	0,0249
Lahustunud kasum aktsia kohta	0,1081	0,1294		0,1316	0,0820	0,0249

* aastatel 2020–2019 on kasutatud kapitali tootluse (ROCE) (%) suhtarv arvatud EBITi baasil, mis sisaldab ka EBITit lõpetatud tegevusvaldkondadest.

** varade tootluse (%) ja omakapitali tootluse (%) suhtarvud on arvatud puhaskasumi baasil, mis sisaldab ka puhaskasumit lõpetatud tegevusvaldkondadest.

*** ei sisalda ühissetvõtte AS Express Post kojukande valdkonna lõpetamisega seotud kulusid summas 340 tuhat eurot 2023.aastal.

Bilanss (tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022	Muutus %	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Perioodi lõpu seisuga						
Käibevara	23 094	19 444	19%	20 553	18 482	19 472
Põhivara	82 672	80 392	3%	73 705	75 695	75 935
Varad kokku	105 766	99 836	6%	94 258	94 177	95 407
<i>sh raha ja pangakontod</i>	9 606	7 448	29%	10 962	6 269	3 647
<i>sh firmaväärtus</i>	48 166	48 779	-1%	45 576	43 085	42 628
Lühiajalised kohustused	27 438	22 422	22%	20 947	18 945	21 647
Pikaajalised kohustused	21 787	21 991	-1%	19 619	20 613	22 137
Kohustused kokku	49 225	44 413	11%	40 566	39 558	43 784
<i>sh võlakohustused (va kasutusõigusega varade rendikohustus vastavalt IFRS 16^{1e})</i>	20 177	20 763	-3%	17 062	19 181	21 307
Omakapital	56 541	55 423	2%	53 692	54 619	51 622
Netovõlg	10 570	13 315	-21%	6 100	12 912	17 660
Kapital kokku	67 112	68 738	-2%	59 793	67 531	69 282

Finantsuhtarvud (%)	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Omakapitali osakaal (%)	53%	56%	57%	58%	54%
Võla ja omakapitali suhe (%)	46%	46%	41%	41%	47%
Võla ja kapitali suhe (%)	23%	24%	17%	23%	29%
Koguvõla ja EBITDA suhe	1,97	2,34	2,07	2,74*	3,15*
Likviidsuskordaja	0,84	0,87	0,98	0,98	0,90

* Aastatel 2020–2019 on koguvõla ja EBITDA suhe arvatud EBITDA baasil, mis sisaldab ka EBITDA-d lõpetatud tegevusvaldkonnast.

Tsüklilisus

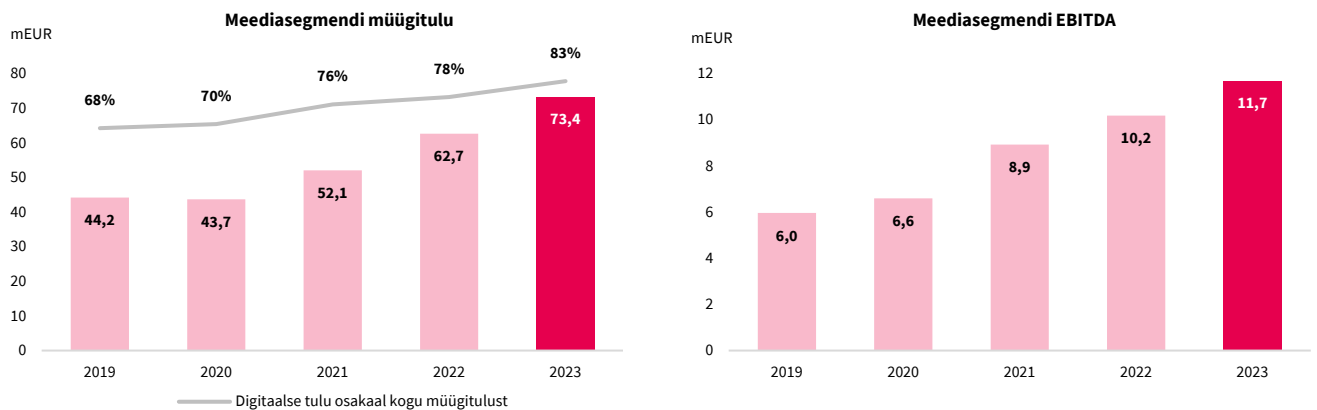
Kontserni kõiki tegevusvaldkondi iseloomustab tsüklilisus ja kõikumine, mida põhjustab üldiste majandustingimuste ja tarbijate käitumise muutumine. Kontserni tulused mõjutavad negatiivselt majandusarengu aeglustumine või majanduse surutisse langemine nii kodu- kui ka eksporditurgudel. See avaldub nii jaesektorile suunatud reklaamikulude üldises vähenemises kui ka teiste reklaamikanalite eelistamises. Samuti mõjutab tulused jaetarbijate tarbimisharjumuste muutumine.

Hooajalisus

Kontserni reklaamimüügi tulud sõltuvad olulistest hooajalistest kõikumistest. Müügitulu tase on kõrgeim iga aasta teises ja neljandas kvartalis. Nimetatud tulud on madalaimal tasemel kolmandas kvartalis. Tulud on suuremad neljandas kvartalis, sest tarbijad kulutavad jõulueelsel perioodil rohkem, millega kaasneb ka reklaamile tehtud kulutuste suurenemine. Suvekuudel on klientide kulutused reklaamile tavaliselt kõige väiksemad, samuti pärast jõulu- ja uusaastapidustusi aasta esimestel kuudel. Tellimustulude puhul on hooajalisusest tingitud kõikumine minimaalne, seda eriti digitellimuste vaates.

SEGMENTIDE ÜLEVAADE

Alates septembrist 2021 tegutseb kontsern ainult ühes jätkuvas tegevussegmendis – meediasegmendis. Meediasegment hõlmab kontserni tegevust Eestis, Lätis ja Leedus. Siia kuuluvad *online* uudisportaalide haldamine, reklaamimüük oma portaalides üle Baltikumi ning ajalehtede, ajakirjade, kliendi- ja reklaamlehtede ning raamatute kirjastamine ja väljaandmine Eestis ning digitaalse välireklaami müük Eestis ja Lätis. Meediasegment hõlmab samuti tehnoloogia- ja innovatsioonikonverentsi „Login” korraldamist Leedus, elektroonilise piletimüügiplatvormi ja piletimüügikohtade haldamist Lätis ja Eestis ning sisuloome tootmisüksusi Leedus ja Eestis.

Segmentide peamised finantsnäitajad (jätkuvad tegevusvaldkonnad)

(tuhandetes EUR)	Müügitulu					
	2023	2022	Muutus %	2021	2020	2019
Meediasegment	73 365	62 690	17%	52 093	43 728	44 218
reklaam	42 074	37 613	12%	33 781	28 173	29 472
tellimused (sh üksikmüük)	19 016	16 819	13%	13 311	11 336	10 199
turuplatsid	3 434	2 232	54%	1 013	851	1 368
väliekraanid	3 530	2 396	47%	1 448	920	1 148
muud müügitulud	5 311	3 630	46%	2 539	2 448	2 031
Kesksed tegevused	2 642	4 500	-41%	4 118	2 761	2 076
Segmentidevahelised elimineerimised	(2 920)	(3 050)		(2 695)	(1 975)	(1 577)
KONTSERN KOKKU	73 086	64 141	14%	53 516	44 514	44 717
sh tulu kõikidest digitaalsetest kanalitest	60 460	49 928	21%	40 453	30 963	30 534
% tulu kõikidest digitaalsetest kanalitest	83%	78%		76%	70%	68%

(tuhandetes EUR)	EBITDA					
	2023	2022	Muutus %	2021	2020	2019
Meediasegment	11 695	10 183	15%	8 927	6 601	5 966
Keskised tegevused	(1 477)	(1 122)	-32%	(669)	(720)	(1 150)
Segmentidevahelised elimineerimised	(1)	(171)		(18)	43	90
KONTSERN KOKKU	10 217	8 891	15%	8 240	5 924	4 906

EBITDA marginaal	2023	2022	2021	2020	2019
Meediasegment	16%	16%	17%	15%	13%
KONTSERN KOKKU	14%	14%	15%	13%	11%

Finantssuhtarvude leidmisel kasutatud valemid

EBITDA	Kasum enne intresse, makse, materiaalse ja immateriaalse põhivara kulumit. EBITDA ei hõlma vara väärtuse langust, mida kajastatakse perioodi jooksul või restruktureerimise tulemust.
EBIT	Kasum enne intresse ja makse.
EBITDA marginaal (%)	EBITDA / müügitulu x 100
Ärentaablus (%)	Ärikasum / müügitulu x100
Puhaskasum / (kahjum) aktsia kohta (EPS)	Puhaskasum jätkuvatest tegevusvaldkondadest aruandes / müügitulu x100
Lahustatud puhaskasum aktsia kohta	Emaettevõtte omanikele kuuluv puhaskasum / (perioodi kaalutud keskmine lihtaktsiate arv + potentsiaalselt emiteeritavate aktsiate arv)
Omakapitali osakaal (%)	Omakapital / (kohustused + omakapital) x100
Võla ja omakapitali suhe (%)	Intressikandvad võlakohustused / omakapital x 100
Võla ja kapitali suhe (%)	Intressikandvad võlakohustused – raha ja pangakontod (netovõlg) / (netovõlg + omakapital) x 100
Koguvõla ja EBITDA suhe	Intressikandvad võlakohustused (va kasutusõigusega varade rendikohustus vastavalt IFRS 16'le) / EBITDA
Intresside ja laenumaksete kattekordaja (DSCR)	EBITDA / (intressi- ja põhiosamaksed)
Likviidsuskordaja	Käibevara / lühiajalised kohustused
Varade tootlus ROA (%)	Puhaskasum / keskmine varade jääk x 100
Omakapitali tootlus ROE (%)	Puhaskasum / keskmine omakapital x 100
Kasutatud kapitali tootlus (ROCE) (%)	EBIT / (koguvara - lühiajalised kohustused) x 100

MEEDIASEGMENT

2023. aasta meediasegmeni müügitulu oli 73,4 miljonit eurot (2022: 62,7 miljonit eurot). Müügitulu kasvas 17% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. 2023. aasta lõpus moodustas kontserni digitaalsete tulude osakaal 83% kogukäibes (2022: 78%).

Kontsern jätkab edukalt müügimahtude kasvatamist reklaamis ja digitellimustes, seda nii läbi turuosa suurenemise kui ka keskmise hinna kasvatamise. Kui müügitulust jätta kõrvale 2022. aasta II poolaastal Leedus tehtud ostud (uudisteportaal Lrytas ja uudisteagentuur ELTA), on meediasegmeni müügitulu kasvuks 12%.

Reklaam

2023. aastal olid reklaamitulud Eestis ja Leedus oodatud tasemel ning näitasid kasvu, samas kui reklaamiturg püsis eelmise aasta tasemel. Reklaamiturg võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on vähenenud Lätis, kus meie tulud on 6% madalamad võrreldes eelmise aastaga. Reklaamiturgu on Lätis mõjutanud üldine negatiivne majanduskeskkond, mille mõjusid me sellises mahus Eestis ja Leedus näinud ei ole. Digitaalse reklaamitulu müük on olnud kasvavas trendis nii Eestis kui Leedus.

Tellimused

Tellimustulud on 2023. aastal kasvanud 13% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. Kasvu taga on peamiselt digitellimuste mahtude ja tellimuse keskmise hinna kasv kõikides meediamajades. Kontserni vaates on oluline kasvatada digitellimusi ning seeläbi pikaajaliselt omada vähem sõltuvust reklaamituludest.

Turuplatsid

Turuplatside all kajastab kontsern piletiplatvormide müügitulusid Eestis ja Lätis. 2023. aastal kasvasid piletiplatvormide müügitulud 54%. Peamine mõju Lätist, kus pileтите müügi mahud on kasvava trendiga, vaatamata nõrgenenud majanduskeskkonnale. Käivet on kasvatatud nii müügis olevate ürituste arv kui ka keskmise piletihinna tõus. Näiteks suurendas nii müüdüd pileтите arvu kui ka müügitulu Riias toimunud juubelilaulupeo pileтите edukas vahendus.

Väliekraanid

Väliekraanide reklaamitulu kasvas 2023. aastal 47% võrreldes eelmise aastaga. Kasvu on toetanud peamiselt väliekraanide võrgustiku laiendamine. 2023. aastal lisandus 64 uut ekraani. 31. detsember 2023 seisuga on kontsernil kokku 148 väliekraani, sh Lätis 98 ja Eestis 50 (31.12.2022 kokku 84, sh Lätis 42 ja Eestis 42).

DIGITELLIMUSED

Digitellimuste detailne ülevaade:

(digitellimuste arv)	31.12.2023	31.12.2022	muutus %
AS Delfi Meedia	102 793	85 551	20%
AS Õhtuleht Kirjastus	24 875	22 530	10%
Geenius Meedia OÜ	6 998	5 616	25%
Eesti kokku	134 666	113 697	18%
Delfi AS (Läti)	26 427	14 131	87%
Delfi UAB (Leedu)	39 872	18 780	112%
Lrytas UAB (Leedu)	6 363	-	-
Ekspress Grupp kokku	207 328	146 608	41%

Digitaalsete tellimuste hulk kasvas võrreldes eelmise aasta sama perioodiga Balti riikides kokku 41% ja ulatus detsembri lõpus 207 328-ni.

- Eestis uudisteportaali Delfi, Eesti Päevalehte, Maalehte, Eesti Ekspressi ja mitmeid populaarseid ajakirju kirjastava ASI Delfi Meedia digitellimuste hulk kasvas võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 20%, ulatudes 102 793-ni.
- 50%-liselt Ekspress Grupile kuuluva ASI Õhtuleht Kirjastus digitellimuste hulk kasvas võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 10%, ulatudes 24 875-ni.
- Geenius Meedia OÜ digitellimuste hulk kasvas võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 25%, ulatudes 6998-ni.
- Lätis kasvas Delfi A/S-i digitaalsete tellimuste hulk võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 87%, ulatudes 26 427-ni.
- Leedus kasvas Delfi digitellimuste hulk võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 112%, ulatudes 39 872-ni.
- Leedu meediaportal Lrytas alustas tasulise sisu müügiga 2023. aasta IV kvartalis ja jõudis detsembri lõpus 6363. digitellimuseni.

Kogu eelmine aasta ja eriti viimane kvartal kujunesid kontserni meediaväljaannetele digitellimuste müügis väga edukaks. Tellimuste koguarv kasvas aastaga Balti riikides 41 protsenti ja ulatus detsembri lõpus 207 000-ni.

Eesti turul kasvas suurima meediaettevõtte, Delfi Meedia digitellijate arv aastaga 20% ja ületas detsembris esmakordselt 100 000 tellija piiri. Kui võrrelda suhtena Eesti rahvaarvu, siis on Delfi tõusnud ilmselt üheks edukamaks digitaalsete tellimuste osakaaluga meediaettevõtteks nii Euroopas kui kogu maailmas.

Leedu ja Läti turul toimus 2023. aastal digitaalsele tellimusmodelile üle minemises samuti teatud murrang, mida oleme oodanud juba mõnda aega. Leedu Delfi digitellijate arv kasvas aastaga üle kahe korra ja ulatus aasta lõpuks ligi 40 000 tellimuseni. Läti Delfi tellimuste arv kasvas 87 protsenti ja ulatus aasta lõpuks üle 26 000. Kontserni uusim Leedu meediaettevõtte Lrytas läks digitaalsele tellimusmodelile üle viimases kvartalis ning kogus aasta lõpuks juba üle 6000 tellimuse. Need numbrid näitavad, et ka teiste Baltimaade lugejad on sarnaselt Eestile võtmas omaks ajakirjanduse digitaalse tellimise mudelit ja väärtustavad kodumaist, sõltumatut ja oma keeles valmivat sisu.

Kontserni digitaalne tulubaas põhineb üha enam digitellimuste müügitulul. Kontsern liigub oma strateegiliste finantseesmärkide suunas ja soovib aastaks 2026 pakkuda digitaalset tasulist sisu vähemalt 340 000 tellijale.

RISKIDE JUHTIMINE

Kontserni riskide juhtimise eest vastutab kontserni juhatuse Riskijuhtimise tegevuste ja protsessi ootuspärase toimimise üle teevad järelevalvet kontserni nõukogu ja auditikomitee.

Riskide juhtimine on oluline ja lahutamatu osa kontserni äriprotsesside juhtimisel, see tuvastab potentsiaalseid riske, töötab välja nende maandamiseks mõeldud sisekontrollid ning pakub kontserni juhtkonnale regulaarset ülevaadet riskiküsimustes. Juhtkonna võimel identifitseerida, mõõta ja kontrollida erinevaid riske on oluline mõju kontserni kasumlikkusele. Risk on kontserni juhtkonna defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast finantstulemusest.

Kontserni riskijuhtimise eesmärgid on järgmised:

- toetada strateegia väljatöötamist ja elluviimist;
- aidata saavutada kontserni finants- ja tegevuseesmärke;
- tunda ära uusi potentsiaalseid võimalusi äritegevuses;
- hoida ära mittesoovitavaid sündmusi.

Peamine roll riskide juhtimisel lasub kontserni emaettevõtte ja tütarettevõtete juhatustel. Kontsern hindab ja piirab riske süstemaatilise riskihalduse kaudu. Kontserni finantsüksus tegeleb kontserni juhtkonna volitusega nii emaettevõtte kui ka tütarettevõtete finantseerimisvajaduse ja sellest otseselt tulenevalt likviidsusriski ja intressimäärariski haldamisega. Ühissetevõtetes teostatakse riskijuhtimist koostöös ühissetevõtete teise aktsionäriaga.

Riskide hindamine ja uuendamine on osa igapäevasest juhtimistegevusest. Hinnatakse nii olemasolevate kui ka arendatavate tegevuste riske.

Kontserni tegevusega kaasnevad olulisemat mõju avaldavad riskid on tegevus- ja äririsk, vastavusrisk ja finantsrisk (sh krediidirisk, likviidsusrisk, intressimäärarisk, hinnarisk ning kapitalirisk).

Kontserni riskijuhtimise aluseks on Tallinna Börsi, Finantsinspektsiooni ja teiste regulatiivsete organite seatud nõuded, üldiselt aktsepteeritud raamatupidamisstandardid ja hea tava ning kontserni ja tema tütarettevõtete sisemised regulatsioonid ja poliitika. Riskide juhtimine kontserni tasandil sisaldab riskide määramist, mõõtmist ja kontrollimist. Kontserni riskijuhtimise süsteem keskendub finantsturgude ettemääramatusel ja võimaluste leidmisel sellest tulenevate potentsiaalsete negatiivsete mõjude minimeerimiseks kontserni finantstegevusele.

TEGEVUS- JA ÄRIRISK

Tegevusrisk on võimalik kahju, mida põhjustavad ebapiisavad või mittetoimivad protsessid, töötajad ja infosüsteemid või sellised välised tegurid nagu majanduslangus, sõda vms. Tegevusriskid on juhitud riskijuhtimise põhimõtete, juhtimispõhimõtete ja tulemusmõõdikute rakendamise abil. Osa tegevusriskide mõju vähendamiseks on kasutatud kindlustust.

Üldine majanduslik olukord mõjutab oluliselt kontserni tegevust, eriti reklaamimüüki. Majanduskasvu või majanduslangusest taastumise perioodil on näha reklaamituludes positiivseid trende. Algava majanduslanguse või negatiivsete finantsülevaadete korral ettevõtete reklaamieelarved pigem vähenevad. Kontsern jälgib iga nädal tütarettevõtete reklaamimüügi prognoose ja turu arenguid ning võimalike kõikumiste tekkimise puhuks on olemas tegevuskava. Viimane hõlmab eri stsenaariumide kavandamist ja rangemat kontrolli kulude üle.

Venemaa invasioon Ukrainasse ja sellest tulenev geopoliitiliste pingete kasv on tekitanud kontserni jaoks mitmeid tegevus- ja äririske. Kontsern on prognoosinud eri stsenaariume ja tegevuskavasid võimalike elektrikatkestuste ja (või) sõjalise sekkumise puhuks. Meediaettevõttel on ühiskonnas oluline roll ja eesmärk on ära hoida igapäevaste uudiste tootmise katkemist.

Pabertoodete tiraažid kahanevad endiselt ning suureneb surve sisendkuludele, seejuures on suurima kaaluga neist trüki- ja kojukandeteenusega seotud kulud. Sisendkulude surve kandub ka müügihindadele, kuid seda piirab lõpptarbijate poolt aktsepteeritav hinnatase. Kontsern maandab paberi hinnariski osaliselt sellega, et ostab paberit trükkimiseks ette ning laiendab tarnijate nimekirja, muutes konkurentsiolekorda paremaks.

Strateegiliselt oluline on kasvatada digitaalsete tellimuste baasi. Võimekus kasvada ja uusi tellijaid ligi meelitada sõltub lugejaskonna suuruselt ja rahulolust toodetega. Võime lugejaskonda hoida ja suurendada sõltub aga pakutavast sisust.

Viimase kestev kvaliteet sõltub aga kontserni võimest värvata, arendada ja hoida talente ning luua tingimused, et inimesed saaksid oma tööd hästi teha.

Töötajate kaasamine riskihindamisse parandab üldist riskikultuuri. Tehingute tegemisel kasutatakse limiite, et minimeerida võimalikke kahjusid. Kasutatav nelja silma põhimõte, mille järgi peab tehingu või protseduuri teostamiseks olema vähemalt kahe teineteisest sõltumatu töötaja või üksuse kinnitus, vähendab inimlike eksimuste ja vigade tekkimise võimalust. Kontserni tegevuse ulatust ja mahtu arvestades on oluline juhtida ka pettuseriski. Pettuseriski realiseerumise ohu ning seeläbi tekkida võiva kahju vähendamiseks on suurendatud ennetusmeetmete osakaalu ja tõhusust. Kontsernis on kehtestatud eetikakoodeks ning kasutusel on teavitaja kaitse direktiiviga kooskõlas olev vihjeliin.

Juhtkonna hinnangul on kontserni tegevuse sõltuvus IT-süsteemidest suur ning selle turvalisuse ja töökindluse suurendamiseks investeeritakse pidevalt. Näeme potentsiaalset riski oma võimele kasvada ja liikuda koos tehniliste nõuete ja ootustega. Kontserni äriarendused on enamasti ajendatud klientide (lugejate/tellijate) vajadustest. Samuti on oluline küberrisk, andmeturbe ja privaatsusnõuete rikkumise risk. Jätkuvalt on suurendatud suutlikkust serverirünnakuid õigeaegselt avastada, personali koolitatakse andmeturbe ja andmekaitse teemadel. Vastutus tegevus- ja äririskide juhtimise eest lasub kontserni ja tütarettevõtete juhatustel.

VASTAVUS- (JURIIDILINE) RISK

Kontsern jälgib mitmeid riske, mis on seotud vastavusega seadustele ja määrustele. Oluline on olla kursis riiklike, EL-i tasandi ja rahvusvaheliste regulatsioonide ja lepingute arenguga. Kuna üks kasvuvõimalus on uute ettevõtete ja konkurentide omandamine, siis kõiki tehinguid toetavad tehingunõustajad ja juristid.

Olulisel kohal on kõik andmekaitsega (GDPR) seotud aspektid ning kontsernis järgitakse kõiki sellega seotud seadusi ja määrusi. Kontsern teeb oma tütarettevõtete suhtes andmekaitse vaates auditeid ning toetab seeläbi ettevõtete tasemel põhimõtete ja kordade juurutamist.

Tegevus- ja äririski jaotises mainitud nelja silma põhimõtet rakendatakse ka juriidilistes ja vastavusküsimustes, nt tehingud, sh kõik lepingud ja muud juriidilised dokumendid. Juhtkond hindab kontserni õiguskaitset heaks ning täiendavaid olulisi õiguslikke ja regulatiivseid riske hetkel ei ilmne.

KREDIIDIRISK

Krediidirisk väljendub kahjana, mida kontsern võib kanda ja mida põhjustab tehingu vastaspool, kui ta jätab oma lepingulised finantskohustused täitmata. Krediidiriskile on avatud raha ja pangakontod, nõuded ostjatele, muud lühiajalised nõuded ja antud laenud.

Krediidiriski vähendamiseks jälgitakse pidevalt klientide maksedistsipliini. Kehtestatud on krediidipoliitika, tagamaks teenuste ja toodete müüki adekvaatse krediidialooga klientidele ning ettemaksude rakendamist kõrgema riskikategooriaga klientidele. Vastavalt krediidipoliitikale kohaldatakse eri kliendigruppidele erinevaid maksetähtaegu, krediidilimiiti, võimalikku maksepuhkust. Klientide grupeerimise aluseks on nende suurus, tuntus, krediiditausta uuringute tulemused ja maksekäitumise ajalugu. Reklaamikliente vaadeldakse esimesel tasandil kahes grupis: reklaamiagentuurid ja otseklendid, edaspidi grupeeritakse vastavalt eelnevalt esitatud põhimõtetele. Kontsern rakendab kõikides Balti riikides sama krediidipoliitikat, kuid on teadlik klientide erinevast krediidikäitumisest. Kõik Eesti tütarettevõtted ostavad sisse meeldetuletusteenust, et tegeleda tõhusamalt maksetähtaja ületanud nõuetega.

Uute klientide puhul kontrollitakse nende krediiditausta erinevate turul pakutavate krediidiinfo andmebaaside abil. Samuti monitooritakse nende maksekäitumist alguses kõrgendatud huviga. Maksedistsipliini täitmisel on võimalik saada paindlikumaid krediidingimusi, nt pikemat maksetähtaega, kõrgemat krediidilimiiti jm. Maksedistsipliini rikkumisel omakorda kohaldatakse rangemaid krediidingimusi.

Kontsernil pole teada olulisi riske seoses klientide ja partnerite liigse kontsentratsiooniga.

Rohkem teavet krediidiriski kohta on avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa 4.

LIKVIIDSUSRISK

Likviidsusrisk tähendab seda, et kontsernil ei pruugi olla likviidseid vahendeid oma finantskohustuste õigeaegsaks täitmiseks.

Kontserni eesmärk on hoida kontserni finantseerimisvajadus ja finantseerimisvõimalused tasakaalus. Likviidsusriski juhtimise vahendina kasutatakse rahavoogude planeerimist. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks moodustavad emaeettevõtte ja tema tütarettevõtete pangakontod ühtse kontsernikonto, mis võimaldab kontsernikonto liikmetel kasutada kontserni rahalisi vahendeid emaeettevõtte kehtestatud limiidi piires. Kontsernikonto toimib Eestis, kuid sellesse on kaasatud välismaised tütarettevõtted nii Lätist kui ka Leedust. Vastavalt kontserni poliitikale koostavad kõik kontserni ettevõtted pikemaajalise eelarvelise rahavoogude prognoosi terveks järgneva aastaks, mida korrigeeritakse kvartaalselt. Lühiajalise rahavoo jälgimiseks esitavad kontsernikontoga liitunud tütarettevõtted iganädalaselt detailsed rahavoo projektsioonid järgneva kolmeteistkümne nädala kohta.

Likviidsusriski maandamiseks kasutab kontsern erinevaid finantseerimise allikaid, milleks on pangalaenu, arvelduslaenu, ostjate nõuete ja tarnelepingute pidev monitooring.

Arvelduslaenu kasutatakse käibekapitali finantseerimiseks. Põhivara investeringute soetamiseks kasutatakse pikaajalisi pangalaene või rendilepinguid. Kontserni arvelduslaenu on oma tähtajalt pikaajaline ja seotud laenulepingu tähtajaga. See toimib sisuliselt pikaajalise krediidilimiidina, mille kasutamise vajadust saab kontsern ise reguleerida.

Rohkem teavet likviidsusriski kohta on avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa 4.

VALUUTAKURSI RISK

Valuutakursirisk tekib siis, kui tulevikus aset leidvad majanduslikud tehingud või kajastatud varad või kohustused on fikseeritud valuutas, mis pole ettevõtte arvestusvaluuta. Kuigi kontserni äritegevus on rahvusvahelise ulatusega puudub kontsernil valuutakursirisk. Kontserni kuuluvate ettevõtete arvestusvaluuta on euro. Tütarettevõtted on kohustatud välislepingutes kasutama üldjuhul valuutana eurot. Välisvaluutas laekuvad summad konverteeritakse eurodesse vahetult peale laekumist, vähendamaks avatud välisvaluutaposisiooni. Muid vahendeid valuutariski maandamiseks ei kasutata.

Rohkem teavet valuutariski kohta on avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa 4.

INTRESSIMÄÄRARISK

Intressimäärarisk tähendab seda, et intressimäära muutumine toob kaasa muutuse kontserni rahavoos ja kasumis. Kontserni antud ja võetud laenu intressimäär on üldjuhul seotud 6 kuu euriboriga, millele lisandub marginaal.

Kontserni intressimäärarisk on seotud lühiajaliste ja pikaajaliste võlakohustustega, mis on võetud muutuva intressimääraga. Intressimäärarisk on eelkõige seotud euribori kõikumisega.

Rohkem teavet intressimäära riski kohta on avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa 4.

HINNARISK

Pabertoodete tiraažid kahanevad endiselt ning suureneb surve sisendkuludele, seejuures on suurima kaaluga neist trüki- ja kojukandeteenusega seotud kulud. Sisendkulude surve kandub ka müügihindadele, kuid seda piirab lõpptarbija poolt aktsepteeritav hinnatase. Kontsern maandab paberi hinnariski osaliselt sellega, et ostab paberit trükkimiseks ette ning laiendab tarnijate nimekirja, muutes konkurentsiolekorda paremaks.

KAPITALIRISK

Kontserni peamine eesmärk kapitaliriski juhtimisel on tagada kontserni jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionäridele ja hüved teistele huvigruppidele ning säilitada seejuures optimaalne kapitali struktuur vähendamaks kapitali hinda.

Ühe osana kapitaliriskist näeb kontsern uute rahastamisvõimaluste saadavust. Vastuvõetavatel tingimustel finantseerimise võimaluste kättesaadavust mõjutavad paljud tegurid, sh (1) ettevõtte krediidi reiting või selle puudumine; (2) ettevõtte finantstulemused; (3) üldine kapitaliturgude likviidsus; (4) üldine majandusolukord jm.

Vastavalt tööstusharus levinud praktikale kasutab kontsern kapitali jälgimiseks võla ja kapitali suhet. Võla ja kapitali suhe arvutatakse netovõla suhtena kogukapitali. Netovõlg saadakse raha ja pangakontode lahutamisel koguvõlast

(konsolideeritud bilansis kajastatud lühi- ja pikaajalised intressikandvad kohustused). Kogukapital on konsolideeritud bilansis kajastatud omakapitali ja netovõla summa.

Rohkem teavet kapitaliriski kohta on avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa 4.

Järgnevalt on esitatud peamised kontserni riskid ja nende maandamiseks kasutatud meetmed:

Risk	Riski kirjeldus	Riski maandamise meetmed	Riski esinemise tõenäosus	Riski mõju
1	Üldine majandusolukorra halvenemine	Iganädalane müügiprognooside jälgimine, pikaajaline rahavoogude prognoosimine	Keskmine	Keskmine
2	Geopoliitilised pinged	Erinevad tegevuskavad ja stsenaariumid olukorra eskaleerumise korral	Keskmine	Tugev
3	Trükitoodete kasumlikkuse langus	Hinnasurve ülekanne lõpptarbijale ja muutused tooraine (paberi) sisseostu protsessis	Kõrge	Keskmine
4	Suutmatus kasvatada digitellijate baasi	Kvaliteetse sisu loomine, pidev digitellijate turu jälgimine, vastavate koolituste läbimine, kasutaja kogemuse parandamine, pidevad investeeringud tootearendusse	Madal	Keskmine
5	Küberturvalisus	Personali koolitused, investeeringud turvalisuse ja töökindluse tõstmiseks	Keskmine	Tugev
6	GDPRi regulatsioonist tulenevad nõuded	Töötajate koolitamine, kontserni andmekaitse spetsialisti kaasamine oluliste otsuste võtmisel ja regulaarne vastavusauditite läbiviimine	Keskmine	Keskmine

ASI EKSPRESS GRUPP AKTSIAD JA AKTSIONÄRID

Seisuga 31. detsember 2023 on ASi Ekspress Grupp aktsiakapital 18 478 105 eurot (31.12.2022: 18 478 105 eurot) ja see koosnes 30 796 841 aktsiast (31.12.2022: 30 796 841 aktsiat) nominaalväärtusega 0,60 eurot aktsia kohta.

Kõik aktsiad on ühte liiki ja omandipiirangud puuduvad. Seltsil puuduvad spetsiifilist kontrollõigust andvad aktsiad ja seltsil puudub teave kokkulepete kohta aktsionäride hääleõiguste piirangute kohta. Seltsi põhikirjast ei tulene piiranguid seltsi aktsiate võõrandamisel. Aktsiaseltsi ja aktsionäride vahelistes lepingutes puuduvad samuti aktsiate võõrandamise piirangud. Aktsionäride omavahelistes lepingutes on need seltsile teada vaid selles ulatuses, mis on seotud väärtpaperite pantimisega ning mis on avalik teave.

Aktsionäride struktuur seisuga 31.12.2023

Nimi	Aktsiate arv	%
Hans H. Luik ja tema kontrolli all olevad ettevõtted	22 552 672	73,23%
<i>Hans H. Luik</i>	7 963 307	25,86%
<i>OÜ HHL Rühm</i>	14 589 365	47,37%
LHV Pank ja LHV Varahalduse hallatavad fondid	2 492 191	8,09%
Juhatuse liikmed ja nende lähikondsed*	148 697	0,48%
Ülejäänud väikeaktsionärid	4 938 915	16,04%
Omaaktsiad	664 366	2,16%
KOKKU	30 796 841	100,00%

*ASi Ekspress Grupp ja tema olulisemate tütarettevõtete juhatuse liikmed

ASi Ekspress Grupp juhatuse volitused on sätestatud äriseadustikus ning need on piiratud ettevõtte põhikirjas määratud ulatuses.

Juhatuse ja nõukogu liikmete omanduses olevad aktsiad

Mari-Liis Rüütsalu omab 36 924 aktsiat.

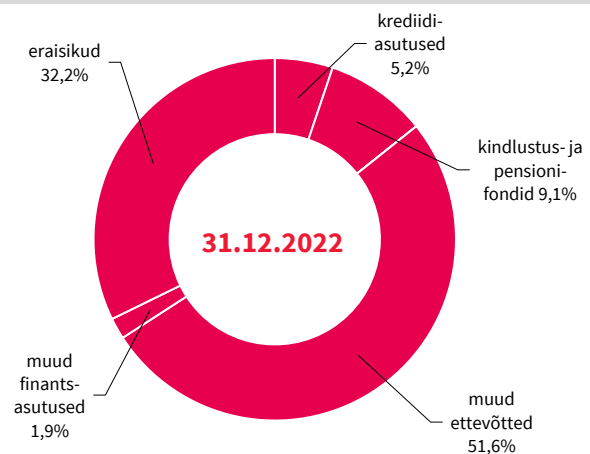
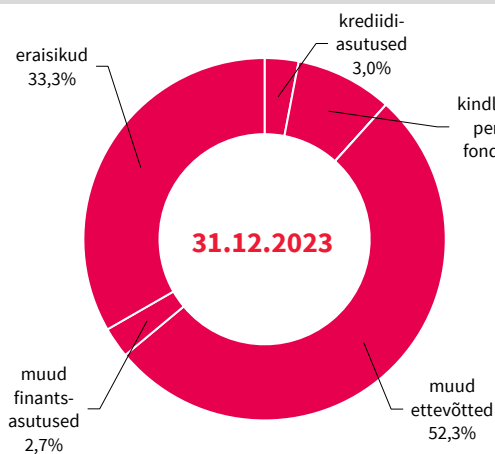
Argo Rannamets ei oma aktsiaid.

Karl Anton ei oma aktsiaid.

Hans H. Luik omab 7 963 307 aktsiat ja OÜ HHL Rühm omab 14 589 365 aktsiat, kelle osalus lõpliku kasusaajana AS-is Ekspress Grupp on 73,23% (22 552 672 aktsiat).

Aktionäride jaotus kategooria järgi

Kategooria	31.12.2023		31.12.2022	
	Aktionäride arv	Aktsiate arv	Aktionäride arv	Aktsiate arv
Eraisikud	4 913	10 252 055	4 854	9 930 432
Muud ettevõtted	282	16 098 689	274	15 882 793
Muud finantsasutused	37	846 635	39	585 368
Krediitiasutused	10	930 147	11	1 595 862
Kindlustus- ja pensionifondid	7	2 668 896	7	2 801 967
Mittetulundusühingud	2	419	2	419
KOKKU	5 251	30 796 841	5 187	30 796 841

Aktionäride geograafiline jaotus

Riik	31.12.2023		31.12.2022	
	Aktionäride arv	Aktsiate arv	Aktionäride arv	Aktsiate arv
Eesti	5 190	29 652 065	5 130	29 498 575
Soome	20	33 578	18	32 949
Läti	6	76 888	5	73 563
Leedu	5	157 081	5	153 534
Saksamaa	5	139 900	6	95 329
Holland	4	6 404	3	8 788
Suurbritannia	2	227 146	1	322 573
Rootsi	2	74 118	2	103 067
Itaalia	2	1 607	2	1 607
Austraalia	2	611	2	611
Belgia	2	160	2	160
Taani	2	101	3	151
Šveits	1	243 681	2	266 863
Luksemburg	1	103 807	1	144 811
Monaco	1	60 356	1	84 196
Ameerika Ühendriigid	1	11 108	1	7 164
Järvamaa	1	5 000	0	0
Hispaania	1	2 000	1	1 800
Kanada	1	1 000	1	1 000
Tšehhi	1	130	0	0
Portugal	1	100	1	100
KOKKU	5 251	30 796 841	5 187	30 796 841

ASi Ekspress Grupp aktsiainfo ja dividendipoliitika

Väärtpaberiinfo

ISIN	EE3100016965
Väärtpaberi lühinimi	EEG1T
Nimekiri/segment	BALTIC MAIN LIST
Emitent	Ekspress Grupp (EEG)
Nominaal	0,60 EUR
Emiteeritud väärtpabereid	30 796 841
Noteeritud väärtpabereid	30 796 841
Noteerimise kuupäev	05.04.2007

Dividendipoliitika

Oktoobris 2021 kinnitas ASi Ekspress Grupp nõukogu kontserni dividendipoliitika, mille kohaselt maksab Ekspress Grupp alates 2022. aastast dividendina välja vähemalt 30% aasta puhaskasumist. Ekspress Grupi kapitalistruktuur peab olema tugev ja jätkusuutlik, et säilitada soovitud tegevusvabadus ja kasutada ära majandustsüklite kasvuvõimalusi. Kontserni ülesanne on hoida konservatiivset kapitali jaotust, andmaks ettevõttele paindlikkust vastata uute investeeringute tegemisel võõrkapitali kaasamiseks esitatavatele nõuetele.

Kasvu toetamiseks on Ekspress Grupp seadnud eesmärgiks tagada kontserni ja investorite seisukohast optimaalne investeeringute, laenude tagasimaksete ja kasumi jaotamise tase.

Kontsern maksab dividendidena välja vähemalt 30% eelmise aasta puhaskasumist tingimusel, et põhitegevuse rahastamiseks ja uute strateegiliste investeeringute tegemiseks on piisavalt rahalisi vahendeid. Nendel aastatel, kui majandus aeglustub või kui rahavood on muudel põhjustel väiksemad, võib kontsern dividendimäära vähendada või otsustada dividendi mitte maksta.

Dividendid

4. mail 2023. aastal toimunud ASi Ekspress Grupp aktsionäride korralisel üldkoosolekul otsustati maksta dividendi 5 euro senti aktsia kohta kogusummas 1,49 miljonit eurot. Dividendid maksti aktsionäridele välja 24. mail 2023. aastal.

Üldkoosoleku kuupäev	13.06.2017	06.06.2018	04.11.2021	02.05.2022	04.05.2023
Periood, mille eest dividende makstakse	2016	2017	2020	2021	2022
Dividendimakse aktsia kohta EUR	6 senti	7 senti	10 senti	8 senti	5 senti
Kokku väljamakstud dividendisumma tuhandetes EUR	1 787	2 085	3 028	2 425	1 488
Dividendi väljamakse kordaja (%) - arvatuna puhaskasumilt jätkuvatest tegevusvaldkondadest	131%	212%	119%	59%	37%
Dividendi väljamakse kordaja (%)	41%	66%	121%	108%	37%
Dividendisaajate nimekirja fikseerimise kuupäev	29.06.2017	20.06.2018	19.11.2021	16.05.2022	18.05.2023
Dividendimakse kuupäev	06.07.2017	03.07.2018	23.11.2021	20.05.2022	24.05.2023

Aktsiate tagasiostuprogramm

AS Ekspress Grupp kuulutas 8. veebruaril 2023 välja kuni 588 235 oma aktsia (ASi Ekspress Grupp aktsia, ISIN EE3100016965, edaspidi aktsia) tagasiostu aktsionäridelt hinnaga 1,70 eurot aktsia kohta kogumahus kuni 1 miljon eurot.

Kõigil aktsionäridel oli võimalik pakkuda oma aktsiaid ASile Ekspress Grupp tagasiostuks võrdsetel tingimustel. Aktsiate tagasimüügikorralduste esitamise periood algas 15. veebruaril 2023 ja lõppes 6. märtsil 2023.

Tagasimüügikorralduste esitamise perioodil laekus 162 investorilt korraldusi 2 077 440 aktsia tagasimüügiks summas 3 531 648 eurot. Kuna laekunud tagasimüügipakkumiste maht kokku ületas 1 000 000 eurot, jaotas AS Ekspress Grupp tagasiostetavad aktsiad aktsionäride esitatud pakkumiste vahel proportsionaalselt (pro rata) selliselt, et tagasiostu kogumaht ei ületaks 1 000 000 eurot. Jaotuse tulemusena sai iga investor müüa tagasi 28,32% tagasimüügikorralduses esitatud aktsiate arvust.

Kui tagasiostetavate aktsiate proportsionaalse jaotamise tulemusena saadi aktsiate arv, mis ei olnud täisarv, ümardati vastav aktsiate arv ümardamise reeglite kohaselt allapoole täisarvu aktsiateni. Ümardamisel tekkiv jääk jaotati aktsionäride vahel juhuslikkuse printsiibi alusel.

Aktsiate ja raha ülekande kuupäev oli 9. märts 2023.

Väärtpaberi kauplemissajalugu 2019–2023

Hind (EUR)	2023	2022	2021	2020	2019
Avamishind	1,49	1,59	0,79	0,83	1,04
Sulgemishind	1,29	1,50	1,56	0,80	0,83
Kõrgeim	1,69	1,90	1,90	0,86	1,03
Madalaim	1,27	1,36	0,77	0,59	0,72
Keskmine	1,51	1,64	1,17	0,68	0,86
Kaubeldud aktsiaid, tükides	418 182	1 136 944	3 166 936	2 886 728	762 202
Käive, miljonites eurodes	0,63	1,87	3,72	1,95	0,66
Turuväärtus bilansipäeval, miljonites eurodes	39,73	46,20	48,04	24,48	24,58
Aktsiahinna ja kasumi suhe (P/E)	11,86	11,41	21,42	9,76	17,64

Ekspress Grupi aktsia (EEG1T) hind eurodes ning kauplemisstatistika NASDAQ Tallinna börsil alates 1. jaanuar 2019 kuni 31. detsember 2023.

Aktsiahinna võrdlus (%) Nasdaq Tallinna börsi indeksiga perioodil 1. jaanuar 2019 – 31. detsember 2023.

KESTLIKKUSARUANNE

Juba teist aastat koostab Ekspress Grupp majandusaasta aruande osana eraldiseisva kestlikkusaruande, mis on konsolideeritud samas mahus finantsaruandega, hõlmates nii emaettevõtte kui ka kõigi tütarettevõtete tegevust. Eristuva kestlikkusaruande avaldamise eesmärk on liikuda järk-järgult lähemale Euroopa Liidu kestlikkusaruandluse direktiivi (CSRD) ja selle juurde kuuluvate raporteerimise standardite (ESRS) nõuetele. Ekspress Grupi jaoks muutub direktiivi järgimine kohustuslikuks alates 2024. aastast (2025. aastal 2024. aasta kohta).

Nagu varem, lähtuvad grupi kestlikkustegevused ja sellega seotult ka aruanne 2022. aastal loodud ESG (environmental-social-governance) strateegiast (kirjeldatud lk 41-43), kus oleme võrreldes 2022. aasta aruandes avaldatuga korrastanud ja lühendanud esitusvormi, keskendudes eelkõige just grupiülestele ambitsioonidele. Aruande fookus on seatud paika strateegialoomes tuvastatud olulistele teemadele. Oma arengut nendes valdkondades mõõdame ja analüüsime strateegiaga otseselt seotud mõõdikute (märgitud kaldkirjas) abil ning nende kõrval ka ELi kestlikkusaruandluse direktiiviga kehtestatud standardites nõutud mõõdikutele toetudes. ESRSi mõõdikute kohta oleme sel aastal kogunud rohkem andmeid kui varem ning plaanime neid 2024. aastal veel juurde tuua, et vastata 2025. aastal täielikult standardi nõuetele.

Hinnangus olulistele fookusteemadele oleme arvestanud oma tarneahela ja klientide vaatega. Valdavalt hõlmavad meie poliitikad, meetmed ja eesmärgid vaid meie ettevõtete enda tegevusi ning selle mõju klientidele ja lõppkasutajatele. Ka mõõdikud sisaldavad üldjuhul infot vaid meie ettevõtte enda tegevuste kohta. Kui oleme kaasanud väärtusahela andmeid, on see vastava mõõdiku või poliitika kirjelduse juures eraldi esile toodud.

2023. aastal esitatud arvulistes mõõdikutes ei kajastu AS Express Posti andmed. ASi Express Post kojukande valdkond suleti 30.juuni 2023 seisuga ning valdkonna sulgemise tulemusena koondas AS Express Post ligikaudu 450 töötajat.

ESG STRATEEGIA.....	41
ESG strateegia loomeprotsess	41
Lühiülevaade ESG strateegiast	42
ESG JUHTIMINE.....	43
SOTSIAALNE MÕJU	45
Sõltumatu ja mõjus meedia	45
2023. aasta vaade: vastutustundlik ajakirjandus	46
2023. aasta vaade: meedias tõstatatud olulised teemad	47
2023. aasta vaade: sektori areng ja meediapädevus.....	49
2023. aasta vaade: kestliku arengu kajastamine	50
2023. aasta vaade: üritused ja koostööprojektid.....	51
Vastutustundlik reklaam	53
2023. aasta vaade: reklaamimüük, sisuturundus ja välireklaam.....	53
Kliendid ja tarbijad	55
2023. aasta vaade: kliendikogemus ja rahulolu.....	55
2023. aasta vaade: õigused ja heaolu	56
2023. aasta vaade: andmekaitse.....	57
Töötajad	58
2023. aasta vaade: töötajate omadused	59
2023. aasta vaade: rahulolu, võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus	60
2023. aasta vaade: professionaalne ja personaalne areng	61
2023. aasta vaade: tervis ja heaolu	63

KESKKONNAMÕJU	65
Ressursikasutus ja kliimamõju	65
2023. aasta vaade: kliimamuutus	65
2023. aasta vaade: ressursikasutus ja ringmajandus	67
2023. aasta vaade: tarneahel	68
Euroopa Liidu taksonoomiamääruse aruandlus	69
AUSAMEELNE JA VASTUTUSTUNDLIK JUHTIMINE	74
2023. aasta vaade: korrupsioon ja altkäemaksu ennetamine	74
2023. aasta vaade: poliitiline mõju ja lobitöö	75
2023. aasta vaade: suhted tarnijatega ja maksetavad	75
2023. aasta vaade: rikkumistest teavitamine	75

ESG STRATEEGIA

Ekspress Grupp on Baltimaade juhtiv meediakontsern, mistõttu on meil oluline roll ühiskonna edendajana. Grupi meediaväljaanded on kõigil kolmel koduturul, st Eestis, Lätis ja Leedus, olulised avaliku inforuumi kujundajad. Lisades vastutuse märkimisväärse suurusega tööandjana, lasub grupil kohustus juhtida kõiki kontserni ettevõtteid eetilisel ja vastutustundlikult ning luua sõltumatut, professionaalset ja usaldusväärset meediasisu.

Oleme tegelenud järjepidevalt oma ühiskondliku vastutuse ja mõju juhtimisega. Ootused meediasektori vastutusele on viimastel aastatel kasvanud ning globaalsed kestlikkuse trendid mõjutavad iga päev kõikide kontserni ettevõtete tegevusi. Sellest tulenevalt lõime 2022. aastal kontserniülese ESG strateegia, et teha arenguhüpe kestlikes ettevõtmistes. Strateegiale tuginevad grupi eesmärgid ning peamised tegevused, mis aitavad kontserni ja ettevõtete tasandil eesmärkideni jõuda. ESG strateegiaga püüame vastata huvigruppide ootustele ning panustada ÜRO säästva arengu eesmärkide saavutamisse.

„Meie esimesed sammud ESG strateegia elluviimisel – kestlike tavade edukas lõimimine digitaalsisu loomisesse ja keskendumine vastutustundlikule reklaamile – on olnud paljutöotavad. Tulevastel aastatel kavatseme süvendada oma pühendumust ESG põhimõtetele kõigis äriaspektides, keskendudes eelkõige keskkonnamõjude vähendamisele ja säästvate tavade tõhustamisele meie tarneahelas.“

Argo Rannamets, Ekspress Grupi finantsjuht ja juhatuse liige

Ekspress Grupp on kontsernina pühendunud sellele, et kõikidel kontserni ettevõtetel oleks positiivne mõju inimestele ja keskkonnale, panustades sellega ÜRO säästva arengu eesmärkide saavutamisse.

Otsime aktiivselt võimalusi, et luua kontserni ettevõtete põhitegevuse kaudu positiivset mõju ühiskonnas. Seejuures järgime rahvusvahelisi vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid (sh ÜRO globaalne kokkulepe (*UN Global Compact*), OECD suunised rahvusvahelistele ettevõtetele (*OECD Guidelines for Multinational Enterprises*), ÜRO äritegevuse ja inimõiguste põhimõtted (*UN Guiding Principles on Business and Human Rights*)) tagamaks, et meie tegevus ja äristrateegia ei riivaks ühegi huvigrupi õiguseid ega heaolu. Soovime vähendada kontserni tegevuse mõju keskkonnale ning anda oma panuse kliimamuutuste leevendamise eesmärgi saavutamisse Pariisi kokkuleppe kohaselt.

ESG strateegia loomeprotsess

Meie ESG strateegia tugineb rahvusvahelistele vastutustundliku ettevõtluse standarditele, Euroopa Liidu kestlikkusregulatsioonidele ning sektori parimale praktikale. Strateegia loomisel 2022. aastal koostöös väliste ekspertidega tegime ka esmase oluliste teemade kaardistuse (*materiality analysis*). See ei järgi veel täies mahus Euroopa finantsaruandluse nõuanderühma (EFRAG) juhendit kestlikkusaruandluse standarditele (ESRS) vastamiseks vajaliku topeltolulisuse (*double materiality*) põhimõtte kasutamiseks ja sidusrühmade kaasamiseks, kuid plaanime järgnevalt oma hinnangut juhendist lähtuvalt täiustada.

2022. aastal tehtud oluliste teemade analüüsis võtsime arvesse järgmist.

- 1. Responsible Media Forumi (RFM) avaldatud meediasektori oluliste teemade kaardistus (Media Materiality 2022)**, mis põhineb eri huvigruppide vaadetel. Selles on arvesse võetud rahvusvahelisi ESG aruandlusraamistikke, investorindekseid, RFMi liikmesettevõtete oluliste teemade kaardistusi. Lisaks intervjuueeris RFM meediaettevõtete kestlikkuse eksperte, poliitikakujundajaid ning vabaihenduste esindajaid.
- 2. Euroopa Liidu kestlikkuse nõuded.** Ekspress Grupile on suure börsiettevõttena kohaldumas mitmed Euroopa Liidu kestlikkuse regulatsioonid, eelkõige taksonoomiamäärus ja kestlikkusaruandluse direktiiv. Tuleviku vaates on Ekspress Grupi jaoks olulised hoolsuskohustuse direktiiv ja börsiettevõtete juhtorganites soolise tasakaalu parandamise direktiiv.
- 3. Rahvusvahelised vastutustundliku ettevõtluse standardid.** Rahvusvahelise meediaettevõttena on Ekspress Grupi jaoks oluline lähtuda OECD suunistest rahvusvahelistele ettevõtetele (*OECD Guidelines for Multinational Enterprises*).
- 4. Ekspress Grupi võtmeisikute vaade.** Ekspress Grupi juhatuse liikmed, kõikide oluliste tütarettevõtete tegevjuhid ja meediamajade peatoimetajad osalesid aktiivselt ESG strateegia eesmärkide seadmisel ning tegevussuundade kinnitamisel.

Oluliste teemade analüüsi tulemusena tuvastasime üheksa ESG fookusteemat. Koondasime need kolme ühiskondliku mõju ja vastutuse valdkonna alla ning määrasime teemadele prioriteetsustaseme. Nende mõjukohtade kvantitatiivset finantsmõju me veel hinnanud ei ole.

Ühiskondliku mõju ja vastutuse valdkond	Fookusteemad	Tase
Juhtiv eetiline ja vastutustundlik meediakontsern	Sõltumatu ja mõjus meediakontsern	Fundamentaalselt oluline
	Vastutustundlik reklaamiplatvorm	Fundamentaalselt oluline
	Tellijate õigused ja heaolu	Baastase
Vastutustundlik ja atraktiivne tööandja	Töötajate personaalne ja professionaalne areng	Strateegiliselt oluline
	Töötajate heaolu	Strateegiliselt oluline
	Võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus	Strateegiliselt oluline
Vastutustundlikult ja kehtlikult juhitud ettevõtte	Keskkonnamõju vähendamine: ressursitõhusus ja kliimamõju	Strateegiliselt oluline
	Ausameelne ja vastutustundlik juhtimine	Baastase
	Tarneahela kestlikkus	Baastase

Fookusteemade eri tasanditesse jaotamise eesmärk oli lahti mõtestada meie ühiskondlik mõju ESG teemade vaates ning mõista, milliste teemade juhtimine nõuab enim ressursse nii mõju suuruse kui ka strateegilise tähtsuse tõttu.

- **Fundamentaalselt oluline** – teemad, mis on otseselt seotud meie põhitegevusega ning kus meie mõju ühiskonnale on kõige suurem.
- **Strateegiliselt oluline** – teemad, millel on strateegiline tähtsus meie otsese ja laiema mõju jaoks ning pikaajalise edu vaates.
- **Baastase** – teemad, mis vajavad pidevat tähelepanu ja täiustamist peamiselt efektiivsuse ning asjakohastele nõuetele vastavuse vaatest.

Lühiülevaade ESG strategiast

Fookusteema	Ambitsioon	Eesmärk (2025)
Juhtiv eetiline ja vastutustundlik meediakontsern		
Sõltumatu ja mõjus meediakontsern	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekspress Grupi eesmärk on olla Baltikumis juhtiv sõnavabaduse toetaja ning edendada ühiskonda, tehes kättesaadavaks faktipõhise ja kvaliteetse informatsiooni. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekspress Grupi väljaanded ei avalda ebaeetilist ega vastutustundetut informatsiooni. ➤ 0 Ekspress Grupi ajakirjanduskoodeksi (loomisel) mittevastavust.
Vastutustundlik reklaamiplatvorm	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Meie eesmärk on olla oma klientide ja lugejate seas tuntud ja usaldatud eetiline ja vastutustundlik reklaamiplatvorm. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 juhtumit, kus meie platvormidel kuvatud reklaam või sisuturundus ei ole vastavuses meie sisemiste eeskirjadega.
Tellijate õigused ja heaolu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kindlustame oma kasutajate/klientide/lugejate turvalisuse ja privaatsuse ning töötame selle nimel, et meie meediasisu ja teenused oleksid juurdepääsetavad kõikidele huvigruppidele. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 isikuandmete kaitse rikkumise juhtumit. ➤ Kogu meediasisule on tagatud juurdepääsetavus, arvestades ka erivajadustega inimeste vajadusi.

Fookusteema	Ambitsioon	Eesmärk (2025)
Vastutustundlik ja atraktiivne tööandja		
Töötajate personaalne ja professionaalne areng	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oleme juhtiv tööandja meediasektoris kõigis kolmes Balti riigis. Looime tingimusi ja pakume aktiivselt võimalusi isiklikuks ja erialaseks arenguks. Toetame töötajaid muutuva meediamaastikuga kohanemisel, muu hulgas digipädevuse arengut. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kõigile meie töötajatele on loodud personaalsed õppe- ja arenguplaanid.
Töötajate heaolu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kindlustame töötajate tervist ja heaolu toetava töökeskkonna, kus töötajatel on võimalik end teostada. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Säilitame kõrge töötajate rahulolu näitaja. ➤ 0 tööalast tervisekahju juhtumit
Võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus iseloomustavad kõiki Ekspress Grupi ettevõtteid ning organisatsioonikultuuri. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 0% meeste ja naiste palgalõhe ➤ Saavutada kooskõla Euroopa Liidu direktiiviga, mis käsitleb soolist tasakaalu äriühingute juhtorganites.
Vastutustundlikult ja kestlikult juhitud ettevõtte		
Keskkonnamõju vähendamine: ressursitõhusus ja kliimamõju	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vähendame järjepidevalt nii organisatsiooni kui ka teenuste ja toodete kliimamõju. ➤ Parandame oma tegevuste ja toodete ressursitõhusust. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekspress Grupi digitaalsed ettevõtted vähendavad väärtusahelaülest kliimamõju Pariisi kokkuleppe kohaselt aastaks 2030 ning saavutavad kliimanetraalsuse aastaks 2050.
Ausameelne ja vastutustundlik juhtimine	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kontserni ettevõtted peavad olema juhitud ausalt, seaduskuulekalt ja eetilisel. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 korrupsiooni või ärireeetika rikkumist puudutatavat juhtumit, mis oleksid seotud kontserni ettevõtete või töötajatega.
Tarneahela kestlikkus	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nõuame, et meie tarnijad on kooskõlas meie kestlikkuse ambitsioonide ja väärtustega ning järgivad sektorile kohaseid ESG tavaid. ➤ Arvestame toodete ja teenuste ostmisel keskkonnamõjuga, kui see on asjakohane ja võimalik. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kõik meie peamised tarnijad järgivad sektorile kohaseid ESG põhimõtteid.

ESG JUHTIMINE

ESG teemade juhtimise eest Ekspress Gruppis vastutab juhatuse liige ja finantsjuht Argo Rannamets, kellel on pikaajaline ESG kogemus Ragn-Selli kontsernist. Lisaks kaasame oma töösse väliseid eksperte. Grupi tütarettevõtetes on määratud ESG valdkonna eest vastutavad isikud, kes hoolitsevad nii muudatuste elluviimise kui ka raporteerimise eest, suuremates tütarettevõtetes on moodustatud ka ESG juhtrühmad.

„Hoiame end pidevalt kursis ESG valdkonna arengutega, püsime paindlikud ja proaktiivsed ning kohandame oma strateegiat vastavalt vajadustele, et oma kestlikuspüüdlustes vastata kõigile nõuetele.“

Argo Rannamets, Ekspress Grupi finantsjuht ja juhatuse liige

Kord kvartalis toimuvatel tütarettevõtete nõukogu koosolekutel annavad iga ettevõtte ESG vastutajad ülevaate ESG-ga seotud olulistest mõjudest, riskidest ja võimalustest ning mõjude, riskide ja võimalustega seotud poliitika, meetmete, mõõdikute ja eesmärkide tulemuslikkusest. Kord kvartalis tutvustab ESG valdkonna seisu grupi nõukogule ka grupi juhatuse.

Ekspress Grupi ja tütarettevõtete haldus-, juht- ja järelevalveorganite liikmete töötasu ei sõltu kestlikuseesmärkide täitmisest.

Ekspress Grupi emattevõtte haldus-, juht- ja järelevalveorganite koosseis	2023
Tegevjuhtkonda kuuluvate liikmete arv (juhatus)	3
Tegevjuhtkonda mittekuuluvate liikmete arv (nõukogu)	4
Juhatus ja nõukogu nais- ja meesliikmete keskmine suhtarv	28,57%
Juhatus ja nõukogu sõltumatute liikmete osakaal	28,57%
ESG eesmärkide täitmisest sõltuva muutuvtasu osakaal	0%

Ülevaade haldus-, juht- ja järelevalveorganite taustast, rollidest ja kohustustest on esitatud hea ühingujuhtimise tava aruandes lk 80-83.

Riskijuhtimine ja kestlikkusaruandluse sisekontroll

Võtsime 2023. aastal vastu kontserniülese riskijuhtimise poliitika, mille aluseks on Tallinna börsi, Finantsinspeksiooni ja teiste regulatiivsete organite seatud nõuded, üldiselt aktsepteeritud raamatupidamisstandardid ja hea tava ning kontserni ja tütarettevõtete sisemised regulatsioonid ja poliitika. Riskide juhtimine kontserni tasandil sisaldab riskide määratlemist, mõõtmist ja kontrollimist ning kasutame seda poliitikat ka kestlikkusega seotud riskide analüüsimisel. Kestlikkusaruandluse sisekontroll toimub perioodilisel raporteerimisel: tütarettevõtted esitavad grupile ülevaate oma ESG tegevustest, põhilistest tulemusnäitajatest ning annavad ülevaate kitsaskohtadest. 2024. aastal soovime põhilisi tulemusnäitajaid hakata jälgima senisest suurema sagedusega ja tõhustada andmekogumise meetodeid.

SOTSIAALNE MÕJU

Juhtiva meediakontsernina teadvustame oma rolli kõikide koduturgude majanduse ja ühiskonna arengus. Meie ettevõtetel on vaieldamatult suurim mõju ja võimalus panustada ühiskonda ja demokraatiasse oma põhitegevuse kaudu – luues meediasisu ning pakkudes nüüdisaegseid digilahendusi ja -teenuseid. Võimalikult mõjusa positiivse panuse jaoks tegutseme kõikides meediavaldkondades vastutustundliku ettevõtluse põhimõtete ning sektoristandardi alusel.

Sõltumatu ja mõjus meedia

Meedia roll ja vastutus on tuua avalikkuse ette ühiskonnas aktuaalsed ja probleemsed teemad. Ühiskondlike valupunktide kajastamine juhib tähelepanu muutmist vajavatele olulistele protsessidele, et neid seejärel positiivses suunas mõjutada.

ESG strateegiaga oleme võtnud kontserni tasandil rolli ja vastutuse luua tõelisi muutusi kestliku arengu, eelkõige ÜRO kestliku arengu eesmärkide toetamiseks. Ühiskonda panustamiseks keskenduvad meie ettevõtted peamiselt professionaalse ja usaldusväärse ajakirjandusliku sisu loomisele, võttes turul juhtiva positsiooni jätkusuutlikkuse teemade kajastamisel ning meediasektori arengusse panustamisel avalike sõnavõtude ja erialaliitude kaudu. Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 41-43.

ESG strateegia	
Ambitsioon	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekspress Grupi eesmärk on olla Baltikumis juhtiv sõnavabaduse toetaja ning edendada ühiskonda, tehes kättesaadavaks faktipõhise ja kvaliteetse informatsiooni. ➤ Soovime panustada meediasektori arengusse laiemalt, et hoida ja edendada Baltimaade head pressivabaduse taset. ➤ Meie ambitsioon on olla juhtiv kestlikkuse teemade kajastaja Baltikumis.
Eesmärk	<p>Ekspress Grupi meediaväljaanded ei avalda ebaeetilist või ajakirjandusnormidega vastuolus olevat sisu, st</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ekspress Grupi väljaanded ei avalda ebaeetilist ega vastutustundetut informatsiooni. ➤ 0 Ekspress Grupi ajakirjanduskoodeksi (loomisel) mittevastavust.
Strateegilised tegevussuunad	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Töötame aktiivselt selle nimel, et meie ajakirjanduslik sisu oleks iseseisev, eetilise ja kvaliteetne. ➤ Panustame meediakirjaoskuse ja infopädevuse arengusse koostöös asjakohaste huvigruppidega. ➤ Seome väljaanded ühiskondlikult oluliste fookusteemadega ning loome ja arendame jätkusuutlikkuse teemadele keskendunud meediaplatvorme.

Lähene me vastutustundlikule ajakirjandusele järgimiste põhiväärtuste alusel.

- **Ajakirjanduseetika algab sõltumatuselt.** Ajakirjandus peab olema sõltumatu ja vaba. Poliitilised seosed või poolehoid, kellegi ärihuvid, isiklikud suhted või kasu, altkäemaksud või mis tahes hüved ei tohi mõjutada ajakirjanike ja väljaannete tööd. Tasakaalustatud ajakirjanduse põhimõtteid järgitakse kõikides kontserni ettevõtetes. Sõna antakse eri osapooltele võrdses mahus, võimaldatakse vastulauseid ja vajadusel vabandusi. Esitatud info on alati allikatest kontrollitud. Allika- ja konfidentsiaalsuse kaitse on iga ajakirjaniku vastutus. Tundlike teemade puhul on oluline tunnetada eetilise piiri.
- **Usaldusväärse eest seismine ja sõnavabadus.** Ühiskonna jätkuv ja üha teravam polariseerumine suurendab survet meediamajadele luua ja esitada õigeaegselt usaldusväärset ja kvaliteetset ajakirjanduslikku sisu.
- **Kommentaariumi kontroll.** Kommentaarium on oluline osa veebiväljaandest, sest nii saavad lugejad kaasa rääkida nende jaoks olulistel teemadel. Ekspress Grupi meediaväljaanded propageerivad kommentaariumi registreeritud kasutamist. Ebasobivate kommentaaride eemaldamiseks kasutatakse inim- ja masinõppepõhist modereerimist.

2023. aasta vaade: vastutustundlik ajakirjandus

Töötame välja grupiüleste ajakirjanduskoodeksi, mille plaanime valmis saada 2024. aasta keskel. Arvestame selle koostamisel sidusrühmade seisukohtadega, tagades seejuures kooskõla eetilise ja sõltumatu ajakirjanduse põhiväärtustega.

„Meie ajakirjanduslik sisu järgib rangelt traditsioonilisi norme, keskendudes erapooletule reporteritööle, faktide kontrollimisele ja toimetuskulude järelevalvele.“

Rasa Lukaitytë-Vnarauskienë, Leedu Delfi peatoimetaja

Järgime loodava sisu ja müüdavate reklaamide puhul kõrgeimaid standardeid ning soovime pakkuda usaldusväärset, informatiivset ja kaasahaaravat sisu. Väärtustame oma kasutajate ja omanike aega ja usaldust ning seetõttu võtsime 2023. aastal grupiüleste vastu klikipeibutusvastase poliitika. Nende suuniste kehtestamisega tagame, et säilitame eetika, empaatia ja austuse ning tugevdame meie sisu usaldusväärset, informatiivset ja kaasahaaravat. Usume vastutustundliku ajakirjanduse jõusse ja meie lugejate elu positiivse mõjutamise võimalikkusesse.

„Kliki kui selline ei saa olla eraldi väärtus. Lähtume oma tegevuses sellest, et pealkirjad oleksid head ja informatiivsed.“

Martin Mets, Geenius Meedia tegevjuht ja peatoimetaja

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Artikleid Ekspress Grupi meediaväljaannetes, milles ajakirjandusnormidele vastavuses puuduseid	1	6*	0
Ekspress Grupi ajakirjanduskoodeksi (loomisel) mittevastavusi	-	-	0

* Pressinõukogu tegi tauniva otsuse ühe Eesti Ekspressis ilmunud artikli suhtes, kahe Eesti Päevalehes ilmunud artikli suhtes, ühe Kroonikas ilmunud artikli suhtes ja ühe Eesti Rus.Delfis ilmunud artikli suhtes. Vilniuse ringkonnakohus otsustas ühe Lrytases ilmunud artikli kohta, et seal avaldatud info oli eksitav.

„Meid aitab ajakirjanduseetikast kinnipidamisel jurist, kellega räägime läbi kõik küsitavad juhtumid enne lugude avaldamist. Toimetuse teadmiste täiendamiseks korraldame regulaarselt koolitusi, näiteks 2023. aastal keskendusime isikuandmete kaitse küsimustele ajakirjanduses.“

Rasa Lukaitytë-Vnarauskienë, Leedu Delfi peatoimetaja

Tehisintellekt Delfi Meedias

2022. aastal valiti Tallinna Ülikooli rakenduslike teadus- ja arendustööde konkursi võidutööks Balti filmi, meedia ja kunstide instituudi meediainnovatsiooni professori Indrek Ibruse, humanitaarteaduste instituudi kultuuriandmete analüüsi teaduri Andres Karjuse ja humanitaarteaduste instituudi noorenteaduri Mark Metsa projekt „Ajakirjanduse tasakaalustatust mõõtvat tööriista prototüüp“. Võidutöö näol on tegemist ASI Ekspress Grupp tellitud rakendusuringuga, mille eesmärk oli leida uus, masinõppepõhine meetod ajakirjanduse ideoloogilise kallutatuse mõõtmiseks ja hindamiseks Eestis.

Uudne, tehisintellekti rakendatav mudel võimaldab prototüüpi täiustada ja automatiseerida nii, et meediaväljaande ideoloogiline hoiak on konkreetsete teemavaldkondade järgi pidevalt hinnatav. Projekti abil saadi kinnitus, et see meetod töötab ning ollakse suutelised õpetama masinat tundma teksti ja andma sellele hinnangut. Tegemist on prototüübiga ja töö läks edasi ka 2023. aastal, et leida viise, kuidas uudset meetodit edasi arendada ja seda laiemalt meediakontserni toodetava sisu hindamiseks kasutada.

Lisaks arendati 2023. aastal Delfi Meedia toimetuses nii tekstilise kui ka visuaalse tehisintellekti kasutamist, koolitati sel teemal töötajaid ning võeti tehisintellekti pakutavate võimaluste arendustöö ette süsteemsemalt. Igapäevatoosse tehisintellekti veel rakendatud ei ole.

2023. aasta vaade: meedias tõstatatud olulised teemad

EESTI

- Eesti Päevaleht avaldas Riigikogu valimiste eel **ajakirjandusliku uurimuse**, kuidas Venemaa on püüdnud mõjutada valimisi Eestis.

- Eesti Ekspress avaldas vabakutselise autori Eero Eprneri põhjaliku artikli **sihtasutuse Liberaalne Kodanik viimaste aastate tegevusest valimiste kontekstis**.
- Pere ja Kodu ajakirjanik Katariina Libe tegi põhjaliku sissevaate sellesse, **kuidas tõenduspõhise väljaõppeta terapeutid oskamatusena tervishoiusüsteemile tööd juurde tekitavad**.
- Eesti Ekspressis ilmus uuriv lugu Slava Ukraini annetusrahade väärkasutamises kahtlustatud **Johanna-Maria Lehtme tegevuse ja partnerite taustadest nii Eestis kui ka Ukrainas**.

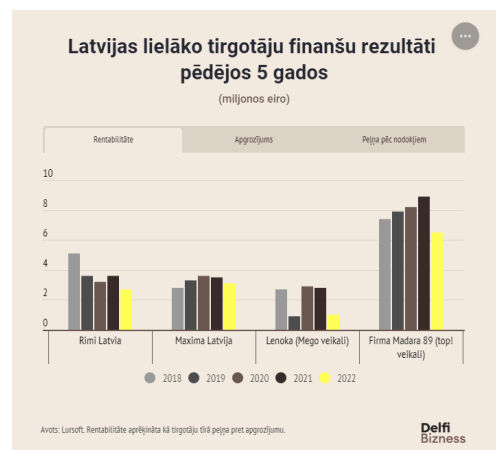
- Eesti Päevaleht valgustas Eesti **tervishoiusüsteemi kitsaskohti artiklisarjas „Eriarst“**, sama probleemi käsitles põhjalikult ka Õhtuleht.
- Geenius Meedia käsitles pankrotistunud ettevõtte **Eurora töötajate keerulist olukorda ettevõtetest lahkumisel**.
- Õhtuleht tõi avalikkuse ette **erivajadustega inimeste töötoetuse lõppemisega seotud valukohad**.

LÄTI

- Läti Delfi tõi avalikkuse ette loo **korvpallitreener Andris Stelmahsist, kes käitus sobimatult oma alaalise õpilasega**.

- Koos Läti avalik-õigusliku raadiojaamaga Latvijas radio 1 käsitlesid Delfi ajakirjanikud artiklitesarjas **seksuaalset ahistamist noortelaagrites**.
- Balti riikide uuriva ajakirjanduse keskusega koostöös avaldas Läti Delfi **artiklitesarja toidukaupade jaekettide hinnapoliitika problemaatikast**. Elukallidusele keskendus ka Delfi analüütiliste artiklite sari, milles käsitleti muu hulgas ka elamistingimusi Läti maapiirkondades.

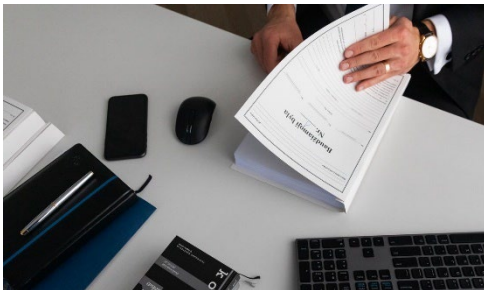

- Läti Delfi tõi avalikkuse ette loo **ühe noore naise surmast ja tema otsusest annetada oma elundid**. Pärast artikli avaldamist vormistasid lätlased märgatavalt rohkem elundidoonorluse lubamise tahteavaldusi.

LEEDU

- Leedu Delfi erikorrespondent Dainius Sinkevičius tõi lugejate ette loo **Vilniuse basiilika ühe silmapaistvaima preestri kuritegelikust taustast**. Vargusjuhtumist alguse saanud ajakirjanduslik uurimus paljastas, et preester on tegelenud lapspornograafia ja seksuaalse kuritarvitamisega ning kohtumenetluse käigus selgus, et sama ohvrit püüdis seksuaalselt ära kasutada ka juhtumiga tegelenud prokurör. Meediakajastuse järgel astusid oma ametikohalt tagasi nii preester kui ka prokurör. Sama autor on avalikustanud ka teisi pedofiliajuhtumeid. Pärast Delfi ellu kutsutud avalikku debatti otsustasid kohtud mitte enam varjata pedofilia süüdistatavate inimeste täisnimesid ka juhtudel, mil istungid on suletud.

- Leedu Delfi avaldas Gulbinai järvekvartalist uurivad lood, mis **paljastasid Leedu ärieliidi omavolilise tegevuse**. Pärast meediakajastust algatasid uurimise prokuratuur, keskkonnaamet ja riigimetsateenistus. Rikkumised tuvastati ning rikkujatele määrati trahvid ja parandusmeetmed ning Vilniuse linnavalitsuse sekkumise järel taastati ka juurdepääs avalikule järvele ja metsale.

- ELTA intervjueris Leedu välisministrit Gabrielius Landsbergist, mis **kannustas laiapõhjalist poliitilist ja ühiskondlikku debatti riikliku ja rahvusvahelise turvalisuse üle**.

2023. aasta vaade: sektori areng ja meediapädevus

Juhtiva meediakontsernina oleme võtnud valdkonna eestkõneleja rolli, aidates kaasa sektori arengule. Toetame aktiivselt meediapädevuse arengut ning faktipõhiseid teadmisi.

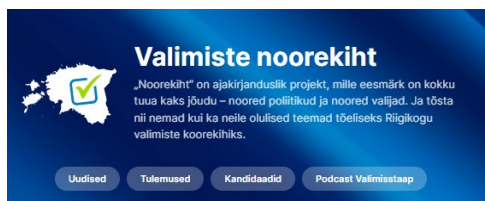
Grupi meediaväljaanded teevad aktiivset koostööd haridusasutustega kõigis kolmes riigis. Eestis Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooliga, Leedus Vilniuse Ülikooli ja alates 2023. aastast ka Vytautas Suure Ülikooliga, Lätis Läti Ülikooli, Stockholmi Kõrgema Majanduskooli, Riia Stradini Ülikooli ja Vidzeme Ülikooliga, et parandada eelkõige noorte teadlikkust ajakirjandusega seotud karjäärivalikutest ja võimalustest. Praktikandina töötas 2023. aastal Ekspress Grupi ettevõtetes 81 inimest.

Laiema meediapädevuse arenguks ning meediasektori trendide tutvustamiseks esinevad meie ettevõtete juhid, peatoimetajad, ajakirjanikud ja ka teiste äriüksuste spetsialistid tihti eri huvigruppidele. ELTA toimetajad ja ajakirjanikud annavad Vilniuse Ülikoolis ajakirjanduse ja meediapädevuse kursuseid ning Läti Delfi ajakirjanikud juhendavad noori laagris „Young Media Sharks“.

„Sel aastal kutsuti meie töötajaid konverentsidele esinema koguni 40 korral. 2023. aastal esindasid töötajad meid 110 korda ka muudel üritustel: erinevatel rahvusvahelistel üritustel, ekspertidena tele- ja raadiosaadetes, riiklikes debattides. Usume, et meie töötajate aktiivsus tugevdab meie mainet usaldusväärse ettevõtte ühiskonnas ja Leedu ärikeskkonnas.“

Vytautas Benokraitis, Leedu Delfi tegevjuht

- **Delfi Meedia** korraldas 2023. aastal meediapädevuse edendamiseks projekti „**Valimiste noorekiht**“, mille eesmärk oli kaasata ja harida valimiste ja ühiskonna toimimise teemadel nooremat sihtrühma. Jätkati juba mitmendat aastat kestnud faktikontrolli projektiga.

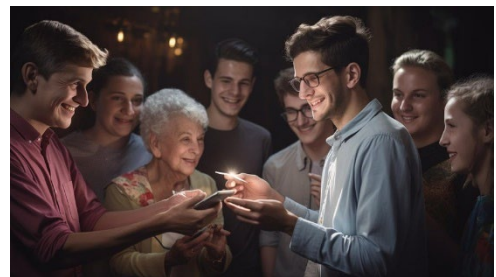

- **Läti Delfi** korraldas neljandat aastat järjest koostöös **Baltimaade Meedia Oivakeskusega** kursuse **#Storygram**, mille käigus omandasid keskkooliõpilased kogunud ajakirjanike kõrval praktilisi ajakirjanduse ja multimeedia oskusi. Sellega plaanitakse 2024. aastal jätkata.

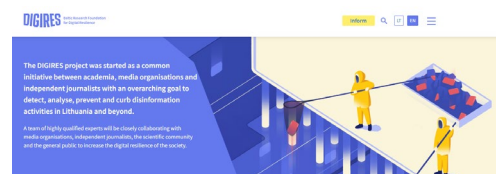

- **Läti Delfi** ja Baltimaade Meedia Oivakeskus korraldasid koos ka projekti „**Digitaalet**

koos“, kus noored aitasid eakaid meedia- ja digikirjaoskuse vallas.

- **Leedu Delfi** asutas koos Vytautas Suure Ülikooliga Leedus organisatsiooni **DIGIRES** (Baltic Research Foundation for Digital Excellence ehk Balti digipädevuste tippkeskus), mille tegevus on pühendatud valeinfo levitamise avastamisele, analüüsimisele, ennetamisele ja ohjeldamisele Leedus ja mujal.

- 2024. aastal plaanib **ELTA** korraldada meediapädevuse teemalise **koostööprojekti Ukraina riikliku uudisteagentuuriga Ukrinform**.
- 2024. aastal korraldab **Leedu Delfi** koostöös Baltimaade Meedia Oivakeskusega **meediapädevuse häkatoni ja faktikontrolli**

koolitusi, lisaks meediapädevuse koolitusi kooliõpilastele.

- **Delfi Meedia** plaanib 2024. aastal kasvatada oma kajastustes selgitava ajakirjanduse

osakaalu ehk lisaks faktide edastamisele panna aina rohkem rõhku konteksti ja tausta loomisele.

2023. aasta vaade: kestliku arengu kajastamine

Oleme võtnud enda missiooniks kajastada Balti meediamaastikul jõuliselt kestliku arengu teemasid. On näha, et lugejate huvi jätkusuutlikkuse vastu sõltub tugevalt väljaannete mõnevõrra erinevate sihtrühmade profiilist ja kajastuste laiemast ühiskondlikust kõlapinnast. Siiski paistab üldise trendina, et lugejaid kõnetab kliimamuutuste, energeetika, metsa- ja ringmajandusega seotu järjest enam. Eelkõige oodatakse meie meediaettevõtelt teemakäsitlusi valdkondadest, mis igapäevaelu kaudu inimesi kõige otsesemalt mõjutavad. Kestlikkusteemade kajastamisel lähtuvad meie tütarettevõtted tavapärasest uudiskriteeriumitest.

2020. aastal käivitas Eesti Päevaleht esimese meediaväljaandena Eestis kliimarubriigi, mis 2021. aastal muutus laiapäevajaliseks **roheportaaliks**. Lisaks 2023. aastal järjepidevalt kajastatud automaksu, tuumaenergeetika ja kliimakriisi teemadele avaldati Riigikogu valimiste ajal ka intervjuusari „Kohepööre“, milles uuriti kõikide suuremate erakondade esindajatelt nende plaanide kohta keskkonna- ja kliimaprobleemide maandamisel. Päevakajaline teemadevalik on kasvatanud ka lugejate hulka – 2022. aastal oli roheportaalil kuus keskmiselt 94 300 unikaalset kasutajat, 2023. aastal aga 129 259.

„Kuna meie toote- ja teemaportfell on lai, siis püüame kõikjal leida nurki ja teemapüstitusi, mis kestlikkust puudutavad. Just selle pilguga vaatame otsa teemadele ja projektidele, sellest on saamas igapäevane osa ajakirjanduslike teemade valideerimisel. Hea näid on sport ja meelelahutus, kus 2023. aastal võtsime kajastada ka kestlikkusaspekti.“

Urmo Soonvald, Delfi ja Eesti Päevalehe peatoimetaja

Lisaks on keskkonnateemadele pühendatud portaal Geenius Meedias.

„Soovime lugejale näidata, kuidas kestlikud tegevused on talle endale kasulikud ning kuidas väikesed asjad mõjutavad nii teda ennast kui ka keskkonda positiivselt.“

Martin Mets, Geenius Meedia tegevjuht ja peatoimetaja

Järjepidevalt juba kümme aastat on Leedu Delfi all tegutsenud keskkonnateemadele pühendatud uudisportaal **Grynas**. Selle kõrval kajastatakse valdkonna väljakutseid ÜRO kestliku arengu eesmärkidest lähtuvalt eriprojekti „**Tvari Lietuva**“ raames, kus lisaks pidevale uudisvoole ilmuvad kord kuus ka pikemad analüütilised artiklid teemadel nagu energeetika, tarbijakäitumine, haridus, sooline võrdsus, kestlik innovatsioon ja keskkonnakaitse. Lisaks tehakse videolugusid ja ajurünnakuid avalikkuse keskkonnateadlikkuse parandamiseks. 2024. aastal plaanib Delfi sama portaali juures alustada taskuhäälninguga.

2023. aastal lõi oma roheportaaali **Mēs darām** Läti Delfi ning Leedu väljaanne Lrytas alustas kestlikkusprojektiga „**Tvarumo kodas**“, mille raames kajastatakse nii kirjas kui ka videopildis äriettevõtete teekonda kestlikkuse poole, soovides sellega inspireerida ka teisi. Samuti on eraldi kestlikkusele pühendatud teemajaotuse loonud Leedu uudisteagentuur ELTA.

Lisaks Eesti Päevalehe roheportaalile on Delfi Meedia teised meediaväljaanded töötanud välja laiemad ühiskondlikud fookusteemad, millele suurimad kaubamärgid juba mitmendat aastat keskenduvad.

- **Delfi** – liiklussurmade arvu vähendamine
- **Eesti Ekspress** – koduvägivalla vähendamine
- **Eesti Naine** – vaimne tervis
- **Maaleht** – maaelu väärtustamine

Õhtuleht keskendus 2023. aastal nõrgemate ühiskonnaliikmete toimetuleku kajastamisele, näiteks võeti luubi alla muutused pikaajalise kaitstud töö reguleerimisel ning arstide Eestist lahkumise põhjused. Läti Delfi suunas oma fookuse 2023. aastal väärkohtlemise, perevägivalda, vaesuse, alkoholismi ja elukalliduse tõusuga kaasnevate probleemide kajastamisele.

„2023. aastal andsime hääle oma lugude rääkimiseks paljudele väärkohtlemise ohvritele. Suutsime meediaväljaandena luua turvalise ja usaldusväärse koha, kus rääkida oma lugu ka siis, kui see on emotsionaalselt raske.“

Filips Lastovskis, Läti Delfi peatoimetaja

Leedu Delfi võttis luubi alla pedofiilia ja perevägivalda teemad. Lisaks kajastustele kirjasõnas avaldati nendel teemadel ka dokumentaalfilmid. Samuti avaldas Delfi artiklisarja pagulaste elust Leedus ning kuuest osast koosneva dokumentaalfilmi.

2023. aasta vaade: üritused ja koostööprojektid

Anname laiema panuse ühiskonna arengusse ka mitmesuguste koostööprojektide kaudu. Oleme kontsernina laiendanud oma äritegevust ürituste korraldamise suunas ning keskendume ka jätkusuutlikkuse küsimustele, sest soovime olla kestliku arengu teemades eestkõnelejad.

Grupi meediaettevõtted on mitme kohaliku ja rahvusvahelise organisatsiooni liikmed:

- Eesti Meediaettevõtete Liit, mille kaudu kuulutakse ka News Media Europe'isse
- Eesti Pressifotograafide Liit
- Internet Media Association
- Rahvusvaheline Faktikontrollimise Võrgustik (International Fact-Checking Network (IFCN))
- Läti Ajakirjanike Liit (Latvijas Žurnālistu asociācija)
- International News Media Association (INMA)
- The European Digital Media Observatory (EDMO)
- Uuriva ajakirjanduse võrgustik Baltic Engagement Centre for Combating Information Disorders (BECID)
- European Digital Journalism Network (EDJNet)

Meediaväljaanded osalevad ka regulaarselt koostööprojektides ning teevad ühisalgatusi järgmiste organisatsioonidega:

- SA Oivaline Ajakirjandus
- Uuriva ajakirjanduse võrgustik OCCRP (Organised Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP)). Alates 2023. aasta maist on Delfi Meedia ka OCCRP ametlik liikmekeskus.
- Rahvusvaheline uurivate ajakirjanike konsortium (International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ))
- Calouste Gulbenkian Foundation
- Uurivate ajakirjanike ühendus Redakcija Leedus
- The Baltic Center for Investigative Journalism Re:Baltica
- Latvijas radio

2023. aastal väärivad esile tõstmist järgmised koostööprojektid

EESTI

- **Delfi Meedia** algatas 2023. aastal koostöö Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi ajakirjanduse ja kommunikatsiooni erialaga (BA), mille tulemusena käivitatakse 2024. aastal uus õppeaine, milles käsitletakse digimeedia arenguid, kommunikatsiooniprotsesse meediaorganisatsioonis, ajakirjanduseetikat ning õppetunde praktilisest ajakirjanikutööst. Delfi Meedia ajakirjanikud kannavad seal suurt osa kohustuslikust reporteritöö teemast.
- **Delfi Meedia** korraldas 2023. aastal **energeetikakonverentsi** fookusega roheenergial ja puhtamal keskkonnal, 2024. aastal keskendutakse sama ürituse raames detailsemalt Eesti energeetika tulevikule.

- 2023. aastal toimus **Geenius Meedia** eestvedamisel kaks korda avalik vestlusring „Õhtu Geeniussega“, kus idufirmade eestvedajad rääkisid avatult oma läbikukkumistest, vaimsest tervisest ja sellest, kuidas mõjutab ettevõtlus isiklikku elu. Sarjas on planeeritud veel vähemalt kaks üritust 2024. aasta kevadel.

LEEDU

- **Leedu Delfi** korraldas 2022. ja 2023. aastal ettevõtetele suunatud **jätksuutlikkuse konverentsi**. Seda on plaanis teha ka 2024. aastal. Konverentsidel jagasid nii Leedu kui ka välisekspertid kogemusi ja teadmisi ESG tervikliku juhtimise teemadel, sh keskkonnamõjude mõõtmisest ja vähendamise eesmärkide seadmisest. Olulisemad arutelud kanti üle ka Eestis ja Lätis, mida ühe saatepäeva kohta avas hinnanguliselt 87 000 inimest.

- 2023. aasta suvel algas Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ toetusel ning Euroopa ülikoolide ja mõttekodade koostöös teadusprojekt **DIACONET**, mille konsortsiumi liige on ka **Leedu Delfi**. 2026. aastani kestva projekti käigus püüavad partnerid töötada välja raamistiku, kombineerimaks meediavastutust ja kodanikuvastutust digikommunikatsioonis, et maandada vihakõne ja valeinfo leviku negatiivseid tagajärgi.

Ühiskondlikud annetused

2023. aastal toetasid meie tütarettevõtted erinevaid ühiskondlikke algatusi, eelkõige Ukraina abistamiseks, aga ka koolilehti. Annetusi tehti kogumahas 624 523 eurot.

Vastutustundlik reklaam

Meediakontsernina ei piirdu meie tegevus ainult ajakirjandusliku sisuga. Reklaamimüük meie meediaplatvormidel ning digitaalsetel väliekraanidel on suur osa meie ärilisest edust. Seetõttu lasub meil ka vastutus tagada, et edastatavad turundussõnumid oleksid vastavuses meie enda väärtuste ning riiklike ja rahvusvaheliste turunduseeskirjadega. Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 41-43.

ESG strateegia	
Ambitsioon	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Meie eesmärk on olla oma klientide ja lugejate seas tuntud ja usaldatud eetilise ja vastutustundliku reklaami platvorm. ➤ Soovime võtta Balti riikides juhtiva rolli vastutustundliku reklaami põhimõtete edendamisel.
Eesmärk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 0 juhtumit, kus meie platvormidel kuvatud reklaam või sisuturundus ei ole vastavuses meie sisemiste eeskirjadega (loomisel).
Strateegilised tegevussuunad	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tagame, et meie platvormidel edastatud turundussõnumid on seadustega kooskõlas, ausad ja siirad ning tõesed. ➤ Tagame selge piiri sisuturunduse ja ajakirjandusliku sisu vahel.

„Meie jaoks on väga oluline säilitada avatud kommunikatsioon ajakirjandusliku ja sisuturundusliku sisu erinevustest ning mitte lasta neil kokku sulanduda.“

Filips Lastovskis, Läti Delfi peatoimetaja

2023. aasta vaade: reklaamimüük, sisuturundus ja välireklaam

Hindasime 2023. aastal põhjalikult grupiülest reklaami ja sisuturunduse reeglite ühtlustamise vajadust. Vastutustundliku reklaami põhimõtted, mis hõlmavad juhiseid nii eetilise reklaami, turundussõnumite läbipaistvuse kui ka tarbijaõiguste austamise kohta, plaanime võtta vastu 2024. aasta lõpuks.

Reklaamimüük

Ekspress Grupi kõik ettevõtted lähtuvad reklaamimüügis seadusest tulenevatest kohustustest ja piirangutest. Meie jaoks on reklaamimüügi juures vastutustundlik andmekasutus osa meie vastutusest klientide ees, aga ka äriiline võimalus. Läheneb oma meeskondades kõikidele kampaaniatele individuaalselt ning suhtleme aktiivselt oma klientidega, et tagada eetikapõhimõtete järgimine. Jälgides reklaamituru trende on lähitulevikus olulisemaks saamas küsimus, kuidas läheneda käitumispõhisele reklaamile ning milline on vastutustundlik reklaam; kuidas vältida isikuandmete väärkasutamist, mis oleks vastuolus kas hea tava või seadustega.

Sisuturundus

Sisuturundus jätkab tõusuteel, see seab nõuded ja piirangud kõikidele meediamajadele, et tagada usaldusväärsus ja läbipaistvus. Oleme kontsernina selgel seisukohal, et ajakirjanduslikku sisu ei tohi mõjutada reklaamiklientide huvi, sisuturundus või kontserni enda kommertsürituste korraldamine. Grupi meediaväljaanded on reklaami ja meediatoimetuse töö vahele tõmmanud selge piiri, neid töid teevad eri osakonnad ja eri inimesed. Sisuturundus ja muu tasu eest näidatav sisu – näiteks eriprojektid – on visuaalselt äratuntavad ja vastavalt märgistatud. Seda ootavad ka meie kliendid ja lugejad.

„Meil on range poliitika, et suhted reklaamimeeskonna ja uudistetoimetuse vahel on nagu suhted riigi ja kiriku vahel.“

Filips Lastovskis, Läti Delfi peatoimetaja

Meie meediamajad on ettevõttesiseselt leppinud kokku sisuturunduse reeglid, mida täiendatakse vastavalt vajadusele. Meediamajad ei avalda reklaame, mis on vastuolus nende toimetamisstandarditega või võiksid vaidlustada nende

sõltumatust ja objektiivsust. Kuigi koostöö klientidega on avatud, teevad lõpliku otsuse sisuturundusartiklite avaldamiseks alati meie ettevõtete sisutoimetajad.

Soovides pakkuda klientidele parimat teenust, jälgivad meie ettevõtte pidevalt muutuvaid sisuturunduse trende. Leedu Delfi võttis 2023. aastal sisuturunduses kasutusele mitmeplatvormilise sisu – telesaated ja taskuhäälingud muutuvad sotsiaalmeedias tekstiks, helideks ja lugudeks, mis võimaldab kõnetada laiemat auditooriumi. Ka Delfi Meedia platvormile tekkis aasta jooksul uusi formaate, sh kasvas huvi sisuturunduslike taskuhäälingute vastu. Need arengud ajendasid Delfi Meediat sõnastama selgemalt juhiseid taoliste formaatide markeerimiseks ning ajakirjanike käitumiseks.

„Kliendid soovivad üha pikemaid ja informatiivsemaid sisuturunduslugusid. Enam ei ole trendikas rääkida vaid sellest, miks üks toode on kõige parem. Põhjalikum lähenemine on äriliselt mõistlik ja pakub ka inimestele rohkem, lisaks innustab tegema paremat ajakirjandust.“

Martin Mets, Geenius Meedia tegevjuht ja peatoimetaja

Kuna Delfi Meedia haldab ka piletimüügiplatvormi, on 2023. aastal tegeletud müügiportaalis vahendatavate üritustega seotud sisu kajastamise, avaldamise ja esitamise praktika ja põhimõtete kujundamisega, milles lepitakse kokku 2024. aastal.

Seoses 2023. aastal toimunud Riigikogu valimistega tekkis Delfi Meedias vajadus eristada muust sisuturundusest ka poliitilist sisu, mida hakati markeerima tähisega „poliitreklaam“, millele tehti ka tavapärasest hoolikamat faktikontrolli.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Sisuturundusreeglite rikkumise juhtumid	0*	0	0

*Delfi TV juht Arturas Paknys sai Leedu raadio- ja televisioonikomisjonilt hoiatuse telesaates valesi markeeritud reklaami eest. Leedu Delfi karistust ei määratud.

Digitaalne välireklaam

Meie digitaalse välireklaami ettevõtete (Linna Ekraanid OÜ ja D Screens SIA) jaoks on üks osa nende ühiskondlikust vastutusest seotud kuvatavast reklaamist tuleneva valgusreostusega, mis võib mõjutada nii linnaelanikke kui ka liiklejaid. Ettevõtte arvestavad seadusest tulenevate kohustustega ja välireklaami hea tava kokkulepetega; viimase puhul tehakse koostööd riiklike reklaami- ja välimeediaettevõtete alaliitudega. Näiteks reguleeritakse ekraanide eredust vastavalt kellajale ning reklaamiandjate animatsioonidele on seatud piirangud, mis aitavad vältida liigset valgusmüra. Samuti järgitakse välireklaamis transpordiameti piiranguid liiklusohutuse tagamiseks.

Kliendid ja tarbijad

Oleme oma teenuste ja teeninduse arendamisel tarbijakesksed ning tütarettevõtted on kujundanud oma kliendisuhtluse protsessid ärisuunale vastavalt – meie grupi ettevõtetel on nii era- kui ka ärikliente, lisaks teenindame meediakontsernina ka laiemat avalikkust. Grupi ettevõtted haldavad suuri klientide andmebaase ning üha komplekssemaks muutuva digimeedia kontsernina teadvustame andmekaitsega seotud riske.

Oleme oma ESG strateegia loomisel ja ärimudeli pideval täiustamisel arvestanud klientide huvide, seisukohtade ja õigustega, mille kohta saame regulaarselt tagasisidet kliendiküsitlustest. Meie klientide huvid on erinevad – igapäevaste uudislugude kõrval soovivad lugejad teemakäsitlusi eri valdkondadest, spordist, kultuurist, roheteemadest. Lisaks peab kogu meediasisu olema kättesaadav iga kliendi jaoks talle sobivas kanalis ja formaadis.

Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 41-43.

ESG strateegia	
Ambitsioon	➤ Kindlustame oma kasutajate, klientide ja lugejate turvalisuse ja privaatsuse ning töötame selle nimel, et meie meediasisu ja teenused oleksid juurdepääsetavad kõikidele huvigruppidele.
Eesmärk	➤ 0 isikuandmete kaitse rikkumise juhtumit. ➤ Kogu meie meediasisule on tagatud juurdepääsetavus, arvestades ka erivajadustega inimeste vajadusi.
Strateegilised tegevussuunad	➤ Tagame tellijate ja klientide andmete kaitse, privaatsuse ning kasutame andmeid vastavalt seadustele ➤ Tagame lugejate/tellijate õiguste ja heaolu kaitse ➤ Arendame meediasisu kättesaadavust kõigil platvormidel

Panime 2023. aastal paika esialgsed suunised grupiülese kliendikogemust käsitleva poliitika loomiseks ning täiendame neid 2024. aasta jooksul vastavalt tütarettevõtete tagasisidele ja valdkonna suundumustele. Aasta lõpuks plaanime poliitika vastu võtta.

2023. aasta vaade: kliendikogemus ja rahulolu

Meie jaoks on oluline kontserni kuuluvate ettevõtete klientide rahulolu, pakutavate teenuste vastavus kliendi ootustele ja vajadustele ning kliendile antud lubaduste täpne täitmine. Selle tagamise eest vastutab Ekspress Grupi juhatus.

Meie tütarettevõtted haldavad kogu tervikliku kliendikogemuse loomise ahelat, mis hõlmab nii sisuloomet, trükikvaliteeti, kanalite kättesaadavust kui ka klienditeenindust. Tagasisidet koguvad kõik kliendiga otsekontaktis olevad ettevõtted, et pakkuda edaspidi klientide soovidele ja ootustele vastavaid tooteid ja teenuseid.

Kliendirahulolu jälgime järgmistes valdkondades:

- **Sisu.** Delfi Meedias, Läti Delfis, Õhtulehes ja Geenius Meedias jälgitakse klientide rahulolu kogu tasulise sisuga. Ka teised grupi meediaettevõtted korraldavad regulaarselt lugejauuringuid.
- **Teenindus.** Delfi Meedia on kontserni suurima väljaannete arvuga ettevõtte, mis puutub klientidega kokku eri etappides ning kogub tagasisidet nii väljaannete sisu kui ka tellimise, teenindusprotsessi, digikeskkonna tehnilise poole ja paberlehe kojukande kohta. Klienditeenindus mõõdab kliendirahulolu igapäevaselt, küsitlus probleemide lahendamisega rahulolu kohta saadetakse otse pöördujale.
- **Reklaamikliendid.** Välireklaamiettevtete suhtlus klientidega on personaalsem ning tagasisidet küsitakse pisteliselt, otsesuhtluses kliendiga. Läti Delfis tehti 2023. aastal pilootprojekt NPS küsitluse kasutamiseks, mille tulemusena leiti, et täiustamist vajab uuringu valimi koostamine. Teised meediaettevõtted klassikalisi NPS küsitlusi ei kasuta.
- **Tootearendus.** Delfi Meedia korraldab küsitlusi ka tootearenduse valdkonnas.
- **Meediabrändi usaldusväärsus.** Koostöös Kantariga korraldatakse Delfi meediabrändi usaldusväärse ja tuntuse uuringut. Viimaste tulemuste kohaselt on Delfi Läti riigi usaldatuim meediabränd.

Kliendirahulolu meediaettevõtetega

2023. aastal mõõtsid küsitluste abil registreeritud kasutajate kliendirahulolu Delfi Meedia ja Geenius Meedia. Delfi Meedia kasutas juhuslikku valimit, küsitlusele vastas 25 379 inimest ning kliendirahulolu näitaja oli 81,88%. Geenius Meedia avaldas küsitluse oma veebiportaalis, millele said vastata soovijad, kokku oli neid 531 ning kliendirahulolu määr oli 95,6%.

Kliendikaebused ja mõju heastamine

Grupi ettevõtte tegelevad klienditeeninduse osakondades kliendikaebustega personaalselt ja juhtumipõhiselt, eraldiseisvat grupiülest protsessi me selleks juurutanud ei ole. Kõigi tütarettevõtete telefoni- ja meilikontaktid on avalikud nende kodulehel. Kuna meie ettevõtete müügitulu sõltub otseselt teenuse kättesaadavusest, parandame vead võimalikult kiiresti. Reklaamivaldkonnas kompenseeritakse vead kampaaniaperioodi sees.

„Kompenseerime klientidele alati enda puudujäägid. Klientid saavad meiega väga lihtsalt otse ühendust võtta.“

Mihkel Luks, Linna Ekraanide tegevjuht

2023. aasta vaade: õigused ja heaolu

Meediasisu puhul on meie peamine eesmärk toetada avatust ja osalusdemokraatiat ning käsitleda olulise ühiskondliku mõjuga teemasid. Samas lasub meie meediaväljaannetel vastutus tagada, et avalik inforuum oleks kujundatud vastutustundlikult ning sisu, mis võib kahjustada lugejate füüsilist või vaimset tervist, on kas keelatud või kuvatakse teatud piirangutega. Reklaamisisu piirangute puhul lähtume Eesti, Läti ja Leedu reklaamiseadusest.

Meie meediaettevõtete kliendibaas on jaotunud põhiliselt kolme rühma: tavatarbijad ja registreeritud lugejad ning ärikliendid. Reklaamiettevõtte tegutsevad peaaesjalikult ettevõttelt ettevõttele mudeli järgi. Oleme ka suurendanud eri huvigruppide kaasatust inforuumi, luues mugavaid ja atraktiivseid digilahendusi. Kõigi huvigruppide kaasatuse jaoks on olulisel kohal juurdepääsetavus, mis arvestab ka erivajadustega inimeste nõudmisi. Tagame oma teenuste kättesaadavuse kolmel viisil.

- 1. Digilahendused:** soodustame teenuste kättesaadavust, luues innovaatilisi digilahendusi.
- 2. Avatud uudisblogid:** tagame, et kriitilise tähtsusega sisu on kättesaadav kõigile, ka mittetellijatele.
- 3. Kättesaadavusmeetmed:** kontserni eesmärk on suurendada kättesaadavusmeetmetega kaetud sisu osakaalu meie meediaplatformidel, et võimaldada võimalikult suure ühiskonna osa kaasatust inforuumi.

2023. aastal suurendasid meie meediaettevõtte oma audiosisu osakaalu alternatiivina kirjalike artikkelite kõrval ning seda funktsionaalsust plaanitakse 2024. aastal täiustada ja laiendada.

Valdav osa meie meediaettevõtetest, kes toodavad muu hulgas ka videosisu, on selle varustanud ka subtiitritega. 2023. aastal tegi selles valdkonnas suuri edusamme Läti Delfi.

Delfi Meedia ja Läti Delfi parandasid oma portaalide tehnilist lahendust, mis tänu allalaadimiskiiruse parandamisele võimaldab uudiseid lugeda lihtsamini ja mugavamalt kõikidest seadmetest. Sama lahendus tõi juurde võimalusi kasutajakogemuse personaliseerimiseks, sh võimaluse teksti suuruse muutmiseks. Uuele platvormile plaanib üle minna ka Leedu Delfi.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Kättesaadavusmeetmetega kaetud sisu osakaal kogu meediasisust*	70-90%	80-100%	100%

*Ekspress Grupi kõik meediaväljaanded ei ole hinnanud kättesaadavusmeetmetega kaetud sisu osakaalu. Vahemik kirjeldab Eesti, Läti ja Leedu Delfi kättesaadava sisu osakaalu.

2023. aasta vaade: andmekaitse

Globaalselt on reklaamiturul teravalt luubi alla võetud andmekaitsereeglite järgimine. Jälgime aktiivselt turutrende ning reeglite muutust, et näha, kuhu see sektor areneb. Oleme pannud kirja kliendiandmete turvalise kogumise, hoidmise ja töötlemise ning pahatahtlike rünnakute kaitsmise põhimõtted ja protsessid, mida kõik kontserni ettevõtte järgivad. Andmekaitsetingimustega on võimalik tutvuda iga ettevõtte kodulehel.

Olulisel kohal on kõik andmekaitsega seotud aspektid ning jälgime kontsernis kõiki sellega seotud seadusi ja määrusi. Teeme oma tütarettevõtete suhtes andmekaitse vaates auditeid ning toetame seeläbi ettevõtete tasemel põhimõtete ja kordade juurutamist.

Samuti võtsime 2023. aasta septembris vastu kontserniülese turvapolitiika, millega kehtestasime ühtsed käitumispõhimõtted, tagamaks inimeste, riist- ja tarkvara, olulise taristu ja teabe ning töödeldavate andmete igakülgse kaitse. Poliitikat peavad järgima kõik töötajad, lepingupartnerid ja kolmandad osapooled, kellel on ligipääs meie süsteemidele ja andmetele. Poliitika kehtib lisaks grupi ettevõtetele ka kõigile investeerimisobjektidele, mis ei kuulu Ekspress Gruppi, kuid mille üle on grupil seadusega kehtestatud piirides tegelik kontroll.

„2023. aastal lisime oma veebiväljaandele täiendavaid turvakihte ning tegime investeringuid oma teenuse kindlustamiseks küberrünnakute vastu.“

Erik Heinsaar, Õhtuleht Kirjastus AS tegevjuht

Delfi Meedia uuendas koostöös väliste konsultantidega 2023. aastal oma andmekaitsetingimusi, millega on võimalik tutvuda ettevõtte kodulehel. Lisaks loodi värbamisel kasutatavad andmekaitsetingimused.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Isikuandmete kaitse reeglite mittevastavusi	0	0	0
Trahvide arv isikuandmete kaitse rikkumise juhtumite eest	0	0	0
Isikuandmete kaitse rikkumisega seotud trahvide kogusumma	0	0	0

Töötajad

Ekspress Gruppis töötab üle 1100 inimese, kes aitavad oma pühendunud igapäevatööga ellu viia kontserni missiooni ja eesmärgi. Kvaliteetsed töövahendid, paindlik töökorraldus ja toetav meeskond on motiveeriva töökeskkonna loomise oluline osa.

Meie jaoks on oluline nii praeguste töötajate hoidmine ja arendamine kui ka järelkasvu koolitamine ja toetamine. Professionaalseid ja motiveeritud töötajaid vajame nii praegu kui ka tulevikus. Tööturul parimate värbamine algab praeguste töötajate rahulolust. See omakorda sõltub tööasust, aga ka avatud ja kaasavast organisatsioonikultuurist, arenguvõimalustest ja mugavast töökeskkonnast, mida töötajatele pakume. Seetõttu panustame motiveeriva töökeskkonna loomisesse ja investeerime oma töötajatesse.

Meile kuuluvates ettevõtetes töötavad erineva emakeele ja kultuuritaustaga inimesed. Oleme tolerantsed ja kohtleme kõiki töötajaid võrdselt ja ausalt. Töötajate diskrimineerimine soo, rassi, emakeele, poliitiliste veendumuste, vanuse või ükskõik millise muu aspekti alusel ei ole lubatud.

Peame oluliseks, et meie töötajad on rahulolevad ja terved, hüvedena pakume oma töötajatele soodustusi ja toetusi tervise edendamiseks ning perekondlikeks sündmusteks, soovi korral võimaldame paindlikku tööaega. Suvepäevadele ja muudele ühisüritustele on töötajad sageli oodatud koos peredega, sest pereliikmetel on oluline roll iga töötaja elus.

„Oleme juba aastaid tagasi otsustanud, et uusi inimesi palgates oleme üldjuhul nõus otsimisele kulutama rohkem aega ja energiat, et leida õige professionaal.“

Urmo Soonvald, Delfi ja Eesti Päevalehe peatoimetaja

Kontserni personalivaldkonna fookust mõjutavad peamiselt digiteerimine, uute tegevussuundadega sünergia loomine (kinnisvara- ja piletimüügiportaal, ürituste korraldamine) ja jätkuv sisemiste protsesside tõhusamaks muutmine.

Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 41-43.

ESG strateegia: professionaalne ja personaalne areng	
Ambitsioon	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oleme juhtiv tööandja meediasektoris kõigis kolmes Balti riigis. ➤ Loomme tingimusi ja pakume aktiivselt võimalusi isiklikuks ja erialaseks arenguks. ➤ Toetame töötajaid muutuva meediamaastikuga kohanemisel, muu hulgas digipädevuse arengut.
Eesmärk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kõigile töötajatele on loodud personaalsed õppe- ja arenguplaanid.
Strateegilised tegevussuunad	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Loomme grupiülese juhtide arenguprogrammi. ➤ Loomme kõikides tütarettevõtetes töötajate arenguprogrammid/talendiakadeemiad.

ESG strateegia: tervis ja heaolu	
Ambitsioon	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kindlustame töötajate tervist ja heaolu toetava töökeskkonna, kus töötajatel on võimalik end teostada.
Eesmärk	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Säilitame kõrge töötajate rahulolu näitaja (eNPS). ➤ 0 tööalast tervisekahju juhtumit.
Strateegilised tegevussuunad	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Parandame/täiustame järjepidevalt töötajate heaolu ja rahulolu. ➤ Kindlustame tervisliku ja ohutu töökeskkonna, arvestades nii füüsilise kui ka vaimse tervise heaolu. ➤ Võimaldame ja edendame töö- ja eraelu tasakaalu.

ESG strateegia: mitmekesisus ja kaasatus		
Ambitsioon	➤ Võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus iseloomustavad kõiki Ekspress Grupi ettevõtteid ning organisatsioonikultuuri.	
Eesmärk	➤ Meeste ja naiste palgalõhe on Ekspress Grupis 0%.	➤ Saavutame kooskõla Euroopa Liidu direktiiviga, mis käsitleb soolist tasakaalu äriühingute juhtorganites.
Strateegilised tegevussuunad	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Värbame ja hoiame mitmekesiseid talente ➤ Kaasame töötajaid ning tagame avatud organisatsioonikultuuri ➤ Tagame kõigile võrdsed võimalused ettevõttesiseseks karjääri arenguks ➤ Tasustame töötajaid võrdselt ning konkurentsivõimeliselt, makstes kõikidele töötajatele elamisväärset palka 	

2023. aasta vaade: töötajate omadused

Meile on oluline kõikide töötajate võrdne ja aus kohtlemine – diskrimineerimise suhtes soo, rassi, keele, poliitiliste vaadete, vanuse või muude vähemustunnuste alusel kehtib nulltolerants kõikides Ekspress Grupi ettevõtetes.

„Oleme seadnud eesmärgiks, et meie ettevõttes tunneb iga töötaja end hästi ning kõigi ootused on täidetud.“

Rasa Lukaitytë-Vnarauskienë, Leedu Delfi peatoimetaja

Värbamise kontekstis järgime rangelt võrdse kohtlemise põhimõtteid. Võrdse kohtlemise ja kaasatuse soodustamiseks tagavad kõik Ekspress Grupi ettevõtted võimalikult paindlikud töötingimused ning avatud ja erinevusi toetava töökeskkonna.

2022. aastal võtsid mõned grupi meediaetevõtted enda ridadesse tööle nii Ukrainast, Valgevenest kui ka Venemaalt pärit ajakirjanikke, kes olid Ukraina sõja tõttu oma kodumaalt põgenenud. Paljudest toona tööle võetud ajakirjanikest said 2023. aastal tähtajatud töötajad.

„2022. aastal värvatud Ukraina ja Venemaa ajakirjanike panus on olnud märkimisväärne, aidates kaasa Delfi TV ja sellega seotud platvormide kasvule ja edule. Saavutasime hea sünergia leedu- ja venekeelse Delfi vahel, tõlkides oma venekeelse väljaande kolleegide tekste ja videoid. See tõi kaasa ka uusi tellimusi.“

Rasa Lukaitytë-Vnarauskienë, Leedu Delfi peatoimetaja

Kui 2022. aastal kulus palju ressursse välisajakirjanike töö- ja elamislubade saamiseks, on 2023. aasta võimaldanud paremini keskenduda tööalase väärtuse pakkumisele.

„On selge, et tagasi kodumaale pole neil ajakirjanikel võimalik suunduda nii kaua, kui püsib kogu putinlik režiim. Selles valguses on oluline, et Eesti riik võimaldaks sõltumatutel Venemaa ja Valgevene ajakirjanikel teha Eesti toimetuste juures võimalikult segamatult tööd, mis aitab mõnevõrragi paljastada ka sealsete ühiskondade jaoks neid valitseva režiimi tegelikku palet.“

Tarmo Paju, Eesti Delfi tegevtoimetaja

	Eesti		Läti		Leedu	
	M	N	M	N	M	N
Alla 30-aastased töötajad	61	85	15	13	22	65
Alla 30-aastaste töötajate osakaal	21,5%		20%		29,8%	
30–49-aastased töötajad	152	232	39	64	78	101
30–49-aastaste töötajate osakaal	56,7%		73,6%		61,3%	
Üle 50-aastased töötajad	50	98	2	7	12	14
Üle 50-aastaste töötajate osakaal	21,8%		6,4%		8,9%	
Alaliste töötajate arv	262	412	56	83	112	177
Ajutiste töötajate arv	1	3	0	1	0	3
Mittepalgatöötajad, kes pakuvad grupile oma tööjõudu						24
Isikud, kelle tööjõudu pakuvad ettevõtjad, kelle põhitegevust tähistatakse terminiga „tööhõivetegevus”						1
Puudega töötajate arv						13
Osakaal puudega töötajatest, kelle suhtes kehtivad andmete kogumise piirangud						1,17%
Praktikantide arv						81

2023. aasta vaade: rahulolu, võrdne kohtlemine, mitmekesisus ja kaasatus

Valdavalt töötavad meie ettevõtteid väikestes meeskondades, mis võimaldab juhtidel mikrokliimat lihtsasti jälgida ja parandada. Väärtustame avatud töökultuuri ja diskussiooni ning juhid korraldavad töötajatega regulaarseid üks ühele vestluseid. Laiemat tähelepanu vajavaid teemasid lahendavad ettevõtete personaliosakonnad.

„Oleme oma ettevõtte juhtimiskultuuri üles ehitanud selliselt, et julgustame kõiki töötajaid küsima ja ühendust võtma ükskõik, mis teemal. Kuulame kõik ära ning suuremaid muresid arutame juhtkonna tasandil.“

Erik Heinsaar, Õhtuleht Kirjastus AS tegevjuht

Oleme aastate jooksul teinud turul palgaküsitlusi kindlustamiseks, et meie palgasüsteem on õiglane ja konkurentsivõimeline. Näiteks osaleb Delfi Meedia Fontese palgauuringus. Leedu ja Läti Delfi ning D Screens võtavad osa Figure Baltic Advisory palgauuringust. Mitmes grupi ettevõttes on sõltuvalt ametikohast pandud paika tulemustasu süsteem ning palgad vaadatakse koos töötajatega regulaarselt üle. Meie grupis ega tütarettevõtetes ei ole kollektiivlepinguga hõlmatud töötajaid.

„Oleme paljude töötajatega pannud paika selge palgavisiooni tulevikuks, kus töötajal on konkreetsed eesmärgid, mida saavutades saab ta järgmisele palgatasemele.“

Martin Mets, Geenius Meedia tegevjuht ja peatoimetaja

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Sooline võrdsus ja palgalõhe			
Meeste ja naiste keskmise brutotunnitöötasu erinevus (% meessoost palgatöötajate töötasust) (korrigeerimata palgalõhe)	79%*	80,64%	100% (0% palgalõhe)
Juhtpositsioonidel olevate töötajate osakaal	-	4,78%	-
Juhtpositsioonidel olevate naiste osakaal	31%	35,85%	-
Tööga rahulolu			
Vabatahtlik tööjõuoolavus	10%	13,57%	-
Tööjõuoolavus kokku		a) 199	
a) arv	-	b) 17,88%	-
b) osakaal			
Käimasolevate töövaidluste arv	1	0	-
Tööandja soovitusindeks (eNPS)	-.**	-.**	-
Diskrimineerimisjuhtumid ja kaebused			
Diskrimineerimisjuhtumite arv***	0	0	0
Läbi töötajatele probleemide tõstatamiseks mõeldud kanali esitatud kaebuste arv	-	0	-
OECD hargmaiste ettevõtete riiklikele kontaktpunktile esitatud kaebuste arv	-	0	-
Diskrimineerimisjuhtumitest ja kaebustest tulenevate trahvide, karistuste ja kahjuhüvitiste kogusumma	-	0	-
Inimõiguste rikkumisega seotud tõsiste juhtumite arv	-	0	-
...neist juhtumid, mis rikuvad OECD hargmaistele ettevõtetele mõeldud suuniseid ja/või ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid	-	0	-
Inimõiguste tõsise rikkumise juhtumitega seotud trahvide, karistuste ja kahjuhüvitiste kogusumma	-	0	-

*2022. aasta mõõdik on ümber hinnatud.

**2022. ja 2023. aastal ei hinnatud kõikides Ekspress Grupi ettevõtetes tööandja soovitusindeksit (eNPS). ESG strateegia juurutamisprotsessi käigus soovime ühtlustada töötajate rahulolu hindamise meetodikat ning koguda regulaarselt tagasisidet töökeskkonna kohta. Tööandja soovitusindeksit hindas 2022. aastal Delfi Meedia (eNPS: 37). 2023. aastal Digital Matter Leedu (eNPS: 48), Delfi Meedia (eNPS: 31), Leedu Delfi (eNPS: 51), Läti Delfi (eNPS: 34,5), Geenius Meedia (eNPS: 79), Õhtuleht Kirjastus (eNPS: 80).

***Ettevõttes ametlikult registreeritud või asjakohase asutuse algatatud juhtumite arv.

“Koolitasime 2023. aastal oma töötajaid ahistamise, diskrimineerimise ja töökiusu teemadel, et parandada oma töötajate teadlikkust ning aidata niisuguseid juhtumeid tööelus ära tunda.”

Mailis Neppo, Delfi Meedia ESG valdkonna juht

2023. aasta vaade: professionaalne ja personaalne areng

2023. aastal algatasime töötajate arenguprogrammi, keskendudes meediaspetsiifilistele oskustele ja juhtimiskoolitusele. Järgmistel aastatel plaanime neid programme laiendada, et hõlmata laiemat valikut oskusi ja teha arenguprogramm kättesaadavaks suuremale hulgale töötajatele kõigis meie tütarettevõtetes.

Meie tütarettevõtted pakuvad töötajatele aina enam võimalusi võtta osa nii erialastest kui ka üldharivatest koolitustest ka arenguprogrammi väliselt. Koolituste sisu on kooskõlas ametikohtade eripäraga. 2023. aastal korraldasid ettevõtted koolitusi muu hulgas ajakirjanduseetika, tehisintellekti, juhtimise, infoturbe, andmetöötuse ja avaliku esinemise valdkonnas. 2024. aastal plaanivad meie tütarettevõtted koolitada oma töötajaid muu hulgas eetiliste reklaamitavade ja tööstusharu standardite kohta ning andmekaitse küsimustes.

„Tihti väljendavad töötajad ise oma initsiatiivi saada koolitusi näiteks ajakirjanduslike või IT-oskuste parandamiseks. Selliste koolituste ja arutelude korraldamine aitab töötajatel turuseisu ja valitsevate trendidega paremini kursis olla.“

Tautvydas Mikalajūnas, Lrytase tegevjuht ja peatoimetaja

Üldhariduse huvides, aga ka valdkonnaspetsiifilise ajakirjanduse toetamiseks, on grupi ettevõtted 2023. aastal harinud oma töötajaid näiteks investeerimise ja vaimse tervise teemadel.

„Oleme korraldanud ka otseselt tööga mitteseotud koolitusi, näiteks psühholoogia ja spordi valdkonnas, et hoida ja parandada meeskonna ühtekuuluvustunnet.“

Mihkel Luks, Linna Ekraanide tegevjuht

Lrytas on loonud ettevõttesisesse teabejagamiskeskonna, kus töötajad saavad üksteisega jagada uusi teadmisi, nõuandeid ja õppematerjale seotult digioskustega.

Töötajate arenguvõimaluste suurendamiseks on mõeldud ka Hans H. Luige nimeline koolitusstipendium, mille abil saavad töötajad läbida täienduskoolitusi, mis ei ole otseselt seotud nende töövaldkonnaga. Stipendiumeid jagatakse kolm korda aastas ning suurel määral kasutatakse stipendiumit uute valdkondade õppimiseks, aga ka erialaste väliskonverentside külastamiseks.

2023. aastal stipendiumi saanud töötajad ettevõtte kaupa:

➤ Delfi Meedia AS	8
➤ Delfi AS	18
➤ Delfi UAB	14
➤ Õhtuleht Kirjastus AS	7
➤ Lrytas UAB	4
➤ Digital Matter UAB	3

Samuti on meie tütarettevõtted võtnud sihiks pidada kõigi töötajatega regulaarseid arenguveestlusi, et jagada konstruktiivset tagasisidet töötulemuste kohta ning kannustada pidevat arengut.

„Lõime 2022. aastal võimaluse võtta iga viie aasta tagant kuu loomepuhkust, mille ajal säilib pool palgast. Puhkeaja vaatenurgast on loomepuhkuse mõjud olnud ilmselgelt positiivsed, see on võimaldanud töötajatel tegeleda asjadega, millega töö kõrvalt pole võimalik. Toimetuse tööprotsesse ei ole samas selline arv loomepuhkusi ülemäära palju mõjutanud.“

Urmo Soonvald, Delfi ja Eesti Päevalehe peatoimetaja

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Keskmine koolitustundide arv töötaja kohta	-	6,7	-

2023. aasta vaade: tervis ja heaolu

Meie grupi ettevõtetes pakuvad oma töötajate heaolu toetamiseks mitmesuguseid hüvesid. Paljudes ettevõtetes on kasutusel sporditoetus, täiendav ravikindlustus ning võimalus anonüümselt pöörduda psühholoogi poole kas majasiseselt või väliste partnerite kaudu.

„Kuigi meie ettevõtetes on hübriidtööd tehtud juba mitu aastat, siis 2023. aasta tõi uusi väljakutseid töötajate ohutuse parandamisel. Keskendusime oma ohutusalase lähenemisviisi ajakohastamisele, et see vastaks paremini hübriidtööjõu muutuvatele vajadustele ning pakkusime jätkuvalt ressursse nii füüsilise kui ka vaimse tervise toetamiseks kaugtöökeskkonnas.“

Argo Rannamets, Ekspress Grupi finantsjuht ja juhatuse liige

Tööõnnetused ja ajakirjanikevastased rünnakud

Lähtuvalt grupi ettevõtete äritegevuse iseloomust on võimalus tööõnnetuste tekkimiseks väike. Tööõnnetuste ärahoidmiseks järgime ühtset ohutusalast lähenemist, Eesti, Läti ja Leedu seadusi ning teeme regulaarselt ohutuskoolitusi. Õnnetuse korral on meil terviklik reageerimisplaan, mis sisaldab viivitamatut arstiabi, uurimist ja hilisemaid meetmeid õnnetuse kordumise vältimiseks. 2023. aastal uuendas Delfi Meedia töökeskkonna riskianalüüsi, millest lähtuvalt on plaanis 2024. aastal luua ergonomilised töökohad.

Tööõnnetuste kõrval on meediaetevõtetes võimalikud ka ajakirjanikevastased rünnakud. 2023. aastal ei rünnatud ühtegi Ekspress Grupi ajakirjanikku füüsiliselt (2022. aastal toimus kaks rünnakut), küll aga pandi toime üks varavastane süütegu, mida on alust seostada kannatanu ajakirjandusliku tegevusega. Juhtumit menetleb politsei.

Läti Delfi ajakirjanikud kogesid aasta jooksul agressiivseid verbaalseid rünnakuid veebikeskkonnas, ühel juhul pöörduti olukorra lahendamiseks ka politseisse, kus juhtum on veel uurimisel. Geenius Meedia, Õhtuleht Kirjastus ja Delfi Meedia on ühe verbaalse rünnaku lahendamiseks pöördunud ühiselt kohtusse, menetlus on käimas.

„Üldiselt on oht ajakirjanike tervisele ja heaolule järjepidevalt kasvanud nii Eestis kui ka mujal läänemaailmas ühiskondade polariseerumise, sõja- ja mõjutustegevuse tõttu. See puudutab üleüldist verbaalsete ähvarduste ja solvangute hulga kasvu nii otse kui ka avalikus ruumis, sealhulgas sotsiaalmeedias või kommentaariumides. Meie poliitika on ühemõtteline - igast ohust tuleb esimesel võimalusel politseile teada anda.“

Tarmo Paju, Eesti Delfi tegevtoimetaja

Toimetused tajuvad süveneva ohuna ka suurenevat vaigistuskaebuste mahtu, mida esitatakse tihti ajakirjanike vastu personaalselt ning mis takistavad toimetuste operatiivset tööd ja mõjutavad ettevõtete finantsseisu. Delfi Meedia kannab ka personaalsete kohtumenetluste puhul kõik kulud. Arvestades Delfi Meedia kiiresti kasvanud rolli Venemaa ja Valgevene kuritegelike režiimide tegevuse aktiivsel paljastamisel tuleb füüsiliste rünnakute ohu kõrval rohkem tähelepanu pöörata ka küberrünnakutele, sh doksimisele, millega võivad ohtu sattuda nii ettevõtete kui ka ajakirjanike delikaatsed andmed. Ettevõtte juhtkond otsib lahendusi probleemi maandamiseks.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Töötajate tervis ja ohutus			
<i>Tööõnnetuste, tööga seotud ja muude tervisehäirete tõttu kaotatud tööpäevade</i>			
a) arv	a) 130	a) 0	
b) osakaal	b) -	b) 0%	0
<i>Töölt puudunud päevade</i>			
a) arv	a) 8627	a) 5234	
b) osakaal	b) -	b) 1,88%	-
<i>Tööõnnetuste arv</i>			
a) arv	a) 8*	a) 0	
b) osakaal	b) -	b) 0%	0

Möödik	2022	2023	2025 eesmärk
Tööga seotud tervisehäirete arv	0	6	0
Surмага lõppenud tööõnnetuste arv	0	0	0
Ajakirjanikevastaste rünnakute arv	2	2	0
Töö- ja eraelu tasakaal			
Töötajate osakaal, kes võtsid puhkust perekondlikel põhjustel			
a) mehed	a) -	a) 10,32%	-
b) naised	b) -	b) 10,07%	-
c) kokku	c) 11%	c) 20,38%	-
Vanemapuhkusel olnud töötajate määr,			
a) kes naasid tööle M/N;	a) 49%	a) 83,33%/33,33%	-
b) kes 12 kuu pärast töötasid ettevõttes M/N	b) 71%	b) 83,33%/83,33%	-

* Tööõnnetused olid eri ettevõtetes seotud kukkumistega ning ühel juhul ründas Express Posti lehekandjat koer.

KESKKONNAMÕJU

Ressursikasutus ja kliimamõju

Kuigi meediasektori keskkonnamõju on pigem väike, on kliima- ja laiemalt keskkonnamõju juhtimine kestliku ja vastutustundliku ettevõtte jaoks vältimatu. Oma olulised keskkonnavaaldekonna mõjukohad kaardistasime ESG strateegia loomise käigus, kus arvestasime ka oma tarneahelaga, sest oma keskkonnamõju saame suuresti juhtida just tarneahela suunamise kaudu. Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 41-43.

Ekspress Grupi keskkonnamõju on seotud eelkõige trükkimisega – meie ettevõtted annavad välja ajalehti, ajakirju ja raamatuid. Kuid ka veebiformaadi puhul on oluline jälgida, milliseid energiaallikaid kasutatakse tootmise ja veebiplatvormide ülalhoidmiseks vajaliku infrastruktuuri töös ning milline on digimeedia tarbijate seadmete energiakasutuse keskkonnamõju. Paberlehe või -ajakirja puhul annab positiivse panuse, kui lugeja seda pereliikmete või töökaaslastega jagab ning hiljem vanapaberina taaskasutusse suunab.

Oleme juba suures osas loobunud paberil trükitud arvete väljastamisest, saadame välja minimaalselt paberil trükitud turundusmaterjale ning meie tütarettvõtted kasutavad ürituste korraldamisel valdavalt taaskasutatavaid rekvisiite.

ESG strateegia		
Ambitsioon	Oma tegevuses	<ul style="list-style-type: none"> ➢ Vähendada järjepidevalt nii organisatsiooni kui ka teenuste ja toodete kliimamõju. ➢ Parandame oma tegevuste ja toodete ressursitõhusust.
	Tarneahelas	<ul style="list-style-type: none"> ➢ Nõuame, et meie tarnijad on kooskõlas meie jätkusuutlikkuse ambitsioonide ja väärtustega ning järgivad sektorile kohaseid ESG tavasid. ➢ Arvestame toodete ja teenuste ostmisel keskkonnamõjuga, kui see on asjakohane ja võimalik.
Eesmärk	Oma tegevuses	➢ Ekspress Grupi digitaalsed ettevõtted vähendavad väärtusahelaülelt kliimamõju Pariisi kokkuleppe kohaselt aastaks 2030 ning saavutavad kliimanetraalsuse aastaks 2050.
	Tarneahelas	➢ Kõik meie peamised tarnijad järgivad sektorile kohaseid ESG põhimõtteid.
Strateegilised tegevussuunad	Oma tegevuses	<ul style="list-style-type: none"> ➢ Seame paika kontserniülese keskkonnajuhtimise ja raporteerimise süsteemi ➢ Parandame ressursitõhusust ja vähendame kõikide ettevõtete otsest kliimamõju ➢ Vähendame järjepidevalt digitoote mõju intensiivsust ➢ Vähendame järjepidevalt trükiväljaannete keskkonnamõju
	Tarneahelas	<ul style="list-style-type: none"> ➢ Kaasame kõrge riskiga tarnijaid meie jätkusuutlikkuse ambitsioonide täitmisesse ➢ Eelistame keskkonnasäästlikke tooteid ja teenuseid

Kontserniülese keskkonnajuhtimis- ja aruandlussüsteemi väljatöötamine on praegu algusjärgus. Eeldame, et see hakkab täielikult tööle 2024. aasta lõpuks koos tsentraliseeritud andmekogumissüsteemi ja regulaarsete keskkonnategevuse tulemuslikkuse ülevaadetega.

2023. aasta vaade: kliimamuutus

Ekspress Grupi ega tütarettvõtete haldus-, juht- ja järelevalveorganite tasustamisel ei arvestata kliimaga seotud kaalutlusi. Haldus-, juht- ja järelevalveorganite tasustamise põhimõtete kohta saab täpsemalt lugeda hea ühingujuhtimise tava aruandest lk 84-86.

2023. aastal algatasime grupiülelset kliimarisikide eelhindamise. Hinnangu valmides plaanime riskihindamisega arvestada ka Pariisi leppe eesmärkidega kooskõlas oleva kliimamuutuste leevendamise üleminekukava ja üldise kliimapoliitika väljatöötamisel, mille soovime grupiülelset kasutusele võtta 2024. aasta lõpuks. Sealjuures kavatseme üleminekukava ja kliimapoliitika esialgseid raamistikke katsetada ja täiustada pidevalt.

Sammud targema energiatarbimise suunas

Õhtuleht Kirjastus ja Delfi Meedia on juba hakanud astuma samme oma kliimamõju vähendamiseks energiatarbimise juhtimise abil, ning paigaldanud 2023. aastal enda kontoriruumide valgustitele liikumisandurid. Liikumisandureid kasutavad kas osaliselt või täielikult juba ligi pooled meie tütarettevõtetest. Samuti on Õhtuleht Kirjastus ja Delfi Meediaettevõtted hakanud teadlikumalt juhtima enda jahutus-, soojendus- ja ventilatsiooniseadmete tööd. Lisaks kasutatakse kõigis meie tütarettevõtetes aktiivselt kaugtöö võimalusi.

Lrytas Leedus kolis 2023. aastal uude A-energiaklassi kontorihoonesse, mis on sertifitseeritud LEED plaatina ehk kõrgeima taseme järgi. LEED arvestab sertifitseerimisel lisaks hoonete energiasäästlikkusele ka ehituspaiga kestlikkust, veekasutuse tõhusust, materjalide ja ressursside kasutust ning sisekeskkonna kvaliteeti. Läti Delfi teeb ettevalmistusi BREEAM sertifikaadiga kontorihoonesse kolimiseks.

Energiatarbimine ja kliimamõju

Kuivõrd meie tütarettevõtted on ESG strateegia rakendamisel eri etapis, ei ole me 2023. aastal hinnanud grupi energiatarbimist ega kliimamõju täies mahus. Kaasasime energiatarbimise andmete esitamisse ja kliimamõju arvutusse Ekspress Grupi tegevuse mõju ja järgmiste tütarettevõtete mõju: Delfi Meedia AS, Geenius Meedia OÜ, Linna Ekraanid OÜ, Biļešu Paradīze SIA, D Screens SIA, Delfi AS (Läti), Delfi UAB ja Lrytas UAB (IV kvartal, alates millest on ettevõttel eraldiseisev kontor).

Energiatarbimine ja energiaallikate jaotus	2023*
Fossiilenergia tarbimine kokku (MWh)	1 940,3
Fossiilsete allikate osakaal energia kogutarbimises (%)	69,1
Tuumaallikatel põhineva energia tarbimine (MWh)	195,2
Tuumaenergia osakaal energia kogutarbimises (%)	6,9
Taastuvate allikate (sh biomass) kütusetarbimine (MWh)	0
Taastuvatel allikatel põhineva ostetud või omandatud elektri, auru ja jahutuse tarbimine (MWh)	603,8
Muuks kui kütuseks kasutatava oma toodetud taastuenergia tarbimine (MWh)	0
Taastuenergia tarbimine kokku (MWh)	603,8
Taastuvate allikate osakaal energia kogutarbimises (%)	21,5
Mittefossiilsete taastumatute energiaallikate** tarbimine kokku (MWh)	70,1
Mittefossiilsete taastumatute energiaallikate tarbimise osakaal kogutarbimises (%)	2,5
Energia kogutarbimine (MWh)	2 809,4

*ei hõlma kontserni energiatarbimist täies mahus

**mittefossiilsete taastumatute energiaallikatena on käsitletud olmeprügi ja turvast

Hindasime grupi ettevõtete kliimamõju tegevuskontrolli põhimõttel koostöös väliste ekspertidega. Metoodika põhineb rahvusvaheliselt tunnustatud Greenhouse Gas (GHG) Protocoli standardil. Eestis asuvate ettevõtete puhul jälgisime lisaks Kliimaministeeriumi suuniseid, Leedu ja Läti ettevõtete puhul asendasime Eesti-spetsiifilised eriheitetegurid asjakohaste eriheiteteguritega Ühendkuningriigi keskkonna-, toidu- ja maaeluumeti andmebaasist.

GHG Protocol jagab ettevõtte kasvuhoonegaaside (KHG) heite kolme mõjualasse:

- **Mõjuala 1** käsitleb kasvuhoonegaaside otsest emissiooni ettevõtte enda või ettevõtte kontrollitud allikatest. Sinna hulka kuulub näiteks heide sõidukikütustest.
- **Mõjuala 2** käsitleb kasvuhoonegaaside kaudset emissiooni ostetud energia tarbimisest.
- **Mõjuala 3** käsitleb kasvuhoonegaaside kaudseid heitkoguseid ettevõtte väärtusahelast asjakohastes kategooriates. Kolmanda mõjuala kategooriatest on täiel määral kaetud kapitalikaubad, kütuse ja energiaga seotud tegevus, transport ja turustus, jäätmed, ärireisid ning töötajate tööle- ja koju sõit. Ostetud kaupade ja teenuste kategoorias on täiel määral kaetud välireklaamiettevõtete tegevus, meediaettevõtete puhul kontorikaubad ning Eesti meediaettevõtete puhul paberväljaannetega seotud mõju. Osaliselt on kaetud emettevõtte, Lrytase ja Biļešu Paradīze mõju. Delfi Meedia ja Geenius Meedia puhul, kes levitavad paberväljaandeid, on arvatud ka transpordi mõju väärtusahela järgnevates etappides ja müüdüd toodete käitlemise mõju olulusringi lõpus – teistele ettevõtetele need kategooriad asjakohased ei ole.

Möödik	2023*
1. mõjuala KHG heide	
1. mõjuala KHG koguheide (CO ₂ ekvivalenttonnides)	138,8
2. mõjuala KHG heide	
Asukohapõhiselt mõõdetud 2. mõjuala KHG koguheide (CO ₂ ekvivalenttonnides)	934,8
Turupõhiselt mõõdetud 2. mõjuala KHG koguheide (CO ₂ ekvivalenttonnides)	1 011,9
3. mõjuala olulised KHG heitkogused	
Kaudne (3. mõjuala) KHG koguheite üldkogus (CO ₂ ekvivalenttonnides)	4 008
1. Ostetud kaubad ja teenused**	2 059
2. Kapitalikaubad	323,4
3. Kütuse ja energiaga seotud tegevus (mis ei kuulu 1. või 2. mõjualasse)	164,8
4. Transport ja turustus väärtusahela eelnevates etappides	1,7
5. Tegevuse käigus tekkinud jäätmed	10,7
6. Ärireisid	281,8
7. Töötajate tööle- ja kojusõit	776,9
9. Transport väärtusahela järgnevates etappides	389,6
12. Müüdid toodete käitlemine olelusringi lõpus	0
KHG heide kokku	
KHG heide kokku (asukohapõhine) (CO ₂ ekvivalenttonnides)	5 081,4
KHG heide kokku (turupõhine) (CO ₂ ekvivalenttonnides)	5 158,5

*ei hõlma kontserni kliimamõju täies mahus

**sisaldab muu hulgas pilveandmetöötluste ja andmekeskusteenuste mõju

Arvestame kliimamõju analüüsi tulemustega oma kliimapoliitika loomisel ning strateegiate väljatöötamises, sh sihipäraste kliimamõju vähendamise meetmete kujundamisel terves grupis ning plaanime edaspidi hinnata energiatarbimist ja kliimamõju grupiüleselt.

2023. aasta vaade: ressursikasutus ja ringmajandus

Algasime 2023. aastal ressursikasutuse ja ringmajandusega seotud riskide hindamise ja plaanime põhjaliku hindamise lõpetada 2024. aastal. Seejuures kavandame väiksemaid riskianalüüse igal aastal. Oleme siiski juba 2023. aasta jooksul liikunud eri tegevusvaldkondades väikeste sammudega ressursikasutuse vähendamise poole.

„2023. aastal iseloomustas meie püüdlusi kestliku arengu teel eelkõige suundumus vähendada trükitoodete keskkonnamõju. Need on meie esimesed sammud, mis panevad aluse laiematele keskkonnavalgatustele, sealhulgas digitaalsele jätkusuutlikkusele.“

Argo Rannamets, Ekspress Grupi finantsjuht ja juhatuse liige

Print

Meie trükimeedia ettevõtteid jälgivad pidevalt oma printväljaannete koguseid, tagastuste arvu ning optimeerivad selle järgi tiraaže. Kui tagastamisvajadus siiski tekib, suunatakse trükised ümbertöötamisele. 2023. aasta alguses otsustas Õhtuleht Kirjastus kandefirma hinnatõusu tõttu loobuda ühest kandepäevast nädalas ning Õhtuleht ilmus varasema kuue asemel viis päeva nädalas. Ka Geenius Meedia on vähendanud oma paberväljaannete tiraaže ning 2023. aasta detsembrist annab Delfi Meedia ajakirja Tervis Pluss välja vaid veebis.

„Kuigi otsus ühest kandepäevast loobuda sai tehtud eeskätt ärilistel kaalutlustel, on sellel selge positiivne keskkonnamõju.“

Erik Heinsaar, Õhtuleht Kirjastuse tegevjuht

2024. aasta aprillis lõpetab Eesti Päevaleht (EPL) nädala sees paberil ilmumise ning jätkab Delfi portaali koosseisus digiväljaandena. Paberil jääb ilmuma EPLi nädalalõpulisa LP, milles avaldatakse pikemaid ja põhjalikumaid artikleid.

Möödik	2023
Müümata jäänud pabertoodete osakaal*	53,06%
...sellest taaskasutusse võetud	100%

*Printtoodete ettevõtete (Delfi Meedia, Geenius Meedia, Õhtuleht) keskmine.

Jäätmed

Juba mitmendat aastat kogub valdav osa meie tütarettevõtetest kontoriruumides oma jäätmeid liigiti. Väliekraaniettevõtte D Screens Lätis on hakanud kasutama vanade ekraanide osi toimivate seadmete varuosadena.

2023. aasta vaade: tarneahel

Oluline osa meie keskkonnamõjust tuleneb väärtusahelast. Saame seda mõju juhtida, kui valime oma tarnijaid ja teenusepakkujaid teadlikult ning peame aktiivset diskussiooni koostööpartneritega, et mõjutada neid tegema kestlikumaid ja vastutustundlikumaid valikuid.

Hakkasime 2023. aastal lõimima kestlikkuse kriteeriume oma ostupõhimõttesse, keskendudes eelkõige keskkonnanahidlikele toodetele ja teenustele. See on oluline samm ja kavatseme neid kriteeriume lähiaastatel laiendada. See hindamine on osa meie laiemast algatusest teha koostööd tarneahela partneritega ja julgustada säästvate tavade kasutuselevõttu. Meie eesmärk on luua igakülgne arusaam tarnijate pühendumusest ESG standarditele ja järk-järgult suurendada nende põhimõtetele vastavuses olevate tarnijate osakaalu. Tarneahela keskkonnamõju vähendamiseks peame silmas järgmist.

- Keskkonناسäästlik trükiteenus:** kasutame kahe trükikoja – Printall ja Kroonpress – trükiteenust. Mõlemal trükikojal on paigas keskkonnapoliitika, olemas on ISO 14001 sertifikaat ja kestlikult majandatud metsast pärit paberi kasutamise sertifikaadid FSC® ja PEFC™, lisaks ka Põhjamaade luigemärgise ja Euroopa Liidu ökomärgise kasutuslitsentsid.
- Paberi valik:** meie trükiteenuse partner Printall kasutab paberijäätmetest ning ehituspuidu valmistamiseks kõlbmatutest puidujäätmetest toodetud paberit, kütusena kasutamise asemel võimaldab see pabertoodete kasutamise kaudu luua rohkem lisaväärtust. Sellega aitame kaasa paberi ringlusmäära paranemisele, panustades globaalse suurprobleemi lahendamisse.
- Jäätmed:** trükiteenuste osutaja sõnul läheb tootmises umbes 1/5 pabermaterjalist vältimatult lõikevarudeks ja seadistuseks, muus osas otsitakse säästuvõimalusi. 98% kõikidest jäätmetest läheb taaskasutusse. Trükimasinate kuivatusjääkide järelpõletid aitavad vähendada tekkivat õhusaastet.

Lisaks trükiväljaannete pingutustele kaalub Läti välireklaami ettevõtte D Screens tarnijate valikul ühe kriteeriumina energiakasutust ruutmeetri kohta ning jälgib CO₂ heite sertifikaate. Linna Ekraanid Eestis on samuti peamiselt jälginud tarnijate pakutavate toodete energiasäästlikkust ning aina enam ka tootmisest tekkivat jalajälge.

Möödik	2022	2023	2025 eesmärk
Peamiste tarnijate osakaal, kes järgivad Ekspress Grupiga samu ärilise käitumise tavasid	-*	-*	-
Peamiste tarnijate osakaal, kes järgivad ESG põhimõtteid	-*	-*	100%
Jätkusuutlikku päritolu, ringlusse võetud ja/või sertifitseeritud paberi osakaal Delfi Meedias/Geenius Meedias/Õhtuleht Kirjastus	12%/-	72,2%/38,4%/26,8%	-

*2022. ja 2023. aastal ei olnud Ekspress Grupis veel grupiüleseid kriteeriume tarnijate hindamiseks, mistõttu ei ole võimalik neid näitajaid veel esile tuua.

Euroopa Liidu taksonoomiamääruse aruandlus

Euroopa Liidu rohelepe eesmärkide elluviimiseks võttis Euroopa Komisjon 2020. aastal vastu kestlike majandustegevuste klassifitseerimissüsteemi (taksonoomiamäärus) eesmärgiga soodustada erasektori investeringuid kestlikesse majandustegevustesse. Taksonoomiamäärus seab kindlad nõuded ning tehnilised sõelumiskriteeriumid majandustegevustele, mis aitaksid kaasa ELi keskkonnanäesmärkide täitmisele.

2021. aastal võeti vastu taksonoomiamääruse kliimaeesmärkide delegeritud akt (kliimaakt), mis sätestab tehnilised sõelumiskriteeriumid üheksa majandussektori tegevustele. Nende kriteeriumidega keskenduti majandustegevustele ja sektoritele, millel on suurim võimalus panustada ELi kliimaeesmärkide saavutamisse. Lähtuti majandustegevuste kasvuhõonegaaside koguheitest või potentsiaalset toetada kasvuhõonegaaside vältimist, sidumist või pikaajalist säilitamist. 2023. aastal täiendati taksonoomiamäärust keskkonna delegeritud akti (keskkonnaakti) vastuvõtmisega. Keskkonnaaktis keskendutakse ülejäänud neljale keskkonnanäesmärgile: vee- ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse, üleminek ringmajandusele, saastuse vältimine ja tõrje, elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine.

Ekspress Grupi tegevused on käsitletud kliimaaktis välja toodud tegevustes, kuid mitte keskkonnaaktiga käsitletud tegevuste nimekirjas. Seetõttu lähtub Ekspress Grupi taksonoomiamääruse aruandlus kliimaaktist.

Suure börsiettevõtteks on Ekspress Grupil kohustus hinnata kontserni panust kliimamuutuste leevendamisse ja kliimamuutustega kohanemisse taksonoomiamääruse kohaselt kolme tulemusnäitaja abil:

- taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevuste osakaal käibes,
- taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevustega seotud kapitalikulud,
- taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevustega seotud tegevuskulud.

ASi Ekspress Grupp taksonoomiaalased tegevused*

Taksonoomiaga kooskõlas oleva majandustegevusega seotud toodetest või teenustest saadud käibe osakaal 2023. aastal

Majandustegevus	Kood	2023		Olulise panuse kriteeriumid							Taksonoomiaga kooskõlas olevate (A.1) või taksonoomias käsitletute (A.2) käibe osakaal %, aasta 2022
		Käibe tuh EUR	Käibe osakaal %	Kliimamuutuste leevendamine	Kliimamuutustega kohanemine	Vesi	Saastus	Ringmajandus	Elurikkus		
A. TAKSONOOMIAS KÄSITLETUD TEGEVUS											
A.1. Keskkonناسäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas)*											
A.1. Keskkonناسäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas) kokku	-	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Millest toetav tegevus		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Millest ülemineku tegevus		0	0,00%	0,00%						0,00%	
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonناسäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas)											
6.6. Kaubaveeteenused maanteel	CCM/CCA 6.6	523	0,71%	käsitletud	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	1,87%	
13.1. Loomes-, kunstija meelelahutustegevus	CCA 13.1	973	1,33%	käsitlemata	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,91%	
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonناسäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas) kokku		1 496	2,05%	0,71%	1,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	
KOKKU (A.1 + A.2)		1 496	2,05%	0,71%	1,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,78%	
B. TAKSONOOMIAS KÄSITLEMATA TEGEVUS											
Taksonoomias käsitlemata tegevus (B)		71 591	97,95%								
KOKKU (A + B)		73 086	100,00%								

* Kontsernil puuduvad taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevustega seotud käive, kapitali- ja tegevuskulud (vt alapeatükki „Taksonoomiamäärusega vastavuse hindamine“).

Taksonoomiaga kooskõlas oleva majandustegevusega seotud toodete või teenuste kapitalikulude osakaal 2023. aastal

Majandustegevus	Kood	2023		Olulise panuse kriteeriumid						Taksonoomiaga kooskõlas olevate (A.1) või taksonoomias käsitletute (A.2) kapitalikulude osakaal %, aasta 2022
		Kapitalikulud tuh EUR	Kapitalikulude osakaal %	Klimamuutuste leevendamine	Klimamuutustega kohanemine	Vesi	Saastus	Ringmajandus	Elurikkus	
A. TAKSONOOMIAS KÄSITLETUD TEGEVUS										
A.1. Keskkonناسäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas)*										
A.1. Keskkonناسäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas) kokku	-	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Millest toetav tegevus		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Millest ülemineku tegevus		0	0,00%	0,00%						0,00%
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonناسäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas)										
6.6. Kaubaveoteenused maanteel	CCM/CCA 6.6	0	0,00%	käsitletud	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,00%
13.1. Loomel- ja meelelahutustegevus	CCA 13.1	0	0,00%	käsitlemata	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,00%
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonناسäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas) kokku		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KOKKU (A.1 + A.2)		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
B. TAKSONOOMIAS KÄSITLEMATA TEGEVUS										
Taksonoomias käsitlemata tegevus (B)		7 937	100,00%							
KOKKU (A + B)		7 937	100,00%							

* Kontsernil puuduvad taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevustega seotud käive, kapitali- ja tegevuskulud (vt alapeatükki „Taksonoomiamäärusega vastavuse hindamine“).

Taksonoomiaga kooskõlas oleva majandustegevusega seotud toodete või teenuste tegevuskulude osakaal 2023. aastal

Majandustegevus	2023			Olulise panuse kriteeriumid						Taksonoomiaga kooskõlas olevate (A.1) või taksonoomias käsitletute (A.2) tegevuskulude osakaal %, aasta 2022
	Kood	Tegevuskulud tuh EUR	Tegevuskulude osakaal %	Kliimamuutuste leevendamine	Kliimamuutustega kohanemine	Vesi	Saastus	Ringmajandus	Elurikkus	
A. TAKSONOOMIAS KÄSITLETUD TEGEVUS										
A.1. Keskkonnasäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas)*										
A.1. Keskkonnasäästlik tegevus (mis on taksonoomiaga kooskõlas) kokku	-	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Millest toetav tegevus		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Millest ülemineku tegevus		0	0,00%	0,00%						0,00%
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas)										
6.6. Kaubaveoteenused maanteel	CCM/CCA 6.6	0	0,00%	käsitletud	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,00%
13.1. Looe-, kunsti- ja meelelahutustegevus	CCA 13.1	0	0,00%	käsitlemata	käsitletud	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	käsitlemata	0,00%
A.2. Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevus (mis ei ole taksonoomiaga kooskõlas) kokku		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
KOKKU (A.1 + A.2)		0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
B. TAKSONOOMIAS KÄSITLEMATA TEGEVUS										
Taksonoomias käsitlemata tegevus (B)		0	0,00%							
KOKKU (A + B)		0	0,00%							

* Kontsernil puuduvad taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevustega seotud käive, kapitali- ja tegevuskulud (vt alapeatükki „Taksonoomiamäärusega vastavuse hindamine“).

Arvestusmetoodika

Müügituluga seotud tulemusnäitaja

Nimetajasse on arvestatud müügitulu, mis tekib kontserni äritegevuse käigus ja mis on kajastatud vastavalt rahvusvahelise raamatupidamisstandardi IAS 1 paragrahvi 82 punktile a. Kontserni põhitegevus hõlmab veebimeedia sisutootmist ning ajalehtede, ajakirjade ja raamatute kirjastamist. Kontsern haldab ka elektroonilist piletimüügiplatvormi ja piletimüügikohtasid ning pakub väliekraanide teenust Eestis ja Lätis. Samuti kasvab meelelahutusürituste ja temaatiliste konverentside korraldamise tähtsus kontserni tegevuses. Kontserni põhitegevusi toetavad infotehnoloogia arendus, audiovisuaalse produktsiooni lahendused ja reklaamipindade rent ja kuni 2023. aasta juulini ka paberväljaannete kojukanne. Lugejasse on arvestatud kontserni müügitulud, mis vastavad taksonoomia kliimaaktis välja toodud tegevuste kirjeldustele.

Müügituluga seotud peamiste tulemusnäitajate topeltarvestamise vältimiseks vaadeldi iga müügitulu kategooriat eraldiseisvalt. Lisaks kaardistati kontserniülesed tehingud.

Kapitalikuludega seotud tulemusnäitaja

Nimetajasse on arvestatud kontserni 2023. aastal tehtud investeeringud. Kontsern investeeris aruandeaastal materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning võttis arvele uusi IFRS 16 arvestusest tulenevaid rendilepinguid. Kontsernil puuduvad kapitalikulud, mis on: a) seotud müügituluga seonduvate tegevustega, mis vastavad taksonoomiamäärusega käsitletud

majandustegevustele; b) osa kavast laiendada taksonoomiaga kooskõlas olevat majandustegevust või võimaldada taksonoomias käsitletud majandustegevusel muutuda taksonoomiaga kooskõlas olevaks; c) seotud toodangu ostmisega taksonoomiaga käsitletud majandustegevusest ja individuaalsete meetmetega, mis võimaldavad sihttegevustel muutuda vähese CO₂ - heitega tegevusteks või tuua kaasa kasvuhoonegaaside vähenemise. Seetõttu puuduvad kontsernil taksonoomiamäärusega käsitletud kapitalikulud, mida kaasata lugejasse, ning kontsern raporteerib kõik kapitalikulud taksonoomiamäärusega käsitlemata kuludena.

Tegevuskuludega seotud tulemusnäitaja

Vastavalt taksonoomiamäärusele peab tegevuskulude nimetaja hõlmama otseseid kapitaliseerimata kulusid, mis on seotud teadus- ja arendustegevuse, hoonete renoveerimise meetmete, lühiajalise rendi, hoolduse ja remondiga, ning kõiki muid otseseid kulusid, mis on seotud materiaalse põhivara igapäevase teenindamisega ettevõtja poolt või kolmanda isiku poolt, kellele tegevus on edasi antud, ja mis on vajalikud sellise vara jätkuva ja tõhusa toimimise tagamiseks.

Kontsernil puuduvad taksonoomiamääruse definitsioonile vastavad tegevuskulud, mis on seotud müügituluga seonduvate tegevustega, mis vastavad taksonoomiamäärusega käsitletud majandustegevustele. Seetõttu puuduvad kontsernil taksonoomiamääruse definitsioonile vastavad tegevuskulud.

Taksonoomiamäärusega vastavuse hindamine

Tulemusnäitajate arvutuse jaoks hindas kontsern esimese sammuna, millised kontserni tegevused on taksonoomiamäärusega käsitletud. Kontsern lähtus kliimaaktis loetletud tegevuste NACE koodidest ning tegevuste kirjeldustest.

Kliimaeesmärkidesse panustavad tegevused jagunevad taksonoomiamääruse kohaselt kolmeks: vähese heitega tegevused, toetavad tegevused ning üleminekutegevused. Vastavalt kliimaakti selgitustele lugesime kliimamõjuga kohanemise eesmärgiga käsitletuks ainult kohanemiseesmärki toetavad tegevused.

Kontserni müügituluga seotud tegevustest on taksonoomiamäärusega käsitletud kaks majandustegevust:

- Perioodika kojukanne kuni 2023. aasta juulini, mis vastab kliimaaktis välja toodud tegevusele 6.6 Kaubaveoteenused maanteel (NACE H53.1.0) ning mis saab kliimaakti kohaselt olla kas vähese heitega tegevus või üleminekutegevus.
- Ürituste korraldamine, mis vastab kliimaaktis välja toodud tegevusele 13.1 Loomes-, kunsti- ja meelelahutustegevus (NACE R90), mis on kliimaakti kohaselt kliimamuutustega kohanemist toetav tegevus.

Taksonoomiamäärusega käsitletud majandustegevustest tegeleb AS Ekspress Grupp ka grupisiseselt andmetöötuse ja veebimajutusega, mis vastab kliimaaktis välja toodud tegevusele 8.1 Andmetöötlus, veebhosting jms tegevused (NACE J63.11), kuid ei paku teenust välistele klientidele. Seetõttu puudub ASil Ekspress Grupp taksonoomiamäärusega käsitletud müügitulu ja antud tegevust ei arvesta kontsern taksonoomiamäärusega käsitletud tegevuste hulka.

Taksonoomiamäärusega kooskõla hindamiseks on vaja hinnata kas tegevusi võib pidada keskkonناسäästlikuks ehk kas tegevused vastavad järgmistele nõuetele:

- Tegevus aitab oluliselt kaasa ühe või mitme keskkonناسäästmise saavutamisele;
- Tegevus ei tekita olulist kahju ühelegi teisele keskkonناسäästmisele;
- Tegevus toimib minimaalseid kaitsemeetmeid järgides
- Tegevus vastab tehnilistele sõelumiskriteeriumidele.

Tehnilised sõelumiskriteeriumid

Taksonoomiamääruse kliimaaktiga võeti vastu tehnilised sõelumiskriteeriumid, mis

- kehtestavad tingimused, mille alusel liigitatakse majandustegevus kliimaeesmärkidesse oluliselt panustavaks ning
- tagavad, et majandustegevus ei tee olulist kahju ühelegi teisele keskkonناسäästmisele.

Perioodika kojukanne kuni 2023. aasta juulini

Kojukandeteenuse osutamiseks kasutati N1-kategooria sõidukeid. Kuivõrd kojukandeks kasutatud autod ei olnud elektriautod, ei täitnud tegevus kliimaakti olulise panuse tehnilist sõelumiskriteeriumi, mille kohaselt peab N1-kategooria sõidukite otsene (väljalasketoru) CO₂ heide olema null. Tegevust saab lugeda üleminekutegevuseks, kui tegevus vastab teistele tehnilistele sõelumiskriteeriumidele, sh olulise kahju vältimise tingimustele. Perioodika kojukande puhul ei ole täidetud kõik olulist kahju puudutavad kriteeriumid. Tegemata on füüsiliste kliimarisikade hinnang, mis on kliimamuutustega kohanemise eesmärgiga seotud olulise kahju vältimise tehniline sõelumiskriteerium. Seetõttu ei saa kontserni hinnangul lugeda tegevust taksonoomiamäärusega kooskõlas olevaks.

Ürituste korraldamine

Müügitulu, mis on seotud kliimamuutustega kohanemise eesmärgi saavutamisele kaasa aitava tegevusega, saab lugeda taksonoomiamäärusega kooskõlas olevaks, kui tegevus on liigitatud toetavaks tegevuseks. Ürituste korraldamist saab lugeda kliimamuutustega kohanemist toetavaks tegevuseks, kui tegevus vastab järgmisele tehnilisele sõelumiskriteeriumile: „ettevõtja tõendab praeguste ja tulevaste kliimarisikade, sealhulgas ebakindluse hindamise ja usaldusväärsete andmete põhjal, et tegevus tagab sellise tehnoloogia, toote, teenuse, teabe või tava saavutamise või kasutamise edendamise, millel on üks järgmistest põhieesmärkidest:

- suurendada teiste inimeste, looduse, kultuuripärandi, varade ja muu majandustegevuse vastupanuvõimet füüsilistele kliimarisikadele;
- aidata kaasa kohanemispingutustele, milles võetakse arvesse teisi inimesi, loodust, kultuuripärandit, varasid ja muud majandustegevust.“

Kontserni hinnangul ei ole vastav tehniline sõelumiskriteerium täidetud, kuna 2023. aastal korraldatud üritused ei keskendunud otseselt kliimamuutustega kohanemise temaatikale. Tegevusele ei ole kehtestatud olulise kahju vältimise tehnilisi sõelumiskriteeriume.

Miinimum kaitsemeetmed

Taksonoomiamääruse miinimumkaitsemeetmete kriteeriumi hindamisel lähtus kontsern taksonoomiamääruse artiklist 18 ja Euroopa Komisjoni nõustava ekspertgrupi *Platform on Sustainable Finance* suunavast raportist *Final Report on Minimum Safeguards*. Ekspertgrupi suuniste järgi peavad ettevõttel olema miinimumkaitsemeetmed nelja teema puhul:

- inimõigused, sh töötajate õigused
- korrupsiooni ja altkäemaksu vältimine
- aus maksukäitumine
- aus konkurents

Miinimumkaitsemeetmed tähendavad, et tagatud on kooskõla OECD suunistega rahvusvahelistele ettevõtetele ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega. Ekspress Grupp kinnitab ESG strateegiaga, et kontsern lähtub kõikides tegevustes nimetatud suunistest ja põhimõtetest. Vastavad ärietika põhimõtted on kirjas ka Ekspress Grupi käitumiskoodeksis. ESG strateegia juurutamise eesmärk on muu hulgas hakata rakendama hoolsuskohustuse protsessi.

Taustteave

Müügitulu

- Tegevus 6.6 Kaubaveoteenused maanteel (NACE H53.1.0) – kontsern osutas kuni 01.07.2023 perioodika kojukande teenust ühissetevõttele. Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis „ASi Ekspress Grupp taksonoomiaalased tegevused“ lk 69-71.
- Tegevus 13.1 Loome-, kunsti- ja meelelahutustegevus (NACE R90) – kontsern tegeleb meelelahutusürituste korraldamisega. Lugeja sisaldab tulu piletite müügist ja muid meelelahutustegevusega seonduvaid tulusid, v.a tulud reklaamimüügist. Samuti ei ole selle tegevuse alla kaasatud tulud konverentside ja seminaride korraldamisest. Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis „ASi Ekspress Grupp taksonoomiaalased tegevused“ lk 69-71.

Kapitali- ja tegevuskulud – kontsernil puuduvad lugejasse arvestavad kulud.

AUSAMEELNE JA VASTUTUSTUNDLIK JUHTIMINE

Eetilised äritavad on alati olnud Ekspress Grupi äritegevuse lahutamatu osa. Meie eesmärk on säilitada läbipaistvat ärikeskkonda ning tegutseda vastutustundlikult ja eetiliselt – see on grupiga seotud osapoolte ja laiema avalikkuse usalduse alus. Oma olulised mõjukohad juhtimisvaldkonnas kaardistasime ESG strateegia loomise käigus. Strateegialoome ja mõjukohtade tuvastamise protsessi on täpsemalt kirjeldatud leheküljel 41-43.

Meil on nulltolerants mis tahes korruptsiooni suhtes. Seetõttu ei anna, nõua, saa ega võta meie töötajad vastu kingitusi, makseid, teenuseid või muid hüvesid, kui vastaspooleks on praegune või potentsiaalne äripartner, kui võib mõistlikult arvata, et kingitus, makse, teenus või muu hüve mõjutab otsust ja see ületab tavapärase külalislahkuse piirid. Samuti ei tolereeri me ebaseaduslikke makseid, altkäemaksu ega soodustusi, mille eesmärk on kiirendada otsuste langetamist ametiasutustes.

Ärietika põhimõtted ning juhised iga töötaja ärialaseks suhtlemiseks ettevõttes ja sellest väljaspool oleme kirja pannud Ekspress Grupi käitumiskoodeksis. Käitumiskoodeks kohaldub kõikidele meie tütar-, ühis- ja sidusettevõtete töötajatele sõltumata nende ametikohast organisatsioonis ja töösuhte iseloomust. Käitumiskoodeks on juhis iga töötaja igapäevaseks ärialaseks suhtlemiseks ettevõttes ja sellest väljaspool ning peegeldab meie aktsepteeritavat käitumisnormi. Käitumiskoodeks ei asenda ajakirjanduseetika koodeksit, vaid täiendab seda.

Meie ärilise käitumise poliitikast saab pikemalt lugeda hea ühingujuhtimise tava aruandest, lk 77-89.

ESG strateegia	
Ambitsioon	➤ Kontserni ettevõtted peavad olema juhitud ausalt, seaduskuulekalt ja eetiliselt.
Eesmärk aastaks 2025	➤ 0 korruptsiooni või ärietika rikkumist puudutavat juhtumit, mis oleksid seotud kontserni ettevõtete või töötajatega.
Strateegilised tegevussuunad	➤ Juurutame Ekspress Grupi käitumiskoodeksit kõikides kontserni ettevõtetes ning tagame ettevõtte juhtimisstruktuuri läbipaistvuse ja tervikluse.

Meie haldus-, juht- ja järelevalveorganite roll seoses ärilise käitumisega ning nende eksperditeadmised ärilise käitumise küsimustes on kirjeldatud hea ühingujuhtimise tava aruandes lehekülgedel 80-83.

2023. aasta vaade: korruptsioon ja altkäemaksu ennetamine

Oleme 2023. aastal jätkanud avatud ja läbipaistva juhtimiskultuuri edendamist. Hoiame töötajate teadlikkust korralistel koosolekutel, infokirjade abil ja ärietika koolitustega, mida peavad läbima kõik uued töötajad. Edaspidi kavatseme neid tavasid tugevdada interaktiivsema koolituse ja tõhustatud järelevalvega.

Korruptsiooni ja altkäemaksujuhtumitega tegeleb selleks juhtumipõhiselt loodud komisjon, mille liikmed ei ole uuritava juhtumi ega sellesse kaasatud isikutega seotud. Järgime ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni põhimõtteid. 2023. aastal ei olnud Ekspress Grupis ühtegi korruptsioonijuhtumit. Väiksemaid ärietikarikkumisi käsitlesime tugevdatud ärietikakoolitusega ning ühel juhul tegime töötajale Delfi Meedias hoiatuse. Oleme jätkuvalt valvsad ja pühendunud kõrgeimate standardite järgimisele oma ärilises käitumises.

Mõõdik	2022	2023	2025 eesmärk
Suurima korruptsiooni ja/või altkäemaksu ohuga ametikohtadel töötavate töötajate osakaal, keda selles valdkonnas koolitatakse	-	-	-
Kontserni ettevõtete või töötajatega seotud kinnitatud korruptsioonijuhtumid	0	0	0
...neist juhtumeid, kus töötaja vallandati või distsiplineeriti	0	0	0
...neist juhtumeid, kus äripartneriga sõlmitud leping lõpetati või seda ei pikendatud	0	0	0
Kontserni ettevõtetega seotud kinnitatud konkurentsireeglite rikkumise juhtumid	0	1***	0
Seaduste või muude eeskirjade rikkumisega seotud sanktsioonide või rahatrahvide arv	3*	33**	0
Seaduste või muude eeskirjade rikkumisega seotud sanktsioonide või rahatrahvide summa, EUR	11 706	144 100	0

*Läti Delfile määrati foto autoriõiguste rikkumise eest trahv 220 eurot ning 1468 eurot trahvi seoses töövaidlusega. D Screensile määrati 10 000 eurot trahvi enampakkumise võitmise järel lepingu mitteallkirjastamise eest.

**Neist 19 määrati D Screensile. Riia linnavalitsus määras trahvid kogusummas 2986 eurot mitme juhtumi eest, kus reklaamiobjektidel esines ebatäpsusi või objekti paigutus ei olnud saanud kooskõlastust, lisaks väiksem trahv elektriavete õigeaegse tasumata jätmise eest elektriteenuse pakkujalt ning maksuameti trahv tulumaksu valesti arvestamise eest. 12 hüvitist kogusummas 2080 eurot maksis Delfi Meedia Copytrackile piltide autoriõigusega kasutamise eest. Ülejäänud trahvisumma 140 460 eurot määras Leedu konkurentsiamet Ekspress Grupile seoses Lrytase ostuga. AS Ekspress Grupp vaidlustas otsuse kohtus.

***Leedu konkurentsiamet määras ASile Ekspress Grupp Leedu uudisteportali Lrytas ostmisel konkurentsireeglite rikkumise eest rahatrahvi. AS Ekspress Grupp vaidlustas otsuse kohtus.

2023. aasta vaade: poliitiline mõju ja lobitöö

Ekspress Grupi ettevõtted ega kontserni võtmeisikud ei toetanud 2023. aastal mitte ühegi poliitilise erakonna tegevust ega saanud ka ise erakondadelt või valitsusasutustelt muud varjatud rahastust peale turutingimustel ostetud reklaamipindade ega avalikult kõigile soovijatele kättesaadavate projektipõhiste toetuste.

Mõõdik	2022	2023
Lobitöö või huvikaitsega seotud kulude kogusumma, EUR	10 900	17 000
Kutse- või huvikaitseorganisatsioonide liikmetasud, EUR	32 601*	116 557

* 2022. aasta aruandes esitati ekslikult kutse- või huvikaitseorganisatsioonide liikmetasudena summa 9595 eurot, mis arvestas vaid AS Delfi Meedia tasusid. Konsolideeritult oli summa 32 601 eurot.

2023. aasta vaade: suhted tarnijatega ja maksetavad

Kuna meie suhted tarnijatega on tihedalt seotud meie keskkonnanäesmärkide täitmisega, kirjeldame sellega seotud strateegiat ESG aruande keskkonnapeatükis leheküljel 65.

Mõõdik	2022	2023
Tüüpiliste tingimustega kooskõlas maksed, % (ettevõtete keskmine)	-	93,46%
Hilinenud maksetega seotud poolleiolevad kohtumenetlused	-	4

2023. aasta vaade: rikkumistest teavitamine

Ärireeetika põhimõtete või muude Ekspress Grupi väärtustega vastuolus olevate juhtumite kohta on võimalik anda teada kontserniülese anonüümse rikkumistest teavitamise kanali kaudu. Konfidentsiaalsuse tagamiseks haldab teavitamiskanalit välispartner (WhistleB). Teavitused edastatakse krüpteeritud ühenduse kaudu ja neid kaitstakse parooliga. Kõiki väärkäitumisest teavitamisi käsitletakse rangelt konfidentsiaalselt. 2023. aastal esitati sinna kuus vihjet, kuid kuna ükski neist ei olnud asjakohane, ei vajanud need edasist uurimist.

HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE

HEA ÜHINGUJUHTIMINE JA STRUKTUUR	77
KONTSERNI JURIIDILINE STRUKTUUR	79
AKTSIONÄRIDE ÜLDKOOSOLEK	79
NÕUKOGU	80
JUHATUS	82
TÜTARETTEVÕTETE NÕUKOGUD JA JUHATUSED	83
AUDITIKOMITEE	84
NIMETAMIS- JA TASUSTAMISKOMITEE	84
TASUSTAMISE PÕHIMÕTTED	84
ARUANDLUS JA FINANTSAUDIT	86
HUVIDE KONFLIKT JA SISETEABE KÄSITLEMINE	87
TEABE AVALDAMINE	88
VASTAVUSE DEKLARATSIOON HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA SOOVITUSTELE	89

HEA ÜHINGUJUHTIMINE JA STRUKTUUR

Eetikakoodeks seab meediamajade tööle kindla aluse

Grupi meediaettevõtted lähtuvad oma tegevuses riiklike meediaettevõtete liitude koostatud eetikakoodeksitest, lisaks rakendavad Eesti, Läti ja Leedu meediamajad ettevõttepõhiseid eetika- ja käitumiskoodekseid.

Ajakirjanike ja meediaettevõtjate ajakirjanduslikku tegevust, nende vabadusi, õigusi ja kohustusi, aga ka tagatise reguleerivad mitmed õigusnormid, nagu andmekaitse, avaliku teabe ja teised relevantssed õigusnormid. Olukordades, mis ei ole reguleeritud, lähtutakse otsuseid tehes ühiskondlikust huvist ja aususe põhimõttest toimetusepõhiselt.

Kontserni käitumiskoodeks

Ekspress Gruppis on juhatuse poolt kinnitatud käitumiskoodeks, mis kohaldub kõigi ASI Ekspress Grupp ning tema tütar-, ühis- ja sidusettevõtete töötajate suhtes sõltumata nende ametikohast organisatsioonis ja töösuhte iseloomust. Käitumiskoodeks annab juhised töötajate igapäevaseks ärialaseks suhtlemiseks ettevõttes ning see peegeldab aktsepteeritavat käitumisnormi. Käitumiskoodeks sisaldab põhimõtteid töötajate, koostööpartnerite, klientide, seadusekuulekuse ja ühiskonna kohta laiemalt.

Käitumiskoodeks ei asenda ajakirjanduseetika koodeksit, vaid täiendab seda.

Ühtse käitumise tagamiseks tutvustatakse kontserni ettevõtetes uutele töötajatele äri filosoofiat, käitumiskoodeksit, ajakirjanduseetikat, allikakaitse-, müügi- ja turundusküsimusi, personalipõhimõtteid ja muud ettevõtte juhtimisega seotud ning igapäevaseks tööks vajalikku taustainfot.

Väärkäitumise kahtlusest teavitamine

Kontsern on loonud ja teinud kodulehel huvigruppidele avalikult kättesaadavaks turvalise ja konfidentsiaalse teavitamiskanali, mille kaudu saab anda vihjeid või teatada väärkäitumisest seoses Ekspress Grupi käitumiskoodeksi rikkumise, kontserni muude tegevuspõhimõtete või reeglite või õigusaktide järgimisega. Konfidentsiaalsuse tagamiseks haldab teavitamiskanali välispartner (WhistleB). Teavitused edastatakse krüpteeritud ühenduse kaudu ja neid kaitstakse parooliga. Kõiki väärkäitumisest teavitamisi käsitletakse rangelt konfidentsiaalselt.

Ekspress Grupp sai 2023. aastal rikkumisest teavitamise kanali kaudu 6 teadet, mis kõik tulid Lätist (2022: 13 teadet). Ühelgi juhul uurimist ei alustatud, sest tegemist ei olnud Ekspress Grupi käitumiskoodeksi, tegevuspõhimõtete või õigusaktides sätestatud reeglite rikkumisega.

Avatud juhtimine loob usaldust

Organisatsioonisisese suhtluse aluseks on üksmeelne, aus ja hooliv käitumine. Kriisilukorras veelgi enam on olulisel kohal juhtkonna avatud suhtlemine töötajatega. Olulisi otsuseid kommuniqueeritakse kõikidele töötajatele, juhtkond selgitab otsuste tausta, töötajate vastuvõtlikkust jälgitakse keskastme juhtide tasandil.

Kontserni tasandil toimub regulaarne infovahetus nii Ekspress Grupi emafirma juhatuse kui ka tütarettevõtete juhtide vahel, et tagada läbipaistvus eelkõige suuremahuliste tehingute, muudatuste ja otsuste puhul.

Seaduskuulekas ja sõltumatu juhtimine

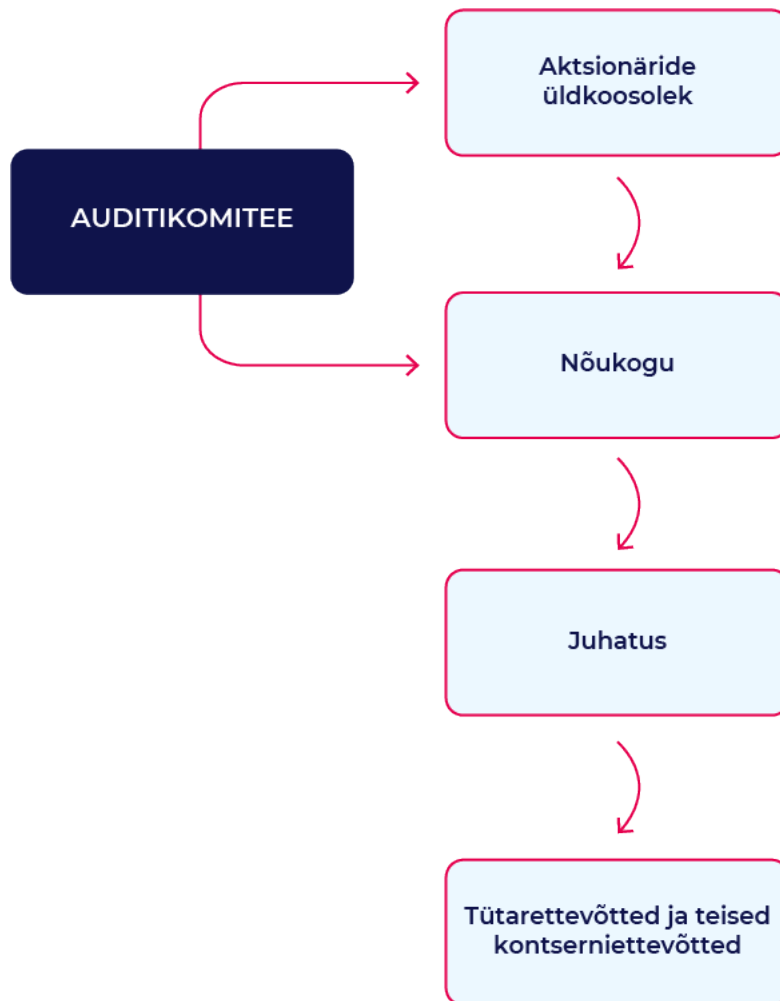
Ekspress Grupi ettevõtted ega kontserni võtmeisikud ei toetanud 2023. aastal mitte ühegi poliitilise erakonna tegevust ega saanud ka ise erakondadelt või valitsusasutustelt muud varjatud rahastust peale turutingimustel ostetud reklaamipindade, valitsuse kriisileevendusmeetmete kaudu jagatud või avalikult kõigile soovijatele kättesaadavate projektipõhiste toetuste.

Mitmekesisuspoliitika

AS Ekspress Grupp on seisukohal, et töötajaskonna mitmekesisus rikastab äritegevust. AS Ekspress Grupp pakub võrdseid võimalusi ja võrdseid õigusi kõigile, sõltumata soost, rahusest, etnilisest päritolust, vanusest, seksuaalsest orientatsioonist, soolisest identiteedist või usutunnistusest. Mitmekesisuse üldpõhimõtted kehtivad juhtorgani liikmete valikul.

Kontserni juhatuse ja nõukogu liikmete valimise tulemusena peab nõukogu ja juhatuse liikmete koosseis olema kontserni juhtimiseks piisavalt mitmekesine, mis võimaldab erinevate kogemuste ja teadmiste laialdasemat integreerimist juhtorganite töösse. Kontserni juhatuse ja nõukogu moodustamisel pöörab AS Ekspress Grupp tähelepanu, et selle koosseis oleks lisaks teadmistele ja kogemustele piisavalt laiaeesinduslik ka lähtuvalt vanusest, soost, geograafilisest päritolust, haridusest ja töökogemusest.

Kontserni juhtimisstruktuur

Kontserni juhtimisstruktuur kattub kontserni juriidilise struktuuriga.

KONTSERNI JURIIDILINE STRUKTUUR

Seisuga 31. detsember 2023 kuulus kontserni 20 ettevõtet (31.12.2022: 23). Kontserni struktuuri kuuluvate ettevõtete detailne loetelu on esitatud aruande lisas 1.

Muudatused kontserni juriidilises struktuuris

28. juulil 2022 võttis OÜ Babahh Media ainuosanik AS Ekspress Grupp vastu otsuse lõpetada OÜ Babahh Media tegevus ja alustada likvideerimismenetlust. Likvideerimine kanti registrisse 5. aprillil 2023.

27. jaanuaril 2023 tegi ASi Ekspress Grupp 50%lises omanduses oleva ASi Express Post nõukogu otsuse sulgeda 2023. aasta jooksul Express Posti kojukandeteenuse valdkonna. Ettevõtte jääb edasi pakkuma kõnekeskuse teenust ja ajakirjanduse tellijate baaside haldusteenust, mis moodustab ca 7% ettevõtte endisest äritegevusest. Muudatus ei mõjuta Ekspress Grupi paberväljaannete väljaandmise mahtu, sagedust ega kojukande tingimusi tellijate jaoks. Valdkonna sulgemise tulemusena koondas AS Express Post ligikaudu 450 töötajat. Valdkonna sulgemisega seotud üheksanded kulud on kajastatud kontserni 2023. aasta tulemustes summas 0,3 miljonit eurot. Alates 3. juulist 2023 teostab perioodika kojukandeteenust Tallinnas ja Harjumaal Omniva.

Aprillis 2023 otsustas nõukogu teha kontserni struktuuris mitu muudatust, mille eesmärk on suurendada juhtimise efektiivsust ja läbipaistvust, lihtsustada grupi juriidilist struktuuri ning muuta kontserni kesksete finantsteenuste osutamine efektiivsemaks. Samuti aitavad muudatused täita panga esitatud nõudeid. Leedus otsustas nõukogu ühendada kontserni tütarettevõtte UAB Satyre eelmisel aastal omandatud UAB-ga Lrytas. Ühinemine kanti registrisse 18. septembril 2023. Eestis otsustati liita 100% kontsernile kuuluv tütarettevõtte OÜ Ekspress Finants emaaettevõttega AS Ekspress Grupp. Kontserniülest finantseerimis- ja raamatupidamisteenust pakub kontserni tütarettevõtetele Eestis edaspidi emaaettevõtte. AS § 421 lg 4 järgi ei ole ühinemise heakskiitmine ühinemisotsusega ASi Ekspress Grupp poolt nõutav, sest ühendatava osaühingu (Ekspress Finants) osakapitalist 100% kuulub ühendavale ühingule. Ühinemisotsus on vajalik, kui seda nõuavad ühendava aktsiaseltsi aktsionärid, kelle aktsiatega on esindatud vähemalt 1/20 aktsiakapitalist. ASi Ekspress Grupp aktsionäridel oli vastava nõude esitamiseks aega kuni 28. mai 2023. Ühinemine kanti registrisse 28. juunil 2023.

22. juunil 2023 omandas AS Ekspress Grupp 100%lise osaluse ettevõttes Hea Lugu OÜ, mis tegeleb raamatute kirjastamisega. Seni kuulus ASile Ekspress Grupp 66,68% ettevõttest ja 33,32% kuulus ASi Ekspress Grupp ühissetevõttele Õhtuleht Kirjastus AS.

Nimetatud tehingutel ei ole mõju ASi Ekspress Grupp kontserni konsolideeritud kasumile, varadele ega kohustustele.

AKTSIONÄRIDE ÜLDKOOSOLEK

Üldkoosolek on ASi Ekspress Grupp kõrgeim juhtimisorgan. Korraline üldkoosolek toimub üks kord aastas mitte hiljem kui kuue kuu jooksul pärast majandusaasta lõppu ettevõtte asukohas. Erakorraline üldkoosolek kutsutakse kokku seaduses sätestatud juhtudel.

ASi Ekspress Grupp korraline aktsionäride üldkoosolek toimus 4. mail 2023 aktsiaseltsi asukohas. Koosolekust võtsid osa kõik juhatuse liikmed ja nõukogu esimees. Üldkoosolekul:

- Kinnitati ASi Ekspress Grupp 2022. majandusaasta aruanne.
- Kinnitati 2022. aasta kasumi jaotamise ettepanek jaotada 4,05 miljonit eurot järgmiselt: suurendada kohustuslikku reservkapitali 0,20 miljoni euro võrra, maksta dividendi 5 euro senti aktsia kohta kogusummas 1,49 miljonit eurot ja kanda ülejäänud 2,36 miljonit eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumisse.

NÕUKOGU

Kontserni tegevust ja juhtimist korraldab ning juhatuse tegevuse üle teostab järelevalvet nõukogu. Nõukogu planeerib kontserni tegevust ja korraldab selle juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Kontrolli tulemused teeb nõukogu teatavaks üldkoosolekule. Nõukogu tööd korraldab nõukogu esimees. Nõukogu peamiseks ülesandeks on kontserni olulisemate strateegiliste ja taktikaliste otsuste kinnitamine ning kontserni juhatuse tegevuse kontrollimine. Nõukogu juhindub oma tegevuses ettevõtte põhikirjast, üldkoosoleku suunistest ja seadustest. Nõukogu koosolekud toimuvad tavaliselt kord kvartalis, muudel juhtudel lähtutakse kontserni vajadustest ning otsuseid tehakse vastavalt vajadusele ka e-kirja teel.

Vastavalt põhikirjale koosneb nõukogu kolmest kuni seitsmest liikmest. Liikmete arvu otsustab üldkoosolek. Nõukogu liikmed valib üldkoosolek viieks aastaks. Ekspress Grupi nõukogusse kuulub neli liiget.

Nõukogu võttis 2023. aastal koosolekut kokku kutsumata (kas kirjaliku otsusena või e-kirja teel hääletades) vastu 13 otsust. Kuuel korral kogunes nõukogu arutlusteks ja otsustamiseks füüsilisele koosolekule. Kõik nõukogu liikmed osalesid kõigil koosolekutel.

Priit Rohumaa

(ametisse nimetatud kuni 16.06.2025)

- Nõukogu esimees ja auditikomitee liige, nõukogus alates 17.06.2020.
- Nõukogu liige ettevõtetes Tallinna Vesi AS ja Admirals Group AS.
- Mitme ettevõtte ja fondi juhatuse liige.
- Omandanud aastal 1998 energeetika alal magistrikraadi Tallinna Tehnikaülikoolis ja aastal 2004 rahvusvahelises ärijuhtimises magistrikraadi Estonian Business Schoolis.
- ASi Ekspress Grupp aktsiate arv: 0

Hans H. Luik

(ametisse nimetatud kuni 20.05.2024)

- Ekspress Grupi asutaja ja suuromanik, nõukogu ja auditikomitee liige, nõukogus alates 1.06.2004.
- Nõukogu liige ettevõtetes Aktiva Finance Group OÜ, AS Printall ja SA Oivaline Ajakirjandus.
- Äriliselt tegev paljude ettevõtete juhatuses.
- Lõpetanud Tartu Ülikooli ajakirjanduse eriala 1984. aastal.
- ASi Ekspress Grupp aktsiate arv: 22 552 672 (73,23%).

Triin Hertmann

(ametisse nimetatud kuni 02.05.2027) –
sõltumatu nõukogu liige

- Nõukogu liige alates 02.05.2022.
- Grünfin AS kaasasutaja ja juhatuse liige.
- Ingel- ja fondiinvestor eri ettevõtetes.
- Omandanud 2013. aastal magistrikraadi Tallinna Ülikoolis organisatsioonikäitumise erialal ja lõpetanud 2003. aastal Tallinna Tehnikaülikooli *cum laude* majandusarvestuse ning rahvusvahelise majanduse ja ärikorralduse erialal.
- ASi Ekspress Grupp aktsiate arv: 0

Sami Seppänen

(ametisse nimetatud kuni 31.08.2027) –
sõltumatu nõukogu liige

- Nõukogu liige alates 31.08.2022.
- Nõukogu liige ASis Eesti Golfikeskus.
- Pikaajaline ASi Elisa Eesti tegevjuht (1999–2021).
- Omandanud magistrikraadi tööstustehnoloogia ja juhtimise erialal LUT-ülikoolis.
- ASi Ekspress Grupp aktsiate arv: 0

Nõukogu ja komiteede liikmete tasustamine

2. mail 2022 toimunud aktsionäride korralise üldkoosoleku otsuse alusel makstakse nõukogu esimehele Priit Rohumaale tasuna 3000 eurot kuus (2023: 36 000 eurot aastas; 2022: 28 000 eurot aastas) ja nõukogu liikmele Triin Hertmannile tasuna 1350 eurot kuus (2023: 16 200 eurot aastas; 2022: 10 800 eurot aastas). 31. augusti 2022 aktsionäride otsuse alusel makstakse nõukogu liikmele Sami Jussi Petteri Seppänenile tasuna 1350 eurot kuus (2023: 16 200 eurot aastas; 2022: 5400 eurot aastas). Nõukogu liikmele Hans H. Luigele tasu ei maksta. Auditikomitee töös osalemise eest Priit Rohumaale ja Hans H. Luigele tasu ei maksta.

JUHATUS

Ettevõtte juhatuse volitused on sätestatud äriseadustikus ning need on piiratud ettevõtte põhikirjas määratud ulatuses. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil, lähtudes ettevõtte ja kõikide aktsionäride parimatest huvidest ning tagades ettevõtte jätkusuutliku arengu vastavalt seatud eesmärkidele ja strateegiale. Juhatus ja nõukogu teevad ettevõtte huvide parimaks tagamiseks igakülgset koostööd.

Juhatus liikmed valitakse ametisse kuni viieks aastaks. Juhatus liikmete valimiseks ja tagasikutsumiseks on vajalik nõukogu lihthääleteenamus. Juhatus liige võib juhatuselt tagasi astuda, teatades sellest nõukogule kolm kuud ette. Ekspress Grupi ja juhatuse liikmete vahel puuduvad kokkulepped, mis käsitleksid hüvitisi seoses väärtpaberituruseaduse 19. peatükis sätestatud aktsiaseltsi ülevõtmisega. Vastavalt põhikirjale koosneb juhatus ühest kuni viiest liikmest. Ekspress Grupi juhatus on kolmeliikmeline.

Mari-Liis Rüütsalu (ametis kuni 31.12.2025)

- Juhatusesimees ja grupi tegevjuht alates 01.01.2017.
- ASi Ekspress Meedia tegevjuht 2015–2016.
- ASi Delfi tegevjuht 2012–2015.
- ASi Estravel turundus- ja arendusdirektor 1998–2012.
- Lõpetanud Eesti Majandusjuhtide Instituudi 1998. aastal ettevõtte majanduse erialal ja Tartu Ülikooli Pärnu kolledži 1995. aastal ettevõtluse ja ärijuhtimise erialal.
- ASi Ekspress Grupp aktsiate arv: 36 924.

Karl Anton (ametis kuni 05.06.2026)

- Juhatusliige alates 05.06.2023, grupi arendusjuht
- 2014–2023 Telia Eesti AS, televisiooni ja meelelahutuse juht
- 2011–2014 Bondora, turundusjuht
- 2007–2011 Parex/Citadele, arendusjuht
- Lõpetanud 2008. aastal Estonian Business Schooli turunduse ja avalike suhete alal, diplom aastast 2018 Stockholmi Kuninglikust Tehnoloogiainstituudist ja aastast 2022 Kopenhaageni Rehumanise Instituudist
- AS-i Ekspress Grupp aktsiate arv: 0

Argo Rannamets (ametis kuni 31.10.2026)

- Juhatusliige alates 01.11.2023, grupi finantsjuht
- 2021–2023 KWOTA OÜ, kaasasutaja
- 2017–2021 ja 2009–2013 Ragn-Sells AS, juhatuse liige / finantsjuht
- 2013–2018 Ragn-Sells Group, Ida-Euroopa üksuse finantsjuht, Rootsi üksuse äriprotsesside juht, grupi kvaliteedifunktsiooni juht
- 2006–2009 Infovara OÜ, juhatuse esimees
- Lõpetanud 2008. aastal Tallinna Tehnikaülikooli finants- ja juhtimisarvestuse erialal teadusmagistri kraadiga
- ASi Ekspress Grupp aktsiate arv: 0

Alates 1. novembrist 2023 on ASi Ekspress Grupp uus juhatuse liige Argo Rannamets tähtajaga 31. oktoober 2026. Argo Rannamets on finantsjuht, kelle vastutusvaldkonnaks on lisaks kontserni igapäevasele finantsjuhtimisele ka investorsuhete korraldamine.

Alates 5. juunist 2023 on ASi Ekspress Grupp uus juhatuse liige Karl Anton tähtajaga 5. juuni 2026. Karl Anton on arendusjuht, kes vastutab kontserni arendustegevuse eest.

ASi Ekspress Grupp finantsjuht ja juhatuse liige Signe Kukin lahkus omal soovil ametist 31. augustil 2023. aastal. Signe Kukin täitis grupi finantsjuhi ja juhatuse liikme ülesandeid alates 2018. aasta augustist.

ASi Ekspress Grupp arendusjuht ja juhatuse liige Kaspar Hanni lahkus omal soovil ametist 2. veebruaril 2023. aastal. Kaspar Hanni täitis grupi arendusjuhi ja juhatuse liikme ülesandeid alates 2017. aasta detsembrist.

TÜTARETTEVÖTETE NÕUKOGUD JA JUHATUSED

ASi Ekspress Grupp tütarettevõtete nõukogude volitused ja vastutus tulenevad nende põhikirjast ning kontsernisestest reeglitest. Põhikirja muutmine toimub vastavalt äriseadustikus sätestatule. Nõukogud on üldjuhul moodustatud vastava tütarettevõtte põhiosanikuks oleva ettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmetest.

Olulisemate tütarettevõtete nõukogude koosolekud toimuvad tavaliselt kord kvartalis, muudel juhtudel lähtutakse kontserni vajadustest, tütarettevõtte põhikirjast ja õigusaktidest. Tütarettevõtete nõukogu liikmetele üldjuhul eraldi tasu ei maksta.

Tütarettevõtte juhataja või juhatuse liikme nimetab ametisse tütarettevõtte nõukogu. Alljärgnevalt on toodud ASi Ekspress Grupp 100%lises omanduses olevate oluliste tütarettevõtete nõukogud ja juhatused seisuga 31. detsember 2023.

ETTEVÕTE*	NÕUKOGU	JUHATUS
Delfi Meedia AS (14 389 864)	Hans Luik (esimees), Mari-Liis Rüütsalu, Karl Anton	Argo Virkebau (esimees) Urmo Soonvald, Tarvo Ulejev, Erle Laak-Sepp, Piret Põldoja, Sander Maasik
Delfi UAB (5 688 315)	Mari-Liis Rüütsalu (esimees), Karl Anton, Hans Luik	Vytautas Benokraitis
SIA Biļešu Paradīze (5 189 714)	-	Jānis Ķuzulis (esimees), Jānis Daube
Delfi A/S (Läti) (4 291 396)	Mari-Liis Rüütsalu (esimees), Hans Luik, Karl Anton	Konstantins Kuzikovs (esimees), Filips Lastovskis, Maira Meija
Digital Matter UAB (173 743)	-	Gediminas Blažys

* Põhitütarettevõttes ematettevõttele kuuluva omakapitali summa seisuga 31. detsember 2023 on näidatud sulgudes.

Muudatused kontserni tütarettevõtete juhtimises

19. detsembril 2022 ASi Ekspress Grupp tütarettevõtte ASi Delfi Meedia nõukogu otsustas valida alates 1. jaanuarist 2023 uueks juhatuse liikmeks Sander Maasiku tähtajaga 31. detsember 2025. Sander Maasik vastutab ettevõtte reklaamivaldkonna eest. Alates 1. jaanuarist 2023 tegutseb ASi Delfi Meedia juhatus järgmises koosseisus: Argo Virkebau (juhatuse esimees), Erle Laak-Sepp, Tarvo Ulejev, Urmo Soonvald, Piret Põldoja ja Sander Maasik.

Seoses ASi Ekspress Grupp juhatuse liikme Kaspar Hanni ametist lahkumisega, toimusid seisuga 1. veebruar 2023 muudatused Ekspress Grupi oluliste tütarettevõtete nõukogudes ja juhatustes. ASi Delfi Meedia nõukogu tegutseb kolmeliikmelises koosseisus: Hans Luik (esimees), Mari-Liis Rüütsalu ja Signe Kukin. OÜ Ekspress Finants juhatuses on kaks liiget: Mari-Liis Rüütsalu ja Signe Kukin. Läti tütarettevõtte A/S Delfi nõukogu uueks liikmeks saab Hans Luik ja nõukogu tegutseb järgmises koosseisus: Mari-Liis Rüütsalu (esimees), Hans Luik ja Signe Kukin. Eespool nimetatud muudatused ei kehti bilansipäeva seisuga ASi Ekspress Grupp juhatuse liikme Signe Kukini ametist lahkumise tõttu 31. augustil 2023. aastal.

3. märtsil 2023 ASi Ekspress Grupp tütarettevõtte ASi Delfi Meedia nõukogu otsustas pikendada juhatuse liikmete Erle Laak-Sepa ja Tarvo Ulejevi volitusi kuni 10.06.2026 ja Piret Põldoja volitusi kuni 01.09.2023. Delfi Meedia juhatus jätkas endises koosseisus: Argo Virkebau (juhatuse esimees), Erle Laak-Sepp, Tarvo Ulejev, Urmo Soonvald, Piret Põldoja ja Sander Maasik.

28. augustil 2023 ASi Ekspress Grupp tütarettevõtte ASi Delfi Meedia nõukogu otsustas pikendada juhatuse liikme Piret Põldoja volitusi kuni 31.08.2026. Delfi Meedia juhatus jätkab endises koosseisus: Argo Virkebau (juhatuse esimees), Erle Laak-Sepp, Tarvo Ulejev, Urmo Soonvald, Piret Põldoja ja Sander Maasik.

25. septembril 2023 ASi Ekspress Grupp Läti tütarettevõtte A/S Delfi nõukogu otsustas pikendada juhatuse liikme Konstantins Kuzikovsi volitusi järgmiseks viieks aastaks. A/S Delfi juhatus jätkab endises koosseisus: Konstantins Kuzikovs (juhatuse esimees), Filips Lastovskis ja Maira Meija.

28. detsembril 2023 ASi Ekspress Grupp tütarettevõtte ASi Delfi Meedia nõukogu otsustas pikendada juhatuse liikme Argo Virkebau volitusi kuni 31.12.2026. Delfi Meedia juhatus jätkab endises koosseisus: Argo Virkebau (juhatuse esimees), Erle Laak-Sepp, Tarvo Ulejev, Urmo Soonvald, Piret Põldoja ja Sander Maasik.

ASi Ekspress Grupp juhatuse liikme Signe Kukini ametist lahkumise tõttu toimusid 2023. aasta septembri alguse seisuga muudatused Ekspress Grupi oluliste tütarettevõtete nõukogudes. ASi Delfi Meedia nõukogu uueks liikmeks sai Ekspress Grupi juhatuse liige Karl Anton. Nõukogu jätkab tegevust kolmeliikmelises koosseisus: Hans Luik (esimees), Mari-Liis Rüütsalu ja Karl Anton. Läti tütarettevõtte A/S Delfi ja Leedu tütarettevõtte UAB Delfi uueks nõukogu liikmeks sai samuti Karl Anton. Mõlemad nõukogud tegutsevad järgmises koosseisus: Mari-Liis Rüütsalu (esimees), Hans Luik ja Karl Anton.

AUDITIKOMITEE

Auditikomitee on nõukogu nõuandev organ raamatupidamise, audiitorkontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning nõukogu tegevuse seaduslikkuse osas. Auditikomitee liikmed on Hans Luik (alates 2017. aastast) ja Priit Rohumaa (alates 19.06.2020). Auditikomitee liikmetele tasu ei maksta.

NIMETAMIS- JA TASUSTAMISKOMITEE

Nõukogu arutas nimetamis- ja tasustamiskomitee moodustamist, kuid võttes arvesse ettevõtte ja nõukogu väiksust ja keerulisema struktuuriga paratamatult kaasnevat halduskoormust, loobuti eraldi komitee asutamisest. Nimetamis- ja tasustamiskomitee ülesandeid (ametisse nimetamise ja tasustamise küsimused, juhatuse liikmete enesehindamine ning hea ühingujuhtimise arendamine Ekspress Grupis) täidab nõukogu. Nõukogu toetab ka keskkonna-, sotsiaal- ja hea valitsemistava (ESG) põhimõtete rakendamist.

TASUSTAMISE PÕHIMÕTTED

Tasustamise põhimõtted kirjeldavad ASi Ekspress Grupi nõukogu, komiteede ja juhatuse liikmete tasustamise ja tööga kaasnevate hüvede määramise aluseid ja põhimõtteid ning tasustamisreeglite kinnitamise, hindamise ja elluviimisega seotud otsustamisprotsessi. Tasustamise põhimõtted kehtivad kuni neli aastat. Põhimõtete koostamisel on võetud arvesse väärtipaberituruse seaduses (§ 135²), heas ühingujuhtimise tavas (punkt 2.2.7) ja aktsionäride õiguste direktiivis (EL 2017/828, artikkel 9b) sätestatud. Põhimõtted lähtuvad grupi pikaajalistest eesmärkidest ning arvestavad majandustulemuste ning investorite ja võlausaldajate õigustatud huvidega. Tasustamise põhimõtete järgimise üle teostab järelevalvet nõukogu.

ASi Ekspress Grupp juhtkonna tasustamise põhimõtted kinnitati 2. mail 2022 toimunud ASi Ekspress Grupp korralisel aktsionäride üldkoosolekul.

Üldised põhimõtted

Ekspress Grupi missiooniks on teenida demokraatiat. Ekspress Grupp jätkab jätkusuutliku tulu kasvatamisele suunatud strateegia elluviimist, kasutades digipöördega loodud võimalusi. Kontserni eesmärk on kasvatada aktsionäride vara väärtust tulude ja kasumlikkuse kasvu kaudu. Ekspress Grupp arendab ja laiendab oma meediakesket äritegevust ning otsib kasvuvõimalusi uutes digitaalsetes meedia- või meediaga lähedalt seotud ärivaldkondades. Kontserni tasustamisepõhimõtete eesmärk on edendada pikaajalist finantsedu, konkurentsivõimet ja luua aktsionäridele väärtust.

Kontsern on seadnud eesmärgiks põhjendatud, tasakaalus ja konkurentsivõimeliste tasustamispakettide abil värvata ja hoida tööl andekaid töötajaid, kellel on meie äritegevuse jaoks võtmetähtsus.

Tasustamine Ekspress Grupis

Loob aktsionäridele väärtust tulude ja kasumlikkuse kasvu kaudu

Motiveerib töötajaid ning aitab värvata ja hoida tipptalente

Edendab strateegia elluviimist ja juhtimist võtmetulemuste kaudu

On vastutustundlikult juhitud, paindlik ja kooskõlas meie pikaajaliste finantseesmärkidega

Kogu ettevõttes vaadatakse töötajate töötasud regulaarselt üle, et kindlustada töötasude konkurentsivõime turul ning värvata ja hoida talente. Huvide konflikti vältimiseks hallatakse tasustamist täpselt määratud protsesside kaudu, tagades et ükski inimene ei oleks kaasatud enda tasustamist puudutavasse otsustusprotsessi.

Tasustamispehmoittded esitatakse üldkoosolekule vastuvõtmiseks vähemalt kord iga nelja aasta järel, samuti juhul, kui tasustamissüsteemis tehakse olulisi muudatusi.

Nõukogu ja komitee liikmete tasustamine

Otsustamisprotsess

Nõukogu liikmete ja komiteede tasustamise kinnitab aktsionäride üldkoosolek. Nõukogu ja komiteede liikmed ei ole äriühinguga töösuhtes.

Tasustamine

Nõukogu esimehe töö on tasustatud. Nõukogu ülejäänud liikmetele tasu ei maksta, kui üldkoosolek ei otsusta teisiti. Kui nõukogu liige või esimees osaleb komiteede töös, siis selle eest nõukogu liikmele eraldi tasu ei maksta.

Juhatuse liikmete tasustamine

Otsustamisprotsess

Juhatuse liikmete tasustamispehmoittdete koostamise eest vastutab nõukogu. Nende pehmoittdete eesmärgipärasuse tagamiseks valmistab nõukogu ette ja teeb ettepanekuid tasustamispehmoittdete muutmiseks. Juhatuse liikmete tasustamise ja juhatuse liikmete teenistuslepingute muud tingimused otsustab nõukogu.

Nõukogu võib tasustamise pehmoittdetest ajutiselt kõrvale kalduda, kui kontserni struktuuris ja äritegevuses toimuvad olulised muudatused või muutuvad tasustamist puudutavad õigusaktid, samuti mis tahes muul juhul, kui kõrvalekalle on oluline kontserni pikaajaliste huvide ja jätkusuutlikkuse tagamiseks.

Tasustamine

Juhatuse liikme tasu koosneb järgmistest elementidest:

- põhipalk;
- lühiajaline motivatsioonisüsteem ehk iga-aastane rahaline preemia;
- pikaajaline motivatsioonisüsteem aktsioptsioonide näol;
- muud hüvitised.

Tasu komponendid

Põhipalk: peab olema mõistlik, tasakaalustatud, konkurentsivõimeline ja moodustama põhiosa juhatuse liikmele makstud kogutasust

Lühiajaline motivatsioonisüsteem: rahaline, strateegias lähtuv preemia aastaeesmärkide saavutamise eest

Pikaajaline motivatsioonisüsteem: ühtlustab juhatuse liikmete huvid aktsionäride huvidega aktsioptionide väljastamise kaudu

Muu: mitterahalisel hüvitised kooskõlas üldise turutavaga, näiteks mobiiltelefon, sülearvuti, ametiauto või autohüvitis jne.

Põhipalk peab olema tasakaalustatud, konkurentsivõimeline ja piisavalt suur osa juhatuse liikmele makstud kogutasust. Põhipalka võib nõukogu üle vaadata ja muuta lepingu kehtivuse ajal. Palgamuutuste määramisel võetakse arvesse äritulemusi, juhatuse liikme vastutuse muutust, individuaalset panust ning üldist turutaset ja vastava postistiooni võrdlusandmeid turul.

Lühiajaline motivatsioonisüsteem koosneb kuni kuue kuu põhipalgast, millele võib lisanduda nõukogu kinnitatud ühekordne projektipõhine preemia. Tulemusnäitajad ja lühiajalise motivatsioonisüsteemi eesmärgid määrab nõukogu igal aastal eraldi. Aastapõhised eesmärgid on kooskõlas kontserni strateegiliste eesmärkidega ning võivad hõlmata, kuid mitte ainult, kasumlikkuse, müügitulu, rahavoo või tootluse näitajaid jne. Eesmärgid ja nende osakaal võivad igal aastal erineda, peegeldades kontserni prioriteete. Peale iga aasta lõppu vaatab nõukogu kontserni juhatuse eesmärkide täitmise üle ja määrab kindlaks, millises ulatuses on iga eesmärk saavutatud, et määrata lõplik preemia väljamakse tase. Aastapreemia väljamaksed tehakse järgmise aasta alguses auditeeritud aastatulemuste baasil. Kontsernil on õigus vähendada juhatuse liikmele väljamaksmisele kuuluvat majandustulemustest või tehingutest sõltuvat tulemustasu, peatada selle väljamaksmine või nõuda välja makstud tulemustasu osalist või täielikku tagastamist, kui

- kontserni üldised majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes oluliselt halvenenud;
- juhatuse liige ei täida tulemuskriteeriume; või
- tulemustasu määramisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Pikaajaline motivatsioonisüsteem on juhatuse liikmetele optsooniprogrammi alusel pakutavad aktsiad. Aktsioptione väljastatakse vastavalt kehtivatele aktsioptioniprogrammidele. Optione saab realiseerida kolme aasta möödumisel optionilepingu allkirjastamisest. Tasustamine aktsioptionilepingute kaudu soodustab huvid ühtlustamist ja seeläbi aktsionäridele väärtuse loomist. Kolmeaastase tulemusperioodi kasutamisel on selge seos tasu ja aktsia turuväärtuse vahel, mis tagab kontserni digipöörde strateegia elluviimise.

Juhatuse liikme lepingud sõlmitakse kuni viieks aastaks. Maksimaalne lahkumishüvitis moodustab 6–9 kuud põhipalgast. Üldjuhul rakendatakse lahkumishüvitise perioodil konkurentsikeeldu ja lahkumishüvitise vähendamist reguleerivaid sätteid.

ARUANDLUS JA FINANTSAUDIT

Adekvaatse ja õigeaegse info saamine on kvaliteetsete juhtimisotsuste alus. Oluline on tagada, et aruanne oleks faktipõhine, aga ka ettevaatav. Nii on parimate teadmiste põhjal võimalik juhtida riske ning muuta need võimalusteks võrreldes konkurentidega. Ettevõtte aruandluse saab liigitada kaheks: a) finantsaruandlus ja b) juhtimisaruandlus.

Finantsaruandlus koosneb ASi Ekspress Grupp kontserni kuuluvate ettevõtete konsolideeritud majandusnäitajaid koondavatest vahearannetest ning majandusaasta aruandest, mis on avalikustatud Nasdaq Tallinna börsi infosüsteemi kaudu ning on kättesaadavad kõikidele aktsionäridele, potentsiaalsetele investoritele ja ettevõtet analüüsivatele analüütikutele.

Juhtimisaruandlus on seevastu suunatud ettevõttesiseseks kasutuseks. Kohane on eristada mitmekülgseid tegevusnäitajaid käsitlevat aruandlust, mis keskendub nii ärisegmentide kui ka kontserni ettevõtete tulemuslikkusele ning investeeritud kapitali tootlikkusele. Aruandluse täiustamine on pidev protsess, mille käigus vaadatakse kokkulepitud eesmärkide saavutamist mõjutavaid näitajaid. Juhtimisaruandlus sisaldab muu hulgas eelarveid ja prognoose, mida AS Ekspress Grupp ei avalikusta.

Finantsauditi teostamisel lähtutakse rahvusvahelistest auditeerimise standarditest (International Standards on Auditing). Audiitori valib ja kinnitab aktsionäride üldkoosolek. Audiitor valitakse tavaliselt kolmeks aastaks, seejärel korraldatakse uus hange. Valikukriteeriumiteks on auditimeeskonna kogemus, audiitorbüroo maine, kuulumine rahvusvahelisse võrgustikku, audiitori sõltumatus ja teenuste hind. Aktsionäride üldkoosolekul kinnitati aastateks 2020–2023 kontserni audiitoriks OÜ KPMG Baltics. Läti ettevõtteid auditeerib kohalik audiitorbüroo ja ühissetevõtet AS Express Post auditeerib Ernst & Young Baltic AS. 2023. aasta auditite (sh kõik ühissetevõtted) tasud on summas 120 tuhat eurot (2022: 110 tuhat eurot).

Kontsernile on oluline finantsauditi teostaja sõltumatus ja huvide konflikti tekkimise vältimine. Leiame, et 2023. aastal on finantsauditi teostamine olnud kooskõlas regulatiivsete normidega, rahvusvaheliste standarditega ja püstitatud ootustega. Töö tulemusi tutvustas KPMG kahes etapis: a) vaheauditi raames ja b) lõppauditi osas enne sõltumatu vandeaudiitori aruande väljastamist.

HUVIDE KONFLIKT JA SISETEABE KÄSITLEMINE

Siseteabe nõuetekohane käsitlemine on oluline, et kaitsta aktsionäride huve ning tagada aktsiate aus ja õiglane kauplemine. Kõigile aktsionäridele ja potentsiaalsetele uutele aktsionäridele peab olema õigeaegselt, järjepidevalt ja võrdsetel tingimustel kättesaadav oluline info ASi Ekspress Grupp ja tema tütarettevõtete kohta. ASi Ekspress Grupp ja tema tütarettevõtetega seotud isikutel on oma ametikohast tulenevalt teatud aegadel ja juhtudel vältimatult rohkem teavet kontserni kohta, kui seda on investoritel ja avalikkusel. Sellise info väärkasutuse vältimiseks oleme kontserni ettevõtetes kehtestanud "Siseteabe hoidmise ja avaldamise ning siseteabe alusel tehingute tegemise sisereeglid" (edaspidi *siseteabe reeglid*). Siseteabe reeglid hõlmavad endas aruandluse süsteemi, mille kohaselt töötajad, kes tööülesandeid täites võivad sattuda huvide konflikti, esitavad oma majandushuvid ning kinnitavad enesehindamisega oma sõltumatust.

ASi Ekspress Grupp juhatuse ja nõukogu liikmete puhul on tegemist siseteabe info kasutajatega (nn insaideritega), kes on allkirjastanud vastava kinnituse ja on teadlikud ASi Ekspress Grupp siseteabe reeglitest ning on koos oma lähikondsetega registreeritud ettevõtte insaiderite nimekirjas. Samuti on insaiderite nimekirjas registreeritud emaettevõtte finantsvaldkonna töötajad, kes puutuvad kokku kontserni konsolideeritud majandusnäitajatega ning olulisemate tütarettevõtete juhatuse ja nõukogu liikmed koos raamatupidamisinfo koostamise ja esitamise eest vastutavate töötajatega.

Seisuga 31.12.2023 on ettevõtte insaiderite registris registreeritud 48 püsivat juurdepääsu omavat isikut (31.12.2022: 45 isikut).

Kontsern peab insaiderite arvestust vastavalt väärtpapierituru seaduses ja NASDAQ Tallinn relemendis sätestatud nõuetele ning komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2022/1210, 13. juuli 2022, millega kehtestatakse rakenduslikud tehnilised standardid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 596/2014 kohaldamiseks seoses insaiderite nimekirjade vormingu ja ajakohastamisega.

Meile teadaolevalt ei esinenud 2023. majandusaastal ühtegi siseteabe väärkasutamise tunnustega juhtumit ega huvide konflikti ega ole tehtud turutingimustest erinevaid tehinguid seotud osapooltega.

AS Ekspress Grupp nõukogu ja juhatuse liikmete otsesed osalused teistes ettevõtetes

NIMI	SEOTUD ETTEVÕTE
Priit Rohumaa	OÜ Nutshell Invest, OÜ Nutshell Management, Nutshell Ventures OÜ, Osaühing Inversora, High Heat OÜ, Nutshell GP1 OÜ, Nutshell GP2 OÜ
Hans H. Luik	Alisel OÜ, Osaühing Minigert, HHL Rühm Osaühing, Osaühing Brevard, Iiruk OÜ, Luigeпоeg OÜ, Lind Rühm OÜ, Iefe Invest OÜ, Irist OÜ, Fidens Invest OÜ, OÜ Vilipäev, Siireviire OÜ, Sisne Invest OÜ, Sisne Invest Latvia OÜ, Prestante OÜ, Lind Living OÜ, Haep OÜ, OÜ Objekt Üks, Südi OÜ, Pirita Investeeringud OÜ, Pirita tee Kinnisvara OÜ
Triin Hertmann	Digital Sputnik Lighting OÜ, First Finance OÜ, Summer Capital OÜ, Upgreens OÜ

NIMI	SEOTUD ETTEVÕTE
Sami Jussi Petteri Seppänen	Suvivara OÜ
Mari-Liis Rüütsalu	EREMEL OÜ, Norg OÜ
Argo Rannamets	Leven Nordic OÜ, Magere OÜ, Nutrime OÜ, Samsala OÜ
Karl Anton	OÜ Atlandi Võlg, Nuno OÜ, Telestriim OÜ

Ettevõtte nõukogu ega juhatuse liikmetel ei ole osalusi ettevõtetes, mis tegutsevad ASi Ekspress Grupp kontserni põhitegevusalal.

Ülevaade 2023. majandusaastal tehtud tehingutest seotud osapooltega on esitatud raamatupidamise aastaaruande lisan 29.

TEABE AVALDAMINE

AS Ekspress Grupp juhendub teabe avaldamisel Eesti õigusaktidest, Nasdaq Tallinna börsi reeglistikust ja Finantsinspektsiooni juhistest ning avalikustab aktsionäridele ettevõtte tegevust puudutava olulise info kohe, kui on tekkinud piisav kindlus selle õigsuses ning selles, et info avaldamine ei kahjusta ettevõtte ega tema partnerite huve. Peamisi tegevuspõhimõtteid suhtluses investorite ja avalikkusega kirjeldab kontsernis kehtestatud teabe avalikustamise kord.

Kontsern avaldab teavet finantsseisundi ja strateegia kohta oma finantsaruannetes, majandusaasta aruandes ja vahearuanetes vastavalt eelnevalt kehtestatud ajakavale. Iga järgmise majandusaasta avaldamiskuupäevad tehakse teatavaks enne eelmise majandusaasta lõppu.

AS Ekspress Grupp avalikustab viivitamatult kõik otsused, küsimused ja sündmused, mis ettevõtte hinnangul võivad oluliselt mõjutada ettevõtte väljastatud väärtpaperite hinda, ning mis seaduste ja määruste kohaselt kuuluvad avalikustamisele. Börsiteated avaldatakse eesti ja inglise keeles.

Oluline info avaldatakse börsisüsteemi kaudu ja ettevõtte veebilehel. 2023. aastal edastas AS Ekspress Grupp börsi infosüsteemi kaudu 27 börsiteadet.

TEADETE ARV	TEATE SISU
9	Majandustulemused
2	Üldkoosolek
9	Struktuuri ja juhtkonna muudatused
7	Muud teated

2024. aastal avaldab kontsern konsolideeritud majandustulemused ja kvartaalsed digitellimuste tulemused järgmiselt.

KUUPÄEV	SÜNDMUS
12. jaanuar 2024	2023. aasta IV kvartali digitellimuste tulemused
16. veebruar 2024	2023. aasta 12 kuu ja IV kvartali auditeerimata vahearuanne
01. aprill 2024	Auditeeritud 2023. aasta majandusaasta aruanne
12. aprill 2024	2024. aasta I kvartali digitellimuste tulemused
30. aprill 2024	2024. aasta 3 kuu ja I kvartali auditeerimata vahearuanne
12. juuli 2024	2024. aasta II kvartali digitellimuste tulemused
31. juuli 2024	2024. aasta 6 kuu ja II kvartali auditeerimata vahearuanne
11. oktoober 2024	2024. aasta III kvartali digitellimuste tulemused
31. oktoober 2024	2024. aasta 9 kuu ja III kvartali auditeerimata vahearuanne

2023. majandusaasta aktsionäride korriline üldkoosolek toimub 2024. aasta II kvartalis.

VASTAVUSE DEKLARATSIOON HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA SOOVITUSTELE

Hea ühingujuhtimise tava (HÜT) on juhiste kogum, mis on mõeldud järgimiseks eelkõige börsiettevõtetele. HÜTi sätete täitmine ei ole kohustuslik, ettevõtte on kohustus avalikustada ja põhjendada, kas ja millises ulatuses HÜTi ei järgita. Börsiettevõtetele kehtib „täidan või selgitan“ nõue.

AS Ekspress Grupp lähtub oma äritegevuses seadustest ja õigusnormidest, börsiettevõtteks Nasdaq Tallinna börsi nõuetest ning arvestab oma tegevuses olulises osas hea ühingujuhtimise tava juhiseid. Praktilistel kaalutlustel järgitakse mõningaid soovitusi osaliselt.

HÜT punkt 1.3.2 *Üldkoosolekul osalevad juhatuse liikmed, nõukogu esimees ning võimalusel ka nõukogu liikmed ja vähemalt 1 audiitoritest.*

Nõukogu liikmed ja audiitor saavad alati koosolekukutse või on alati koosolekule kutsutud.

HÜT punkt 1.3.3 *Emitent teeb vastavate tehniliste vahendite olemasolul ning juhul, kui see ei ole talle liiga kulukas, üldkoosoleku jälgimise ja sellest osavõtu võimalikuks sidevahendite kaudu (nt Internet).*

Kooskõlas äriseadustiku § 298² pakutakse aktsionäridele võimalust hääletada üldkoosoleku päevakorras olevate punktide kohta koostatud otsuste eelnõusid, edastades oma hääle elektrooniliselt enne üldkoosolekut. Enne koosolekut hääletanud aktsionär loetakse üldkoosolekul osalevaks. Vajadusel võetakse üldkoosoleku otsuseid vastu koosolekut kokku kutsumata vastavalt äriseadustiku paragrahvile 299¹.

TASUSTAMISARUANNE

2. mail 2022 toimunud ASi Ekspress Grupp korralisel aktsionäride üldkoosolekul kinnitati ASi Ekspress Grupp juhtorganite tasustamise põhimõtted. Tasustamis põhimõtted kirjeldavad ASi Ekspress Grupi nõukogu, komiteede ja juhatuse liikmete tasustamise ja töga kaasnevate hüvede määramise aluseid ja põhimõtteid ning tasustamisreeglite kinnitamise, hindamise ja elluviimisega seotud otsustamisprotsessi. Tasustamis põhimõtted kehtivad kuni neli aastat. Põhimõtete koostamisel on võetud arvesse väärtpaberituru seaduses (§ 135²), heas ühingujuhtimise tavas (punkt 2.2.7) ja aktsionäride õiguste direktiivis (EL 2017/828, artikkel 9b) sätestatud. Põhimõtted lähtuvad grupi pikaajalistest eesmärkidest ning arvestavad majandustulemuste ning investorite ja võlausaldajate õigustatud hüvedega. Tasustamis põhimõtete järgimise üle teostab järelevalvet nõukogu. Tasustamis põhimõtted on suuniseks ja juhtdokumendiks tulevaste tasustamiskokkulepete kinnitamisel. Tasustamise põhimõtted on detailsemalt kirjeldatud hea ühingujuhtimise tava aruande alapeatükis „Tasustamise põhimõtted“.

Peamised finantsnäitajad (jätkuvad tegevusvaldkonnad)

(tuhandetes EUR)	2023	2022	muutus	2021	2020	2019
Müügitulu	73 086	64 141	14%	53 516	44 514	44 717
EBITDA	10 217	8 891	15%	8 240	5 924	4 904
Digitellimuste arv	207 328	146 608	41%	130 731	83 185	50 049
Kontserni palgakulu kokku (bruto)	31 791	26 687	19%	22 410	19 169	18 384
Keskmine kuupalk (bruto) töötaja kohta	2,55	2,35	9%	2,33	2,13	2,05
Keskmine töötajate arv	950	860	11%	719	674	671
Ekspress Grupi juhatuse liikmete tasu (bruto):						
Mari-Liis Rüütsalu – juhatuse esimees alates 01.01.2017	191	211	-9%	225	205	144
Argo Rannamets – finantsdirektor alates 01.11.2023	19	-	-	-	-	-
Karl Anton – arendusdirektor alates 05.06.2023	60	-	-	-	-	-
Signe Kukin – finantsdirektor 01.08.2018 – 31.08.2023	76	158	-52%	163	138	98
Kaspar Hanni – arendusdirektor 18.12.2017 – 02.02.2023	17	109	-85%	131	91	72

Nõukogu ja komiteede liikmete tasustamine

2. mail 2022 toimunud aktsionäride korralise üldkoosoleku otsuse alusel makstakse nõukogu esimehele Priit Rohumaale tasuna 3000 eurot kuus (2023: 36 000 eurot aastas; 2022: 28 000 eurot aastas) ja nõukogu liikmele Triin Hertmannile tasuna 1350 eurot kuus (2023: 16 200 eurot aastas; 2022: 10 800 eurot aastas). 31. augusti 2022 aktsionäride otsuse alusel makstakse nõukogu liikmele Sami Jussi Petteri Seppänenile tasuna 1350 eurot kuus (2023: 16 200 eurot aastas; 2022: 5400 eurot aastas). Nõukogu liikmele Hans H. Luigele tasu ei maksta. Auditikomitee töös osalemise eest Priit Rohumaale ja Hans H. Luigele tasu ei maksta.

Juhatusel liikmete tasustamine

Ekspress Grupi juhatuse liikmete tasustamine 2023. aastal (tuhandetes eurodes):

Nimi	Positsioon	Põhipalk (FS)	Motivatsiooni-tasu (SHI)	FS / SHI suhe	Tasud kokku
Mari-Liis Rüütsalu	CEO	166	25	87/13	191
Argo Rannamets - alates 01.11.2023	CFO	19	0	100/0	19
Karl Anton - alates 05.06.2023	CDO	52	8	87/13	60
Signe Kukin - kuni 31.08.2023	CFO	76	0	100/0	76
Kaspar Hanni - kuni 02.02.2023	CDO	17	0	100/0	17
Kokku		330	33	91/9	363

Ekspress Grupi juhatuse liikmete tasustamine 2022. aastal (tuhandetes eurodes):

Nimi	Positsioon	Põhipalk (FS)	Motivatsiooni-tasu (SHI)	FS / SHI suhe	Tasud kokku
Mari-Liis Rüütsalu	CEO	166	45	79/21	211
Signe Kukin	CFO	127	31	80/20	158
Kaspar Hanni	CDO	92	17	85/15	109
Kokku		385	93	81/19	478

Teistest kontserni ettevõtetest juhatuse liikmetele tasusid ei makstud. 2023. aasta eest makstakse lühiajalise motivatsioonisüsteemi raames preemiat nõukogu poolt 2023. aasta alguses seatud aastaeesmärkide saavutamise eest. Väljamaksed teostatakse 2024. aastal. Nende eesmärkide võtmekomponentideks olid EBITDA, puhaskasum, digitulude osakaal ning olemasoleva äritegevuse ja võimalike uute äritegevuse omandamistega seotud strateegiline tegevus.

Kontserni juhatuse aktsioptsiooniprogrammi aktsiate arvu muutus 2023. aastal on alljärgnev:

Nimi	Väljateenitud optioonid 31.12. 2022	Realiseeritud optioonid 2023	Tühistatud optioonid 2023	Väljateenitud optioonid 2023	Väljateenitud optioonid 31.12. 2023
Mari-Liis Rüütsalu	53 333	0	0	26 667	80 000
Signe Kukin <i>kuni 31.08.2023</i>	36 445	0	-18 222	0	18 222
Kaspar Hanni <i>kuni 02.02.2023</i>	26 667	0	-13 333	0	13 333
Kokku	116 445	0	-31 556	26 667	111 556

Kontserni juhatuse aktsioptsiooniprogrammi aktsiate arvu muutus 2022. aastal on alljärgnev:

Nimi	Väljateenitud optioonid 31.12. 2021	Realiseeritud optioonid 2022	Väljateenitud optioonid 2022	Väljateenitud optioonid 31.12. 2022
Mari-Liis Rüütsalu	26 667	0	26 667	53 333
Signe Kukin	56 362	-38 140	18 222	36 445
Kaspar Hanni	13 333	0	13 333	26 667
Kokku	96 362	-38 140	58 222	116 445

Nõukogu leiab, et tasustamine aktsioptsioonilepingute kaudu soodustab väärtuse loomist kontsernis ning nende lepingute mõju ettevõttele ja aktsionäridele on positiivne.

2020. aasta septembris kinnitas aktsionäride üldkoosolek uue aktsioptsiooniprogrammi perioodiks 2021–2023, mis on suunatud ASi Ekspress Grupp tegevjuhtkonnale. Iga optsoon annab õiguse omandada ühe ettevõtte aktsia ostuhinnaga, mis on optsoonide väljastamise hetkel kehtiv aktsiate nimiväärtus. Mari-Liis Rüütsalule, Signe Kukinile ja Kaspar Hannile väljastatud optsoonid on realiseeritavad 2024. aastal.

ASi Ekspress Grupp arendusjuht ja juhatuse liige Kaspar Hanni lahkus omal soovil ametist 2. veebruaril 2023. aastal. Kaspar Hanni ametilepingu lõppemisel täiendavat lahkumishüvitust ei makstud.

ASi Ekspress Grupp finantsjuht ja juhatuse liige Signe Kukin lahkus omal soovil ametist 31. augustil 2023. aastal. Signe Kukini ametilepingu lõppemisel täiendavat lahkumishüvitust ei makstud.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne.....	93
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	94
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	95
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	96
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	97
Lisa 1. Üldine informatsioon	97
Lisa 2. Raamatupidamise aruande koostamisel kasutatud olulised arvestuspõhimõtted	98
Lisa 3. Olulised juhtkonna otsused ja hinnangud.....	110
Lisa 4. Finantsriskide juhtimine	112
Lisa 5. Raha ja pangakontod	117
Lisa 6. Nõuded ostjatele ja muud nõuded.....	117
Lisa 7. Nõuded ostjate vastu	117
Lisa 8. Ettevõtte tulumaks ja edasilükkunud tulumaks	118
Lisa 9. Muud lühiajalised nõuded	118
Lisa 10. Varud	118
Lisa 11. Muud nõuded ja investeeringud.....	119
Lisa 12. Ühisettevõtted	119
Lisa 13. Sidusettevõtted	121
Lisa 14. Materiaalne põhivara	122
Lisa 15. Immateriaalne põhivara	123
Lisa 16. Võlad tarnijatele ja muud võlad	125
Lisa 17. Pangalaenu ja laenukohustused.....	126
Lisa 18. Rendilepingud	127
Lisa 19. Segmendiaruanne.....	128
Lisa 20. Müügitulu	129
Lisa 21. Müüdüd toodangu kulu.....	130
Lisa 22. Turunduskulud	130
Lisa 23. Üldhalduskulud	130
Lisa 24. Kulud liikide järgi.....	131
Lisa 25. Muud äritulud	131
Lisa 26. Aktsiaoptiooniskeemid	131
Lisa 27. Omakapital	132
Lisa 28. Tingimuslikud varad ja kohustused	133
Lisa 29. Tehingud seotud osapooltega.....	133
Lisa 30. Bilansipäevajärgsed sündmused	135
Lisa 31. Finantsinformatsioon emavõtte kohta	136

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022	Lisad
VARAD			
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	9 606	7 448	5
Nõuded ostjatele ja muud nõuded	13 143	11 661	6
Ettevõtte tulumaksu nõuded	24	49	
Varud	321	286	10
Käibevara kokku	23 094	19 444	
Põhivara			
Muud nõuded ja investeeringud	1 628	1 580	11
Edasilükkunud tulumaksu vara	130	60	
Investeeringud ühissetevõtetesse	851	1 017	12
Investeeringud sidusettevõtetesse	2 197	2 279	13
Materiaalne põhivara	10 384	8 736	14
Immateriaalne põhivara	67 482	66 720	15
Põhivara kokku	82 672	80 392	
VARAD KOKKU	105 766	99 836	
KOHUSTUSED			
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused	4 353	3 393	17
Võlad tarnijatele ja muud võlad	23 046	19 004	16
Ettevõtte tulumaksu kohustused	39	25	
Lühiajalised kohustused kokku	27 438	22 422	
Pikaajalised kohustused			
Pikaajalised võlakohustused	21 765	21 948	17
Muud pikaajalised kohustused	22	43	
Pikaajalised kohustused kokku	21 787	21 991	
KOHUSTUSED KOKKU	49 225	44 413	
OMAKAPITAL			
Vähemusosalus	0	147	
Emettevõtte omanikele kuuluv kapital ja reservid			
Aktiivkapital	18 478	18 478	27
Ülekurss	14 277	14 277	
Omaaktsiad	(1 057)	(334)	
Reservid	2 285	2 059	27
Jaotamata kasum	22 558	20 796	
Emettevõtte omanikele kuuluv kapital ja reservid kokku	56 541	55 276	
OMAKAPITAL KOKKU	56 541	55 423	
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	105 766	99 836	

Aruande lisad lehekülgedel 97-138 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

(tuhandetes EUR)	2023	2022	Lisad
Müügitulu	73 086	64 141	20
Müüdnud toodangu kulu	(55 046)	(48 185)	21
Brutokasum	18 040	15 956	
Muud äritulud	581	789	25
Turunduskulud	(2 803)	(2 979)	22
Üldhalduskulud	(9 582)	(8 823)	23
Muud ärikulud	(737)	(146)	
Ärikasum	5 499	4 797	
Intressitulud	60	36	
Intressikulud	(1 499)	(738)	
Muud finantstulud/(kulud)	(55)	179	
Kokku finantstulud/(kulud)	(1 494)	(523)	
Kasum/(kahjum) ühisettevõtete aktsiatelt ja osadelt	(661)	(242)	12
Kasum/(kahjum) sidusettevõtete aktsiatelt ja osadelt	239	325	13
Kasum enne tulumaksustamist	3 583	4 357	
Tulumaks	(232)	(302)	8
Aruandeperioodi puhaskasum	3 351	4 055	
Aruandeperioodi puhaskasum, mis on omistatav			
Emaettevõtte aktsionäridele	3 349	4 048	
Vähemusosalusele	2	7	
Koondkasum kokku	3 351	4 055	
Aruandeperioodi koondkasum, mis on omistatav			
Emaettevõtte aktsionäridele	3 349	4 048	
Vähemusosalusele	2	7	
Puhaskasum aktsia kohta (eurodes)			
Tavakasum aktsia kohta	0,1113	0,1335	27
Lahustunud kasum aktsia kohta	0,1081	0,1294	27

Aruande lisad lehekülgedel 97-138 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes EUR)	Emaettevõtte omanikele omistatav osa							Vähemusosalus	Omakapital kokku
	Aktsiakapital	Ülekurs	Oma-aktsiad	Reservid	Jaotamata kasum	Kokku			
Saldo 31.12.2021	18 478	14 277	(384)	1 920	19 261	53 552	140	53 692	
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	0	0	110	(110)	0	0	0	
Aktsiaoptioonid	0	0	50	29	22	101	0	101	
Makstud dividendid	0	0	0	0	(2 425)	(2 425)	0	(2 425)	
<i>Tehingud omanikega kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>50</i>	<i>139</i>	<i>(2 513)</i>	<i>(2 324)</i>	<i>0</i>	<i>(2 324)</i>	
Aruandeperioodi puhaskasum	0	0	0	0	4 048	4 048	7	4 055	
<i>Aruandeperioodi koondkasum kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>4 048</i>	<i>4 048</i>	<i>7</i>	<i>4 055</i>	
Saldo 31.12.2022	18 478	14 277	(334)	2 059	20 796	55 276	147	55 423	
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	0	0	200	(200)	0	0	0	
Aktsiaoptioonid	0	0	277	26	101	404	0	404	
Omaaktsiate ostmine	0	0	(1 000)	0	0	(1 000)	0	(1 000)	
Makstud dividendid	0	0	0	0	(1 488)	(1 488)	0	(1 488)	
<i>Tehingud omanikega kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>(723)</i>	<i>226</i>	<i>(1 587)</i>	<i>(2 084)</i>	<i>0</i>	<i>(2 084)</i>	
Aruandeperioodi puhaskasum	0	0	0	0	3 349	3 349	2	3 351	
<i>Aruandeperioodi koondkasum kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>3 349</i>	<i>3 349</i>	<i>2</i>	<i>3 351</i>	
Tehingud vähemusosalusega	0	0	0	0	0	0	(149)	(149)	
Saldo 31.12.2023	18 478	14 277	(1 057)	2 285	22 558	56 541	0	56 541	

Lisainfo omakapitali muutuste kohta on toodud Lisas 27.

Aruande lisad lehekülgedel 97-138 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(tuhandetes EUR)	2023	2022	Lisad
Rahavood äritegevusest			
Aruandeperioodi ärikasum	5 499	4 797	19
<u>Korrigeerimised:</u>			
Põhivara kulum	4 719	4 084	14,15
(Kasum)/-kahjum põhivara müügist, mahakandmisest ja väärtuse langusest	387	29	
Aktsioptsiooni väärtuse muutus	26	29	26
Äritegevuse rahavood:			
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	(1 539)	(1 939)	
Varude muutus	(35)	(9)	
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	4 921	2 188	
Rahavood põhitegevusest	13 978	9 179	
Makstud ettevõtte tulumaks	(263)	(401)	
Makstud intressid	(1 476)	(767)	
Rahavood äritegevusest kokku	12 239	8 011	
Rahavood investeerimistegevusest			
Netorahavoog tütarettevõtte soetamises	(432)	(7 158)	
Laekumised muudest investeeringutest	13	10	
Sissemaksed kapitaliosaluse meetodil arvestatud investeeringutesse	(1 037)	(474)	
Saadud intressid	28	2	
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	(3 391)	(3 748)	
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük	275	66	
Antud laenud	0	(30)	
Antud laenude tagasimaksed	8	86	
Saadud dividendid	674	601	
Rahavood investeerimistegevusest kokku	(3 862)	(10 645)	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Makstud dividendid	(1 488)	(2 425)	
Rendikohustuse põhiosa tagasimaksed	(2 004)	(1 751)	18
Saadud laenud	0	4 976	
Laenude tagasimaksed	(1 727)	(1 680)	17
Tasutud omaaktsiate tagasiostmisel	(1 000)	0	27
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	(6 219)	(880)	
Rahavood kokku	2 158	(3 514)	
RAHA JA RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS	2 158	(3 514)	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	7 448	10 962	5
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	9 606	7 448	5

Aruande lisad lehekülgedel 97-138 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Üldine info

ASi Ekspress Grupp ja tema tütaretevõtete peamiseks tegevusaladeks on meediategevus, sealhulgas *online*-meedia, ajalehtede, ajakirjade ja raamatute kirjastamine ja muud meediaga seotud tegevused. AS Ekspress Grupp (registrikood 10004677; aadress Narva mnt 13, 10151 Tallinn) on Eesti Vabariigis registreeritud valdusettevõte. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule kinnitatakse juhatuse koostatud ja nõukogu heakskiidetud majandusaasta aruanne, mis sisaldab ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, aktsionäride üldkoosolekul. Aktsionäridel on õigus juhatuse koostatud ja esitatud majandusaasta aruannet mitte kinnitada ning nõuda uue aruande koostamist. Juhatus kiitis heaks ja allkirjastas majandusaasta aruande 25. märtsil 2024.

ASi Ekspress Grupp (edaspidi kontsern) konsolideeritud raamatupidamise aruanne kajastab allpool toodud ettevõtete majandustulemusi.

Ettevõtte nimi	Staatus	Osalus 31.12.2023	Osalus 31.12.2022	Põhitegevus	Asukoht
Tegevussegment: kesksed tegevused					
Ekspress Grupp AS	Emaettevõte			Kontserniettevõtete haldamine ja tugiteenused	Eesti
Ekspress Finants OÜ	Tütaretevõte	-	100%	Finantseerimis- ja raamatupidamisteenused (ühendatud AS'iga Ekspress Grupp 28.06.2023)	Eesti
Tegevussegment: meedia (online- ja trükimeedia)					
Delfi Meedia AS	Tütaretevõte	100%	100%	Online-meedia, päeva- ja nädalalehtede kirjastamine ja ajakirjade kirjastamine	Eesti
Delfi A/S	Tütaretevõte	100%	100%	Online-meedia	Läti
D Screens SIA	Tütaretevõte	100%	100%	Välireklaami müük	Läti
Biļešu Paradīze SIA	Tütaretevõte	100%	100%	Elektroonilise piletimüügiplatvormi ja piletimüügikohtade haldamine	Läti
Altero SIA	Sidusettevõte	25,48%	25,48%	Finantstoodete võrdlus- ja vahendusportaal	Läti
Delfi UAB	Tütaretevõte	100%	100%	Online-meedia	Leedu
Naujienu agentūra Elta UAB	Tütaretevõte	100%	100%	Uudiste agentuur	Leedu
Sport Media UAB	Tütaretevõte	51%	51%	Hetkel ei tegutse	Leedu
Satyre UAB	Tütaretevõte	-	100%	Holding ettevõte (ühendatud UAB'ga Lrytas 18.09.2023)	Leedu
Lrytas UAB	Tütaretevõte	100%	100%	Online-meedia	Leedu
Hea Lugu OÜ	Tütaretevõte	100%	83%	Raamatute kirjastamine	Eesti
Eesti Audioraamatute Keskus OÜ	Sidusettevõte	33,33%	33,33%	Audioraamatute tootmine ja müük	Eesti
Digital Matter UAB	Tütaretevõte	100%	100%	Internetireklaami lahendused ja -võrgustik	Leedu
Digital Matter SIA	Tütaretevõte	100%	100%	Internetireklaami lahendused ja -võrgustik	Läti
Videotinklas UAB	Tütaretevõte	100%	100%	Sisuloome tootmisstudios	Leedu
Geenius Meedia OÜ	Tütaretevõte	100%	100%	Online-meedia ja ajakirjade kirjastamine	Eesti
Linna Ekraanid OÜ	Tütaretevõte	100%	100%	Digitaalse välireklaami müük	Eesti
Bababh Media OÜ	Tütaretevõte	-	100%	Videotootmise müük, meedia- ja taristulahendused (likvideeritud 05.04.2023)	Eesti
Õhtuleht Kirjastus AS	Ühisettevõte	50%	50%	Ajalehtede kirjastamine ja ajakirjade kirjastamine	Eesti
Express Post AS	Ühisettevõte	50%	50%	Perioodika kojukanne (kuni 03.07.2023) ja tellimiskeskus	Eesti
Kinnisvarakeskkond OÜ	Sidusettevõte	49%	49%	Kinnisvaraportaali arendamine	Eesti

Lisa 2. Raamatupidamise aruande koostamisel kasutatud olulised arvestuspõhimõtted

Alljärgnevalt on toodud arvestuspõhimõtted, mida on kasutatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Arvestuspõhimõtteid on järjepidevalt rakendatud kõikidele aruandes esitatud perioodidele, välja arvatud juhtudel, kui on kirjeldatud teisiti.

Lisaks rakendas kontsern alates 1. jaanuarist 2023 standardi IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ ja IFRSi rakendusjuhendi nr 2 „Olulisuse üle otsustamine“ muudatused. Muudatusega peavad ettevõtted avalikustama vaid selliseid arvestuspõhimõtteid, mis seonduvad oluliste sündmuste/valdkondadega ning annavad edasi olulist ja/või ettevõttespetsiifilist teavet. Kuigi muudatused ei toonud kaasa muudatusi arvestuspõhimõtetes endis, mõjutasid need arvestuspõhimõtete avalikustamist finantsaruannetes.

Arvestuse alused

ASi Ekspress Grupp konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Komisjon on need vastu võtnud (IFRS – International Financial Reporting Standards). Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt nendele rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele (IFRS) ja tõlgendustele (IFRIC), mis on avaldatud ja kehtivad või on avaldatud ja ennetähtaegselt rakendatavad aruannete koostamisel.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumusest, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevates arvestuspõhimõtetes.

Vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele tuleb anda juhtkonnapoolseid raamatupidamislikke hinnanguid ning kontserni raamatupidamis põhimõtete rakendamisel tegema juhtkonnapoolseid otsuseid. Valdkonnad, kus juhtkonna otsuste osatähtsus ning keerukus on olulisema mõjuga või kus konsolideeritud aruanded sõltuvad oluliselt eeldustest ja hinnangutest, on kirjeldatud Lisas 3.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes, mis on kontserni arvestusvaluuta. Kui ei ole märgitud teisiti, on kõik summad ümardatud lähima tuhandeni.

Võrreldavus

Finantsaruanded on koostatud lähtudes järjepidevuse ja võrreldavuse printsiibist, meetoodika muutuste sisu ja mõju on selgitatud vastavates lisades.

Muudatused olulistest arvestuspõhimõtetes

Standardi IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ ja IFRSi rakendusjuhendi nr 2 „Olulisuse üle otsustamine“ muudatused – kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algasid 1. jaanuaril 2023 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.

Standardi IAS 1 muudatuste eesmärk on aidata ettevõtetel avalikustada arvestuspõhimõtete kohta kasulikumat teavet,

- nõudes ettevõtetelt vaid oluliste arvestuspõhimõtete avalikustamist;
- selgitades, et ebaoluliste tehingute, muude sündmuste või tingimustega seotud arvestuspõhimõtted on samuti ebaolulised ega vaja seetõttu avalikustamist, ja
- selgitades, et ka mitte kõik oluliste tehingute, muude sündmuste või tingimustega seotud arvestuspõhimõtted ei ole ettevõtte raamatupidamise aruande seisukohalt olulised.

Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu muutis ka IFRSi rakendusjuhendit nr 2, lisades juhise ja kaks lisanäidet olulisuse mõiste rakendamise kohta arvestuspõhimõtete avalikustamisel.

Muudatused on kooskõlas mõiste „olulisus“ täpsustatud määratlusega:

„Teave arvestuspõhimõtete kohta on oluline, kui seda koos ettevõtte raamatupidamise aruandes sisalduva muu teabega käsitledes võib mõistlikult eeldada, et see mõjutab otsuseid, mida üldotstarbelise raamatupidamise aruande põhikasutajad selle raamatupidamise aruande alusel teevad“.

Kuigi muudatused ei toonud kaasa muudatusi arvestuspõhimõtetes endis, mõjutasid need arvestuspõhimõtete avalikustamist finantsaruannetes. Kontsern vaatas arvestuspõhimõtteid üle ja uuendas Lisas 2 „Raamatupidamise aruande koostamisel kasutatud olulised arvestuspõhimõtted“ (2022: „Raamatupidamise aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted“) avalikustatud teavet kooskõlas muudatustega.

Standardi IAS 8 „Arvestuspõhimõtted, arvestushinnangute muutused ja vead“ muudatused – kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algasid 1. jaanuaril 2023 või hiljem; rakendatakse edasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine.

Muudatustega võeti kasutusele mõiste „arvestushinnangud“ uus määratlus: selgitatakse, et need on raamatupidamise aruandes esitatud rahalised summad, mille mõõtmisega kaasneb määramatus. Muudatustega selgitatakse ka arvestuspõhimõtete ja arvestushinnangute vahelist seost.

Muudatuste rakendamine ei toonud kaasa olulist mõju kontserni konsolideeritud finantsaruannetele, kuna muudatuse eesmärk on üksnes täpsustada arvestushinnangute mõistet ning selgitada, millised on arvestushinnangute ja arvestuspõhimõtete erinevused.

Standardi IAS 12 „Tulumaks“ muudatused – kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algasid 1. jaanuaril 2023 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.

Muudatused selgitavad sellistest tehingutest tuleneva edasilükkunud tulumaksu arvestamist, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustist ning mõlema suhtes rakendatakse ühesugust maksustamist. Muudatustega kitsendatakse esmase kajastamise erandi rakendusala nii, et kõnealune erand ei kehti tehingutele, millest tekivad võrdsed ja tasaarvestatavad ajutised erinevused. Seetõttu peavad ettevõtted kajastama edasilükkunud tulumaksuvarasid ja -kohustisi ajutiste erinevuste suhtes, mis tekivad rendilepingu ja kasutuselt kõrvaldamise eraldise esmasel kajastamisel.

Muudatuste rakendamine ei toonud kaasa olulist mõju kontserni konsolideeritud finantsaruannetele.

Standardid, tõlgendused ja muudatused, mis on avaldatud, kuid veel ei kehti

Järgmised uued ja muudetud standardid kohalduvad pärast 1. jaanuari 2024 algavatele aruandeperioodidele ja lubatud on varasem rakendamine. Kontsern ei ole ühtki neist uutest ja muudetud standarditest ennetähtaegselt kasutusele võtnud ja tema hinnangul ei avalda need jõustudes kontserni konsolideeritud raamatupidamise aruandele olulist mõju.

- „Kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks“ (IAS 1 muudatused);
- „Eritingimustega pikaajalised kohustised“ (IAS 1 muudatused);
- „Tarnijate rahastamise kokkulepped“ (IAS 7 ja IFRS 7 muudatused);
- „Rendikohustis müügi-tagasirenditehingutes“ (IFRS 16 muudatused);
- „Vahetatavuse puudumine“ (IAS 21 muudatused).

Konsolideerimise põhimõtted

Tütarettevõtted

Tütarettevõtteks loetakse ettevõtte, mille üle emaettevõtte omab kontrolli. Tütarettevõtte loetakse emaettevõtte kontrolli all olevaks, kui emaettevõtte kontrollib tütarettevõtet, omab juurdepääsu või õigusi muutuvale kasumlikkusele oma tehingutest tütarettevõttega ja suudab kasutada oma võimu kasumlikkuse mõjutamiseks. Kui asjaolud näitavad, et üks või mitu kolmest eespool loetletud kontrollielemendist on muutunud, siis hindab emaettevõtte uuesti, kas ta kontrollib tütarettevõtet või mitte.

Kui emaettevõttel ei ole tütarettevõttes hääleõiguse enamust, kontrollib ta tütarettevõtet ka siis, kui tema hääleõigus on piisav, et anda talle praktiline suutlikkus juhtida ühepoolselt tütarettevõtte asjaomast tegevust. Hindamaks, kas emaettevõtte hääleõigus tütarettevõttes on piisav kontrolli omamiseks, võtab emaettevõtte arvesse kõiki asjaomaseid fakte ja asjaolusid, sealhulgas emaettevõttele kuuluvat hääleõigust võrreldes teistele hääleõiguslikele omanikele kuuluvate osaluste ja jaotusega, emaettevõttele, teistele hääleõiguslikele omanikele või kolmandatele osapooltele potentsiaalselt kuuluv hääleõigus, teistest lepingulistest kokkulepetest tulenevad õigused ja kõik täiendavad faktid ja asjaolud, mis näitavad, et emaettevõtte suudab või ei suuda juhtida antud hetkel otsuste langetamist, sealhulgas mõjutada hääletamise tulemusi aktsionäride koosolekutel.

Kui emaettevõtte omandas või loovutas perioodi jooksul ettevõtte üle kontrolli, on vastav tütarettevõtte konsolideeritud alates selles kontrolli omandamise kuupäevast kuni kontrolli lõppemise kuupäevani.

Kasum või kahjum ning muu koondkasumi kõik komponendid omistatakse emaettevõtte omanikele ja mittekontrollitavatele osalustele. Tütarettevõtete koondkasum omistatakse emaettevõtte omanikele ja mittekontrollitavatele osalustele isegi juhul, kui selle tulemusel tekib mittekontrollitaval osalusel puudujäägiga saldo.

Tütarettevõtte soetamist kajastatakse ostumeetodil. Äriühenduses üleantud tasu kajastatakse õiglasest väärtuses, mis on kontsernile üleantud varade omandamise kuupäeval kehtinud õiglane väärtus, kontserni omandatud ettevõtte eelmiste omanike ees tekkinud kohustused ja kontserni poolt tütarettevõttes kontrolli omandamise eest väljastatud osaluse omakapitali summa. Omandamisega seotud kulud kajastatakse üldjuhul kasumiaruandes omandamise hetkel. Firmaväärtus on positiivne vahe makstud tasu, omandatavas ettevõttes mittekontrollitava osaluse väärtuse ning omandajale ettevõttes varasemalt kuulunud osaluse omakapitali õiglase väärtuse summa ja omandatud netovara õiglase väärtuse vahel. Juhul, kui soetusmaksumus on väiksem omandatud netovara õiglasest väärtusest, kajastatakse tekkinud vahe kohe kasumiaruandes soodusostu tuluna.

Etappidena toimuva äriühenduse puhul hindab kontsern talle eelnevalt omandatavas ettevõttes kuulunud omakapitali osaluse omandamise kuupäeva bilansilise maksumuse ümber selle omandamise kuupäeva õiglasesse väärtusesse; ümberhindamise tulemusena tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes.

Kontserni osaluse muutusi tütarettevõttes, mis ei too kaasa kontrolli kaotamist, kajastatakse omakapitalitehingutena.

Ühise kontrolli all olevate üksustega seotud äriühendusi kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil. Selliste äriühenduste puhul ei pruugi ühinemine toimuda turutingimustel, mille tulemusena võib tavalise ostumeetodi rakendamine moonutada toimunud tehingu sisu. Ühise kontrolli all olevate ettevõtete soetusmaksumus ei pruugi kajastada omandatud ettevõtte tegelikku väärtust. Selle tulemusena ei ole firmaväärtusel ega negatiivsel firmaväärtusel tavapärasest tähendust. Korrigeeritud ostumeetodi kohaselt ei hinnata omandatava äriühingu varasid, kohustusi ja tingimuslikke kohustusi ümber ostuhinna jaotuse õiglasest väärtuses, kuid need kajastatakse nende bilansilises väärtuses omandava äriühingu bilansis ning omandatud netovara soetusmaksumuse ja bilansilise väärtuse vahet ei kajastata positiivse ega negatiivse firmaväärtusena, vaid seda kajastatakse omandava äriühingu omakapitali vähenemise või suurenemisena.

Konsolideeritud aruandes on elimineeritud kõik kontsernisisised saldod, tehingud ning realiseerimata kasumid. Realiseerimata kahjumid on samuti elimineeritud, arvestades indikatsioone vara väärtuse languse kohta. Vajadusel on harmoneeritud tütarettevõtete arvestuspõhimõtteid selleks, et kindlustada ühtlaste arvestuspõhimõtete järgimine kontserni konsolideeritud aruandes.

Ühisettevõtted ja sidusettevõtted

Ühisettevõtte on ühine ettevõtmine, kus osapooltel, mis ühiselt kontrollivad ettevõtmist, on õigus ühise ettevõtmise netovaradele. Ühine kontroll on lepinguline kokkulepe jagada ettevõtmise kontrolli, mis kehtib ainult juhul, kui otsused asjaomaste tegevuste kohta nõuavad kontrolli jagavate osapoolte ühehäälsel nõusolekul.

Sidusettevõtteks loetakse ettevõtet, mille üle kontsernil on oluline mõju, aga mida kontsern ei kontrolli. Üldjuhul kaasneb oluline mõju 20%-50% osalusega.

Investeeringuid ühisettevõtetesse ja sidusettevõtetesse kajastatakse esialgu soetusmaksumuses ja hiljem kapitaliosaluse meetodil. Kontserni investeering ühisettevõtetesse ja sidusettevõtetesse hõlmab firmaväärtust, mis määratakse kindlaks omandamise hetkel.

Kontsernile kuuluv osa sidusettevõtte soetamise järgselt teenitud kasumites või kahjumites kajastatakse koondkasumiaruandes. Kumulatiivsed soetamise järgselt toimunud muutused kajastatakse investeeringu bilansilise väärtuse korrigeerimisena. Kui kontserni osa sidusettevõtte kahjumist on võrdne või ületab sidusettevõttesse tehtud investeeringu bilansilist väärtust, mille hulka arvatakse ka muud tagamata nõuded sidusettevõttelt, siis kajastatakse edaspidi tekkivaid kahjumeid ainult juhul, kui kontsern on võtnud kohustuse või on teinud makseid sidusettevõtte eest.

Kontserni ja ühis- ja sidusettevõtete omavahelistest tehingutest tekkinud realiseerimata kasumid on elimineeritud proportsionaalselt kontserni osalusega ühis- ja sidusettevõtete aktsia- või osakapitalis. Realiseerimata kahjumid on samuti elimineeritud, kui tehing ei viita üleantud vara väärtuse langusele. Ühis- ja sidusettevõtete raamatupidamis põhimõtteid on vajadusel muudetud, kindlustamaks kooskõla kontserni arvestuspõhimõtetega.

Investeeringute soetamist ühis- ja sidusettevõtetesse kajastatakse ostumeetodil sarnaselt investeeringute soetamisega tütarettevõtetesse kontserni poolt.

Emaettevõtte eraldiseisvad raamatupidamise aruanded – konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes lisainformatsioonina esitatud emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded. Emaettevõtte põhjaruannete

koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel.

Emaettevõtte kasutab kapitaliosaluse meetodit, millest on maha arvatud tema tütarettevõtete, ühissettevõtete ja sidusettevõtetega seotud allahindlused.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid sisaldavad raha kassas, pangakontosid ning kuni 3-kuulisi pangadeposiitide jääke. Arvelduskrediiti kajastatakse bilansis laenudena lühiajaliste kohustuste hulgas.

Finantsinstrumendid

Kajastamine ja esmane mõõtmine

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse nende tekkimise hetkel. Kõik ülejäänud finantsvarad ja -kohustused kajastatakse siis, kui kontsernist saab instrumendi lepinguline osapool.

Finantsvara (välja arvatud juhul, kui on tegemist nõudega ostjate vastu, millel ei ole olulist finantseerimise komponenti) või finantskohustust mõõdetakse esmasel kajastamisel nende õiglasest väärtusest, millele vara puhul, mida ei mõõdetata õiglasest väärtusest läbi kasumiaruande, lisanduvad tehingukulud, mis on otseselt seotud selle vara soetamisega. Nõudeid ostjate vastu ilma olulise finantseerimise komponendita hinnatakse esmasel kajastamisel tehinguhinnas.

Klassifitseerimine ja edasine mõõtmine

Finantsvarad

Esmasel kajastamisel klassifitseeritakse finantsvara bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses; võlainstrumentidena õiglasest väärtusest muutustega läbi muu koondkasumi, omakapitali instrumentidena õiglasest väärtusest muutustega läbi muu koondkasumi; või õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande.

Finantsvarasid ei klassifitseerita ümber pärast nende esmast kajastamist, kui kontsern ei muuda oma finantsvarade haldamise ärimudelit, sellisel juhul klassifitseeritakse kõik mõjutatud finantsvarad ümber ärimudeli muutusele järgneva esimese aruandeperioodi esimesel päeval.

Finantsvara kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kui see vastab mõlemale järgmisele tingimusele ja ei ole määratletud varana, mida kajastatakse õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande:

- vara hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk on hoida varasid lepinguliste rahavoogude kogumiseks; ja
- lepingutingimused tagavad kindlatel kuupäevadel rahavood, milleks on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress.

Kontsern klassifitseerib korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavateks finantsvaradeks raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded ning antud laenud.

Võlainstrumente mõõdetakse õiglasest väärtusest muutustega läbi muu koondkasumi, kui see vastab mõlemale järgmisele tingimusele ja seda ei ole määratletud varana, mida kajastatakse õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande:

- vara hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk on saavutada nii lepinguliste rahavoogude kogumine kui ka finantsvarade müük; ja
- lepingutingimused tagavad kindlatel kuupäevadel rahavood, milleks on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress.

Kontsernil ei ole finantsvarasid, mis oleks klassifitseeritud mõõdetavateks õiglasest väärtusest läbi muu koondkasumi.

Mitte-kauplemissesmärgil hoitavate omakapitali instrumentide esmasel kajastamisel võib kontsern pöördumatult valida, kas esitada investeringu õiglase väärtuse hilisemad muutused koondkasumiaruandes. Antud valik tehakse iga investeringu osas eraldi.

Kõik finantsvarad, mis ei ole klassifitseeritud mõõdetavateks korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasest väärtusest läbi muu koondkasumi nagu on eelpool kirjeldatud, mõõdetakse õiglasest väärtusest muutustega läbi kasumiaruande. Esmasel kajastamisel võib kontsern õiglasest väärtusest läbi kasumiaruande mõõdetavaks määratleda ka finantsvarad, mis vastavad

kas korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi kajastamise tingimustele, kui see kõrvaldab või vähendab oluliselt mõõtmise või kajastamise mittejärjepidevusetust, mis muidu tekiks.

Finantsvarad – edasine mõõtmine ning kasum ja kahjum

Finantsvarad õiglases väärtuses läbi kasumiaruande	Antud varasid mõõdetakse õiglases väärtuses. Puhaskasum ja -kahjum, sealhulgas intressi- või dividenditulu, kajastatakse kasumiaruandes.
Korrigeeritud soetusmaksumuses finantsvarad	Antud varasid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Korrigeeritud soetusmaksumusest arvatakse maha kahjum vara väärtuse langusest. Intressitulu, kasum või kahjum valuutakursi muutusest ning väärtuse langus kajastatakse kasumiaruandes. Kajastamise lõpetamisel tekkinud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes.
Omakapitali instrumendid õiglases väärtuses läbi koondkasumi	Antud varasid mõõdetakse õiglases väärtuses. Dividendid kajastatakse kasumiaruandes tuluna, välja arvatud juhul, kui dividend on selgelt investeeringu soetusmaksumuse osaline tagastus. Muu puhaskasum ja -kahjum kajastatakse koondkasumiaruandes ja seda ei liigitata ümber kasumiaruandesse.

Finantskohustused – klassifitseerimine, edasine mõõtmine ning kasum ja kahjum

Finantskohustused klassifitseeritakse mõõdetuna kas korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Finantskohustus klassifitseeritakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kui seda hoitakse kauplemise eesmärgil, see on tuletisinstrument või see on sellisena kajastatud esmasel kajastamisel. Finantskohustused õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande hinnatakse õiglases väärtuses ning puhaskasum ja -kahjum, sealhulgas mis tahes intressikulud, kajastatakse kasumiaruandes. Muud finantskohustused kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Intressikulud ja kasum või kahjum valuutakursi muutusest kajastatakse kasumiaruandes. Kajastamise lõpetamisel tekkinud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes.

Äriühenduse tulemusena tekkinud kohustus tingimusliku tasu osas klassifitseeritakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglase väärtuse mõõtmisel kasutatakse diskonteeritud rahavoogusid. Hindamismudel arvestab eeldatavate tulevaste rahavoogude nüüdisväärtust, mida on diskonteeritud, kasutades riskiga korrigeeritud diskontomäära. Hinnanguline õiglane väärtus suureneb (väheneb), kui eeldatavad rahavood oleksid kõrgemad (madalamad) või kui riskiga korrigeeritud diskontomäär oleks madalam (kõrgem).

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast või juhul, kui kontsernil puudub tingimusteta õigus kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse või tagasimakse graafik muudetakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena.

Kajastamise lõpetamine

Finantsvara

Kontsern lõpetab finantsvara kajastamise, kui lepingujärgsed õigused finantsvara rahavoogudele lõpevad või kui kontsern annab lepinguliste rahavoogude saamise õiguse üle tehingus, mille puhul antakse sisuliselt üle kõik finantsvara omamisega seotud riskid ja hüved või kus kontsern ei anna sisuliselt üle ega hoida kõiki omandiõigusega kaasnevaid riske ja hüvesid ning ei säilita kontrolli finantsvara üle.

Kui kontsern sõlmib tehinguid, millega ta kannab üle oma finantsseisundi aruandes kajastatud varad, kuid säilitab kõik või põhilised üleantud varade riskid ja hüved, siis sellistel juhtudel üleantud vara kajastamist ei lõpetata.

Finantskohustused

Kontsern lõpetab finantskohustuse kajastamise, kui tema lepingulised kohustused on täidetud või tühistatud või aegunud. Samuti lõpetab kontsern finantskohustuse kajastamise, kui selle tingimusi muudetakse ja muudetud kohustuse rahavood on oluliselt erinevad, millisel juhul kajastatakse muudetud tingimustel põhinevat uut finantskohustust õiglases väärtuses.

Finantskohustuse kajastamise lõpetamisel kajastatakse kustutatud bilansilise väärtuse ja makstud tasu (kaasa arvatud üleantud mitterahalised varad või võetud kohustused) vahe kasumiaruandes.

Saldeerimine

Finantsvarad ja -kohustused tasaarvestatakse ja netosumma kajastatakse finantsseisundi aruandes siis ja ainult siis, kui kontsernil on sel hetkel seaduslik õigus summasisid tasaarvestada ja ta kavatses need kas tasuda netopõhiselt või realiseerida vara ja tasuda samaaegselt kohustuse.

Finantsvarade väärtuse langus

Kontsern rakendab väärtuse languse kajastamisel oodatava krediidikahjumi mudelit korrigeeritud soetusmaksumus kajastatavate finantsvarade suhtes.

Kontsern mõõdab väärtuse langust summas, mis võrdub eluea jooksul oodatavate krediidikahjumitega, väljaarvatud järgmised finantsvarad, mille väärtuse langus mõõdetakse summas, mis võrdub 12 kuu jooksul oodatavate krediidikahjumitega:

- muud nõuded, antud laenud ja pangasaldod, mille krediidirisk (st finantsvara eeldatava eluea jooksul esinev maksejõuetuse risk) ei ole pärast esmast kajastamist märkimisväärselt suurenenud.

Nõuded ostjate vastu, millel puudub oluline finantseerimiskomponent, väärtuse langust mõõdetakse alati summas, mis võrdub eluea jooksul oodatavate krediidikahjumitega. Antud finantsvarade eeldatavate krediidikahjumite hindamiseks kasutatakse eraldiste moodustamise maatriksit, mis põhineb kontserni ajaloolisel krediidikahjumi kogemusel, mida korrigeeritakse konkreetsete deebitoridega seotud tegurite, üldiste majandustingimuste, aruandekuupäeval finantsvarale rakenduvate tegelike ja prognoositavate tingimuste ja nende suuna hinnanguga ning vajadusel ka raha ajaväärtusega.

Selleks et kindlaks teha, kas finantsvarade krediidirisk on esmase kajastamise järel märkimisväärselt suurenenud ja hinnata eeldatavat krediidikahjumit, kasutab kontsern mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni, mis on asjakohane ja kättesaadav ilma liigsete kulude ja pingutusteta. See hõlmab nii kvantitatiivset kui ka kvalitatiivset informatsiooni ja analüüsi, mis põhineb kontserni ajaloolisel kogemusel, teadaoleval krediidi hinnangul ning ka tulevikku suunatud informatsioonil.

Eeldatavad krediidikahjumid on tõenäosusega kaalutud hinnangulised krediidikahjumid. Krediidikahjumeid mõõdetakse kõikide rahapuudujääkide nüüdisväärtusena (st vahe ettevõtte lepingujärgsete rahavoogude ja nende rahavoogude vahel, mida kontsern loodab saada). Eeldatavate rahavoogude diskonteerimisel kasutatakse finantsvara efektiivset intressimäära.

Kontsern hindab igal aruandepäeval, kas korrigeeritud soetusmaksumus kajastatud finantsvarade krediidi kvaliteet on langenud. Finantsvara krediidikvaliteet on langenud, kui on toimunud üks või mitu sündmust, mis avaldavad selle finantsvara eeldatavatele tulevastele rahavoogudele negatiivset mõju.

Finantsvara krediidikvaliteet on langenud, kui leiab aset üks järgnevatest sündmustest:

- võlgniku olulised finantsraskused;
- lepingu rikkumine, näiteks kohustuste mittetäitmine või tähtjaks tasumata jätmine;
- laenu või ettemakse restruktureerimine tingimustel, mida kontsern muul juhul ei oleks teinud;
- on tõenäoline, et võlgnik läheb pankrotti või reorganiseerimisele.

Eelnevast sõltumata loeb kontsern kohustuse mittetäidetuks, kui finantsvara on enam kui 60 päeva maksetähtaja ületanud, välja arvatud juhul, kui kontsernil on toetavaid argumente, miks sellest pikem maksetähtaja ületamine on põhjendatud.

Varade bilansilist väärtust vähendatakse korrigeeritud soetusmaksumus kajastatud finantsvarade väärtuse languse võrra.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta juhul, kui on tõenäoline, et nende kasutamisega seoses saadakse tulevikus majanduslikku kasu.

Põhivara kajastatakse soetusmaksumus, millest on maha arvestatud kulum. Soetusmaksumus koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja muudest otsestest ja kaudsetest põhivara kasutuselevõtuga seonduvatest väljaminekutest. Materiaalse põhivara soetusmaksumus sisaldab ka eeldatavaid demonteerimise, eemaldamise ja asukoha taastamise kulutusi, milleks ettevõttel tekib kohustus vara paigaldamisel ja kasutamisel. Omatarbeks valmistatud materiaalse põhivara soetusmaksumus sisaldab materjalikulusid ning otseseid tööjõukulusid.

Kui materiaalse põhivara objekt koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga komponentidest, võetakse need komponendid arvele iseseisvate põhivaraobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt nende kasulikule elueale. Sarnase eeldatava kasuliku tööeaga põhivarasid arvestatakse kogumitena.

Kui materiaalse põhivara kaetav väärtus on madalam jääkväärtusest, kajastatakse kahjumit vara väärtuse langusest summas, mille võrra vara jääkväärtus ületab tema kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Kasutusväärtuse leidmisel on tuginetud järgmiste aastate eeldatavatele diskonteeritud rahavoogudele (vaata ka arvestuspõhimõtet "Varade väärtuse langus"). Materiaalse põhivara allahindlus on kajastatud bilansis akumuleeritud kulumis suurenenemisena ja kasumiaruandes kuluna. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kahjumi vähendusena.

Kulumi arvestamisel kasutatakse üldjuhul lineaarse amortisatsiooni meetodit, jaotamaks soetusmaksumuse ühtlaselt üle vara kasuliku eluea. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav juhtkonna plaanitud eesmärgil ning asukohas ning lõpetatakse, kui vara lõppväärtus ületab bilansilist maksumust, vara lõplikul eemaldamisel või ümberklassifitseerimisel „müügiootel põhivaraks“. Amortiseerimist ei lõpetata vara kasutusest eemaldamisel. Igal bilansipäeval hinnatakse ning vajadusel korrigeeritakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist maksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine.

Põhivara müügikasumid ja -kahjumid on summad, mille võrra müügihind ületab või jääb alla bilansilise maksumuse ning neid kajastatakse kasumiaruandes muude äritulude või ärikuludena.

Kulumit arvestatakse lineaarselt, kasutades järgmisi eeldatavaid kasulikke eluigasid.

Sõidukid 5-10 aastat

Muu inventar ja seadmed 2-7 aastat

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et kontsern saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikulusid kajastatakse kasumiaruandes kuluna nende toimumise momendil.

Immateriaalsed varad

Firmaväärtus

Firmaväärtus on positiivne vahe uue tütar-, sidus- või ühissettevõtte omandamisel makstud ostuhinna ja soetatud identifitseeritava netovara õiglase väärtuse vahel omandamiskuupäeval. Tütarettevõtete omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse immateriaalse varana, ühissettevõtete ja sidusettevõtete omandamisel tekkinud firmaväärtust kajastatakse investeeringu osana vastavalt kas ühissettevõttesse või sidusettevõttesse. Firmaväärtuse võimalikku väärtuse langust testitakse vähemalt kord aastas ning vajadusel hinnatakse alla. Firmaväärtuse allahindlust ei tühistata. Konsolideeritud bilansis kajastatud firmaväärtust võetakse arvesse emaettevõtte kasumi/kahjumi arvestamisel tütarettevõtte aktsiate või osade müümisel. Negatiivne vahe omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara õiglase väärtuse vahel kajastatakse selle tekkimisel kasumiaruandes tuluna.

Väärtuse testimisel jagatakse firmaväärtus nendele varagruppidele, mille kohta on võimalik rahavoogusid eristada (rahateeniv üksus). Firmaväärtus jagatakse nendele rahateenivatele üksustele või rahateenivate üksuste gruppidele, mis saavad eeldatavasti kasu äriühendustest, kus firmaväärtus tekkis.

Investeeringu kaetava väärtuse aluseks on antud raha teeniva üksuse tuleviku oodatavad rahavood, mida diskonteeritakse, kasutades eeldatavat kaalutud keskmist kapitali tootluse määra. Kui investeeringu kaetav väärtus on madalam tema bilansilisest maksumusest, hinnatakse investeering alla kaetava väärtuseni ja kajastatakse väärtuse langus kuluna. Kui investeeringu kaetav väärtus on kõrgem tema bilansilisest maksumusest, üleshindlust ei toimu. Hinnangud ja otsused, mida kasutatakse äriühenduste hindamisel, vaadatakse pidevalt üle ning kui tegelikud tulemused erinevad hinnangutest, korrigeeritakse hinnanguid.

Kaubamärgid

Kaubamärgid võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja vara kasutusvalmidusse viimisega otseselt seotud kuludest. Määratud elueaga kaubamärgid kajastatakse bilansis soetusmaksumuses miinus akumuleeritud kulum. Amortisatsiooni arvutatakse vastavalt lineaarsele meetodile, jaotamaks kaubamärkide soetusmaksumust nende varade eeldatavale elueale. Amortiseeritavate varade väärtuse langust hinnatakse siis, kui esineb bilansilise maksumuse langusele viitavaid asjaolusid ning vajadusel kajastatakse allahindlus (vaata ka „Mittefinantsvarade väärtuse langus“).

Määratud elueaga kaubamärkide eeldatav kasulik eluiga on 5-50 aastat. Igal aastal hinnatakse amortisatsiooninormide mõistlikkust.

Kliendisuhted

Kliendisuhted on identifitseeritavad immateriaalsed varad, kui need tulenevad lepingulistest või seadusest tulenevatest õigustest, või on eristatavad. Äriühenduste kaudu omandatud kliendisuhteid mõõdetakse algselt õiglasest väärtusest nende omandamise kuupäeval. Kliendisuhted kajastatakse bilansis soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum. Amortisatsiooni arvutatakse vastavalt lineaarsele meetodile, jaotamaks kliendisuhete soetusmaksumust nende varade eeldatavale elueale. Amortiseeritavate varade väärtuse langust hinnatakse siis, kui esineb bilansilise maksumuse langusele viitavaid asjaolusid ning vajadusel kajastatakse allahindlus (vaata ka „Mittefinantsvarade väärtuse langus“).

Kliendisuhete eeldatav kasulik eluiga on 2-10 aastat. Igal aastal hinnatakse amortisatsiooninormide mõistlikkust.

Muud immateriaalsed varad

Muud immateriaalsed varad (k.a. arvutitarkvara) kajastatakse bilansis soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Amortisatsiooni arvutatakse lineaarselt lähtudes 2-7-aastasest eeldatavast kasulikust elueast.

Mittefinantsvarade väärtuse langus

Määramatu kasuliku elueaga vara ei amortiseerita, vaid kontrollitakse kord aastas, kas vara väärtus on langenud. Amortiseeritavate varade ja piiramatute kasutusega varade (maa) puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Väärtuse langusest tekkinud allahindlus kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada (rahateeniv üksus). Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansipäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata).

Eraldised

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik või lepinguline alus või mis tulenevad ettevõtte senisest tegevuspraktikast, mis nõuavad varast loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline ja mille maksumust on võimalik usaldusväärset mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Eraldisega seotud kulu kajastatakse perioodi kasumiaruandes. Tuleviku ärikahjumeid ei kajastata eraldistena.

Tingimuslikud kohustused

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on välja toodud aastaaruande lisades.

Kohustused töövõtjate ees

Kohustused töötajate ja juhatuse liikmete ees sisaldavad väljamakstavaid palgasummasid, preemiaid, mis on arvutatud vastavalt kinnitatud preemiate korrale ning puhkusekohustust, mis on arvutatud kooskõlas töötajate töölepingutega, juhatuse liikmete ametilepingutega ja kohalike seadustega bilansipäeva seisuga.

Kohustus sisaldab puhkusetasu kohustust koos sotsiaalmaksu ja töötuskindlustuse kohustusega, mis on kajastatud bilansis „võlad ja ettemaksud“ hulgas ja kasumiaruandes tööjõukulude hulgas.

Aktsiapõhised tehingud

Aktsiate eest töötajate poolt ettevõttele osutatud teenuste (tööpanuse) õiglane väärtus kajastatakse tööjõukuluna kasumiaruandes ning bilansis kohustusena alates aktsioptsiooni väljaandmisest ja teenuste osutamise perioodi jooksul. Saadud teenuste õiglane väärtus määratakse lähtudes töötajatele võimaldatud omakapitaliinstrumentide õiglasest väärtusest (turuhinnast) nende võimaldamise kuupäeval. Töötajal on õigus aktsiapõhise makse kokkuleppe raames saada need olenemata kehtivast töösuhtest. Ettevõtte on kohustatud aktsioptsiooni lõppemisel üle andma kokkulepitud koguse aktsiaid, mille ta ostab turult turuhinnas. Aktsioptsiooni tarbeks soetatud aktsiad kajastatakse omakapitali real „Omaaktsiad“. Aktsiate üleandmisel saldeeritakse real „omaaktsiad“ ja bilansis kohustusena kajastatud summad. Tekkiv vahe kajastatakse eelmiste perioodide jaotamata kasumi real.

Rendiarvestus

Lepingu sõlmimisel hindab kontsern, kas leping on rendileping või kas leping sisaldab endas renti. Leping on rendileping (või sisaldab endas renti), kui leping annab õiguse kontrollida ja kasutada kindlaksmääratud vara teatud aja jooksul tasu eest. Hindamaks, kas leping annab õiguse kontrollida ning kasutada vara, kasutab kontsern IFRS 16 rendi definitsiooni.

Kontsern kui rentnik

Rendikomponenti sisaldava lepingu sõlmimisel või muutmisel jaotab kontsern lepingus sisalduva tasu igale rendikomponendile selle eraldiseisva hinna alusel.

Kontsern kajastab kasutusõiguse vara ja rendikohustust rendi alguse kuupäeval. Kasutusõiguse vara mõõdetakse algselt soetusmaksumuses, mis koosneb rendikohustuse algsummast. Rendikohustuse algsummat korrigeeritakse tehtud ettemaksete võrra, tehtud otseste kulutuste võrra ning taastamiskulude võrra (mis tulenevad vara demonteerimisest ning taastamisest). Saadud summast on maha arvatud saadud rendisoodustused.

Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarsel meetodil rendi alguskuupäevast kuni rendiperioodi lõpuni, välja arvatud juhul, kui rendilepinguga antakse alusvara omandiõigus kontsernile rendiperioodi lõpus üle või kui kasutusõiguse vara jääkväärtus viitab sellele, et kontsern plaanib kasutada vara väljaostuoptsiooni. Sellisel juhul amortiseeritakse kasutusõiguse vara alusvara kogu kasuliku eluea jooksul, mis määratakse samadel alustel nagu vastavate kontserni omatavate materiaalsete põhivarade puhul. Lisaks vähendatakse kasutusõiguse vara väärtuse langusest tulenevate kahjumite korral. Samuti korrigeeritakse kasutusõiguse vara rendikohustuse teatud ümberhindamistel.

Rendikohustust mõõdetakse algselt rendimaksete nüüdisväärtuses, mida ei ole veel makstud rendisuhte alguskuupäevaks, kasutades rendi sisemist intressimäära või, kui seda määra ei ole võimalik kindlaks teha, siis alternatiivset laenuintressimäära. Üldjuhul kasutab kontsern diskontomäärana alternatiivset laenuintressimäära.

Kontsern leiab alternatiivse laenuintressimäära, kasutades selleks erinevaid finantseerimisallikaid. Saadud sisendeid korrigeeritakse, võttes arvesse renditingimusi ja renditava vara tüüpi, et jõuda renditavale varale sobiva alternatiivse laenuintressimäärani.

Rendikohustuses sisalduvate rendimaksete hulka kuuluvad järgmised osad:

- fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud rendimaksed)
- väljaostuhind (kui vara ost on piisavalt kindel)
- garanteeritud jääkväärtus (makstava summa eeldatav väärtus)
- indeksist või määrast sõltuvad rendimaksed.

Rendikohustust mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses. See arvutatakse ümber siis, kui tulevastest rendimaksetes on muutusi, mis tulenevad indeksist või määrast, kui muutub hinnang garanteeritud jääkväärtuse summa osas või kui kontsern muudab oma hinnangut selle osas, kas soovitakse kasutada vara väljaostu, rendi pikendamise või lõpetamise võimalusi. Samuti mõõdetakse rendikohustust ümber, kui muutuvad fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud rendimaksed).

Kui rendikohustust hinnatakse ümber ülal loetletud põhjustel, tehakse kasutusõiguse vara bilansilises maksumuses vastav korrigeerimine. Rendikohustuse muudatuse mõju kajastatakse kasumiaruandes, kui kasutusõiguse vara bilansiline maksumus on vähendatud nullini.

Lühiajalised rendilepingud ja väheväärtuslike varade rendilepingud

Kontsern on otsustanud mitte kajastada kasutusõiguse varasid ning rendikohustusi väheväärtuslike vara rentide ning lühiajaliste rentide puhul. Kontsern kajastab nende rentidega seotud rendimaksed kuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Müügitulu

Müügitulu mõõdetakse kliendiga sõlmitud lepingus sätestatud tasu alusel. Kontsern kajastab tulu, kui ta täidab toimingukohustuse, andes kauba või teenuse üle kliendile. Kontsern on kauba või teenuse kliendile üle andnud hetkel, kui klient omandab kauba või teenuse üle kontrolli. Kontrolli võib anda kas mingil kindlal ajahetkel või aja jooksul.

Alljärgnevas tabelis on esitatud informatsioon kliendilepingutest tuleneva toimingukohustuste täitmise ja ajastuse ning sellest tulenevalt müügitulu kajastamise arvestuspõhimõtete kohta:

Müügitulu liik	Toimingukohustuse täitmine ja ajastus	Müügitulu kajastamine IFRS 15 kohaselt
Reklaamitulu	Kontrolli teenuse üle antakse kliendile üle hetkel, mil reklaam meedias avaldatakse. Klientidele esitatakse arveid vastavalt lepingutingimustele peale teenuse osutamist. Bartertehingud arveldatakse tasaarveldamise korras.	Müügitulu meedia- ja reklaamiteenuste osutamisel ja vahendamisel kajastatakse perioodil, mil teenuseid osutatakse, see tähendab reklaami meedias avaldamise hetkel. Perioodilistest reklaamkuulutuspakettidest saadav tulu kajastatakse tuluna võrdeliselt kehtivusajale. Bartertehingute korral kajastatakse reklaamitulu meedias avaldamise hetkel ja vastavalt lepingus sätestatud saadakse teiselt osapoolt vastu teenus või kaup, mis kajastatakse teenuse või kauba saamise hetkel kuludes. Mitterahaline tasu mõõdetakse õiglasel väärtuses.
Ajakirjandusväljaannete ja raamatute jaemüük	Kliendid omandavad kontrolli ajakirjade, ajalehtede ja raamatute üle hetkel, kui kaup on üle antud kliendile. Ajalehed ja ajakirjad müüakse hulgingimustel enamasti tagastusõigusega. Ajalooline kogemus kaubatagastustega on aluseks eeldatavate tagastussummade hindamiseks. Toodete müügil hulgingimusel esitatakse arve kliendile iga kuu lõpus müüdü toodete eest. Toodete jaemüügil tasub klient üldiselt kas sularahas, maksekaardiga või pangalaenukaardiga.	Tulu kaupade müügist kajastatakse hetkel, mil kaup on üle antud kliendile, see tähendab hetkel, mil müügitingimustega kliendiga on viidud lõpule. Kaupade tagastamise tõenäosuse hindamisel tugineetakse eelnevale kogemusele ning kaubatagastused kajastatakse tulu vähendusena müügi hetkel. Kirjastatud raamatute müük kajastatakse hetkel, mil need on müüdü lõpptarbijale.
Ettetellitud perioodiliste (sh digitetellimuste) väljaannete ja raamatute müük	Kliendid omandavad kontrolli ajakirjade, ajalehtede ja raamatute üle hetkel, kui kaup on üle antud kliendile. Kliendid tasuvad ettetellitud perioodiliste väljaannete (sh digitetellimuste) ja raamatute eest ettemaksetena, mis tähendab, et tellimuse hakkab kehtima, kui makse on laekunud.	Kliendi maksed raamatute, ajalehtede ja ajakirjade tellimuste eest jagatakse tellimisperioodile ning kajastatakse tuludes vastavalt väljaande ilmumisele. Järgmiste perioodide tellimuste eest saadud maksed kajastatakse kliendilepingu kohustusena. Tellimuste pakettide korral jagatakse paketi tellimuse hind üksikutele komponentidele.
Ürituste korraldajalt ja internetis müüdü piletitelt saadud vahendustasud	Ettevõtte tegutseb agendi rollis ning ei kontrolli teise osapoolt kliendile pakutavaid teenuseid. Interneti kaudu müüdü piletite üle saab klient kontrolli hetkel, mil piletid on kliendile üle antud. Müügi punktides müüdü piletite puhul saab toimingukohustus täidetud ürituse toimumisel. Vahendustasude suurus sõltub müüdü piletite arvust.	Tegutsedes agendina kajastab ettevõtte müügist saadud vahendustasu summas, millele on tal eeldatavasti õigus teise osapoolt üle antud kaupade või teenuste vahendamise eest hetkel, mil toimingukohustus on täidetud.

Puhaskasum aktsia kohta

Tava puhaskasum aktsia kohta leitakse jagades kontserni aktsionäridele kuuluv osa aruandeaasta puhaskasumist perioodi kaalutud keskmise emiteeritud lihtaktsiate arvuga. Omaaktsiad on arvutustest elimineeritud. Lahustatud puhaskasumi aktsia kohta arvutamiseks korrigeeritakse kontserni aktsionäridele kuuluvat osa puhaskasumist ja kaalutud keskmist emiteeritud lihtaktsiate arvu kõigi lahustavat efekti omavate potentsiaalsete lihtaktsiate mõjudega.

Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti äriseadustikule on omakapitalis moodustatud kohustuslik reservkapital. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitalist ei või teha aktsionäridele väljamakseid.

Dividendide jaotamine

Dividendide jaotamine kontserni aktsionäridele on kajastatud kohustusena finantsaruandes selles perioodis, kui dividendide maksmine kinnitatakse aktsionäride poolt.

Kui dividendid on väljakuulutatud pärast bilansipäeva, siis neid dividende ei kajastata bilansipäeval kohustusena.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Varade ja kohustuste hindamisel on arvestatud oluliste asjaoludega, mis ilmnisid raamatupidamise aastaaruande koostamisperioodil ning mis on seotud aruandeperioodil või eelnevatel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on välja toodud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Segmentiaruandlus

Ärisegmentid on ettevõtte osad, mis osalevad äritegevuses ja millelt ettevõtte võib teenida tulu ja kanda kulusid, millele on kättesaadavad eraldi finantsandmed ja mille tegevuskasum vaadatakse regulaarselt üle ettevõtte igapäevaste otsuste langetajate poolt, otsustamaks segmentide vahendite eraldamine ja hindamiseks segmenti tulemuslikkust.

Segmentiaruandlus on esitatud kooskõlas kontserni igapäevaste otsuste langetajatele esitatava sisemise aruandlusega. Igapäevaste otsuste langetaja, kes on vastutav vahendite eraldamise ja tegevusvaldkondade tulemuslikkuse hindamise eest, on määratletud kui emaeetvõtte juhatus.

Ettevõtte tulumaks ja edasilükkunud tulumaks

Ettevõtte tulumaks Eestis

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Regulaarselt makstava dividendi puhul kohaldub madalam maksumäär (14/86). Kui sellise madalama määraga maksustatud dividendi saaja on füüsiline isik, peab väljamaksja dividendi väljamaksetelt kinni 7%. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil, kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu kümnendal kuupäev.

Dividendide väljamaksmisega kaasnevat tulumaksukohustust ei kajastata eraldi enne, kui dividendid on välja kuulutatud. Maksimaalne võimalik tingimuslik tulumaksukohustuse summa, mis võiks kaasneda jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisega, on ära toodud aastaaruande lisades.

Ettevõtte tulumaks Lätis registreeritud ettevõtetele

Lätis on tulumaksumäär 20% ja seda rakendatakse kasumi jaotamisel. Maksustamisperiood on üks kuu.

Ettevõtte tulumaks Leedus registreeritud ettevõtetele

Vastavalt kohalikule tulumaksuseadusele maksustatakse Leedus ettevõtte kasumit, mida on korrigeeritud seaduses ettenähtud püsivate ja ajutiste erinevustega, tulumaksumääraga 15%.

Edasilükkunud tulumaksu kohustus kajastatakse kõigi maksustatavate ajutiste erinevuste puhul, varade ja kohustuste maksubaasi ja konsolideeritud aruandes toodud bilansiliste maksumuste vahel. Edasilükkunud tulumaksu ei arvestata juhul, kui see tuleneb vara või kohustuse esmasest arvelevõtmisest muu tehingu kui äriühenduse käigus, mis tehingu ajal ei mõjuta ei raamatupidamislikku ega maksukasumit (või kahjumit). Edasilükkunud tulumaks on arvestatud bilansipäeval kehtivate maksumäärade (ja kehtivate seaduste) alusel, mida eeldatakse kehtivat ka siis, kui edasilükkunud tulumaksu vara või kohustus realiseeruvad.

Ettevõtte kajastab edasilükkunud tulumaksu vara üksnes ulatuses, mille osas on tõenäoline, et ajutine erinevus lähitulevikus tühistub ja tulevikus tekib maksustatavat kasumit, mille arvel saab ajutist erinevust kasutada.

Edasilükkunud tulumaks

Edasilükkunud tulumaksu kajastatakse ajutiste erinevuste suhtes, mis tekivad kontserni varade ja kohustiste bilansiliste väärtuste ja maksubaaside vahel (maksubaas on vara või kohustise maksustamisel aluseks võetav summa).

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Ettevõtte tulumaksu maksmise kohustus tekib kasumi jaotamisel ning see kajastatakse kuluna (perioodi kasumis või kahjumis) dividendide väljakuulutamisel. Maksustamissüsteemi olemusest tulenevalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel edasilükkunud tulumaksuvarasid ega -kohustisi, välja arvatud võimalik edasilükkunud tulumaksukohustus ettevõtte investeeringutelt tütar-, sidus, ja ühissettevõtetesse.

Kontserni edasilükkunud tulumaksukohustus tekib nendes riikides asuvate äriühingute puhul, kus aruandeaasta kasumit maksustatakse.

Samuti tekib kontserni edasilükkunud tulumaksukohustus investeeringutelt Eesti (ja Läti) tütar-, sidus- ja ühissetevõtetesse, välja arvatud juhul, kui kontsern suudab kontrollida maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist ja nende tühistumine ettenähtavas tulevikus ei ole tõenäoline. Maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise näideteks on dividendide maksmine, investeeringu müük või likvideerimine jt tehingud.

Kuna kontsern kontrollib tütar-ettevõtte dividendipoliitikat, on tal võimalik kontrollida ka kõnealuse investeeringuga seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Kui emaettevõtte on otsustanud tütar-ettevõtte kasumit ettenähtavas tulevikus mitte jaotada, ei kajasta ta edasilükkunud tulumaksukohustist. Kui emaettevõtte hindab, et dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus, mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses eeldusel, et dividendi väljamaksmiseks on aruandekuupäeva seisuga piisavalt vahendeid ja omakapitali, mille arvelt ettenähtavas tulevikus kasumit jaotada.

Kontsern saab vajadusel blokeerida ühissetevõtte kasumi jaotamise otsuseid, mistõttu on kontsernil võimalik kontrollida ka kõnealuse investeeringuga seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Kui emaettevõtte on otsustanud ühissetevõtte kasumit ettenähtavas tulevikus mitte jaotada, ei kajasta ta edasilükkunud tulumaksukohustist. Kui emaettevõtte hindab, et dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus, mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses eeldusel, et dividendi väljamaksmiseks on aruandekuupäeva seisuga piisavalt vahendeid ja omakapitali, mille arvelt ettenähtavas tulevikus kasumit jaotada.

Kuna kontsern üldjuhul sidusettevõtte dividendipoliitikat ei kontrolli, siis ei kontrolli ta ka maksustatavate ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Seetõttu kajastab kontsern sidusettevõtetesse tehtud investeeringutega seotud edasilükkunud tulumaksukohustist.

Edasilükkunud tulumaksukohustise mõõtmisel kasutab kontsern maksumäärasid, mida aruandekuupäeval kehtivate maksumäärade alusel eeldatavasti kohaldatakse maksustatavatele ajutistele erinevustele perioodil, mil need eeldatavalt tühistuvad.

Maksimaalne tulumaksukohustus, mis tekiks, kui kogu vaba omakapital dividendidena välja makstaks, on esitatud aruande lisas 28.

Lisa 3. Olulised juhtkonna otsused ja hinnangud

Vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele tuleb teatud osades teha juhtkonnapoolseid otsuseid ja hinnanguid, mis omavad mõju finantsaruannetele. Samuti on nõutud juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud raamatupidamise arvestusmeetodite ja hindamisaluste rakendamisel.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kaasatakse kõikide kontserni kuuluvate ettevõtete juhtkondade tehtud hinnangud, mis mõjutavad kontserni varasid ja kohustusi bilansipäeval, samuti aruandeaasta tulusid ja kulusid. Need hinnangud tuginevad viimasele informatsioonile kontserni ettevõtete olukorra kohta ning võtavad arvesse kontserni ja ettevõtete eraldiseisvaid plaane ja kaasnevaid riske raamatupidamise aastaaruande koostamise ajal.

Juhtkonnapoolseid otsuseid ja hinnanguid on järjepidevalt üle vaadatud ning need põhinevad ajaloolisel kogemusel ning muudel faktoritel, mille hulgas on ka tulevaste perioodide sündmuste eeldused, mida peetakse põhjendatuks olemasolevate tingimuste juures. Tegelikud tulemused võivad erineda hinnangutest. Valdkonnad, mis on nõudnud olulisemaid juhtkonnapoolseid otsuseid ja hinnanguid, mis omavad mõju finantsaruannetes kajastatud summadele, on immateriaalse vara kasuliku eluea hindamine (Lisa 15), firmaväärtuse hindamine (Lisa 15), materiaalse põhivara kasuliku eluea hindamine (Lisa 14), antud laenude ja nõuete väärtuse hindamine (Lisad 4,6,7) ning tulumaksukohustise hindamine (Lisa 8).

a) Firmaväärtuse, kaubamärkide, muude immateriaalsete ja materiaalsete põhivarade hindamine

Iga aastalõpu seisuga viib juhatus läbi kaetava väärtuse testid firmaväärtustele, mis eksisteerivad rahateenivate üksuste või ettevõtete omandamise tulemusena. Firmaväärtuste testide raames hinnatakse ühtlasi teiste varade väärtust, kuivõrd rahateenivate üksuste kaetavad väärtused peavad lisaks firmaväärtusele katma ära ka samade rahateenivate üksustega seotud muud varad, nagu olemasolevad kaubamärgid, immateriaalsed ja materiaalsed põhivarad, netovara. Iga rahateeniva üksuse varade kaetava väärtuse leidmisel tuginetakse viimase tuleviku rahavoogudele, mida diskonteeritakse, kasutades eeldatavat kaalutud keskmist kapitali hinda (WACC). Detailsem info firmaväärtuste testide kohta on esitatud Lisas 15.

Seisuga 31.12.2023 ja 31.12.2022 firmaväärtust alla ei hinnatud.

Kontsernil on ka firmaväärtustest eraldiseisvaid immateriaalseid ja materiaalseid põhivarasid ning selliste varade väärtuse hindamise puhul lähtub juhtkond esmalt indikatsioonidest, mis võiksid viidata varade väärtuse langusele. Kui indikatsioonid on olemas, siis teostatakse eraldi vara väärtuse test väikseimale raha teeniva üksuse varadele ja juhul kui kontserni juhtkonna koostatud realistlike tuleviku rahavoogude tulemusena ei ületa varade kaetav väärtus bilansilist väärtust, siis hinnatakse varad alla nende kaetavale väärtusele.

b) Immateriaalse põhivara eluea hindamine

Juhtkond on hinnanud immateriaalsete varade kasulikke eluigasid, võttes arvesse äritegevuse tingimusi ja mahte, ajaloolist kogemust antud valdkonnas ning tulevikunägemusi. Amortisatsioonikulu on tõstetud juhul, kui kasulik eluiga osutub lühemaks esialgselt prognoositust ning moraalselt vananenud ja mittekasutuses varad on maha kantud või alla hinnatud.

Kaubamärkide kasulik eluiga on hinnanguliselt 5-50 aastat, lähtudes teadaolevatest minevikukogemustest sarnaste kaubamärkide kohta. Online-meedia segmendi kaubamärgid on online-portaalide nimi Delfi, Geenius.ee, ELTA ja Lrytas.lt, trükimeedia segmendi kaubamärgid on peamiselt erinevate perioodikaväljaannete (ajakirjad, ajalehed) nimed. Online-meedia kaubamärkide kasulik eluiga on eeldatavalt pikem kui trükimeedia kaubamärkide eluiga. Online-meedia kaubamärkide järelejäänud amortisatsiooniperiood on kuni 34 aastat. Trükimeedia kaubamärkide kasulik eluiga on üldjuhul hinnanguliselt 5-10 aastat.

Seisuga 31.12.2023 on kaubamärkide bilansiline väärtus 11 443 tuhat eurot (31.12.2022: 11 994 tuhat eurot). Kui online-kaubamärkide kasulik eluiga pikeneks või lüheneks 10% võrra, väheneks või suureneks aastane amortisatsioonikulu vastavalt 46/56 tuhande euro võrra.

c) Materiaalse põhivara eluea hindamine

Juhtkond on hinnanud materiaalse põhivara kasulikke eluigasid, võttes arvesse äritegevuse tingimusi ja mahte, ajaloolist kogemust antud valdkonnas ning tulevikunägemusi. Amortisatsioonikulu on tõstetud juhul, kui kasulik eluiga osutub lühemaks esialgselt prognoositust ning tehniliselt vananenud ning mittekasutuses varad on maha kantud või alla hinnatud.

Kui kasulikud eluead pikeneksid/lüheneksid 10% võrra, väheneks/suureneks aasta amortisatsioonikulu 79/97 tuhande, 19/23 tuhande ja 149/182 tuhande euro võrra vastavalt ehitistel, masinatel ja seadmetel ning muul inventaril. Kokku väheneks/suureneks amortisatsioonikulu 247/302 tuhat eurot, kui eluead pikeneksid/lüheneksid 10% võrra.

d) Nõuete väärtuse hindamine

Kontsern kasutab ostjate vastu tekkinud nõuete nende eluea jooksul eeldatava krediidikahjumi kajastamiseks standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit. Nõuded ostjate vastu, millel puudub oluline finantseerimiskomponent, väärtuse langus mõõdetakse summas, mis võrdub eluea jooksul oodatavate krediidikahjumitega. Antud finantsvarade eeldatava krediidikahjumi hindamiseks kasutatakse eraldiste moodustamise maatriksit, mis põhineb kontserni ajaloolisel krediidikahjumi kogemusel, mida korrigeeritakse konkreetsete deebitoridega seotud tegurite, üldiste majandustingimuste, aruandekuupäeval finantsvarale rakenduvate tegelike ja prognoositavate tingimuste ja nende suuna hinnanguga ning vajadusel ka raha ajaväärtusega.

e) Tulumaks: Eesti (ja Läti) tütar-, sidus- ja ühisettevõtetesse tehtud investeeringutega seotud edasilükkunud tulumaksu kajastamine

Kontsern kontrollib tütarettevõtte dividendipoliitikat ja tal on võimalik kontrollida ka kõnealuse investeeringuga seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Samuti saab kontsern vajadusel blokeerida ühisettevõtte kasumi jaotamise otsuseid, mistõttu on kontsernil võimalik kontrollida ka kõnealuse investeeringuga seotud ajutiste erinevuste tühistumise ajastamist. Seisuga 31.12.2023 on kontsern otsustanud tütar- ja ühisettevõtete kasumit ettenähtavas tulevikus mitte jaotada ning seetõttu ei kajasta ta edasilükkunud tulumaksukohustist antud investeeringutelt. Seisuga 31.12.2023 ei kajasta kontsern ka sidusettevõtetesse tehtud investeeringute puhul edasilükkunud tulumaksukohustist, kuna tulumaksu mõju võimaliku kasumijaotuse pealt konsolideeritud finantsaruannetele on ebaoluline.

Lisa 4. Finantsriskide juhtimine

Oma igapäevategevuses peab kontsern arvestama erinevate finantsriskidega. Olulisemad riskid on krediidirisk, likviidsusrisk, tururisk (sh. intressimäärarisk ja hinnarisk) ja kapitalirisk.

Kontserni riskijuhtimise aluseks on Tallinna börsi, Finantsinspeksiooni ja teiste regulatiivsete organite seatud nõuded, üldiselt aktsepteeritud raamatupidamisstandardid ja hea tava ning kontserni ja tema tütarettevõtete sisemised regulatsioonid ja poliitikad. Riskide juhtimine kontserni tasandil sisaldab riskide määramist, mõõtmist ja kontrollimist. Kontserni riskijuhtimise süsteem keskendub finantsturgude ettemääramatusel ja võimaluste leidmisel sellest tulenevate potentsiaalsete negatiivsete mõjude minimeerimiseks kontserni finantstegevusele.

Peamine roll riskide juhtimisel lasub kontserni emaaettevõtte ja tütarettevõtete juhatustel. Kontsern hindab ja piirab riske süstemaatilise riskihalduse kaudu. Finantsriskide juhtimisse on kaasatud kontserni finantsüksus, mis tegeleb nii emaaettevõtte kui ka tema tütarettevõtete finantseerimisvajadusega ja sellest otseselt tulenevalt likviidsusriski ja intressimäära riski haldamisega. Kontserni kuuluvates ühissetevõtetes teostatakse riskijuhtimist koostöös ühissetevõtete teise aktsionäriaga.

Krediidirisk

Krediidirisk väljendub kahjana, mida kontsern võib kanda ja mida põhjustab tehingu vastaspool, kui ta jätab oma lepingulised finantskohustused täitmata. Krediidiriskile on avatud raha ja pangakontod, nõuded ostjatele, muud lühiajalised nõuded ja antud laenud.

Raha ja pangakontod (sh pikaajaline hoius) hoiustatava panga krediidireitingu lõikes

Pank	Moody`s	Standard & Poor`s	31.12.2023	31.12.2022
SEB	Aa3	A+	2 492	1 965
Swedbank	Aa3	A+	5 633	3 185
Citadele	Baa2	-	161	1 520
Luminor/LHV	Baa1/Baa1	-/-	1 239	731
Kokku			9 524	7 402

Kasutatud on pankade viimast pikaajalist krediidireitingut, mis oli esitatud iga panga kodulehel.

Krediidiriski vähendamiseks jälgitakse pidevalt klientide maksedistsipliini. Kehtestatud on krediidipoliitika, tagamaks teenuste ja toodete müüki adekvaatse krediidialooga klientidele ning ettemaksude rakendamist kõrgema riskikategooriaga klientidele. Vastavalt krediidipoliitikale kohaldatakse eri kliendigruppidele erinevaid maksetähtaegu, krediidilimiiti, võimalikku maksepuhkust. Klientide grupeerimise aluseks on nende suurus, tuntus, krediiditausta uuringute tulemused ja maksekäitumise ajalugu. Reklaamikliente vaadeldakse esimesel tasandil kahes grupis: reklaamiagentuurid ja otsekliendid, edaspidi grupeeritakse vastavalt eelnevalt esitatud põhimõtetele. Kontsern rakendab kõikides Balti riikides sama krediidipoliitikat, kuid on teadlik klientide erinevast krediidikäitumisest. Kõik Eesti tütarettevõtted ostavad sisse meeldetuletusteenust, et tegeleda tõhusamalt maksetähtaja ületanud nõuetega.

Uute klientide puhul kontrollitakse nende krediiditausta erinevate turul pakutavate krediidiinfo andmebaaside abil. Samuti monitooritakse nende maksekäitumist alguses kõrgendatud huviga. Maksedistsipliini täitmisel on võimalik saada paindlikumaid krediidingimusi, nt pikemat maksetähtaega, kõrgemat krediidilimiiti jm. Maksedistsipliini rikkumisel omakorda kohaldatakse rangemaid krediidingimusi.

Klientide suure arvu tõttu ei ole ostjate tasumata summadega seotud krediidiriski kontsentratsioon oluline.

Maksimaalne krediidirisk, mis tuleneb kontserni nõuetest ostjate vastu ja muudest nõuetest, on toodud allpool:

31.12.2023 (tuhandetes EUR)	Maksetähtaeg saabumata	Maksetähtaeg ületatud <= 7 päeva	Maksetähtaeg ületatud >7 päeva ja <=60 päeva	Maksetähtaeg ületatud > 60 päeva	Kokku nõuded
Nõuded ostjate vastu (Lisa 6,7)	6 222	1 202	782	60	8 267
Muud lühiajalised nõuded (Lisa 6)	3 844	0	0	0	3 844
Muud pikaajalised nõuded (Lisa 11)	758	0	0	0	758
KOKKU	10 824	1 202	782	60	12 869

31.12.2022 (tuhandetes EUR)	Maksetähtaeg saabumata	Maksetähtaeg ületatud <= 7 päeva	Maksetähtaeg ületatud >7 päeva ja <=60 päeva	Maksetähtaeg ületatud > 60 päeva	Kokku nõuded
Nõuded ostjate vastu (Lisa 6,7)	6 245	945	485	16	7 691
Muud lühiajalised nõuded (Lisa 6)	2 720	0	0	0	2 720
Muud pikaajalised nõuded (Lisa 11)	711	0	0	0	711
KOKKU	9 676	945	485	16	11 122

2023. aastal on kontsern ebatõenäoliselt laekuvaid arveid alla hinnanud summas 235 tuhat eurot (31.12.2022: 153 tuhat eurot). Kontsern rakendab kõigi ostjate vastu tekkinud nõuete eeldatava krediidikahjumi kajastamisel standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit, mis lubab moodustada allahindluse reservi eluea jooksul eeldatavate krediidikahjumite summas. Antud finantsvarade eeldatava krediidikahjumi hindamiseks kasutatakse eraldiste moodustamise maatriksit, mis põhineb kontserni ajaloolisel krediidikahjumi kogemusel, mida korrigeeritakse konkreetsete deebitoridega seotud tegurite, üldiste majandustingimuste, aruandekuupäeval finantsvarale rakenduvate tegelike ja prognoositavate tingimuste ja nende suuna hinnangu ning vajadusel ka raha ajaväärtusega.

Informatsioon aruandeperioodil nõuete allahindluses toimunud muutuste osas on toodud Lisas 7.

Muude nõuete (sh laenuõuded) osas kajastab kontsern väärtuse langust summas, mis võrdub 12 kuu jooksul eeldatavate krediidikahjumitega, kui krediidirisk ei ole pärast esmast kajastamist märkimisväärselt suurenenud. Kui krediidirisk on märkimisväärselt suurenenud, kajastab kontsern krediidikahjumit summas, mis võrdub eluea jooksul eeldatavate krediidikahjumitega. Seisuga 31.12.2023 ei ole krediidirisk oluliselt suurenenud.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk tähendab seda, et kontsernil ei pruugi olla likviidseid vahendeid oma finantskohustuste õigeaegseks täitmiseks.

Kontserni eesmärk on hoida kontserni finantseerimisvajadus ja finantseerimisvõimalused tasakaalus. Likviidsusrisiki juhtimise vahendina kasutatakse rahavoogude planeerimist. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks moodustavad emaettevõtte ja tema tütarettevõtete pangakontod ühtse kontsernikonto, mis võimaldab kontsernikonto liikmetel kasutada kontserni rahalisi vahendeid emaettevõtte kehtestatud limiidi piires. Kontsernikonto toimib Eestis, kuid sellesse on kaasatud välismaised tütarettevõtted nii Lätist kui ka Leedust. Vastavalt kontserni poliitikale koostavad kõik kontserni ettevõtted pikemaajalise eelarvelise rahavoogude prognoosi terveks järgneva aastaks, mida korrigeeritakse kvartaalselt. Lühiajalise rahavoo jälgimiseks esitavad kontsernikontoga liitunud tütarettevõtted iganädalaselt detailsed rahavoo projektsioonid järgneva kolmeteistkümne nädala kohta.

Likviidsusrisiki maandamiseks kasutab kontsern erinevaid finantseerimise allikaid, milleks on pangalaenu, arvelduslaenu, ostjate nõuete ja tarnelepingute pidev monitooring.

Arvelduslaenu kasutatakse käibekapitali finantseerimiseks. Põhivara investeeringute soetamiseks kasutatakse pikaajalisi pangalaene või rendilepinguid. Kontserni arvelduslaenu on oma tähtajalt pikaajaline ja seotud laenulepingu tähtajaga. See toimib sisuliselt pikaajalise krediidilimiidina, mille kasutamise vajadust saab kontsern ise reguleerida.

Diskonteerimata finantskohustuste (põhiosa ja tuleviku intressimaksete) analüüs maksetähtaegade lõikes

31.12.2023 (tuhandetes EUR)	Diskonteerimata				Kokku	Bilansiline väärtus
	<= 1 kuu	> 1 kuu ja <=3 kuud	> 3 kuud ja <= 1 aasta	>1 aasta ja <=5 aastat		
Pangalaenu (Lisa 17)	250	501	2 216	11 722	14 689	12 919
Võlakirjad (Lisa 17)	0	0	507	6 393	6 900	5 000
Rendimaksud (Lisad 17,18)	220	438	1 901	6 660	9 218	8 199
Võlad tarnijatele (Lisa 16)	4 100	501	1	0	4 603	4 603
Muud võlad	1 372	0	0	22	1 394	1 394
KOKKU	5 942	1 440	4 626	24 796	36 805	32 115

31.12.2022 (tuhandetes EUR)	Diskonteerimata				Kokku	Bilansiline väärtus
	<= 1 kuu	> 1 kuu ja <=3 kuud	> 3 kuud ja <= 1 aasta	>1 aasta ja <=5 aastat		
Pangalaenu (Lisa 17)	179	358	1 782	14 485	16 804	14 646
Võlakirjad (Lisa 17)	0	0	340	6 720	7 060	5 000
Rendimaksud (Lisad 17,18)	161	316	1 418	4 338	6 233	5 695
Võlad tarnijatele (Lisa 16)	3 347	252	48	0	3 647	3 647
Muud võlad	2 142	0	0	43	2 185	2 185
KOKKU	5 829	926	3 588	25 586	35 930	31 174

Täiendav informatsioon laenumaksete kohta on avalikustatud Lisas 17.

Muud võlad sisaldavad võlgasid ühissetevõtetele, viitintresse, muid viitvõlgu ja tingimuslikku tasu, vaata Lisa 16.

Valuutarisk

Valuutakursirisk tekib siis, kui tulevikus aset leidvad majanduslikud tehingud või kajastatud varad või kohustused on fikseeritud valuutas, mis pole ettevõtte arvestusvaluuta. Kuigi kontserni äritegevus on rahvusvahelise ulatusega puudub kontsernil valuutakursirisk. Kontserni kuuluvate ettevõtete arvestusvaluuta on euro. Tütarettevõtted on kohustatud välislepingutes kasutama üldjuhul valuutana eurot. Välisvaluutas laekuvad summad konverteeritakse eurodesse vahetult peale laekumist, vähendamaks avatud välisvaluutapositsiooni. Muid vahendeid valuutariski maandamiseks ei kasutata.

Seisuga 31.12.2023 oli kontsernil valuutarisk üleval USD suhtes summas 138 tuhat eurot. Seisuga 31.12.2022 oli kontsernil valuutarisk üleval USD suhtes summas 4 tuhat eurot.

Intressimäärarisk

Intressimäärarisk tähendab seda, et intressimäära muutumine toob kaasa muutuse kontserni rahavoos ja kasumis. Kontserni antud ja võetud laenu intressimäärad on seotud 6 kuu euriboriga, millele lisandub marginaal.

Kontserni intressimäärarisk on seotud lühiajaliste ja pikaajaliste võlakohustustega, mis on võetud muutuva intressimääraga. Intressimäärarisk on eelkõige seotud euribori kõikumisega. Intressimäära muutus ühe protsendipunkti võrra muudaks kontserni laenuintressi kulu ca 168 tuhat eurot aastas, kahe protsendipunkti võrra ca 336 tuhat eurot aastas.

Intressi liik	Intressimäär	31.12.2023			Bilansiline väärtus
		(tuhandetes EUR)	<= 1 aasta	>1 aasta ja <=5 aastat	
Fikseeritud ja muutuv intress	6-kuu Euribor+1,90%-2,40%	Laen	2 245	10 674	12 919
	6-kuu Euribor+6,00%*	Võlakirjad	0	5 000	5 000
	6-kuu Euribor+1,90%-3,50%	Rendikohustus	2 108	6 091	8 199
	1-kuu Euribor+1,75%	Arvelduskrediit	0	0	0

*alates oktoober 2023 rakendub võlakirjadele intressimäär 6-kuu Euribor + 6,00%.

Intressi liik	Intressimäär	31.12.2022			Bilansiline väärtus
		(tuhandetes EUR)	<= 1 aasta	>1 aasta ja <=5 aastat	
Fikseeritud ja muutuv intress	6-kuu Euribor+1,90%-2,40%	Laen	1 728	12 918	14 646
	6,00%*	Võlakirjad	0	5 000	5 000
	6-kuu Euribor+1,90%-3,50%	Rendikohustus	1 665	4 030	5 695
	1-kuu Euribor+1,75%	Arvelduskrediit	0	0	0

*alates oktoober 2023 rakendub võlakirjadele intressimäär 6-kuu Euribor + 6,00%.

Informatsioon pangalaenude kohta on avalikustatud Lisas 17.

Hinnarisk

Hinnariskist avaldab kontserni tegevusele enim mõju trüki- ja kojukandeteenuse hind. Kontsern maandab trüki- ja kojukandeteenuse hinnariski tehes trükikojale ettemaksed perioodika trükkimiseks kasutava paberi eest ning fikseerides nii paberi kui ka kojukande hinnad pikemaajalistes lepingutes ning samuti trükiteeräazide hoidmine optimaalsel tasemel.

Kapitalirisk

Kontserni peamine eesmärk kapitaliriski juhtimisel on tagada kontserni jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionäridele ja hüved teistele huvigruppidele ning säilitada seejuures optimaalne kapitali struktuur vähendamaks kapitali hinda.

Vastavalt tööstusharus levinud praktikale kasutab kontsern kapitali jälgimiseks võla ja kapitali suhet. Võla ja kapitali suhe arvutatakse netovõla suhtena kogukapitali. Netovõlg saadakse raha ja pangakontode lahutamisel koguvõlast (konsolideeritud bilansis kajastatud lühi- ja pikaajalised intressikandvad kohustused). Kogukapital on konsolideeritud bilansis kajastatud omakapitali ja netovõla summa.

Kontserni kapitali suhtarvud

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Intressikandvad võlakohustused (va kasutusõigusega varade rendikohustus vastavalt IFRS 16 ^{1e})	20 177	20 763
Raha ja pangakontod	9 606	7 448
Netovõlg	10 570	13 315
Omakapital	56 541	55 423
Kapital kokku	67 112	68 738
Võla ja kapitali suhe	16%	19%
Bilansimaht	105 766	99 836
Omakapitali osakaal bilansimahust	53%	56%

Õiglane väärtus

Kontserni juhatuse hinnangul ei erine konsolideeritud bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade (Lisad 5,6,7,9,11) ja -kohustuste (Lisad 16,17,18) õiglased väärtused nende bilansilistest väärtustest kontserni bilansis seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022. Kontserni riskimarginaalid vastavad turutingimustele. Eelnevast tulenevalt hindab kontserni juhatuse, et pikaajaliste kohustuste õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Finantskohustuste õiglane väärtus määratakse diskonteeritud tuleviku lepinguliste rahavoogude baasil, kasutades turu intressimäära, mis on kontsernile kättesaadav sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel. Nõuded ostjate vastu ja võlad hankijatele on kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuses, mistõttu juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärtus on lähedane nende õiglasele väärtusele.

Muude investeeringute õiglane väärtus, mille muutus kajastatakse läbi kasumiaruande, oli 870 tuhat eurot seisuga 31.12.2023 (31.12.2022: 870 tuhat eurot). Investeeringud ei ole ühelgi börsil noteeritud ja neid liigitatakse õiglase väärtuse hierarhia 3. tasemel.

Lisa 5. Raha ja pangakontod

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Sularaha kassas	82	45
Pangakontod	9 439	7 355
Raha teel	80	36
Tähtajaline hoius	5	11
Raha ja pangakontod kokku	9 606	7 448

Lisa 6. Nõuded ostjatele ja muud nõuded

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjate vastu (Lisa 4,7)	8 267	7 691
Muud maksunõuded	85	127
Muud nõuded (Lisa 4,9)	3 844	2 720
Ettemaksed	947	1 123
Nõuded ostjatele ja muud nõuded kokku	13 143	11 661

Ettemaksed sisaldavad peamiselt tarkvara litsentside ja kindlustuse eest tehtud ettemakseid.

Lisa 7. Nõuded ostjate vastu

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjate vastu	8 410	7 777
Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlus	(143)	(86)
Nõuded ostjate vastu kokku (Lisa 6)	8 267	7 691

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlus perioodi alguses	(86)	(108)
Perioodi jooksul laekunud ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuded	162	129
Perioodi jooksul ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuded	(235)	(153)
Perioodi jooksul bilansist maha kantud nõuded	15	46
Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlus perioodi lõpus	(143)	(86)

Perioodi jooksul tehtud nõuete allahindlused on kajastatud koondkasumiaruandes kirjel „Müüdid toodangu kulu“. Nõuete vanuseline analüüs (sh nõuded üle tähtaja) on toodud Lisas 4. Arvestuspõhimõtted finantsvarade väärtuse languse hindamise kohta on avalikustatud Lisas 2.

Lisa 8. Ettevõtte tulumaks ja edasilükkunud tulumaks

Kontserni tulumaksu kulu (tuhandetes EUR)	2023	2022
Aruandeperioodi tulumaksu kulu	232	302
Tulumaksu kulu kokku	232	302

Ettevõtte tulumaks

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Läti		
Aruandeperioodi tulumaksu kulu	(21)	(16)
Leedu		
Kasum enne tulumaksu	1 103	1 757
Tulumaksumäär	15%	15%
Arvestuslik tulumaks	(165)	(264)
Mittemaksustatavate tulude/kulude mõju	(46)	(23)
Aruandeperioodi tulumaksu kulu	(211)	(287)

Lisa 9. Muud lühiajalised nõuded

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded sidusettevõtetele (Lisa 29)	9	122
Ostjatelt laekumata arved	8	22
Antud laenud	1	100
Nõuded ühisettevõtetele (Lisa 29)	51	166
Nõuded seotud isikutele (Lisa 29)	6	12
Muud lühiajalised nõuded	3 778	2 420
Muud lühiajalised nõuded kokku (Lisa 6)	3 844	2 720

Muud nõuded sisaldavad peamiselt ürituste korraldajatele tehtud ettemakseid (ürituste korraldajate nimel ürituste eest kogutud raha), mis kujutavad endast ürituste korraldajatele tehtud maksete saldot enne ürituse toimumist.

Lisa 10. Varud

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Lõpetamata toodang	21	5
Valmistoodang	265	266
Müügiks ostetud kaubad	35	15
Varud kokku	321	286

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Valmistoodangu allahindlus	70	61
Koondkasumiaruandes kajastatud allahindlus	70	61

Varude allahindlus on kajastatud koondkasumiaruande kirjel „Müüdüd toodangu kulu“.

Lisa 11. Muud nõuded ja investeeringud

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded sidus- ja ühissetevõtetele (Lisa 4,29)	58	11
Muud nõuded (Lisa 29)	700	700
Muud investeeringud õiglases väärtuses läbi kasumiaruande*	870	870
Muud nõuded ja investeeringud kokku	1 628	1 581

* Antud rida sisaldab investeeringut omakapitali instrumentidesse.

Lisa 12. Ühissettevõtted

Ettevõtte nimi	Osalus %		Kaasomanik	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
AS Õhtuleht Kirjastus	50%	50%	AVH Grupp AS	AVH Grupp AS
AS Express Post (Lisa 30)	50%	50%	AS Postimees Grupp	AS Postimees Grupp

Ühissettevõtete põhitegevus on kirjeldatud Lisas 1. Bilansipäevajärgselt omandab 50% ulatuses ASile Ekspress Grupp kuuluv AS Õhtuleht Kirjastus 100% osaluse ASis Express Post (lisa 30).

(tuhandetes EUR)	AS Õhtuleht Kirjastus	AS Express Post	Kokku
31.12.2023			
Netovara ühissetevõttes	1 680	62	1 742
Osaluse suurus ühissetevõttes	50%	50%	
Muud korrigeerimised	(19)	0	(19)
Ühissetevõtte osaluse bilansiline väärtus	821	31	851
Kasum / (kahjum) osaluselt ühissetevõttes	42	(703)	(661)
31.12.2022			
Netovara ühissetevõttes	2 073	(556)	1 517
Osaluse suurus ühissetevõttes	50%	50%	
Muud korrigeerimised	(19)	278	259
Ühissetevõtte osaluse bilansiline väärtus	1 017	0	1 017
Kasum / (kahjum) osaluselt ühissetevõttes	247	(489)	(242)

Ühissetevõtete finantsandmed

(tuhandetes EUR)	AS Õhtuleht Kirjastus	AS Express Post	Kokku
31.12.2023			
Käibevara	2 295	532	2 828
Põhivara	3 208	4	3 212
Varad kokku	5 503	536	6 039
Lühiajalised kohustused	3 434	475	3 909
Pikaajalised kohustused	389	0	389
Kohustused kokku	3 823	475	4 298

(tuhandetes EUR)	AS Õhtuleht Kirjastus	AS Express Post	Kokku
Eespool nimetatud varad ja kohustused sisaldavad:			
<i>Raha ja raha ekvivalendid</i>	1 511	420	1 931
<i>Lühiajalised finantskohustused (v.a võlad tarnijatele, muud võlad ja eraldised)</i>	142	0	142
<i>Pikaajalised finantskohustused (v.a võlad tarnijatele, muud võlad ja eraldised)</i>	389	0	389

(tuhandetes EUR)	AS Õhtuleht Kirjastus	AS Express Post	Kokku
31.12.2022			
Käibevara	2 538	913	3 451
Põhivara	3 474	27	3 501
Varad kokku	6 012	940	6 951
Lühiajalised kohustused	3 418	1 496	4 914
Pikaajalised kohustused	520	0	520
Kohustused kokku	3 938	1 496	5 434

Eespool nimetatud varad ja kohustused sisaldavad:

<i>Raha ja raha ekvivalendid</i>	1 415	369	1 784
<i>Lühiajalised finantskohustused (v.a võlad tarnijatele, muud võlad ja eraldised)</i>	141	0	141
<i>Pikaajalised finantskohustused (v.a võlad tarnijatele, muud võlad ja eraldised)</i>	520	0	520

(tuhandetes EUR)	AS Õhtuleht Kirjastus	AS Express Post	Kokku
2023			
Müügitulu	13 546	2 348	15 895
Kulum	(533)	(17)	(551)
Intressitulu	0	0	0
Intressikulu	(29)	0	(29)
Kasum / (kahjum) enne tulumaksu	246	(1 406)	(1 160)
Tulumaksukulu	(90)	0	(90)
Aruandeperioodi kasum / (kahjum)	156	(1 406)	(1 250)
Muu koondkasum	0	0	0
Koondkasum kokku	156	(1 406)	(1 250)
2022			
Müügitulu	14 162	5 217	19 379
Kulum	(622)	(22)	(644)
Intressitulu	0	0	0
Intressikulu	(10)	(2)	(11)
Kasum / (kahjum) enne tulumaksu	572	(1 173)	(601)
Tulumaksukulu	(78)	0	(78)
Aruandeperioodi kasum / (kahjum)	494	(1 173)	(679)
Muu koondkasum	0	0	0
Koondkasum kokku	494	(1 173)	(679)

Lisa 13. Sidusettevõtted

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Sidusettevõtete soetamine	39	0
Saadud dividendid	399	361
Sidusettevõtete nõuete allahindlus (Lisa 29)	(38)	(105)
Sidusettevõtete aktsiad bilansis	2 197	2 279
Koondkasumiaruandes kajastatud kasum/(kahjum) sidusettevõtetelt		
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum/(kahjum)	239	325
Kasum/(kahjum) sidusettevõtetelt kokku	239	325

Ettevõtte nimi	Osalus %	
	31.12.2023	31.12.2022
Kinnisvarakeskkond OÜ	49,00%	49,00%
Altero SIA	25,48%	25,48%
Eesti Audioraamatute Keskus OÜ	33,33%	33,33%

Sidusettevõtte finantsandmed

(tuhandetes EUR)	Eesti Audioraamatute Keskus OÜ	Kinnisvara-keskkond OÜ	Altero SIA (konsolideeritud)
31.12.2023			
Varad kokku	76	248	1 376
Kohustused kokku	67	174	494
Tulud kokku	37	738	6 821
Kulud kokku	26	823	5 751
Puhaskasum (kahjum)	11	(85)	1 070
31.12.2022			
Varad kokku	74	279	2 122
Kohustused kokku	76	1 917*	695
Tulud kokku	13	680	6 423
Kulud kokku	19	893	4 962
Puhaskasum (kahjum)	(6)	(213)	1 462

*Kinnisvarakeskkond OÜ kohustused seisuga 31.12.2022 sisaldavad kohustusi osanikele summas 1 841 tuhat eurot. 2023. aastal konverteeriti kohustusi osanikele summas 1 796 tuhat Kinnisvarakeskkond OÜ omakapitali.

Lisa 14. Materiaalne põhivara

(tuhandetes EUR)	Ehitised	Masinad ja seadmed	Muu inventar	Lõpetamata põhivara ja ettemaksed	Kokku
31.12.2021					
Soetusmaksumus	4 829	1 636	7 508	520	14 493
Akumuleeritud kulum	(1 965)	(1 044)	(3 520)	0	(6 529)
Bilansiline väärtus	2 864	591	3 988	520	7 964
Ostud ja parendused	771	317	1 067	1 999	4 153
Müüdüd põhivara (jääkmaksumus)	0	(8)	(15)	0	(23)
Allahindlus ja mahakandmine (jääkmaksumus)	(633)*	(25)	(239)*	(18)	(914)
Ümberklassifitseerimine	49	0	1 330	(1 393)	(13)
Soetatud äriühenduste kaudu	0	16	0	0	16
Põhivara kulum	(833)	(267)	(1 347)	0	(2 446)
31.12.2022					
Soetusmaksumus	4 887	2 030	9 297	1 109	17 324
Akumuleeritud kulum	(2 669)	(1 405)	(4 514)	0	(8 588)
Bilansiline väärtus	2 218	625	4 783	1 109	8 736
Ostud ja parendused	1 921	359	1 049	1 167	4 496
Müüdüd põhivara (jääkmaksumus)	0	0	(1)	0	(1)
Allahindlus ja mahakandmine (jääkmaksumus)	(61)*	(1)	(63)*	(1)	(126)
Ümberklassifitseerimine	0	3	1 973	(1 977)	0
Põhivara kulum	(874)	(210)	(1 636)	0	(2 721)
31.12.2023					
Soetusmaksumus	6 741	2 277	11 854	298	21 170
Akumuleeritud kulum	(3 537)	(1 501)	(5 749)	0	(10 786)
Bilansiline väärtus	3 204	776	6 106	298	10 384

2023. aasta materiaalse põhivara ostud ja parendused sisaldavad renditavate varade (Lätis ja Eestis lisandunud LED ekraanide renditavate asukohtade ning täiendavate kontoripindade ja muude varade) kasutusõiguse arvele võtmist summas 2 931 tuhat eurot vastavalt raamatupidamisstandardile IFRS 16 „Rendilepingud“ (2022: 1 694 tuhat eurot).

*2023. aasta ehitiste allahindlus ja mahakandmine sisaldab kasutusõiguse varade kajastamise lõpetamist bilansilises väärtuses 61 tuhat eurot (2022: 613 tuhat eurot) ja muu inventar 49 tuhat eurot (2022: 216 tuhat eurot).

Informatsioon laenude tagatiseks panditud materiaalse põhivara kohta on toodud Lisas 17.

Informatsioon rendilepingute ja kasutamiseõiguse aluseks olevate varade maksete ja tähtaegade kohta on toodud Lisas 18.

Lisa 15. Immateriaalne põhivara

(tuhandetes EUR)	Firma- väärtus	Kaubamärgid	Arenguvälja- minekud	Kliendi- suhted	Tarkvara	Ettemaksed	Kokku
31.12.2021							
Soetusmaksumus	55 473	15 515	695	3 546	5 316	1 535	82 081
Akumuleeritud amortisatsioon ja allahindlus	(9 897)	(5 598)	(548)	(2 247)	(2 983)	0	(21 274)
Bilansiline väärtus	45 576	9 917	146	1 299	2 333	1 535	60 807
Ostud ja parandused	0	0	6	0	636	1 383	2 024
Mahakandmine (jääkmaksumuses)	0	0	0	0	(133)	(4)	(136)
Ümberklassifitseerimine	0	116	32	0	1 338	(1 486)	0
Omandatud äriühenduse kaudu	3 203	2 459	0	0	1	0	5 663
Amortisatsioon	0	(498)	(81)	(175)	(884)	0	(1 638)
31.12.2022							
Soetusmaksumus	58 676	18 123	699	3 546	6 934	1 428	89 406
Akumuleeritud amortisatsioon ja allahindlus	(9 897)	(6 129)	(595)	(2 422)	(3 643)	0	(22 686)
Bilansiline väärtus	48 779	11 994	104	1 124	3 291	1 428	66 720
Ostud ja parandused	0	0	0	0	853	2 587	3 441
Mahakandmine (jääkmaksumuses)	(281)	0	0	0	(21)	0	(302)
Ümberklassifitseerimine	0	0	2 402	0	(784)	(1 618)	0
Müüdud põhivara (jääkmaksumus)	(332)	(47)	0	0	0	0	(379)
Amortisatsioon	0	(504)	(367)	(175)	(952)	0	(1 997)
31.12.2023							
Soetusmaksumus	58 063	18 019	4 071	3 546	5 750	2 397	91 845
Akumuleeritud amortisatsioon ja allahindlus	(9 897)	(6 576)	(1 932)	(2 597)	(3 361)	0	(24 363)
Bilansiline väärtus	48 166	11 443	2 139	949	2 388	2 397	67 482

Informatsioon laenude tagatiseks panditud immateriaalsete varade kohta on toodud lisa 17.

Firmaväärtuse jagunemine rahateenivatele üksustele

(tuhandetes)	EUR	
	31.12.2023	31.12.2022
Delfi	34 805	35 137
Muu meedia	8 154	8 434
Turuplatsid	3 564	3 564
Väliekraanid	1 643	1 643
Firmaväärtused kokku	48 166	48 779

Vara väärtuse testides on kaetav väärtus leitud kasutusväärtuse meetodi alusel, kasutades diskonteeritud rahavoogude meetodit. Iga omandatud äriüksuse kohta on koostatud vastava rahateeniva üksuse viie aasta rahavoo prognoosid. Peale viiendat aastat on väärtuse testis rahavoogude hindamisel on lähtutud perpetuiteedist. Pikaajalise oodatava rahavoo kasvumääraks on kasutatud konservatiivset kasvuprotsenti, mis iseloomustab oodatavat kasvu turul. Müügitulu kasv, muutuv- ja püsikulud on prognoositud varasemate perioodide tulemuste ning lähitulevikus plaanitavate strateegiliste arengute alusel. Väärtuste testides on kasutatud nominaalmudeleid.

Delfi väärtuse testis kasutatakse Delfi toote rahavoogusid ASis Delfi Meedia, Läti ettevõtte AS Delfi rahavoogusid ja Leedu ettevõtte UAB Delfi rahavoogusid.

Muu meedia: Maalehe väärtuse test põhineb ASI Delfi Meedia ajalehe Maaleht (k.a kõik seotud tegevused ja nende tulemused) ja ajakirja Maakodu äritegevuse tulevastel rahavoogudel. Digital Matter väärtuse testis on kasutatud Digital Matter tegevuse rahavoogusid Balti riikides. Geenius Meedia väärtuse test põhineb Geenius Meedia OÜ toodete tulevastel rahavoogudel. Lrytas'e väärtuse test põhineb Lrytas UAB toodete ning ELTA väärtuse test põhineb ELTA UAB toodete tulevastel rahavoogudel.

Turuplatsid: Biļešu Paradīze väärtuse testis on kasutatud äritegevuse tulevase rahavoogusid elektroonilise piletimüügiplatvormi ja piletimüügikohtade haldamisest Lätis.

Väliekraanid: Linna Ekraanid ja D Screens väärtuse testides on kasutatud Eesti ja Läti digitaalse välireklaami äritegevuse tulevase rahavoogusid.

Kõikide rahateenivate üksuste rahavood konsolideeritakse ja neid on vajadusel korrigeeritud sisemiste juhtimis- või muude sarnaste tasudega.

Kasutatud on alljärgnevaid tulude kasvumäärasid:

Rahateeniv üksus	Keskmine tulude kasv		Lõppväärtuse kasv	
	järgmised 5 aastat			
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Delfi	5,1%-11,5%	6,8%-9,8%	3,0%	3,0%
Muu meedia - Eesti	1,5%-13,6%	1,4%-20,2%	0,0%-3,0%	0,0%-3,0%
Muu meedia - Leedu	14,0%-17,6%	6,4%	3,0%	3,0%
Turuplatsid	4,8%	5,7%	3,0%	3,0%
Väliekraanid	9,7%-13,7%	15,0%-20,2%	3,0%	3,0%

Järgmise viie aasta rahavoogude nüüdisväärtus ja lõppväärtus leiti, kasutades diskontomäärana kaalutud keskmist kapitali tootluse määra, kus oodatav omakapitali tootlus on 12,2%-12,8% (2022: 12,6%-19,1%) ja võlakapitali tootlus on 6,1% (2022: 6,6%). Võlakapitali suhe omakapitali on arvestatud kõikidele ettevõtetele vastavalt Damodaran Online andmebaasi turu keskmisele võlakapitali suhtele. Omakapitali hind on arvatud kasutades CAPMi (Capital Asset Pricing Model). Ühe komponendina on kasutatud Damodaran Online andmebaasi vastava tööstusharu kõige viimast finantsvõimendusega beetat. Riigipõhiste riskimäärade aluseks on kasutatud Saksamaa pikaajalise eurovõlakirja tootlust.

Kasutatud diskontomäärad on järgmised:

Rahateeniv üksus	31.12.2023	31.12.2022
Delfi	9,69%-10,40%	10,55%-11,11%
Muu meedia - Eesti	10,05%	10,55%
Muu meedia - Leedu	9,69%	10,71%
Turuplatsid	10,40%	11,11%
Väliekraanid	10,05%-10,40%	14,15%-14,70%

Allpool toodud tabelis on välja toodud rahateenivate üksuste kaetavad ja bilansilised väärtused ning erinevused nende vahel enne allahindlusi. Bilansilised väärtused sisaldavad firmaväärtust, kaubamärke, materiaalseid ja immateriaalseid varasid ning käibekapitali. Allahindlusi ei ole käesoleval ega eelmisel aruandeaastal kajastatud.

(tuhandetes EUR)	31.12.2023			31.12.2022		
	Kaetav väärtus	Bilansiline väärtus (enne väärtuse langust)	Erinevus	Kaetav väärtus	Bilansiline väärtus (enne väärtuse langust)	Erinevus
Delfi	94 574	50 468	44 106	83 994	48 325	35 669
Muu meedia	45 520	13 705	31 815	28 192	7 665	20 527
Turuplatsid	21 518	7 388	14 130	16 057	7 660	8 397
Väliekraanid	32 656	7 633	25 023	16 526	7 001	9 525

Kontserni juhatuse hinnangul on kõik soetatud rahateenivate üksuste vara kaetava väärtuse testides rakendatud olulised eeldused realistlikud. Juhul, kui mõnes testimisel kasutatud olulises eelduses toimuks ebasoovitavas suunas oluline muutus (näiteks kui Delfidel on müügitulu iga-aastane kasv enam kui 10 protsendipunkti madalam kõikide teiste näitajate samaks jäädes ning teistel rahateenivatel üksustel 20-25 protsendipunkti madalam), võiks sellest tuleneda osade varade allahindamise vajadus.

Kõikide rahateenivate üksuste müügitulu on kõrge ning nende prognoositavad tulevased rahavood ületavad nende varade bilansilist väärtust summa võrra, kus kasutatud eelduste mõistlik muutus ei tekitaks allahindluse vajadust.

Lisa 16. Võlad tarnijatele ja muud võlad

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Võlad tarnijatele (Lisa 4)	4 603	3 647
<i>sh võlad seotud osapooltele (Lisa 29)</i>	367	171
Võlad töövõtjatele	3 449	3 554
Muud maksuvõlad	2 153	2 071
Kliendilepingu kohustus (Lisa 20)	2 590	2 779
Tingimuslik tasu	19	244
Võlad ühisettevõtetele (Lisa 29)	16	236
Võlad sidusettevõtetele (Lisa 29)	1	1
Viitintressid	121	72
Muud viitkohustused	10 094	6 400
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	23 046	19 004

Kliendilepingu kohustus sisaldab klientide perioodiliste väljaannete ettetellimusi.

Muud viitkohustused sisaldavad peamiselt raha, mis on kogutud ürituste korraldajate nimel ja nende ürituste eest, mis toimuvad 2024. aastal või on juba toimunud, kuid mille lõpparvet ei ole korraldajatele tehtud (Lisa 9).

Lisa 17. Pangalaenu ja laenukohustused

(tuhandetes EUR)	Summa kokku	Tagasimakse tähtaeg	
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Saldo seisuga 31.12.2023			
Pikaajalised pangalaenu (lisa 4)	12 919	2 245	10 674
Võlakirjad (lisa 4)	5 000	0	5 000
Rendikohustus (lisa 4)	8 199	2 108	6 091
Kokku	26 118	4 353	21 765
Saldo seisuga 31.12.2022			
Pikaajalised pangalaenu (lisa 4)	14 646	1 728	12 918
Võlakirjad (lisa 4)	5 000	0	5 000
Rendikohustus (lisa 4)	5 695	1 665	4 030
Kokku	25 341	3 393	21 948

Efektiivsed intressimäärad on väga lähedased nominaalsetele intressimääradele. Laenukohustuste õiglane väärtus on ligilähedane nominaalväärtusele, kuna intressimäär on muutuv ja seotud Euriboriga ning marginaal on turutingimustel kokku lepitud.

Lepingute kohaselt on intressi marginaaliks vahemik 1,90%-2,40%.

Kontserni laenu on tagatud:

- Tütarettevõtete aktsiatega;
- ASi Ekspress Grupp ja tütarettevõtete garantiidega;
- Kontserni kaubamärkidega summas 5,4 miljonit eurot;
- Lõplikku kontrolli omav aktsionär on samuti andnud isikliku garantii summas 4 miljonit eurot, et katta laenu ja arvelduskrediidi lepinguid.

Vastavalt laenulepingu tingimustele peab laenuvõtja koguvõla/EBITDA suhe olema madalam kui 3,0. Seisuga 31.12.2023 oli laenulepingus kokku lepitud korrigeerimiste järgi arvutatud koguvõla/EBITDA suhe 1,88. Vastavalt laenulepingu tingimustele peab laenuvõtja intresside ja laenumaksete kattekordaja (DSCR) olema vähemalt 1,2. Seisuga 31.12.2023 oli laenulepingus kokku lepitud korrigeerimiste järgi arvutatud DSCR suhtarv 2,35. Lisaks tuleb hoida pangas likviidsusreservi summas 1 miljon eurot.

Rahavoogudest tulenevad muudatused laenukohustustes on toodud konsolideeritud rahavoogude aruandes. Mitterahaline muutus rendikohustistes aruandeaastal oli summas 4 507 tuhat eurot.

Võlakirjad

Oktoobris 2019 emiteeris AS Ekspress Grupp 5000 võlakirja nimiväärtusega 1000 eurot, intressi marginaaliga 6% aastas ja lunastustähtajaga emissioonikuupäeva 8. aastapäev, s.t 7. oktoober 2027. Intressi makstakse kord aastas 7. oktoobril.

Võlakirjad emiteeriti suunatud emissioonina ASi LHV Varahaldus hallatavatele pensionifondidele. 4. oktoobril 2019 sõlmis AS Ekspress Grupp märkimislepingu pensionifondide (LHV Pensionifond XL, LHV Pensionifond L, LHV Pensionifond M) nimel tegutseva ASiga LHV Varahaldus kõikide emiteeritud võlakirjade märkimiseks kogunimiväärtuses 5 miljonit eurot.

Võlakirjad on allutatud ASilt SEB Pank võetud laenule. AS SEB Pank on eesõigusnõudega võlausaldaja ja võlakirjad on allutatud ASilt SEB Pank võetud eelnimetatud laenule. Võlakirjad kujutavad endast Ekspress Grupi tagatud võlakohustust

aktsionäride ja seotud osapoolte ees. Võlakirjad on täielikult tagatud OÜ Haep garantiiga ja Hans H. Luige käendusega. OÜ Haep 88% osaluse omanikuks on ASi Ekspress Grupp suuraktsionär Hans H. Luik.

Vastavalt võlakirjade tingimustele peab ASi Ekspress Grupp (kasutades konsolideeritud finantsandmeid) koguvõla /EBITDA suhe olema madalam kui 4,0 ning intresside ja laenumaksete kattekordaja (DSCR) vähemalt 1,2. Seisuga 31.12.2023 oli võlakirjade tingimustes kokku lepitud korrigeerimiste järgi arvatud koguvõla/EBITDA suhe 1,88 ja laenumaksete kattekordaja (DSCR) oli 2,35.

Arvelduskrediit

Seisuga 31.12.2023 oli kontsernil sõlmitud arvelduskrediidi leping SEB pangaga summas 3 miljonit eurot tähtajaga 30.09.2024. 31.12.2023 ja 31.12.2022 seisuga ei olnud arvelduskrediidi limiiti kasutatud.

Lisa 18. Rendilepingud

Kasutusõiguse varasid kajastatakse materiaalsete põhivarade koosseisus.

Enamik kontserni rendilepinguid hõlmab kontoriruumi, mille rendiperiood on tavaliselt kolm kuni viis aastat ning mille järel on võimalik rendilepingut pikendada. Mõned rendilepingud sisaldavad indeksist või määrast sõltuvaid rendimakseid.

Kontsern rendib IT/kontoritehnikat, mille lepingujärgne rendiperiood on üks kuni kolm aastat. Need on kas lühiajalised ja/või madala alusvara väärtusega rendid. Kontsern on otsustanud antud rendilepingute kasutusõiguse varasid ja rendikohustusi mitte kajastada.

Informatsioon rendilepingute kohta, milles kontsern on rentnik, on toodud allpool.

Kasutusõiguse vara

(tuhandetes EUR)	Ehitised	Masinaid ja seadmed	Muu inventar	Kokku
2022				
Saldo 1. jaanuaril	2 595	258	2 998	5 852
Aruandeperioodi kulum	(743)	(113)	(910)	(1 766)
Kasutusõiguse varade lisandumine	741	182	1 628	2 551
Kasutusõiguse varade kajastamise lõpetamine	(613)	(23)	(237)	(873)
Saldo 31. detsembril	1 980	304	3 479	5 763
2023				
Saldo 1. jaanuaril	1 980	304	3 479	5 763
Aruandeperioodi kulum	(797)	(41)	(1 225)	(2 063)
Kasutusõiguse varade lisandumine	1 920	170	2 724	4 814
Kasutusõiguse varade kajastamise lõpetamine	(61)	0	(49)	(111)
Saldo 31. detsembril	3 042	433	4 928	8 403

Kasumiaruandes kajastatud summad

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Intressikulu rendilepingutest	335	130
Väheväärtuslike varade ja lühiajaliste rendilepingute rendikulu	1 632	1 244

Rahavoogude aruandes kajastatud summad

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Rendilepingutega seotud raha väljamaksed (lisa 4)	(2 004)	(1 751)

Lisa 19. Segmendiaruanne

Tegevussegmentid on juhtkond määratlenud emaettevõtte ASI Ekspress Grupp juhatuse jälgitavate aruannete põhjal. Juhatuse hindab äritegevust ettevõtte perspektiivist lähtudes.

Kontsern tegutseb ainult ühes tegevussegmentis, milleks on meediasegment.

Meediasegment: *online* uudisportaalide haldamine, reklaamimüük oma portaalides üle Baltikumi ning ajalehtede, ajakirjade, kliendi- ja reklaamlehtede ning raamatute kirjastamine ja väljaandmine Eestis ning digitaalse välireklaami müük Eestis ja Lätis. Meediasegment hõlmab samuti tehnoloogia- ja innovatsioonikonverentsi „Login” korraldamist Leedus, elektroonilise piletimüügiplatvormi ja piletimüügikohtade haldamist Lätis ja Eestis ning sisuloome tootmisvõime suurendamist Leedus ja Eestis.

Sellesse segmenti kuuluvad tütarettevõtted Delfi Meedia AS, AS Delfi (Läti), UAB Delfi (Leedu), OÜ Hea Lugu (Eesti), D Screens SIA (Läti), Digital Matter (Leedu, Eesti, Läti), Uudisteagentuur Elta UAB (Leedu – alates mai 2022), Linna Ekraanid OÜ (Eesti), SIA Biļešu Paradīze (Läti), Videotinklas UAB (Leedu), Lrytas UAB (Leedu – alates detsember 2022) ja Geenius Meedia OÜ (Eesti).

Meediasegmenti peamiseks tuludeks on *online* reklaamimüük ja teiste reklaamtoodete ning digitellimuste müük oma portaalides nii Eestis, Lätis kui Leedus. Reklaamipindade müük ajalehtedes ja ajakirjades ning ajalehtede ja ajakirjade tellimustulud ja üksikmüük. Raamatute ja erinevate sarjade müük ning teenustasu kliendimaterjalide koostamisest ning muudest projektidest. Lisaks digitaalse välireklaami müüki ja piletimüügiplatvormid Eestis ja Lätis.

Kontserni kesksed tegevused on kajastatud eraldi ning need ei moodusta eraldi tegevusvaldkonda. Siia alla kuulub emaettevõtte AS Ekspress Grupp, mis pakub kontsernisiseselt juriidilise nõustamise ja raamatupidamise teenuseid ning IT-teenuseid kuni 30.06.2023.

Juhatuse hindab tegevussegmentide tulemuslikkust eelkõige müügitulu, EBITDA ja EBITDA marginaali põhjal. Segmentide tulemus ei kajastu kontsernisisesed juhtimistasud, firmaväärtuste allahindlused.

Kontserni emaettevõtte juhtkonna hinnangul on kõik segmentidevahelised tehingud tehtud turutingimustel.

Investeeringud põhivarasse sisaldavad materiaalse (Lisa 14) ja immateriaalse põhivara (Lisa 15) omandamist. Olulised Eestist väljaspool asuvad pikaajalised varad on peamiselt erinevad kaubamärgid, mille jääkväärtused on riikide lõikes järgmised:

- Läti 3,9 miljonit eurot seisuga 31.12.2023 (4,0 miljonit eurot seisuga 31.12.2022)
- Leedu 3,8 miljonit eurot seisuga 31.12.2023 (4,0 miljonit eurot seisuga 31.12.2022)

Väljaspool Eestit asuvate ettevõtetega seotud firmaväärtused jääkväärtuses:

- Läti 10,9 miljonit eurot seisuga 31.12.2023 (10,9 miljonit eurot seisuga 31.12.2022)
- Leedus 16,5 miljonit eurot seisuga 31.12.2023 (16,8 miljonit eurot seisuga 31.12.2022)

Väljaspool Eestit asuvate ettevõtetega seotud kliendisuhed jääkväärtuses:

- Läti 0,9 miljonit eurot seisuga 31.12.2023 (1,1 miljonit eurot seisuga 31.12.2022)

2023 (tuhandetes EUR)	Meedia	Kesksed tegevused	Elimineeri- mised	Kontsern kokku
Müügitulu kontserniväliselt klientidelt	72 265	821	0	73 086
Segmentidevaheline müügitulu	1 100	1 820	(2 920)	0
Segmentide müügitulu kokku	73 365	2 642	(2 920)	73 086
EBITDA	11 695	(1 477)	(1)	10 217
EBITDA marginaal	16%			14%
Põhivara kulum (Lisa 14,15)				4 719
Ärikasum /(-kahjum)				5 499
Investeeringud (Lisa 14,15)				7 937

2022 (tuhandetes EUR)	Meedia	Kesksed tegevused	Elimineeri- mised	Kontsern kokku
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt	62 587	1 554	0	64 141
Segmentidevaheline müügitulu	103	2 946	(3 050)	0
Segmendi müügitulu kokku	62 690	4 500	(3 050)	64 141
EBITDA	10 183	(1 122)	(171)	8 891
EBITDA marginaal	16%			14%
Põhivara kulum (Lisa 14,15)				(4 084)
Ärikasum /(-kahjum)				4 797
Investeeringud (Lisa 14,15)				6 177

Lisa 20. Müügitulu

(tuhandetes EUR)	Meedia		Kesksed tegevused		Kokku	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Peamised müügitulu liigid						
Reklaamikäive	42 074	37 600	0	0	42 074	37 600
Tellimuste tulu (sh üksikmüük)	19 016	16 819	0	0	19 016	16 819
Turuplatsid	3 434	2 232	0	0	3 434	2 232
Müük väliekraanidel	3 530	2 396	0	0	3 530	2 396
Muude kaupade ja teenuste müük	4 211	3 539	821	1 554	5 032	5 093
Kokku	72 265	62 587	821	1 554	73 086	64 141

Müügitulu kajastamise ajastus						
Klientidele üle antud kaubad ja teenused kindlal ajahetkel ning aja jooksul	72 265	62 587	821	1 554	73 086	64 141
Müügitulu kliendilepingutelt kokku	72 265	62 587	821	1 554	73 086	64 141

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Eesti	38 206	35 656
Läti	11 060	8 111
Leedu	18 609	12 884
Muu Euroopa	4 643	6 944
Muud riigid	568	546
Kokku	73 086	64 141

Järgmine tabel annab ülevaate lepingulistest varadest ja lepingulistest kohustustest klientidega.

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Kliendilepingu kohustused (Lisa 16)	2 590	2 779

Kliendilepingu kohustused on peamiselt seotud kliendi ettemaksetega perioodiliste väljaannete tellimisel. Kuna antud lepingutes ei ole olulisi finantseerimise komponente ning kliendilepingu kohustus klassifitseeritakse ümber müügitulusse ühe aasta või lühema perioodi jooksul, rakendab kontsern praktilist abinõu. Praktilise abinõu alusel ei pea lepingulist tehingu hinda korrigeerima olulise finantseerimise komponendi mõjuga, kui ajavahemik on üks aasta või vähem, mis jääb kliendi poolt kauba või teenuse eest tasumise ning kontserni poolt teenuse osutamise või kauba üleandmise hetke vahele.

Lisa 21. Müüdnud toodangu kulu

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Kaubad, toore, materjal ja teenused	412	400
Sisseostetud teenused	15 414	14 393
Tööjõukulud	31 963	26 847
Rendikulud (Lisa 18)	1 143	791
Muud kulud	2 668	2 672
Kulum	3 446	3 083
Kulud kokku	55 046	48 185

Lisa 22. Turunduskulud

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Turustus	2 175	1 937
Tööjõukulud	597	1 010
Rendikulud (Lisa 18)	14	20
Kulum	17	13
Turunduskulud kokku	2 803	2 979

Lisa 23. Üldhalduskulud

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Kaubad, toore, materjal ja teenused	195	185
Remondi- ja hoolduskulud	676	794
Sidekulud	141	130
Rendikulud (Lisa 18)	475	434
Sisseostetud teenused	2 451	2 169
Tööjõukulud	4 388	4 122
Kulum	1 256	988
Üldhalduskulud kokku	9 582	8 823

Lisa 24. Kulud liikide järgi

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Tööjõukulud	36 948	31 978
Kaubad, toore, materjal ja teenused	607	585
Rendikulud (Lisa 18)	1 632	1 244
Sisseostetud teenused	17 865	16 562
Turunduskulud	2 175	1 937
Remondi- ja hoolduskulud	676	794
Sidekulud	141	130
Muud kulud	2 668	2 672
Kulum	4 719	4 084
Kokku müüidud kaupade kulu, turundus- ja üldhalduskulud	67 431	59 987
Keskmine töötajate arv	976	884

Antud lisas toodud informatsioon on Lisade 21-23 koondnumbrid.

Lisa 25. Muud äritulud

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Subsiidiumid	353	400
Muud äritulud	228	389
Muud äritulud kokku	581	789

Lisa 26. Aktsioptionskeemid

Programm kinnitatud 2020 – kehtiv

2020. aasta septembris kinnitas aktsionäride üldkoosolek uue aktsioptionsiprogrammi perioodiks 2021-2023, mis on suunatud ASi Ekspress Grupp ja temaga samasse kontserni kuuluvate äriühingute tegevjuhtkonnale. Seisuga 31.12.2023 on antud programmi raames kokku väljastatud 876 tuhat optionsiooni (31.12.2022: 959 tuhat optionsiooni), millest igauks annab õiguse omandada ühe ettevõtte aktsia ostuhinnaga, mis on optionsioonide väljastamise hetkel kehtiv aktsiate nimiväärtus (praegu 60 euro senti).

Optionsioonid väljastatakse proportsionaalselt 1/3 aastas kolmeaastase perioodi jooksul. Optionsioonide realiseerimine ja aktsiate väljalaskmine toimub ASi Ekspress Grupp aktsiakapitali suurendamise ja uute aktsiate väljalaskmise teel, mis toimub 2024. aasta I kvartalis. Optionsioonide realiseerimine ja aktsiate väljastamine toimub Ekspress Grupile kuuluvate oma aktsiate optionsiooni saajale võõrandamise teel ja/või aktsiakapitali suurendamise ja optionsiooni saajale uute aktsiate väljalaskmise teel. 4. märtsil 2024 muudeti aktsionäride üldkoosoleku otsusega 29.09.2020 kinnitatud aktsioptionsiprogrammi. Vastavalt otsusele toimub optionsioonide realiseerimine ja aktsiate väljastamine ASile Ekspress Grupp kuuluvate omaaktsiate optionsiooni saajale võõrandamise teel ja/või ASi Ekspress Grupp aktsiakapitali suurendamise ja optionsiooni saajale uute aktsiate väljalaskmise teel. 31.12.2023 seisuga on väljateenitud optionsioonide arv 876 tuhat.

Aktsioptionsioonide kinnitamisel võeti optionsioonid arvele nende õiglasest väärtusest ning kajastati ühelt poolt kasumiaruandes tööjõukuluna ja teiselt poolt omakapitalis aktsioptionsiooni reservina. Seisuga 31.12.2023 oli nimetatud reservi suuruseks 91 tuhat eurot (31.12.2022 65 tuhat eurot).

Programm kinnitatud 2022 – 31.12.2023 seisuga lõppenud

2022. aasta veebruaris kinnitas aktsionäride üldkoosolek uue aktsiaoptsiooniprogrammi, mille alusel tekkis Geenius Meedia poolt aastal 2020 väljastatud optsioonide alusvara asendamisel optsioonisaajatel õigus omandada Ekspress Grupi aktsiaid. Optsiooniprogrammi raames väljastati 371 tuhat optsiooni, millest igauks andis õiguse omandada tasuta üks ettevõtte aktsia. Kõik optsioonid realiseeriti mais 2023 Ekspress Grupi omaaktsiate vastu. Programm võimaldas ASil Ekspress Grupp täita 17.12.2021 sõlmitud Geenius Meedia OÜ osade ostu-müügilepinguga võetud kohustuse.

Lisa 27. Omakapital

Aktsiakapital

Seisuga 31. detsember 2023 ASi Ekspress Grupp aktsiakapital on 18 478 105 eurot (31.12.2022: 18 478 105 eurot) ja see koosneb 30 796 841 aktsiast (31.12.2022: 30 796 841 aktsiat) nominaalväärtusega 0,60 eurot aktsia kohta.

Põhikirjaga lubatud maksimaalne aktsiakapital on 25 564 656 eurot.

Omaaktsiad

2022. aasta lõpus oli kontsernil 447 076 omaaktsiat. Aruandeperioodi jooksul on kontsern teinud alljärgnevad tehingud:

- Märtsis 2023, aktsiate tagasiostuprogrammi raames ostis AS Ekspress Grupp 9. märtsil 2023 tagasi 588 235 aktsiat hinnaga 1,70 eurot aktsia kohta kogusummas 1,0 miljonit eurot.
- 2023. aasta mais anti aktsiaoptsiooniskeemi raames optsiooni omanikele üle 370 945 aktsiat, mille tulemusena vähenes kontserni bilansis omaaktsiate saldo 277 tuhande euro võrra.

Seisuga 31. detsember 2023 oli ettevõttel 664 366 omaaktsiat (31.12.2022: 447 076) kogusummas 1 057 tuhat eurot (31.12.2022: 334 tuhat eurot).

ASile Ekspress Grupp kuuluvate omaaktsiate nimiväärtuste summa ei või ületada 1/10 aktsiakapitalist.

Dividendid

4. mail 2023. aastal toimunud ASi Ekspress Grupp aktsionäride korralisel üldkoosolekul otsustati maksta dividendi 5 eurosent aktsia kohta kogusummas 1,49 miljonit eurot. Dividendid maksti aktsionäridele välja 24. mail 2023. aastal.

Kokku on seisuga 31. detsember 2023 võimalik tulumaksuvabalt maksta välja dividende kogusummas 22,7 miljonit eurot.

Reservid

Reservidena on kajastatud äriseadustikuga ette nähtud kohustuslik reservkapital ja omaniku üldotstarbeline omakapitali sissemakse.

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Kohustuslik reservkapital	1 555	1 355
Omanike täiendav rahaline sissemakse	639	639
Aktsiaoptsiooni reserv	91	65
Reservid kokku	2 285	2 059

Puhaskasum aktsia kohta

Tavapuhaskasum aktsia kohta on arvatud emaeetevõtte omanikele kuuluva puhaskasumi ja kaalutud keskmise perioodi aktsiate arvu suhtena. Emaetevõttele kuuluvaid omaaktsiaid ei arvestata ringluses olevate aktsiate hulka.

Lahustatud puhaskasum aktsia kohta on arvatud emaeetevõtte omanikele kuuluva puhaskasumi ja kaalutud keskmise perioodi aktsiate arvu suhtena võttes arvesse potentsiaalselt emiteeritavate aktsiate arvu. Emaetevõttele kuuluvaid omaaktsiaid ei arvestata ringluses olevate aktsiate hulka.

EUR	2023	2022
Aksionäridele kuuluv puhaskasum /(-kahjum)	3 349 108	4 047 812
Lihtaktsiate kaalutud keskmine arv perioodi lõpus	30 097 751	30 320 378
Optsooniprogrammi raames potentsiaalselt emiteeritavate lihtaktsiate arv perioodi lõpus	876 058	958 617
Tavapuhaskasum /(-kahjum) aktsia kohta	0,1113	0,1335
Lahustatud puhaskasum /(-kahjum) aktsia kohta	0,1081	0,1294

Aktsiate tagasiostuprogramm

AS Ekspress Grupp kuulutas 8. veebruaril 2023 välja kuni 588 235 oma aktsia (ASi Ekspress Grupp aktsia, ISIN EE3100016965, edaspidi aktsia) tagasiostu aktsionäridelt hinnaga 1,70 eurot aktsia kohta kogumalus kuni 1 miljon eurot.

Kõigil aktsionäridel oli võimalik pakkuda oma aktsiaid ASile Ekspress Grupp tagasiostuks võrdsetel tingimustel. Aktsiate tagasimüügi korralduste esitamise periood algas 15. veebruaril 2023 ja lõppes 6. märtsil 2023.

Tagasimüügi korralduste esitamise perioodil laekus 162 investorilt korraldusi 2 077 440 aktsia tagasimüügiks summas 3 531 648 eurot. Kuna laekunud tagasimüügipakkumiste maht kokku ületas 1 000 000 eurot, jaotas AS Ekspress Grupp tagasiostetavad aktsiad aktsionäride esitatud pakkumiste vahel proportsionaalselt (pro rata) selliselt, et tagasiostu kogumaht ei ületaks 1 000 000 eurot. Jaotuse tulemusena sai iga investor müüa tagasi 28,32% tagasimüügi korralduses esitatud aktsiate arvust.

Kui tagasiostetavate aktsiate proportsionaalse jaotamise tulemusena saadi aktsiate arv, mis ei olnud täisarv, ümardati vastav aktsiate arv ümardamise reeglite kohaselt allapoole täisarvu aktsiateni. Ümardamisel tekkiv jääk jaotati aktsionäride vahel juhuslikkuse printsiibi alusel.

Aktsiate ja raha ülekande kuupäev oli 9. märts 2023.

Lisa 28. Tingimuslikud varad ja kohustused

Tingimuslik tulumaksu kohustus

Seisuga 31.12.2023 oli kontserni jaotamata kasum 22 558 tuhat eurot (31.12.2022: 20 796 tuhat eurot). Dividendide väljamaksmisel omanikele kaasneb üldjuhul tulumaksukulu 20/80 netodividendidena väljamakstavalt summalt. Kui ettevõtte maksab välja dividende, mille ta on saanud oma ühisettevõtetelt ja tütarettevõtetelt, millelt on juba dividendide tulumaksu tasutud või mille kasum on juba maksustatud asukohariigis, siis emaettevõttest dividendide jaotamisel täiendavat tulumaksu tasuda ei tule. Seisuga 31.12.2023 võib AS Ekspress Grupp (emaettevõtte) maksta selliselt tulumaksuvabalt välja dividende summas 22 737 tuhat eurot (seisuga 31.12.2022: 23 450 tuhat eurot). Ettevõtte kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel seisuga 31.12.2023 ei teki potentsiaalset tulumaksukohustust.

Tingimuslikud varad ja kohustused seoses pooleliolevate kohtuasjadega

Kontserni tütarettevõtetel on pooleli mitmeid meediaalaseid ja avaldatud artiklitega seotud kohtuvaidlusi, mille mõju kontserni finantstulemusele on ebaoluline.

Lisa 29. Tehingud seotud osapooltega

Tehinguks seotud osapooltega on tehingud omanikega, sidusettevõtetega, ühisettevõtetega, kõikide kontserniettevõtete tegevjuhtkonna liikmete (Key Management) ja nende lähedaste pereliikmete ning nende kontrollitud või olulise mõju all olevate ettevõtetega.

ASi Ekspress Grupp kontrolliv isik on Hans H. Luik.

Kontsern on ostnud (kaubad edasimüügiks, tootmismaterjalid, põhivara) ning müünud oma kaupu ja osutanud teenuseid (põhivara rentimine, juhtimisteenus, muud teenused) järgmistele seotud osapooltele.

MÜÜGID (tuhandetes EUR)	2023	2022
Teenuste müük		
Nõukogu liikmed ja nendega seotud ettevõtted	163	122
Juhatuse liikmed ja nendega seotud ettevõtted	3	2
Sidusettevõtted	126	162
Ühisettevõtted	836	1 492
Teenuse müük kokku	1 128	1 778

OSTUD (tuhandetes EUR)	2023	2022
Teenuste ost		
Juhatuse liikmed ja nendega seotud ettevõtted	36	72
Nõukogu liikmed ja nendega seotud ettevõtted	2 927	3 012
Sidusettevõtted	13	2
Ühisettevõtted	950	2 077
Teenuste ost kokku	3 926	5 163

NÕUDED (tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajalised nõuded		
Nõukogu liikmed ja nendega seotud ettevõtted (Lisa 9)	6	12
Sidusettevõtted (Lisa 9)	9	122
Ühisettevõtted (Lisa 9)	51	166
Lühiajalised nõuded kokku	66	300
Pikaajalised nõuded		
Nõukogu liikmed ja nendega seotud ettevõtted	700	700
Sidusettevõtted (Lisa 11)	58	11
Pikaajalised nõuded kokku	758	711
Nõuded kokku	824	1 011

KOHUSTUSED (tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajalised kohustused		
Juhatuse liikmed ja nendega seotud ettevõtted (Lisa 16)	2	3
Nõukogu liikmed ja nendega seotud ettevõtted (Lisa 16)	366	167
Sidusettevõtted (Lisa 16)	1	1
Ühisettevõtted (Lisa 16)	16	236
Kohustused kokku	385	408

Vastavalt 2. juunil 2009 ja 4. mail 2012 toimunud üldkoosoleku otsusele makstakse Hans H. Luigele laenulepingute käendamise eest tagatise seadmise tasu 1,5% aastas tagatise summast, milleks on 4 miljonit eurot kuni tagatise kehtivuse lõpuni. 2023. aastal tasuti isikliku garantii eest 60 tuhat eurot (2022: 60 tuhat eurot) ja tasumata võlga seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 ei ole.

Konsolideerimisgruppi kuuluvate kõikide ettevõtete juhtkondade ja nõukogu liikmete tasud

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Töötasud ja muud hüvitised (ilma sotsiaalmaksuta)	2 703	2 461
Aksiaoptsoon	3	14
Kokku (ilma sotsiaalmaksuta)	2 706	2 475

Konsolideerimisgruppi kuuluvate kõikidele juhatuste liikmetele (sh tütarettevõtete tegevjuhtkonnale, kui nendes ettevõtetes ei ole juhatust vastavalt Eesti äriseadustikule) (edaspidi tegevjuhtkond) makstakse lepingu lõppemisel ja lõpetamisel kompensatsiooni vastavalt ametilepingus ettenähtud tingimustele. Tegevjuhtkonna lahkumishüvitised kuuluvad üldjuhul väljamaksmisele juhul, kui lahkumise on algatanud ettevõtte. Kui tegevjuhtkonna liige kutsutakse tagasi olulise põhjusega, tuleb ette teatada kuni 3 kuud ja tasuda täiendavalt kuni 9 kuu palga ulatuses lahkumishüvitist. Töösuhte lõpetamisel üldjuhul kompensatsiooni ei maksta, kui tegevjuhtkonna liige lahkub omaenda initsiatiivil või juhul, kui nõukogu kutsub tegevjuhtkonna liikme tagasi olulise põhjusega. Potentsiaalne tegevjuhtkonna lahkumishüvitiste maksimaalne brutosumma seisuga 31.12.2023 oli 919 tuhat eurot (31.12.2022: 746 tuhat eurot). Konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete nõukogu liikmetele tavapäraselt eraldi tasu liikmeks olemise eest ei maksta ning ei ole ette nähtud ka kompensatsiooni nende tagasikutsumisel.

Lisa 30. Bilansipäevajärgsed sündmused

2023. aasta detsembris sõlmis 50% ulatuses ASile Ekspress Grupp kuuluv AS Õhtuleht Kirjastus lepingu, millega omandab 100% osaluse ASis Express Post, mis kuulub võrdselt kahele Eesti suurimale meediaettevõttele AS Ekspress Grupp ja AS Postimees Grupp.

Varem üle Eesti trükiväljaannete kojukandega tegelenud Express Posti omanikud otsustasid 2023. aasta algul kojukandeäri sulgeda ning ettevõtte on jätkanud ajakirjandusväljaannetele kõnekeskuse ja ajakirjanduse tellijate baaside haldusteenuse osutajana.

Tehing viiakse lõpule hiljemalt 2024. aasta 30. aprilliks, kui tehingu lõpuleviimise tingimused on täidetud (lisa 12).

Lisa 31. Finantsinformatsioon emaettevõtte kohta

Eesti raamatupidamise seaduse kohaselt tuleb konsolideeritud aastaaruande lisades avalikustada konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded.

ASi Ekspress Grupp (emaettevõtte) finantsseisundi aruanne

(tuhandetes EUR)	31.12.2023	31.12.2022
VARAD		
Raha ja raha ekvivalendid	19	336
Nõuded ostjatele ja muud nõuded	3 227	3 281
Käibevara kokku	3 246	3 617
Põhivara		
Muud nõuded	5 130	9 485
Muud investeeringud	1 532	1 532
Investeeringud tütarettevõtetesse	52 366	65 761
Investeeringud ühissetevõtetesse	851	1 017
Investeeringud sidusettevõtetesse	36	0
Materiaalne põhivara	234	395
Immateriaalsed varad	243	2 329
Põhivara kokku	60 391	80 519
KOKKU VARAD	63 637	84 136
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL		
Kohustused		
Võlakohustused	47	60
Võlad tarnijatele ja muud võlad	1 902	8 316
Lühiajalised kohustused kokku	1 949	8 376
Pikaajalised võlakohustused	5 147	5 206
Muud pikaajalised kohustused tütarettevõtete ees	0	15 278
Pikaajalised kohustused kokku	5 147	20 484
Kohustused kokku	7 096	28 860
Omakapital		
Aktiivkapital	18 478	18 478
Ülekurss	14 277	14 277
Omaaktsiad	(1 057)	(334)
Kohustuslik reservkapital	1 555	1 355
Muud reservid	731	704
Jaotamata kasum	22 558	20 796
Omakapital kokku	56 541	55 276
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	63 637	84 136

ASi Ekspress Grupp (emaettevõtte) koondkasumiaruanne

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Müügitulu	3 119	5 111
Müüdud toodangu kulu	(1 956)	(3 966)
Brutokasum	1 163	1 145
Muud äritulud	0	23
Üldhalduskulud	(1 492)	(1 588)
Muud ärikulud	(179)	(22)
Ärikahjum	(509)	(442)
Finantstulud ja -kulud tütarettevõtete aktsiatelt ja osadelt	4 943	5 103
Finantstulud ja -kulud ühissettevõtete aktsiatelt ja osadelt	(661)	(242)
Finantstulud ja -kulud sidusettevõtete aktsiatelt ja osadelt	(42)	(104)
Intressitulud	436	419
Intressikulud	(831)	(697)
Muud finantstulud ja -kulud	13	10
Finantstulud ja -kulud	3 858	4 490
ARUANDEAASTA KASUM	3 349	4 048
Aruandeaasta muu koondkasum/-kahjum	0	0
Aruandeperioodi koondkasum kokku	3 349	4 048

ASi Ekspress Grupp (emaettevõtte) omakapitali muutuste aruanne

(tuhandetes EUR)	Aktsiakapital	Ülekurs	Oma-aktsiad	Reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo 31.12.2021	18 478	14 277	(384)	1 920	19 261	53 552
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	0	0	110	(110)	0
Aktsioptsioonid	0	0	50	29	22	101
Makstud dividendid	0	0	0	0	(2 425)	(2 425)
<i>Tehingud omanikega kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>50</i>	<i>139</i>	<i>(2 513)</i>	<i>(2 324)</i>
Aruandeperioodi puhaskasum	0	0	0	0	4 048	4 048
<i>Aruandeperioodi koondkasum kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>4 048</i>	<i>4 048</i>
Saldo 31.12.2022	18 478	14 277	(334)	2 059	20 796	55 276
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	0	0	200	(200)	0
Aktsioptsioonid	0	0	277	26	101	404
Omaaktsiate ostmine	0	0	(1 000)	0	0	(1 000)
Makstud dividendid	0	0	0	0	(1 488)	(1 488)
<i>Tehingud omanikega kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>(723)</i>	<i>226</i>	<i>(1 587)</i>	<i>(2 084)</i>
Aruandeperioodi puhaskasum	0	0	0	0	3 349	3 349
<i>Aruandeperioodi koondkasum kokku</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>3 349</i>	<i>3 349</i>
Saldo 31.12.2023	18 478	14 277	(1 057)	2 285	22 558	56 541

ASi Ekspress Grupp (emaettevõtte) rahavoogude aruanne

(tuhandetes EUR)	2023	2022
Rahavood äritegevusest		
Aruandeperioodi ärikahjum	(509)	(442)
<u>Korrigeerimised:</u>		
Põhivara kulum ja (kasum)/-kahjum põhivara müügist, mahakandmisest ja väärtuse langusest	361	541
Aktsiaoptiooni väärtuse muutus	26	29
Äritegevuse rahavood:		
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	581	(340)
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	(53)	705
Rahavoog põhitegevusest	407	493
Makstud intressid	(628)	(691)
Rahavood äritegevusest kokku	(221)	(198)
Rahavood investeerimistegevusest		
Investeeringute suurendamine/vähendamine tütarettevõtetesse	811	3 495
Sissemaksed kapitaliosaluse meetodil arvestatud investeeringutesse	(1 037)	(474)
Laekumised muudest investeeringutest	13	10
Saadud intressid	971	141
Saadud dividendid	775	940
Materiaalse ja immateriaalse põhivara ost	(990)	(1 062)
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük	2 225	23
Antud laenud	0	(4 885)
Antud laenude tagasimaksed	1 909	400
Rahavood investeerimistegevusest kokku	4 677	(1 411)
Rahavood finantseerimistegevusest		
Makstud dividendid	(1 488)	(2 425)
Kontsernikonto muutus	(1 632)	2 366
Saadud laenude tagasimaksed	(600)	0
Rendikohustuse põhiosa tagasimaksed	(54)	(67)
Tasutud omaaktsiate tagasiostmisel	(1 000)	0
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	(4 774)	(126)
Rahavood kokku	(317)	(1 735)
RAHA JA RAHA EKVALENTIDE MUUTUS	(317)	(1 735)
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	336	2 071
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	19	336

Juhatus kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 5 kuni 91 esitatud ASi Ekspress Grupp tegevusaruanne, kestlikkusaruanne, hea ühingujuhtimise tava aruanne ja tasustamisaruanne annavad õige ja õiglase ülevaate emaettevõtte ja konsolideerimisse kaasatud ettevõtete kui terviku äritegevuse arengust, tulemustest ja finantsseisundist. Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 92 kuni 138 esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne annab juhatuse parima teadmise kohaselt õige ja õiglase ülevaate emitendi ja konsolideerimisse kaasatud ettevõtete kui terviku varadest, kohustustest, finantsseisundist ja tulemustest vastavalt rahvusvahelise finantsaruandluse standarditele, nagu need on võetud vastu Euroopa Liidu poolt. Samuti sisaldab aruanne peamiste riskide ja kahtluste kirjeldust.

Mari-Liis Rüütsalu	juhatuse esimees	<i>allkirjastatud digitaalselt</i>	25.03.2024
Argo Rannamets	juhatuse liige	<i>allkirjastatud digitaalselt</i>	25.03.2024
Karl Anton	juhatuse liige	<i>allkirjastatud digitaalselt</i>	25.03.2024

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Aktsiaselts Ekspress Grupp aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Arvamus

Oleme auditeerinud Ekspress Grupp ASi ja selle tütarettevõtete (koos nimetatud *kontsern*) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2023, konsolideeritud koondkasumiaruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulist informatsiooni arvestuspõhimõtete kohta ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab eespool mainitud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt kontserni konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme kontsernist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Peamised auditi asjaolud

Peamised auditi asjaolud on asjaolud, mis olid meie kutsealase otsustuse kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsemad. Neid asjaolusid käsitlesime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditi kontekstis ja selle kohta arvamus kujundamisel ning me ei esita nende asjaolude kohta eraldi arvamust.

Firmaväärtuse kaetava väärtuse hindamine

Täiendav informatsioon konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades 3 ja 15.

Peamine auditi asjaolu

Kontserni finantsseisundi aruandes seisuga 31. detsember 2023 on firmaväärtus summas 48 166 tuhat eurot, mida on detailsemalt kirjeldatud lisas 15. Finantsaruandluse standardid nõuavad, et firmaväärtuse kaetava väärtuse võimalikku vähenemist alla selle raamatupidamisväärtuse hinnataks vähemalt kord aastas.

Firmaväärtuse kaetava väärtuse hindamine nõuab oluliste hinnangute tegemist iga raha teeniva üksuse (RTÜ) tulevaste perioodide tulemuste kohta. Hindamisel leitakse iga RTÜ kasutusväärtus diskonteeritud rahavoogude meetodil, mis nõuab juhtkonnalt olulisi hinnanguid ja otsuseid sisendite kohta, nagu diskontomäärad, tulevaste perioodide eeldatavad tulud ja lõppväärtuse kasvumäärad.

Hinnangu andmine selle kohta, kas kontserni olulisemate firmaväärtuste kaetava väärtuse arvutamisel kasutatud sisemised ja välised sisendid põhinevad mõistlikel ja asjakohastel hinnangutel, nõudis auditi ajal kõrgendatud tähelepanu. Isegi väikesed muutused kasutatud sisendites võivad oluliselt mõjutada firmaväärtuse kaetava väärtuse hinnangut ning seeläbi ka kontserni majandustulemust.

Kuidas seda asjaolu auditis käsitleti

Meie auditi protseduurid selles valdkonnas hõlmasid muuhulgas järgnevat:

- hindasime oluliste juhtkonna poolt määratletud raha teenivatele üksustele varade jaotamise asjakohasust lähtudes meie arusaamast kontserni äritegevusest;
- koostöös meie hindamisspetsialistidega kontrollisime firmaväärtuse kaetava väärtuse hindamisel kasutatud meetodika sobivust, võrreldes seda asjakohaste finantsaruandluse standardite nõuetega ning hindasime kriitiliselt kaetava väärtuse mudelis kasutatud peamisi eelduseid ja hinnanguid seoses diskontomäärade, tulevaste perioodide eeldatavate tulude ja lõppväärtuse kasvumääradega, võttes arvesse väliseid infoallikaid ning oma arusaama kontserni äritegevusest ja majanduskeskkonnast;
- võrdlesime mudelis kasutatud andmeid nõukogu poolt kinnitatud eelarvete ja strateegiaga ning hindasime kontserni ajaloolise eelarvestamise korrektsust võrreldes viimaste aastate tegelikke müügitulemusi ja EBITDA-d (kasum enne intresse, makse, kulumit) eelarvestatud summadega;
- hindasime, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud informatsioon (sealhulgas teave, mis käsitleb hindamistulemuste tundlikkust peamiste eelduste muutuste suhtes) on asjakohane.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab üldandmeid, tegevusaruannet, kestlikkusaruannet, hea ühingujuhtimise tava aruannet ja tasustamisaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega. Vastavalt väärtpaberituru seadusele on meie kohustus kontrollida tasustamisaruande vastavust § 135³ lõikes 3 kehtestatud nõuetele.

Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulisel osal kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega. Meie hinnangul on tasustamisaruanne koostatud vastavalt väärtpaberituru seaduse § 135³ lõikele 3.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama, kas kontsern suudab oma tegevust jätkata, esitama infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatses kontserni likvideerida või selle tegevuse lõpetada või kui tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeauditiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeauditiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduure ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või väaresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust kontserni jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeauditiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeauditiitori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad põhjustada seda, et kontsern ei jätkaks oma tegevust;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil;
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuse finantsinformatsiooni kohta piisavalt asjakohast tõendusmaterjali, et avaldada arvamust kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Vastutame kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja teostamise eest. Oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Meie sõltumatu vandeauditiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimalislik.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, muuhulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute, kaasa arvatud auditi käigus tuvastatud märkimisväärsete sisekontrolli puuduste kohta.

Esitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, avalduse, milles kinnitame, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid, ning edastame neile informatsiooni kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mille puhul võib põhjendatult arvata, et need kahjustavad meie sõltumatust ja, juhul kui see on asjakohane, informatsiooni vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, esitatud asjaolude seast määratleme need, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsemad ja on seega peamised auditi asjaolud. Kirjeldame neid asjaolusid vandeaudiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud mõne asjaolu kohta informatsiooni avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et mõne asjaolu kohta ei tohiks meie aruandes informatsiooni avaldada, sest võib põhjendatult eeldada, et avaldamise kahjulikud tagajärjed kaaluvad üles avalikes huvides avaldamisest tõusva kasu.

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandevormingu regulatiivsete tehniliste standardite (ESEF RTS) nõuetele

Oleme teostanud põhjendatud kindlust andva töövõtu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite osas, mis sisalduvad Ekspress Grupp ASi koostatud digitaalsetes andmefailides nimega 529900B52V1TUMW7FS54-2023-12-31-et.zip.

Juhatuse kohustused seoses digitaalsete andmefailide koostamisega vastavalt ESEF RTS-i nõuetele

Juhatus vastutab digitaalsete andmefailide koostamise eest vastavalt ESEF RTS-i nõuetele. See vastutus hõlmab:

- asjakohaste iXBRL-märgendite valimist ja rakendamist, kasutades vajadusel otsustust;
- digitaalse teabe ja inimloetavas vormingus esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande vastavuse tagamist;
- ESEF RTS-i kohaldamisega seotud sisekontrollide kavandamist, rakendamist ja alalhoidmist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada kogutud tõendusmaterjali põhjal arvamust selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektrooniline märgistamine vastab olulises osas ESEF-i regulatiivsetele tehnilistele standarditele (ESEF RTS).

Me rakendame rahvusvahelist kvaliteedijuhtimise standardit (Eesti) 1 (täiendatud) ja sellest tulenevalt on kehtestanud mitmekülgse kvaliteedikontrollisüsteemi, mis sisaldab dokumenteeritud poliitikaid ja protseduure vastavuse osas eetikanõuetele, kutsestandarditele ning rakendatavatest seadustest ja regulatsioonidest tulenevatele nõuetele.

Me oleme Ekspress Grupp AS-st sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid) ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele.

Viisime läbi põhjendatud kindlust andva töövõtu vastavalt rahvusvahelisele kindlustandvate teenuste standardile (Eesti) 3000 (muudetud) „Kindlustandvad teenused, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused“ (ISAE (EE) 3000 (muudetud)).

Standardi ISAE (EE) 3000 (muudetud) kohane põhjendatud kindlust andev töövõtt hõlmab protseduuride läbiviimist, et koguda tõendusmaterjali vastavuse kohta ESEF RTS-iga. Protseduuride olemuse, ajastuse ja ulatuse valik sõltub vandeaudiitori otsustest, sealhulgas hinnangust ESEF RTS-i nõuetest pettuse või vea tõttu olulise kõrvalekaldumise riski kohta. Põhjendatud kindlust andev töövõtt sisaldab:

- arusaamise omandamist märgistamisest ja ESEF RTS-ist, sealhulgas töövõtuga hõlmatud märgistamisprotsessi suhtes rakendatud sisekontrollidest;
- märgistatud andmete võrdlemist auditeeritud konsolideeritud raamatupidamise aruandega seisuga 31. detsember 2023;

- konsolideeritud raamatupidamise aruande märgistamise täielikkuse hindamist;
- aruandva üksuse poolt ESEF-i põhitaksonoomiast valitud iXBRL-elementide ja sobiva põhitaksonoomia elemendi puudumisel laiendtaksonoomia elemendi loomise asjakohasuse hindamist;
- aruandva üksuse poolt kasutatud laiendtaksonoomia elementide kinnistamist põhitaksonoomia elementide külge.

Usume, et meie hangitud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Meie arvates on Ekspress Grupp ASi 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta aastaaruandes sisalduv konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne andmekogumis nimega 529900B52V1TUMW7FS54-2023-12-31-et.zip märgistatud kooskõlas ESEF-i regulatiivsete tehniliste standarditega (ESEF RTS).

Muud audiitori aruande nõuded tulenevalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) nr 537/2014

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, määrasid meid viimati 17. juuni 2020 auditeerima Ekspress Grupp ASi seisuga 31. detsember 2020 kuni 31. detsember 2023 lõppevate majandusaastate konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandeid. Audiitorteenust oleme osutanud katkematult seitse aastat ja see hõlmab perioode, mis lõppesid 31. detsember 2017 kuni 31. detsember 2023.

Me kinnitame, et:

- meie auditiarvamus on kooskõlas kontserni auditikomitee esitatud täiendava aruandega;
- me ei ole osutanud kontsernile keelatud auditiväliseid teenuseid, millele on viidatud määruse (EL) nr 537/2014 artikli 5 lõikes 1. Me olime auditi tegemisel auditeeritavast üksusest sõltumatud.

Tallinn, 25. märts 2024

/allkirjastatud digitaalselt/

Liina Randmann

Vandeauditori number 661

/allkirjastatud digitaalselt/

Mari-Leen Sandre

Vandeauditori number 701

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

KPMG Baltics OÜ

Narva mnt 5

Tallinn 10117

Estonia

Tel +372 626 8700

www.kpmg.ee

2023. AASTA KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

ASi Ekspress Grupp juhatus teeb ettepaneku jagada 31. detsembril 2023. aastal lõppenud majandusaasta puhaskasum summas 3 349 tuhat eurot alljärgnevalt:

(tuhandetes EUR)	
ASi Ekspress Grupp omanikele kuuluv osa kasumist	3 349
Dividendide maksmine	1 842
Kohustusliku reservkapitali suurendamine (1/20 puhaskasumist)	167
Eelmiste perioodide puhaskasumi reale kantav aruandeaasta kasum	1 339
Kohustuslik reservkapital enne suurendamist	1 555
Kohustuslik reservkapital pärast suurendamist	1 722
Eelmiste perioodide jaotamata kasumi jääk enne kasumi jaotamist	22 558
Konsolideeritud jaotamata kasumi jääk pärast kasumi jaotamist	20 549

JUHATUSE JA NÕUKOGU DEKLARATSIOON

Juhatus on koostanud ASi Ekspress Grupp 31. detsembril 2023. aastal lõppenud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest, kestlikkusaruandest, hea ühingujuhtimise tava aruandest, tasustamisaruandest, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest, juhatuse kinnitusest aruandele, sõltumatu vandeaudiitori aruandest, kasumi jaotamise ettepanekust ja juhatuse ning nõukogu deklaratsioonist.

ASi Ekspress Grupp nõukogu on tutvunud juhatuse koostatud majandusaasta aruandega, mis koosneb tegevusaruandest, kestlikkusaruandest, hea ühingujuhtimise tava aruandest, tasustamisaruandest, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest, juhatuse kinnitusest aruandele, sõltumatu vandeaudiitori aruandest, kasumi jaotamise ettepanekust ja juhatuse ning nõukogu deklaratsioonist, ja heaks kiitnud majandusaasta aruande esitamise aktsionäride üldkoosolekule.

Juhatus

Allkirjastatud digitaalselt
juhatuse esimees
Mari-Liis Rüütsalu

Allkirjastatud digitaalselt
juhatuse liige
Argo Rannamets

Allkirjastatud digitaalselt
juhatuse liige
Karl Anton

Nõukogu

Allkirjastatud digitaalselt
nõukogu esimees
Priit Rohumaa

Allkirjastatud digitaalselt
nõukogu liige
Hans H. Luik

Allkirjastatud digitaalselt
nõukogu liige
Sami Jussi Petteri Seppänen

Allkirjastatud digitaalselt
nõukogu liige
Triin Hertmann